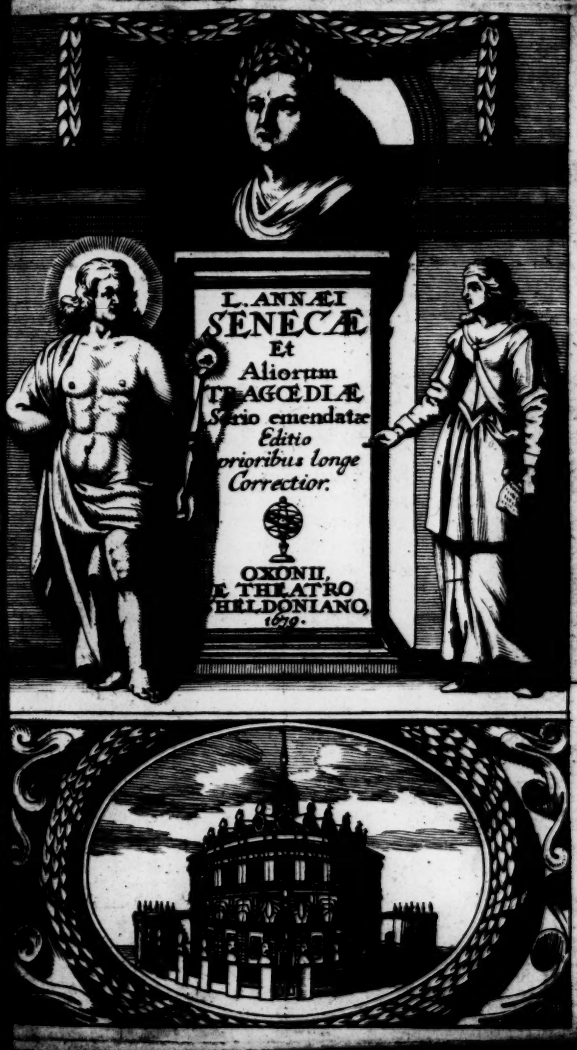
L. ANNÆI
SENECÆ
Et
Aliorum
TRAGŒDIÆ
Sario emendatæ
Editio
orioribus longe
Correctior.
OXONII,
E THEATRO
SHELDONIANO,
1679.

L. ANNÆI SENECÆ CORDUBENSIS HERCULES FURENS.

PERSONÆ

JUNO. LYCUS.
CHORUS. HERCULES.
MEGARA. THESEUS.
AMPHITRYO.

PRIMUS ACTUS.

JUNO.

SOror Tonantis (hoc enim solum mihi
Nomen relictum est) semper alienum Jovem
Ac templa summi vidua deserui ætheris;
Locumque, cœlo pulsa, pellicibus dedi.
Tellus colenda est: pellices cœlum tenent.
Hinc, 1 Arctos alta parte glacialis poli
Sublime classes sidus Argolicas 2 agit;
3 Hinc, qua tepenti vere 4 laxatur dies,
Tyriæ per undas 5 vector Europæ nitet;
6 Illinc, 7 timendum ratibus ac ponto gregem
Passim vagantes exerunt 8 Atlantides.
Ferro minax hinc terret Orion deos:
Suasque Perseus aureas stellas habet.
Hinc clara gemini signa 9 Tyndaridæ micant:
10 Quibusque natis mobilis 11 tellus stetit.
Nec ipse tantum Bacchus, aut Bacchi (12) parens,
Adiere superos: ne qua pars probro vacet,
13 Mundus puellæ serta 14 Cnossiacæ gerit.

1 *Callisto dicta, Ursa major.* 2 *Dirigit.* 3 *A meridie.* 4 *Aperitur seu crescit mense Aprili, Tauro oriente cum sole.* 5 *Taurus, secundum Zodiaci signum.* 6 *Ab oriente.* 7 *Quia denunciant tempestates.* 8 *Pleiades.* 9 *Castor & Pollux.* 10 *Apolline & Diana.* 11 *Delos Insula.* 12 *Semele.* 13 *Cœlum.* 14 *Coronam Ariadnes.*

Sed vetera querimur : una me dira ac fera
Thebana nuribus sparsa tellus impiis,
Quoties 1 novercam fecit ? ascendat licet,
Meumque victrix teneat Alcmene locum ;
Pariterque 2 natus 3 astra promissa occupet,
In cujus ortu mundus 4 impendit diem,
Tardusque Eoo Phœbus effulsit mari,
Retinere mersum jussus Oceano jubar.
Non sic abibunt odia. vivaces aget
Violentus iras animus, & sævus dolor
Æterna bella pace sublata geret.
Quid bella ? quidquid horridum tellus creat
Inimica ; quidquid pontus aut aer tulit
Terribile, dirum, pestilens, atrox, ferum ;
Fractum atque domitum est. superat & crescit malis ;
Iraque nostra fruitur : in laudes suas
Mea vertit odia. dum nimis sæva impero,
5 Patrem probavit. inde, qua lucem premit
Aperitque Tethys, qua ferens Titan diem
6 Binos propinqua tingit Æthiopes face,
Indomita virtus colitur ; & toto Deus
Narratur orbe. monstra jam desunt mihi ;
Minorque labor est Herculi jussa exequi,
Quam mihi jubere. lætus imperia excipit ;
Quæ fera 7 tyranni jussa violento queant
Nocere juveni ? nempe pro telis gerit,
8 Quæ timuit, & quæ fudit : armatus venit
9 Leone & Hydra ; nec satis terræ patent.
Effregit ecce limen 10 inferni Jovis,
Et 11 opima victi regis ad superos refert.
Parum est reverti. fœdus umbrarum 12 perit.
Vidi ipsa, vidi nocte discussa infernum,
Et dite domito, spolia jactantem patri
Fraterna. cur non vinctum & oppressum trahit
Ipsum catenis paria sortitum Jovi ?
Ereboque capto potitur, & retegit Styga ?
Patefacta ab imis manibus retro via est,
Et 13 sacra diræ mortis in aperto jacent.

1 *A filiis quos Jovi pariunt pellices.* 2 *Hercules.* 3 *A Jove.* 4 *Addidit, duæ enim noctes continuatæ erant nullo intermedio die.* 5 *Jovem.* 6 *Orientales & Occidentales.* 7 *Euristhei.* 8 *Primo utempe congressu.* 9 *Pelle leonis, & sagittis Hydræ felle & sanguine tinctis.* 10 *Plutonis.* 11 *Sc. Cerberum.* 12 *Ab Hercule violatur.* 13 *Arcana.*

At

At ille rupto carcere umbrarum ferox
De me triumphat, & ſuperbifica manu
Atrum per urbes ducit Argolicas canem.
Viſo labantem Cerbero vidi diem,
Pavidumque ſolem: me quoque invaſit tremor,
Et terna monſtri colla devicti intuens,
Timui imperaſſe. levia ſed nimium queror;
Cœlo timendum eſt, regna ne ſumma occupet,
Qui vicit ima: ſceptra præripiet patri.
Nec in aſtra lenta veniet, ut Bacchus, via:
Iter ruina quæret, & 1 vacuo volet
Regnare mundo. Robore 2 expenſo tumet,
Et poſſe cœlum viribus vinci ſuis
Didicit ferendo: ſubdidit mundo caput,
Nec flexit humeros moliſ immenſæ labor,
Mediuſque collo ſedit Herculeo polus.
Immota cervix ſidera & cœlum tulit,
Et me prementem. quærit ad ſuperos viam.
Perge ira, perge, & magna meditantem opprime.
Congredere; manibus ipſa jam lacera tuis.
3 Quid tanta mandas odia? diſcedant feræ;
Ipſe imperando feſſus Euryſtheus vacet.
Titanas auſos rumpere imperium Jovis
Emitte: 4 Siculi verticis laxa ſpecum.
Tellus 5 gigante 6 Doris excuſſo tremens,
Suppoſita monſtri colla terrifici levet.
Sublimis alias 7 Luna concipiat feras.
Sed vicit iſta. quæris Alcidæ parem?
Nemo eſt, niſi ipſe. bella jam ſecum gerat.
Adſint ab imo Tartari fundo excitæ
8 Eumenides: ignem flammæ ſpargant comæ,
Viperea ſævæ verbera incutiant manus.
I nunc, ſuperbe, cœlitum ſedes pete;
Humana temne. jam Styga & manes, ferox,
Fugiſſe credis? heic tibi oſtendam inferos.
Revocabo in alta conditam caligine
Ultra nocentum 9 exilia diſcordem 10 deam,
Quam munit ingens montis oppoſiti ſpecus.
Educam, & imo Ditis è regno extraham
Quidquid relictum eſt. veniat inviſum Scelus,
Suumque lambens ſanguinem Impietas ferox,

1 *Diis cœlo pulſis.* 2 *Experto & noto.* 3. *i. e. Cur non ipſa ulciſceris?* 4 *Ætna.* 5 *Encelado.* 6 *Sicilia.* 7 *Ut Leo Nemeæus, qui è Luna decidit.* 8. *Furiæ.* 9 *Loca impiorum.* 10 *Megæram.*

Errorque, & in se semper armatus Furor.
Hoc, hoc ministro noster utatur dolor.
Incipite famulæ Ditis: ardentem incitæ
Concutite pinum: & 1 agmen horrendum anguibus
Megæra ducat; atque lustifica manu
Vastam rogo flagrante corripiat 2 trabem.
Hoc agite, pœnas petite violatæ Stygis:
Concutite pectus: acrior mentem excoquat,
Quam qui caminis ignis Ætneis furit.
Ut possit animo captus Alcidesagi,
Magno furore percitus, nobis prius
Insaniendum est. Juno, cur nondum furis?
Me me sorores mente dejectam mea
Versate primam, facere si quidquam apparo
Dignum noverca. jam odia mutentur mea,
Natos reversus videat incolumes, precor,
Manuque fortis redeat: inveni diem,
Invisa quo nos Herculis virtus juvet.
* Me pariter & se vincat; & 3 cupiat mori
Ab inferis reversus. hoc prosit mihi,
Jove esse genitum. 4 stabo, & ut certo exeant
Emisso nervo tela, librabo manum:
Regam furentis arma: pugnanti Herculi
Tandem favebo: scelere [illegible]

[illegible], acet,
Admittat 5 istas genitor in cœlum manus.
Movenda jam sunt bella: claresçit dies,
Ortuque 6 Titan lucidus croceo subit.

CHORUS.

JAm rara micant sidera 7 prono
Languida mundo: nox victa vagos
Contrahit 8 ignes; luce renata
Cogit nitidum Phosphoros agmen;
Signum 9 celsi glaciale poli
Septem Stellis Arcades ursæ
Lucem 10 verso temone vocant:
Jam cæruleis evectus equis
Titan summum prospicit 11 Oetan:
Jam 12 Cadmæis inclyta baccis
Aspersa die dumeta rubent:

1 *Sorores, Tisiphonem & Alecto.* 2 *Facem.* * *Plus furore suo sibi noceat quam ipsa potuerit.* 3 *Pra dolore, cum uxorem & filios occidat.* 4 *Proposito insistam.* 5 *Cade pollutos.* 6 *Sol.* 7 *In occasum vergente.* 8 *Stellas.* 9 *Arctici.* 10 *Cursu peracto.* 11 *i. e. Montium cacumina.* 12 *In Cadmi nemore natis.*

Phœbique

Phœbique fugit reditura 1 soror.
Labor exoritur durus, & omneis
Agitat curas, aperitque domos.
Pastor gelida cana pruina
Grege dimisso pabula carpit.
Ludit prato liber aperto
Nondum 2 rupta fronte juvencus.
Vacuæ reparant ubera matres.
Errat cursu levis incerto
Molli petulans hœdus in herba.
Pendet summo stridula ramo,
Pennasque novo tradere soli
Gestit querulos inter nidos
3 Thracia pellex; turbaque circum
Confusa sonat, murmure misto
Testata diem. Carbasa ventis
Credit dubius navita vitæ,
Laxos aura complente sinus.
Hic exesis pendens scopulis,
Aut deceptos instruit hamos;
Aut suspensus spectat pressa
4 Præmia dextra: sentit tremulum
Linea piscem.
Hæc, innocuæ quibus est vitæ
Tranquilla quies, & læta suo
Parvoque domus, spes & in agris.
5 Turbine magno spes sollicitæ
Urbibus errant, trepidique metus.
Ille superbos aditus regum,
Durasque fores, expers somni,
Colit: hic 6 nullo fine beatus
Componit opes, gazis inhians,
Et congesto pauper in auro est.
Illum populi favor attonitum,
Fluctuque magis mobile vulgus
Aura tumidum tollit inani.
Hic clamosi rabiosa fori
Jurgia vendens improbus, iras
Et verba locat. novit paucos
Secura quies. qui velocis
Memores ævi, tempora nunquam
Reditura 7 tenent: dum fata sinunt,

1 *Luna.* 2 *Enatis cornibus.* 3 *Philomela in Lusciniam.* 4 *Pisces.*
5 *Tumultu.* 6 *Nunquam satiatus.* 7 *Fruuntur.*

Vivite læti: properat cursu
Vita citato, volucrique die
Rota præcipitis vertitur anni.
Duræ peragunt pensa 1 sorores,
Nec sua retro fila revolvunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obvia fatis incerta sui:
Stygias ultro quærimus undas.
Nimium, Alcide, pectore forti
Properas mœstos visere manes:
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli jusso cessare licet:
Nulli 2 scriptum proferre diem.
Recipit populos 3 urna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per urbes
Garrula laudet, cœloque parem
Tollat & astris: alius curru
Sublimis eat; me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus:
Humilique loco, sed certa sedet.
Sordida parvæ fortuna domus:
Alte virtus animosa cadit.
Sed mœsta venit crine soluto
Megara, parvum comitata gregem:
Tardusque senio graditur Alcidæ parens.

ACTUS SECUNDUS.

MEGARA.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Jam statue tandem gravibus ærumnis modum,
Finemque cladi: nulla lux unquam mihi
4 Secura fulsit, finis alterius mali
Gradus est futuri. protenus reduci novus
Paratur hostis. antequam lætam domum
Contingat, aliud jussus ad bellum meat.
Nec ulla requies, tempus aut ullum datur,
Nisi dum jubetur: sequitur à 5 primo statim
Infesta Juno. nunquid immunis fuit
Infantis æras? monstra superavit prius,
Quam nosse posset. gemina cristati caput

1 *Parcæ.* 2 *Præfinitum.* 3 *Sic Virgil. Quæsitor Minos urnam movet.* 4 *Quæ Herculi non timebam.* 5 *Ab ipsa nativitate.*

Angues

Angues ferebant ora, quos contra obvius
Reptavit infans: igneos ſerpentium
Oculos 1 remiſſo lumine ac placido intuens,
Arctos ſerenis vultibus nodos tulit;
Et tumida tenera guttura elidens manu,
2 Præluſit Hydræ. Manali pernix 3 fera,
Multo decorum præferens auro caput,
Deprenſa curſu eſt. maximus Nemeæ timor
Gemuit lacertis preſſus Herculeis leo.
4 Quid ſtabula memorem dira Biſtonii greſ;
Suiſque regem pabulum armentis datum?
Solitumque denſis hiſpidum Erymanthi jugis
Arcadia quatere nemora Mænalium ſuem?
Taurumque 5 centum non levem populis metum?
Inter remotos gentis Heſperiæ greges
6 Paſtor triformis ſtoris Tarteſſii
Peremptus; acta eſt præda ab occaſu ultimo.
Notum Cythæron pavit Oceano pecus.
Penetrare juſſus ſolis æſtivi 7 plagas,
Et aduſta medius regna quæ torret dies,
Utrinque 8 montes ſolvit abrupto obice,
Et jam ruenti fecit 9 Oceano viam.
Poſt hæc, adortus 10 nemoris opulenti domos
Aurifera vigilis 11 ſpolia ſerpentis tulit.
Quid? ſæva Lernæ monſtra numeroſum malum
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitaſque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipſis nubibus Stymphalidas?
Non vicit illum cœlibis ſemper tori
Regina gentis vidua 12 Thermodontiæ;
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugavit turpis Augiæ labor.
Quid iſta proſunt? orbe defenſo caret
Senſere terræ pacis autorem ſuæ
Abeſſe terris; proſperum ac felix ſcelus,
Virtus vocatur: fontibus parent boni.
Jus eſt in armis: opprimit leges timor.
Ante ora vidi noſtra, truculenta manu

1 *Non turbato.* 2 *Specimen dedit pugnæ & victoriæ in Hydram.* 3 *Æripes cerva, cui Hercules aurea cornua detraxit.* 4 *Diomedis equos carne humana paſtos.* 5 *Cretæ.* 6 *Geryon.* 7 *Africam.* 8 *Hiſpaniam & Africam connectentes.* 9 *Nunc dicitur Mediterraneus.* 10 *Hortorum Heſperidum.* 11 *Pythia.* 12 *Amazonum.*

1 Gnatos paterni cadere regni vindices;
Ipsamque Cadmi nobilis stirpem ultimam
Occidere. vidi regium capitis decus
2 Cum capite raptum. quis satis Thebas fleat?
Ferax deorum terra quem 3 dominum tremit?
E cujus arvis, eque fecundo sinu
Stricto 4 juventus orta cum ferro steterit;
Cujusque muros natus Amphion Jove
Struxit, canoro saxa modulatu trahens;
In cujus urbem non semel divum parens
Cœlo relicto venit; hæc quæ cœlites
Recepit, & quæ fecit, & (fas fit loqui)
Fortasse faciet, sordido premitur jugo.
5 Cadmæa proles, atque Ophionius civis
Quo decidistis? tremitis ignavum exulem,
Suis carentem finibus, nostris gravem?
Qui scelera terra, quique persequitur mari,
Ac sæva justa sceptra confregit manu,
Nunc servit absens, 6 ferque quæ ferri vetat,
Tenetque Thebas exul Herculeas Lycus.
Sed non tenebit. aderit, & pœnas petet,
Subitusque ad astra 7 emerget: inveniet viam,
Aut faciet. Adsis sospes & remees tuis
Tandemque venias victor ad victam domum.
Emerge conjux, atque depulsas manu
Abrumpe tenebras: ulla si vetita est via,
Iterque clausum est, orbe diducto redi;
Et quidquid atra nocte possessum latet,
Emitte tecum, dirutis qualis 8 jugis
Præceps citato 9 flumini quærens iter,
Quondam dedisti; scissa cum vasto impetu
Patuere Tempe; pectore impulsus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere,
Nova cucurrit Thessalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens,
Erumpe; rerum terminos tecum afferens:
Et quidquid avida tot per annorum gradus
Abscondit ætas, redde; & oblitos 10 sui,
Lucisque pavidos ante te populos age.
Indigna te sunt spolia, si tantum refers,

1 *Creontis filios.* 2 *Creontis.* 3 *Lycum.* 4 *Ex serpentis dentibus à Cadmo seminatis.* 5 *Thebani.* 6 *Mala quæ ab aliis avertit.* 7 *Ab inferis.* 8 *Ossa & Olympi.* 9 *Peneo.* 10 *Mares qui Lethen gustassent.*

Quantum

Quantum imperatum est ; magna sed nimium loquor,
Ignara nostræ sortis. Adde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplector, diem,
Redituſque lentos nec mei memores querar ?
Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla ; tibi multa fide
Longas 1 Eleusi taciti jactabo faces.
Tum restitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipsum regna moderantem sua
Florere patrem. Si qua te major tenet
Clausum potestas ; sequimur, aut omnes tuos
Defende reditu sospes, aut omnes trahe.
Trahes, nec ullus eriget fractos deus.

AMPHITRYO, MEGARA.

O Socia nostri sanguinis, casta fide
Servans torum, natosque magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe, atque animum excita.
Aderit profecto, qualis ex omni soler
Labore, major. ME. Quod nimis miseri volunt,
Hoc facile credunt. AM. Immo quod metuunt nimis,
Nunquam amoveri posse, nec tolli putant.
Prona est timori semper in pejus fides.
ME. Demersus ac defossus, & toto insuper
Oppressus orbe, quam viam ad superos habet ?
AM. Quam tunc habebat, cum per arentem plagam,
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas ; bisque discedens 2 fretum,
Et bis recurrens ; cumque deserta rate
Deprensus hæsit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixa maria superavit pedes.
ME. Iniqua raro maximis virtutibus
Fortuna parcit : nemo se tuto diu
Periculis offerre tam crebris potest.
Quem sæpe transit casus, aliquando invenit.
Sed ecce sævus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo est, talis incessu venit.
Aliena dextra sceptra concutiens Lycus,
Urbis regis opulenta Thebanæ loca,
Et omne quidquid uberi cingit solo
Obliqua 3 Phocis, quidquid 4 Ismenus rigat,
Quidquid Cytheron vertice excelso videt,
Et bina findens 5 Isthmos exilis freta.

1 *Ceres.* 2 *Vid. Lucan. l.* 9. 3 *Graciæ regio.* 4 *Bœotia.* 5 *Corinthiacus.*

LYCUS

LYCUS, MEGARA, AMPHITRYO.

NOn vetera patriæ jura possideo domus
Ignavus hæres: nobiles non sunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus jactat suum,
Aliena laudat. rapta sed trepida manu
Sceptra obtinentur: omnis in ferro est salus.
Quod civibus tenere te invitis scias,
Strictus tuetur ensis. alieno in loco
Haud stabile regnum est. una sed nostras potest
Fundare vires, juncta regali face
Thalamisque Megara. ducet è genere inclyto
Novitas 1 colorem nostra. Non equidem reor
Fore ut recuset, ac meos spernat toros.
Quod si impotenti pertinax animo abnuet,
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Invidia factum ac sermo popularis premet?
Ars prima regni est, posse te invidiam pati,
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
Namque ipsa tristi vestis obtenta caput,
Velata juxta præsides astat 2 deos,
Laterique adhæret 3 verus Alcidæ sator.
ME. Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,
Novi parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A stirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna semper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vastis ager
Squallebit arvis, subdita rectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo necesse est. particeps regno veni:
Sociemus animos; pignus hoc fidei cape:
Continge dextram. quid truci vultu siles?
ME. Egone ut parentis sanguine aspersam manum.
Fratrumque gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occasus diem:
Pax ante fida nivibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum junget Ausonio latus:

1 *Honorem, nobilitatem.* 2 *Ad oras deorum tutelarium.* 3 *Amphitryonem velit.*

Priusque

Priusque multo vicibus alternis fug x
1 Euripus unda flabit Euboica piger.
Partem abstulisti, regna, germanos, larem,
Patriam : quid ultra est ? una res superest mihi
Fratre ac parente carior, regno, ac lare,
Odium tui : quod esse cum populo mihi
Commune doleo. pars quota ex isto mea est ?
Dominare tumidus, spiritus altos gere :
Sequitur superbos ultor à tergo Deus.
2 Thebana novi regna. quid matres 3 loquar
Passas & ausas scelera ? quid geminum nefas,
Mistumque nomen conjugis, nati, patris ?
Quid bina 4 fratrum castra ? quid totidem rogos ?
Riget superba 5 Tantalis luctu parens,
Mœstusque Phrygio manat in Sypilo lapis :
Quin ipse torvum subrigens cristā caput
Illyrica Cadmus regna permensus fuga,
6 Longa reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare ut lubet.
Dum solita regni fata te nostri vocent.
LY. Agedum efferatas rabida voces amove :
Et disce regum imperia ab Alcide pati.
Ego rapta quamvis sceptra victrici geram
Dextra, regamque cuncta sine legum metu,
Quas arma vincunt. pauca pro causa loquar
Nostra. cruento cecidit in bello 7 pater ?
Cecidere fratres ? arma non servant modum.
Nec temperari facile nec reprimi potest
Stricti enfis ira : bella delectat cruor.
Sed ille regno pro suo ; nos improba
Cupidine acti. quæritur belli exitus,
Non causa. sed nunc pereat omnis memoria.
Cum victor arma posuit, & victum decet
Deponere odia. non ut inflexo genu
Regnantem adores, petimus. hoc ipsum placet,
Animo ruinas quod capis magno tuas.
Es rege conjux digna : sociemus toros.
ME. Gelidus par artus vadit exangues tremor.
Quod facinus aures pepulit ? haud equidem horrui,
Cum pace rupta bellicus muros fragor

1 *Qui septies die ac nocte fluit refluitque.* 2 *Quam sint infelicia.* 3 *Oedipi ob necem patris, & matris nuptias.* 4 *Eteoclis & Polynicis. Statius. l. ult.* 5 *Niobe. Ovid. Met. l.* 1. 6 *In anguem mutatus. Stat. l.* 2. *Thebaid.* 7 *Creon.*

Cir-

Circumsonaret. pertuli intrepide omnia:
Thalamos tremisco, capta nunc videor mihi.
Gravent catenæ corpus, & longa fame
Mors prorrahatur lenta, non vincet fidem
Vis ulla nostram: moriar, Alcide, tua.
LY. Animosne mersus inferis conjux facit?
ME. Inferna tetigit, posset ut supera assequi.
LY. Telluris illum pondus immensæ 1 premit.
ME. Nullo premetur onere qui cœlum tulit.
LY. Cogere. ME. Cogi qui potest, nescit mori.
LY. Effare, thalamis quod novis potius parem
Regale munus? ME. Aut tuam mortem, aut meam.
LY. Morieré demens? ME. Conjugi occurram meo.
LY. Sceptrone nostro potior est 2 famulus tibi?
ME. Quot iste famulus tradidit reges neci!
LY. Cur ergo regi servit, & patitur jugum?
ME. Imperia dura tolle, quid virtus erit?
LY. Objici feris monstrisque virtutem putas?
ME. Virtutis est domare quæ cuncti pavent.
LY. Tenebræ loquentem magna Tartareæ premunt.
ME. Non est ad astra mollis è terris via.
LY. Quo patre genitus cœlitum penetret domos?
AM. Miseranda conjux Herculis magna sile:
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidæ patrem.
Genusque verum. post tot ingentis viri
Memoranda facta, postque pacatum manu
Quodcunque Titan ortus & labens videt:
Post monstra tot perdomita, post 3 Phlegram impio
Sparsam cruore; postque defensos Deos:
Nondum liquet de patre? mentimur Jovem?
Junonis 4 odio crede. LY. Quid violas Jovem?
Mortale cœlo non potest jungi genus.
AM. Communis ista pluribus causa est Deis.
LY. Famuline fuerant antequam fierent Dei?
AM. Pastor Pheræos Delius pavit 5 greges.
LY. Sed non per omnes exul erravit plagas.
AM. Quem profuga terra mater erranti dedit.
LY. Non monstra, sævas Phœbus aut timuit feras.
AM. Primus sagittas imbuit Phœbi 6 draco.
Quam gravia parvus tulerit, ignoras, mala
E matris utero fulmine ejectus 7 puer?

1 *Ne ascendat.* 2 *Hercules Eurystheo inserviens.* 3 *Ubi Gigantes occidit.* 4 *Quod ex Jove ortus est.* 5 *Admeti.* 6 *Python. Ovid. Met. l.* 1. 7 *Bacchum.*

Mox

Mox fulminanti proximus patri stetit.
Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,
Non 1 latuit infans rupis exesæ specu?
Solicita tanti pretia natales habent;
Semperque magno constitit, nasci Deum.
LY. Quemcunque miserum videris, hominem scias.
AM. Quemcumque fortem videris, miserum neges.
LY. Fortem vocemus, cujus ex humeris Leo,
Donum 2 puellæ factus, & clava excidit,
Fulsitque pictum veste Sidonia latus?
Fortem vocemus, cujus horrentes comæ
Maduere nardo? laude qui notas manus
Ad non virilem tympani movit sonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?
AM. Non erubescit Bacchus effusos tener
Sparsisse crines, nec manu molli levem
Vibrasse thyrsum, cum parum forti gradu
Auro decorum syrma barbaricum trahit.
Post multa virtus opera laxari solet.
LY. Hoc Euryti fatetur eversi domus,
Pecorumque ritu 3 virginum oppressi greges.
Hoc nulla Juno, nullus Eurystheus jubet:
Ipsius hæc sunt opera. AM. Non nosti omnia.
Ipsius opus est, cæstibus fractus suis
Eryx, & Eryci junctus Antæus Libys,
Et qui hospitali cæde manantes foci
Bibere 4 justum sanguinem Busiridis.
Ipsius opus est, vulneri & ferro obvius
Mortem coactus ante Geryonem pati:
Nec unus una Geryon victus manu.
Eris inter istos; qui tamen nullo stupro
Læsere thalamos. LY. Quod Jovi, hoc regi licet:
Jovi dedisti conjugem, regi dabis.
Et te magistro non novum hoc discet nurus,
Etiam viro probante, meliorem sequi.
Sin copulari pertinax tedis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. Umbræ Creontis, & penates Labdaci,
Et nuptiales impii Oedipodæ faces,
Nunc 5 solita nostro fata conjugio date.
Nunc, nunc cruentæ regis Ægypti nurus,
Adeste, multo sanguine infectæ manus;

1 *Ne à Saturno devoraretur.* 2 *Omphale* 3 *50 una nocte compressit.* 4 *Juste effusum.* 5 *Nostro generi solitas miserias.*

Deest una numero Danais: explebo nefas.
LY. Conjugia quoniam pervicax nostra abnuis,
Regemque terres; sceptra quid possint, scies.
Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi; nec, orbe si remolito, queat
Ad supera victor numina Alcides vehi.
Congerite silvas, templa supplicibus suis
Injecta flagrent: conjugem & totum gregem
Consumat unus igne subjecto rogus.
AM. Hoc munus à te, genitor Alcidæ, peto,
Rogare quod me deceat, ut primus cadam.
LY. Qui morte cunctos luere supplicium jubet,
Nescit tyrannus esse. diversa irroga:
Miserum veta perire; felicem jube.
Ego, dum cremandis trabibus accrescit rogus,
Sacro regentem maria votivo rogem.
AM. Proh numinum vis summa! proh cœlestium
Rector parensque! cujus excussis tremunt
Humana telis: impiam regis feri
Compesce dextram. quid Deos frustra precor?
Ubicunque es, audi nate. Cur subito labant
Agitata motu templa? cur mugit solum?
Infernus imo sonuit è fundo fragor.
Audimur: en en sonitus Herculei gradus.

CHORUS.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!
Eurystheus facili regnet in otio:
Alcmena genitus bella per omnia
Monstris exagitet cœliferam manum;
Serpentis resecet colla ferocia,
Deceptis referat mala fororibus,
Cum somno dederit pervigiles genas
Pomis divitibus præpositus Draco.
Intravit Scythiæ [1] multivagas domos,
Et gentes patriis sedibus hospitas:
Calcavitque freti terga [2] rigentia,
Et mutis tacitum litoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus;
Et, qua plena rates carbasa tenderant,
Intonsis teritur semita Sarmatis.
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Navem nunc facilis, nunc equitem pati.

1 *Pro domibus plaustra habent.* 2 *Mare glaciale.*

Illic

Illic 1 quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit ſpolium nobile corpori,
Et peltam, & nivei vincula pectoris,
Victorem poſito ſuſpiciens genu.
Qua ſpe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias irremeabiles,
Vidiſti Siculæ regna Proſerpinæ?
Illic nulla Noto, nulla Favonio
Conſurgunt tumidis fluctibus æquora:
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis ſidera navibus:
Stat nigro pelagus gurgite languidum;
Et, cum mors avidis pallida dentibus
Gentes innumeras manibus intulit,
2 Uno tot populi remige tranſeunt.
Evincas utinam jura feræ Stygis,
Parcarumque colos irrevocabiles.
Heic, qui rex 3 populis pluribus imperat,
Bello cum peteres Neſtoriam Pylon,
Tecum conſeruit peſtiferas manus,
Telum tergemina cuſpide præferens;
Effugit tenui vulnere ſaucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu: triſtibus inferis
Proſpectus pateat lucis, & invius
Limes det faciles ad ſuperos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos, & prece ſupplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit ſuam.
Quæ ſylvas, & aves ſaxaque traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras:
Ad cujus ſonitum conſtiterant feræ:
Mulcet non ſolitis vocibus inferos,
Et ſurdis reſonat clarius in locis.
Deflent Eurydicen Threiciæ nurus:
Deflent & lacrymis difficiles Dei;
Et qui fronte nimis crimina retrica
Quærunt, ac veteres 4 excutiunt reos
Flentes Euridicen Juridici ſedent.
Tandem mortis ait vincimur arbiter:
Evade ad ſuperos, lege tamen data:

1 *Hyppolyte vel Antiope Amazonum regina.* 2 *Charonte.* 3 *Inferis.* 4 *Examinant quid quiſque egerit in vivis.*

Tu post terga tui perge viri comes;
Tu non ante tuam respice conjugem,
Quam cum clara deos obtulerit dies,
Spartanique aderit janua 1 Tænari.
Odit verus amor nec patitur moras.
Munus, dum properat cernere, perdidit.
Quæ vinci potuit regia cantibus,
Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTUS TERTIUS.

HERCULES.

O Lucis almæ rector, & cœli decus,
Qui 2 alterna curru spatia flammifero ambiens,
Illustre lætis exeris terris caput;
Da Phœbe veniam, si quid illicitum tui
Videre vultus: jussus in lucem extuli
3 Secreta mundi. tuque cœlestûm arbiter
Parensque, visus fulmine apposito tege.
Et tu secundo maria qui sceptro regis,
Imas pete undas. quisquis ex alto aspicit
Terrena, facie pollui metuens nova,
Aciem reflectat, oraque in cœlum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui advexit, & quæ jussit. In pœnas meas,
Atque in labores non satis terræ patent.
Junonis odio vidi inaccessa 4 omnibus,
Ignota Phœbo; quæque 5 deterior polus
Obscura diro spatia concessit Jovi.
Et si placerent tertiæ sortis loca,
Regnare potui: noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam gravius, & tristes Deos,
Et fata vici: morte contempta redii.
Quid restat aliud? vidi & ostendi inferos.
Da, si quid ultra est. tam diu pateris manus
Cessare nostras, Juno? quid vinci jubes?
Sed templa quare miles infestus tenet?
Limenque sacrum terror armorum obsidet?

AMPHITRYO, HERCULES, THESEUS.

UTrumne visus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis, & Graium decus,

1 *Ubi ad inferos descensus.* 2 *Utrumque Hemisphærium.* 3 *Cerberum.* 4 *Vivis.* 5 *Antarcticus, Stygi subjectus.*

Trifi

Triſti ſilentem nubilo liquit domum?
Eſtne ille natus? membra lætitia ſtupent.
O nate! certa & ſera Thebarum ſalus!
Verumne cerno corpus? an fallor tua
Deceptus umbra? tune es? agnoſco toros,
Humeroſque, & alto nobilem 1 trunco manum.
HER. Unde iſte, genitor, ſquallor, & lugubribus
Amicta conjux? unde tam fœdo obſiti
Pædore nati? quæ domum clades gravat?
AM. Socer eſt peremptus: regna poſſidet Lycus;
Natos, parentem, conjugem leto petit.
HER. Ingrata tellus, nemo ad Hereuleæ domus
Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
Defenſus orbis? cur diem quæſtu tero?
Macetur hoſtis. TH. 2 Hanc ferat virtus notam,
Fiatque ſummus hoſtis Alcydæ Lycus?
Ad hauriendum ſanguinem inimicum feror.
HER. Theſeu, reſiſte: ne qua vis ſubita ingruat.
Me bella poſcunt. differ amplexus parens,
Conjuxque differ: 3 nuntiet Diti Lycus
Me jam redîſſe. TH. Flebilem ex oculis fuga
Regina vultum: tuquenato ſoſpite
Lacrymas cadentes reprime: ſi novi Herculem,
Lycus Ceronti debitas pœnas dabit:
Lentum eſt, dabit; dat: hoc quoque eſt lentum; dedit.
AM. Votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum Deus,
Rebuſque lapſis adſit. O magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
Quam longa mœſtos ducat ad manes via,
Ut vincla tulerit dura tartareus canis.
TH. Memorare cogis acta, ſecuræ quoque
Horrenda menti: vix adhuc certa eſt fides
Vitalis auræ: torpet acies luminum,
Hebeteſque viſus vix diem inſuetum ferunt.
AM. Pervince heſeu quidquid alto pectore
Remanet pavoris; neve te fructu optimo
Fraudа laborum, quæ fuit durum pati,
Meminiſſe dulce eſt. fare caſus horridos.
TH. Fas omne mundi, 4 reque dominantem precor
Regno capaci, 5 teque quam tota irrita
Quæſivit Æ tna mater, ut jura abdita
Et operta terris liceat impune eloqui.

1 *Clava.* 2 *Tam vili hoſte tuam virtutem dehoneſtes.* 3 *Morte tuus.* 4 *Plutonem.* 5 *Proſerpinam.*

Spartana tellus nobile attollit jugum,
Denſis ubi æquor Tænarus ſilvis premit:
Heic ora ſolvit Ditis inviſi domus;
Hiatque rupes alta, & immenſo ſpecu
Ingens vorago faucibus vaſtis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primo via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius ſolis 1 afflicti cadit,
Et ludit aciem. tale non dubie ſolet
Præbere lumen primus aut ſerus dies.
Hinc ampla vacuis ſpatia laxantur locis,
In quæ omne merſum pereat humanum genus.
Nec ire labor eſt, ipſa deducit via,
Ut ſæpe puppes æſtus invitas rapit;
Sic pronus aer urget atque avidum chaos,
Gradumque retro flectere haud unquam ſinunt.
Umbræ tenaces. intus immenſo ſinu,
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas: neve remeandi amplius
Pateat facultas, flexibus multis gravem
Involvit 2 amnem, qualis incerta vagus
Mæander unda ludit, & cedit ſibi,
Inſtatque; dubius, litus an fontem petat.
Palus inertis fœda Cocyti jacet;
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triſte reſonat infauſtæ ſtrigis.
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente, quam tenet ſegnis Sopor,
Fameſque mœſta tabido rictu jacens;
Pudorque ſerus conſcios vultus regit:
Metus, Pavorque, Funus, & frendens Dolor,
Aterque Luctus ſequitur, & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella: in extrema abdita
Iners Senectus adjuvat baculo gradum.
AM. Eſtne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?
TH. Non prata viridi læta facie germinant,
Nec adulta leni fluctuat Zephyro ſeges;
Non ulla ramos ſilva pomiferos habet:
Sterilis profundi vaſtitas ſqualet ſoli,
Et fœda tellus torpet æterno ſitu;
Rerumque mœſtus finis & mundi ultima:
Immotus aer hæret: & pigro ſedet

1. *Ob tenebras deficientis.* 2. *Styga.*

Nox atra mundo. cuncta mœrore horrida,
Ipsaque Morte pejor est Mortis locus.
AM. Quid, ille opaca qui regit sceptro loca,
Qua sede positus temperat 1 populos leves?
TH. Est in recessu Tartari obscuro locus,
Quem gravibus umbris spissa caligo alligat.
A fonte 2 discors manat hinc imo latex;
Alter, quieto similis, (hunc jurant Dei,)
Tacente sacram devehens fluvio Styga:
At hic tumultu rapitur ingenti ferox,
Et saxa fluctu volvit Acheron invius
Renavigari. cingitur duplici vado
Adversa Ditis regia, atque ingens domus.
Umbrante luco tegitur: hic vasto specu
Pendent tyranni limina: hoc umbris iter;
Hæc porta regni. campus hanc circa jacet,
In quo superbo digerit vultu sedens
Animas recentes. dira majestas Deo:
Frons torva, fratrum quæ tamen speciem gerat,
Gentisque tantæ: vultus est illi Jovis,
Sed Fulminantis. magna pars regni trucis
Est ipse dominus; cujus aspectum timet,
Quidquid timetur. AM. Verane est fama, inferis
Tam sera reddi jura, & oblitos sui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atque æqui arbiter?
THE. Non unus alta sede quæsitor sedens
Judicia trepidis sera sortitur reis.
Auditur illo Cnossius Minos foro;
Rhadamantus illo; Thetidis hoc audit 3 socer,
Quod quisque fecit, patitur: autorem scelus
Repetit, suoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces:
Et impotentis terga plebeia manu
Scindi tyranni. quisquis est placide potens,
Dominusque vitæ servat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
4 Animoque parcit; longa permensus diu
Felicis ævi spatia, vel cœlum petit,
Vel læta felix nemoris Elysii loca,
Judex futurus: sanguine humano abstine,
Quicunque regnas. scelera 5 taxantur modo

1 *Manes.* 2 *Duplex & diversæ naturæ.* 3 *Æacus.* 4 *Non polluit scelere.* 5 *Durius puniuntur quam apud nos.*

Majore

Majore noſtro. AM. Certus incluſos tenet
Locus nocentes? utque fert fama, impios
Supplicia vinclis ſæva perpetuis domant?
THE. Rapitur volucri tortus Ixion rota.
Cervice ſaxum grande Siſyphia ſedet.
In amne medio faucibus ſiccis 1 ſenex
Sectatur undas; abluit mentum latex,
Fidemque cum jam læpe decepto dedit,
Perit unda in ore: poma deſtituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Urnaſque fruſtra Danaides plenas ferunt.
Brrant furentes impiæ 2 Cadmeides.
Terretque menſas avida Phineas 3 avis.
AM. Nunc ede nati nobilem pugnam mei.
4 Patrui volentis munus, an ſpolium refert?
THE. Ferale tardis imminet ſaxum vadis,
Stupenti ubi unda ſegne torpeſcit fretum.
Hunc ſervat amnem cultu & aſpectu horridus,
Pavidoſque manes ſqualliduſ geſtat ſenex;
Impexa pendet barba, deformem ſinum
Nodus coercet, concavæ lucent genæ,
Regit ipſe conto portitor longo ratem:
Hic onere vacuam litori puppim applicans
Repetebat umbras; poſcit Alcides viam
Cedente turba: dirus exclamat Charon;
Quo pergis audax, ſiſte properantem gradum.
Non paſſus ullas natus Alcmena moras,
Ipſo coactum navitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Succubuit uni. ſedit, & gravior ratis
Utrinque Lethen latere titubanti bibit.
Tunc vaſta 5 trepidant monſtra, Centauri truces,
Lapithæque multo ad bella ſuccenſi mero.
Stygiæ paludis ultimos quærens ſinus,
Fœcunda mergit capita Lernæus labos.
Poſt hæc avari Ditis apparet domus:
Hic ſævus umbras territat Stygius canis,
Qui terna vaſto capita concutiens ſono
Regnum tuetur: ſordidum tabo caput
Lambunt colubræ: viperis horrent jubæ:
Longuſque torta ſibilat cauda draco;
Par ira formæ, ſenſit ut motus pedum,

1 *Tantalus.* 2 *Penthæum dilacerabant.* 3 *Harpyæ.* 4 *Plutonis.*
5 *Viſo victore Hercule.*

Attollit

Attollit hirtas angue vibrato comas,
Missumque capta aure subrecta sonum,
Sentire & umbras solitus. ut propior stetit
Jove natus, antro sedit incertus canis,
Et uterque timuit. eece latratu gravi
Loca muta terret; sibilat totos minax
Serpens per armos: vocis horrendæ fragor
Per ora missus terna felices quoque
Exterret umbras. solvit à læva ferox
Tunc ipse rictus, & 1 Cleonæum caput
Opponit, ac se 2 tegmine ingenti clepit:
Victrice magnum dextera 3 robur petens,
Huc nunc & illuc verbere assiduo rotat,
Ingeminat ictus. domitus infregit minas,
Et cuncta lassus capita submisit canis,
Antroque toto cessit. extimuit sedens
4 Uterque solio dominus; & 5 duci jubet.
Me quoque petenti munus Alcidæ dedit.
Tunc gravia monstri colla permulcens manu
6 Adamante texto vincit: oblitus sui
Custos opaci pervigil regni canis
7 Componit aures timidus; & patiens trahi,
Herumque fassus, ore submisso obsequens
Utrumque cauda pulsat anguifera latus.
Postquam est ad oras Tænari ventum, & nitor
Percussit oculos lucis ignotæ, novos
Resumit animos vinctus, & vastas furens
Quassat catenas: pene victorem abstulit;
Pronumque retro vexit, & movit gradu.
Tunc & meas 8 respexit Alcides manus:
Geminis uterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit ut clarum æthera,
Et pura nitidi spatia conspexit poli,
9 Oborta nox est, lumina in terram dedit,
Compressit oculos, & diem invisum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni perit
Cervice terram: tum sub Herculea caput
Abscondit umbra. Densa sed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens;
Magnique meritas Herculis laudes canit.

1 *Cleonæi leonis.* 2 *Pelle tegit.* 3 *Clavam.* 4 *Pluto & Proserp.* 5 *Quocunque Hercules velit.* 6 *Catena solida.* 7 *Demisit.* 8 *Ut adjuvem.* 9 *Nimia luce excæcatus.*

CHO-

CHORUS.

NAtus Euryſtheus 1 properante partu,
Juſſerat mundi penetrare 2 fundum:
Deerat hoc ſolum numero laborum,
Tertiæ regem ſpoliare ſortis.
Auſus eſt cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via qua remotos
Triſtis, & ſilva metuenda nigra:
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incedit populus per urbes
Ad novi ludos avidus theatri:
Quantus 3 Eleum ruit ad tonantem,
Quinta cum ſacrum revocavit æſtas:
Quanta, cum longæ redit hora noctis,
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
4 Libra, Phœbeos tenet æqua currus:
Turba ſecretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare myſtæ:
Tanta per campos agitur ſilentes
Turba: pars tarda gradiens ſenecta,
Triſtis, & longa ſatiata vita:
Pars adhuc currit melioris ævi,
Virgines nondum thalamis jugatæ,
Et comis nondum poſitis ephebi,
Matris & nomen modo doctus infans.
His datum ſolis, minus ut timerent,
Igne prælato revelare noctem.
Cæteri vadunt per opaca triſtes;
Qualis eſt nobis animus, remota
Luce, cum mœſtus ſibi quiſque ſenſit
Obrutum tota caput eſſe terra.
Stat chaos denſum, tenebræque turpes;
Et color noctis malus, ac ſilentis
Otium mundi, vacuæque nubes,
Sera nos illo referat ſenectus.
Nemo ad id ſero venit, unde nunquam,
Cum ſemel venit, potuit reverti.
Quid juvat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris

1 *Septimo menſe, ut Herculi imperaret. Hom. Il. τ.* 2. *Inferum.* 3 *Jovis Olympici ludos in Elide celebratos.* 4 *Æquinoctio Autumnali.*

Ibit

Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi crescit omne,
Et quod occasus vidit, & quod ortus:
Parce venturis, tibi Mors paramur:
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpsit.
Thebis læta dies adest:
Aras tangite supplices,
Pingues cædite victimas:
Permistæ maribus nurus
Solemnes agitent choros:
Cessent deposito jugo
Arvi fertilis incolæ.
Pax est Herculea manu
Auroram inter & Hesperum;
1 Et qua sol medium tenens
Umbras corporibus negat.
Quodcunque abluitur solum
Longo Tethyos ambitu,
Alcidæ domuit labor.
Transvectus vada Tartari
Pacatis redit inferis.
Jam nullus superest timor:
Nil ultra jacet inferos.
Stantes sacrificus comas
Dilecta tege 2 populo.

ACTUS QUARTUS.

HERCULES, THESEUS, AMPHITRYO, MEGARA.

ULtrice dextra fusus adverso Lycus
Terram cecidit ore: tum quisquis comes
Fuerat tyranni, jacuit & pœnæ comes.
Nunc sacra patri victor & superis feram,
Cæsisque meritas victimis aras colam.
Te, te laborum socia & adjutrix precor
Belligera Pallas, cujus in læva ciet
3 Ægis feroces ore saxifico minas;
Adsit Lycurgi 4 domitor & rubri maris,
Tectam viteuti cuspidem thyrso gerens:
Geminumque numen, Phœbus & Phœbi 5 soror,

1 *Meridies.* 2 *Herculi sacra.* 3 *Scutum, cui caput Medusæ infixum.* 4 *Bacchus.* 5 *Diana.*

Soror

Soror sagittis aptior, Phœbus lyræ;
Fraterque quisquis incolit cœlum meus,
Non ex noverca frater; huc appellite
Greges opimos. quidquid Indorum seges,
Arabesque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras; pinguis exundet vapor.
Populea nostras arbor exornet comas:
Te ramus oleæ fronde 2 gentili tegat,
Theseu: Tonantem nostra adorabit manus,
THE. Dii conditores urbis, & silvestria
Trucis antra Zeti, nobiles Dirces aquas,
Laremque regis 3 advenæ Tyrium colens,
Date thura flammis. AM. Nate manantes prius
Manus cruenta cæde & hostili expia.
HER. Utinam cruorem capitis invisi Deis
Libare possem, gratior nullus liquor
Tinxisset aras: victima haud ulla amplior
Potest, magisque opima mactari Jovi,
Quam rex iniquus. AM. Finiat genitor tuos
Opta labores: detur aliquando otium,
Quiesque fessis. HER. Ipse concipiam preces
Jove, meque dignas. Stet suo cœlum loco,
Tellusque & æther: astra inoffensos agant
Æterna cursus: alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Ensesque lateant: nulla tempestas fretum
Violenta turbet: nullus irato Jove
Exiliat ignis; nullus hyberna nive
Nutritus agros amnis everses trahat;
Venena cessent; nulla nocituro gravis
Succo tumescat herba; non sævi ac truces
Regnent tyranni. si quod etiamnum est scelus
Latura tellus, 4 properet; & si quod parat
Monstrum, meum sit. Sed quid hoc? medium diem
Cinxere tenebræ; Phœbus obscuro meat
Sine nube vultu. quis diem retro fugat,
Agitque in ortus? unde nox atrum caput
Ignota profert? unde tot stellæ polum
Implent diurnæ? primus en noster labor,
Cœli refulget parte non minima Leo,
Iraque totus fervet, & morsus parat;
Jam rapiet aliquod sidus: ingenti minax

1 *A Jove genitus.* 2 *Olea enim primum Asbenis exitit.* 3 *Cadmi* 4 *Ut à me vincatur.*

Stat

Stat ore, & ignes efflat, & rutila jubam
Cervice jactat: quidquid 1 autumnus gravis,
Hyemsque gelido frigida spatio refert,
Uno impetu transiliet, & verni petet (malum est?
Frangetque Tauri colla. AM. Quod subitum hoc
Quo nate vultus huc & huc acres refers?
Acieque falsum turbida cœlum vides?
HER. Perdomita tellus, tumida cesserunt freta;
Inferna nostros regna sensere impetus:
Immune cœlum est, dignus Alcidæ labor.
In alta mundi spatia sublimis ferar,
Petatur æther, astra promittit pater.
Quid si negaret? non capit terra Herculem,
Tandemque superis reddit. en ultro vocat
Omnis deorum cœtus, & laxat fores,
2 Una vetante. recipis, & reseras polum?
An contumacis januam mundi traho?
Dubitatur etiam? vincla Saturno exuam.
Contraque patris impii regnum impotens
Avum resolvam. bella Titanes parent
Me duce furentes: saxa cum silvis traham,
Rapiamque dextra plena Centauris 3 juga.
Jam monte gemino limitem ad superos agam.
Videat sub Ossa Pelion Chiron suum:
In cœlum Olympus tertio positus gradu
Perveniet, aut mittetur. AM. Infandos procul
Averte sensus: pectoris sani parum,
Magni tamen, compesce dementem impetum.
HER. Quid hoc? gigantes arma pestiferi movent,
Profugit umbras Tityus, ac lacerum gerens
Et inane pectus, quam prope à cœlo stetit?
Labat Cythæron, alta Pallene tremit,
Marcentque Tempe: rapuit hic Pindi juga;
Hic rapuit Oeten: sævit horrendum 4 Mimas:
Flammifera Erynnis verbere excusso sonat,
Rogisque adustas propius ac propius sudes
In ora tendit. sæva Tisiphone caput
Serpentibus vallata, post raptum canem,
Portam vacantem clausit opposita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum semen. invisо patri
Hæc dextra jam vos reddet; excutiat leves

1 *Signa autumnalia & borealia.* 2 *Junone.* 3 *Thessalia mon tes, quos Centauri incolunt.* 4 *Gigas.*

Nervus sagittas. tela sic mitti decet
Herculea. AM. Quo se cæcus invergit furor?
Vastum coactis flexit arcum cornibus,
Pharetramque solvit. stridet emissa impetu
Arundo. medio spiculum collo 1 fugit
Vulnere relicto. HER. Cæteram prolem eruam,
Omnesque latebras. quid moror? majus mihi
Bellum Mycenis restat: ut 2 Cyclopea
Eversa manibus saxa nostris concidant.
Huc eat & illuc aula disjecto obice,
Rumpatque postes. columen impulsum labet:
Procumbat omnis regia. hic video abditum
Gnatum scelesti patris. AM. En blandas manus
Ad genua tendens voce miseranda rogat.
Scelus nefandum, triste, & aspectu horridum,
Dextra precantem rapuit, & circa furens
Bis ter rotatum misit: ast illi caput
Sonuit; cerebro tecta dispersa madent?
At misera parvum protegens natum sinu
Megara, furenti similis è latebris fugit.
HER. Licet Tonantis profuga condaris sinu,
Petet undecunque temet hæc dextra, & feret.
AM. Quo misera pergis? quam fugam, aut latebras petis?
Nullus salutis Hercule infenso est locus:
Amplectere ipsum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. Parce jam conjux precor,
Agnosce Megaram; natus hic vultus tuos,
Habitusque reddit: cernis, ut tendat manus?
HER. Teneo novercam: sequere, da pœnas mihi,
Jugoque pressum libera turpi Jovem.
Sed ante matrem parvulum hoc monstrum auferam,
ME. Quo tendis amens? sanguinem fundes tuum?
AM. Pavefactus infans igneo vultu patris
Perit ante vulnus: spiritum rapuit timor.
In conjugem nunc clava libratur gravis.
Perfregit ossa: corpori trunco caput
Abest, nec usquam est. cernere hoc audes nimis
Vivax senectus? si piget luctus, habes
Mortem paratam. pectus in tela indue;
Vel stipitem istum cæde monstrorum illitum
3 Converte. 4 falsum ac nomini turpem tuo
Remove parentem, ne tuæ laudi obstrepat.
THE. Quo te ipse, senior, obvium morti ingeris?

1 *Collum transivit.* 2 *Mycenæ à Cyclopibus structæ.* 3 *In me.*
4 *Jupiter enim verus pater.*

Quo

Quo pergis amens? profuge, & obtectus late
Unumque manibus auſer Herculeis ſcelus.
HER. Bene habet, 1 pudendi regis exciſa eſt domus,
Tibi hunc dicatum maximi conjux Jovis
Gregem cecîdi. vota perſolvi libens
Te digna: & Argos victima 2 alias dabit.
AM. Nondum litaſti nate: conſumma ſacrum:
Stat ecce ad aras hoſtia, exſpectat manum
Cervice prona. præbeo, occurro, inſequor.
Macta. Quid hoc eſt? errat acies luminum,
Viſuſque mœror hebetat. an video Herculis
Manus trementes? vultus in ſomnum cadit,
Et feſſa cervix capite ſummiſſo labat;
Flexo genu jam totus ad terram ruit:
Ut cæſa ſilvis ornus, aut portus mari
Datura moles. vivis? an lero dedit
Idem, tuos qui miſit ad mortem, furor?
Sopor eſt, reciprocos ſpiritus motus agit.
Detur quieti tempus, ut ſomno gravis
Vis victa morbi pectus oppreſſum levet;
Removete famuli tela, ne repetat furens.

CHORUS.

LUgeat æther, magnuſque parens
Ætheris alti, telluſque ferax,
Et vaga ponti mobilis unda.
Tuque ante omnes, qui per terras,
Tractuſque maris fundis radios,
Noctemque fugas ore decoro,
Fervide Titan. obitus pariter
Tecum Alcides vidit & ortus,
Novitque tuas utraſque domos.
3 Solvite tantis animum monſtris,
Solvite ſuperi rectam in melius
Flectite mentem. tuque ô domitor
Somne laborum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucer, matris genus Aſtrææ,
Frater duræ languide Mortis,
Veris 4 miſcens falſa, futuri
Certus & idem peſſimus autor:
Pater ô rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctiſque comes,

1 *Lyci.* 2 *Euryſtheum.* 3 *Liberate à furore.* 4 *In inſomniis.*

Qui par regi famuloque venis,
Placidus fessum lenisque fovens:
Pavidum leti genus humanum
Cogis longam discere mortem;
Preme devictum torpore gravi.
Sopor indomitos alliget artus;
Nec torva prius pectora linquat,
Quam mens repetat pristina cursum,
En, fusus humi sæva feroci
Corde volutat somnia. nondum est
Tanti pestis superata mali:
Clavæque gravi lassum solitus
Mandare caput, quærit vacua
1 Pondera dextra, motu jactans
Brachia vano: nec adhuc omnes
Expulit æstus. sed, ut ingenti
Vexata Noto servat longos
Unda tumultus, &c jam vento
Cessante tumet. pelle insanos
Fluctus animi. redeat pietas,
Virtusque viro: vel sit potius
Mens vesano concita motu,
Error cœcus, qua cœpit, eat.
Solus te jam præstare potest
Furor insontem: proxima puris
Sors est manibus, nescire nefas.
Nunc Herculeis percussa sonent
Pectora palmis mundum solitos
Ferre lacertos verbera pulsent
Victrice manu gemitus vastos
Audiat æther, audiat atri
Regina poli, vastisque ferox
Qui colla gerit vincta catenis,
Imo latitans Cerberus antro.
Resonet mœsto clamore chaos,
Lateque patens unda profundi,
Et, qui 2 melius tua tela tamen
Senserat, æther.
Pectora tantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda levi.
Uno planctu tria regna sonent.
Et tu collo decus ac telum
Suspensa diu fortis 3 arundo,

1 *Clavam.* 2 *Ubi Stymphalidas fugavit.* 3 *Sagitta.*

Phare-

Pharetræque leves, date sæva fero
Verbera tergo: cædant humeros
Robora fortes, stipesque potens
Duris oneret pectora nodis:
Plangant tantos arma dolores.
Non vos patriæ laudis comites
Ulti sævo vulnere reges.
Non Argiva membra palæstra
Flectere docti, fortes cæstu,
Forteſque manu; jam tamen ausi
Telum Scythici leve coryti
Missum certa librare manu,
Tutosque fuga figere cervos,
Nondumque feræ terga jubatæ;
Ite ad Stygios umbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ scelus oppressit
Patriusque furor: ite infaustum
Genus, ô pueri, noti per iter
Triste laboris. ite, iratos
Visite 1 reges.

ACTUS QUINTUS.

HERCULES, AMPHITRYO, THESEUS.

QUis hic locus? quæ regio? quæ mundi plaga?
Ubi sum? sub ortu solis, an sub cardine
Glacialis Ursæ? numquid Hesperii maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
Quas trahimus auras? quod solum fesso subest?
Certe rediimus. unde prostrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exuit
Simulacra mens inferna? post reditus quoque
Oberrat oculos turba 2 feralis meos?
Pudet fateri. paveo: nescio quod mihi,
Nescio quod animus grande præsagit malum.
Ubi est parens? ubi illa natorum grege
Animosa conjux? cur latus lævum vacat
Spolio leonis? quonam abiit regimen meum?
Idemque somno mollis Herculeo thorus?
Ubi tela? ubi arcus? arma quis vivo mihi
Detrahere potuit? spolia quis tanta abstulit?

1 *Plut. & Proserp. Herculi iratos.* 2 *Mortuorum.*

Ipsumque quis non Herculis somnum horruit?
Libet meum videre victorem, libet.
Exurge victor, quem novum cœlo pater
Genuit relicto: cujus incestu stetit
Nox longior, quam nostra. quod cerno nefas?
Nati cruenta cæde confecti jacent:
Perempta conjux. Quis 1 Lycus regnum obtinet?
Quis tanta Thebis scelera moliri ausus est,
Hercule reverso? quisquis Ismeni 2 loca,
Actæa quisquis arva, qui gemino mari
Pullata Pelopis 3 regna Dardanii colis,
Succurre, sævæ cladis autorem indica.
Ruat ira in omnes. hostis est, quisquis mihi
Non monstrat hostem. victor Alcidæ lates?
Proced: seu tu 4 vindicas currus truces
5 Thracis cruenti, sive Geryonis pecus,
6 Libyæve dominos: nulla pugnandi mora est.
En nudus asto, vel meis armis licet
Petas inermem. cur meos Theseus fugit
Paterque vultus? ora cur condunt sua?
Differte fletus. quis meos dederit neci
Omnes simul, profare: quid genitor, siles?
At tu ede Theseu, sed 7 tua Theseu fide.
Uterque tacitos ora pudibunda obtegit,
Furtimque lacrymas fundit. in tantis malis
Quid est pudendum? numquid Argivæ potens
Dominator urbis? numquid infestum Lyci
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
Per te meorum facinorum laudem precor,
Genitor, tuique nominis semper mihi
Numen 8 secundum, fare, quis fudit domum?
Cui præda jacui? AM. Tacita sic abeant mala.
HE. Ut inultus ego sim? AM. Sæpe vindicta obfuit.
HER. Quisquamne segnis tanta toleravit mala?
AM. Majora quisquis timuit. HER. His etiam pater
Quidquam timeri majus aut gravius potest?
AM. Cladis tuæ pars ista, quam nosti, quota est?
HER. Miserere genitor: supplices tendo manus.
Quid hoc? manus refugit. hic errat scelus.
Unde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo leto, tincta Lernæa nece?

1 *Quis alter tyrannus.* 2 *Baotiam.* 3 *Peloponnesum.* 4 *Ulciscetis.* 5 *Diomedis.* 6 *Atlantem & Antæum.* 7 *i. e. Bona.* 8 *A Jove.*

Jam

Jam tela video noſtra, non quæro manum.
Quis potuit arcum flectere? aut quis dextera
Sinuare nervum vix recedentem mihi?
Ad vos revertor: genitor, hoc noſtrum eſt ſcelus?
1 Tacuere, noſtrum eſt. AM. Luctus eſt iſtic tuus;
Crimen novercæ: caſus hic culpa caret.
HER. Nunc parte ab omni genitor iratus tona,
Oblite noſtri: vindica ſera manu
Saltem nepotes: ſtelliger mundus ſonet,
Flammas & hic & ille jaculetur polus:
Rupes ligatum Caſpiæ corpus trahant,
Atque ales avida. cur Promethei vacant
Scopuli? paretur vertice immenſo feras
Volucreſque paſcens Caucaſi abruptum latus
Nudumque ſylvis. illa, quæ Pontum 2 Scythes
Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Diſtendat alto: cumque revocata vice
In ſe coibunt, ſaxaque in cœlum expriment,
Actis utrinque rupibus, medium mare,
Ego inquieta montium jaceam 3 mora.
Quin ſtructum acervans nemore congeſto aggerem,
Cruore corpus impio ſparſum cremo?
Sic, ſic agendum eſt; inferis reddam Herculem.
AM. Nondum tumultu pectus attonitum caret,
Mutavit iras: quodque habet proprium furor,
In ſe ipſe ſævit. HER. Dira Furiarum loca
Et inferorum carcer, & ſonti plaga
Decreta turbæ, & ſi quod exilium latet
Ulterius Erebo, Cerbero ignotum & mihi,
Huc me abde tellus: Tartari ad finem ultimum,
Manſurus ibo. pectus ô nimium ferum!
Quis vos per omnem, liberi, ſparſos domum
Deflere digne poterit? hic durus malis
Lacrymare vultus neſcit. huc enſem date;
Date huc ſagittas; ſtipitem huc vaſtum date.
Tibi tela frangam noſtra: tibi noſtros puer
Rumpemus arcus, ac tuis ſtipes gravis
Ardebit umbris: ipſa Lernæis frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos.
Dent arma pœnas: vos quoque infauſtas meis
Cremabo telis, ô 4 novercales manus.
THE. Quis nomen unquam ſceleris errori dedit?

1 *Silentio conſentire videntur.* 2 *Euxinum.* 3 *Corpore meo interpoſito ne coeant.* 4 *Crudeles.*

HER. Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.
THE. 1 Nunc Hercule opus est: perfer hanc molem mali.
HER. Non sic furore cessit extinctus pudor,
Populos ut omnes impio aspectu fugem.
Arma, arma, Theseu, flagito propere mihi
Subtracta reddi. sana si mens est mihi,
Referte manibus tela: si remanet furor,
Pater recede. mortis inveniam viam.
AM. Per sancta generis sacra, per jus nominis
Utrumque nostri, sive me altorem vocas,
Seu tu parentem; perque venerandos piis
Canos, senectæ parce delertæ precor,
Annisque fessis: unicum lapsæ domus
Firmamen, unum columen afflicto malis
Temet reserva. nullus ex te contigit
Fructus laborum. semper aut dubium mare,
Aut monstra timui. quisquis in toto furit
Rex sævus orbe, manibus, aut aris nocens,
A me timetur. semper absentis pater
Fructum tui, tactumque & aspectum peto)
HER. Cur animam in ista luce detineam amplius
Morerque, nihil est: cuncta jam amisi bona,
Mentem, arma, famam, conjugem, natos, manus;
2 Etiam furorem. nemo polluto queat
Animo mederi: morte sanandum est scelus.
TH. Perimes parentem? HE. Facere ne possim, occidam.
TH. Genitore coram? HE. Cernere hunc docui nefas.
AM. Memoranda potius omnibus facta intuens,
Unius à te criminis veniam pete.
HER. Veniam dabit sibi ipse, qui nulli dedit?
Laudanda feci jussus, hoc unum meum est.
Succurre genitor, sive te pietas movet,
Seu triste fatum, sive violatæ decus
Virtutis: effer arma; vincatur mea
Fortuna dextra. TH. Sunt quidem patriæ preces
Satis efficaces: sed tamen nostro quoque
Movere fletu. surge, & adversa impetu
Perfringe solito: nunc tuum nulli 3 imparem
Animum malo resume. nunc magna tibi
Virtute agendum est: Herculem irasci veta.
HER. 4 Si vivo, feci scelera: si morior, tuli.

1 *i. e. Constantia.* 2 *Ubi enim novi scelus, me detestor.* 3 *Inferiorem.* 4 *Vivendo, videbor scelus approbare: moriendo, à furore egisse.*

Purgare

Purgare terras propero: jamdudum mihi
Monſtrum impium, ſævumque, & immite, ac ferum
Oberrat: agedum dextra, conare aggredi
Ingens opus, labore biſſeno amplius.
Ignave ceſſas? fortis in pueros modo,
Pavidaſque matres? arma niſi dentur mihi,
Aut omne Pindi Thracis exſcindam nemus,
Bacchique lucos, & Cythæronis juga
Mecum cremabo: tota cum domibus ſuis
Dominiſque tecta, cum Deis templa omnibus
Thebana ſupra corpus excipiam meum,
Atque urbe verſa condar. &, ſi fortibus
Leve pondus humeris mœnia immiſſa incident,
Septemque opertus non ſatis portis premar,
Onus omne media parte qua mundus ſedet,
Dirimitque ſuperos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. Vox eſt digna genitore Herculis.
Hoc en peremptus ſpiculo cecidit puer:
Hoc Juno telum manibus emiſit tuis:
Hoc nunc ego utar. TH. Ecce jam (miſerum metu
Cor palpitat, corpuſque ſolicitum ferit)
Aptata arundo eſt: ecce, jam facies ſcelus
Volens, ſcienſque. pande, quid fieri jubes?
HER. Nihil rogamus, noſter in 1 tuto eſt dolor.
AM. Natum potes ſervare tu ſolus mihi
Theſeu: ipſe nec dum maximum evaſi metum.
Miſerum haud potes me facere, felicem potes.
Sic ſtatue quidquid ſtatuis, ut cauſam tuam
Famamque in arcto ſtare & ancipiti ſcias.
Aut vivis aut occidis. hanc animam levem,
Feſſamque ſenio, nec minus quaſſam malis
2 In ore primo teneo. tam tarde patri
Vitam dat aliquis? non feram ulterius moram,
Letale ferro pectus impreſſo induam,
Hic, hic jacebit Herculis ſani ſcelus.
HER. Jam parce genitor, parce; jam revoca manum,
Succumbe virtus, perfer imperium patris.
Eat ad labores hic quoque Herculeos 3 labor;
Vivamus. artus alleva afflictos ſolo
Theſeu parentis: dextra contactus pios
Scelerata refugit. AM. Hanc manum amplector libens:
Hac nixus ibo, pectori hanc ægro admovens
Pellam dolores. HER. Quem locum profugus petam?

1 *Stat mori.* 2 *Jam moribundus.* 3 *Quod vivo.*

Ubi

Ubi me recondam? quave tellure obruam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Perſica
Violentus unda Tigris, aut Rhenus ferox,
Taguſve Ibera turbidus gaza fluens
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Mæotis in me gelida transfundat mare,
Et tota Tethys per meas currat manus,
Hærebit altum facinus. in quas impius
Terras recedes? ortum, an occaſum petes?
Ubique notus perdidi exilio locum.
Me refugit orbis, aſtra tranſverſos agunt
Obliqua curſus, ipſe Titan Cerberum
Meliore vultu vidit. ô fidum caput
Theſeu, latebram quære longinquam, abditam.
Quicumque ſemper ſceleris alieni arbiter
Amas 1 nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemque noſtris: redde me infernis precor
Umbris reductum, meque ſubjectum tuis
Reſtitue vinclis. ille me abſcondet locus.
Sed & ille novit. THE. Noſtra te tellus manet.
Illic ſolutam cæde Gradivus manum
Reſtituet armis. illa te, Alcide, vocat
Facere innocentes terra quæ 2 ſuperos ſolet.

1 *Me ſc. & Pirithoum quem juvit in rapienda Proſerpina.*
2 *Mars enim Athenis de cæde Halirrothii Nept. filii accuſatus abſolvebatur.*

L. ANNÆI
SENECÆ
THYESTES.

PERSONÆ

TANTALUS. ATREUS.
THYESTES. NUNCIUS.
MEGÆRA. SERVUS.
PLISTHENES. CHORUS.

PRIMUS ACTUS.

TANTALUS, MEGÆRA.

QUis me inferorum ſede ab infauſta abſtrahit,
Avido fugaces ore captantem cibos?
Quis male deorum Tantalo vivas domos
Oſtendit iterum? pejus inventum eſt ſiti
Arente in undis aliquid, & pejus fame
Hiante ſemper? Siſyphi numquid lapis
Geſtandus humeris lubricus noſtris venit?
Aut membra celeri differens curſu 1 rota?
Aut pœna Tityi, qui ſpecu vaſto patens
Viſceribus atras paſcit effoſſis aves;
Et nocte reparans quidquid amiſit die,
Plenum recenti pabulum monſtro jacet.
In quod malum tranſcribor? ô quiſquis nova
Supplicia functis durus umbrarum arbiter
Diſponis; adde, ſi quid ad pœnas potes,
Quod ipſe cuſtos carceris diri horreat,
Quod mœſtus Acheron paveat: ad cujus metum
Nos quoque tremamus. quære: jam noſtra ſubit
E ſtirpe 2 Turba, quæ ſuum vincat genus,
Ac me 3 innocentem faciat, & inauſa audeat.
Regione quidquid impia 4 ceſſat loci,
Complebo. numquam ſtante Pelopeia domo,
Minos vacabit. ME. Perge, deteſtabilis
Umbra, & penates impios furiis age.

1 *Ixionis.* 2 *Atreus & Thyeſtes Pelopis filii.* 3 *Reſpectu illorum.*
4 *i. e. Vacuum eſt.*

Cernetur

Certetur omni scelere, & alterna vice
Stringantur enses. ne sit irarum modus
Pudorve. mentes cæcus instiget furor:
Rabies parentum duret, & longum nefas
Eat in nepotes, nec vacet cuiquam vetus
Odisse crimen: semper oriatur novum;
Nec unum in uno: dumque 1 punitur scelus,
Crescat. superbis fratribus regna excidant:
Repetantque profugos. dubia violentæ domus
Fortuna reges inter incertos labet.
Miser ex potente fiat, ex misero potens;
Fluctuque regnum casus assiduo ferat,
Ob scelera pulsis, cum dabit patriam Deus,
Et scelera redeant: sintque tam invisi omnibus,
Quam sibi. nihil sit, ira quod vetitum puter.
Fratrem expavescat frater, & natum parens,
Natusque patrem: liberi 2 pereant male,
3 Pejus tamen nascantur: immineat 4 viro
Infesta conjux, bella trans pontum vehant:
Effusus omnes irriget terras cruor;
Supraque magnos gentium exultet duces
Libido victrix. impia stuprum in domo
Leviſſimum sit. fratris, & fas & fides,
Jusque omne pereat. non sit à vestris malis
Immune cœlum. cum micant stellæ polo,
Flammæque servant debitum mundo decus,
Nox alta fiat, excidat cœlo dies.
Misce penates: odia, cædes, funera
Arcesse, & impie scelere Tantaleam domum.
Ornetur altum columen, & lauro fores
Lætæ viresçant; dignus adventu tuo
Splendescat ignis. 5 Thracium fiat nefas
Majore numero. dextra cur 6 patrui vacat?
Nondum Thyestes liberos deflet suos?
Ecquando tollet ignibus jam subditis
Spumante aheno membra? per partes eant
Discerpta: patrios polluat sanguis focos.
Epulæ instruantur. non 7 novi sceleris tibi
Conviva venies, 8 liberum dedimus diem,
Tuamque ad istas solvimus mensas famem.

1 *Scelus novum agant in scelere puniendo.* 2 *A patruo occisi, & à patre vorati.* 3 *Ex incestu.* 4 *Agamemnoni (Clytemnæstra.* 5 *Ovid. Met. 6.* 6 *Atrei.* 7 *Pelopem enim fil. diis epulantibus apposuisti.* 8 *Ut in illo conviveris.*

Jejunia exple. mistus in Bacchum cruor
Spectante te potetur. inveni dapes,
Quas ipse fugeres. siste, quo præceps ruis?
TAN. Ad stagna, & amnes, & recedentes aquas,
Labrisque ab ipsis arboris plenæ fugas;
Abire in atrum carceris liceat mei
Cubile; liceat, si parum videor miser,
Mutare ripas: alveo medius tuo
Phlegethon relinquar, igneo cinctus freto.
Quicumque pœnas lege fatorum datas
Pati jubetis; quisquis exeso jaces
Pavidus sub antro; quique venturi times
Montis ruinam: quisquis avidorum feros
Rictus leonum, & dira Furiarum agmina
Implicitus horres: quisquis immissas faces
Semiustus abigis, Tantali vocem excipe
Properantis ad vos: credite experto mihi,
Amate pœnas. quando continget mihi
Effugere superos? ME. Ante perturba domum,
Inferque tecum prælia, & ferri malum
Regibus amorem: concute insano ferum
Pectus tumultu. TAN. Me pati pœnas decet,
1 Non esse pœnam: mittor, ut dirus vapor
Tellure rupta, vel gravem populis luem
Sparsura pestis: ducam in horrendum nefas
Avus nepotes. Magne divorum parens,
Nosterque, quamvis pudeat; ingenti licet
Vexata pœna lingua crucietur, loquar;
Nec hoc tacebo: moneo, ne sacra manus
Violata cæde, neve furiali malo
Aspergat aras. stabo, & arcebo scelus.
Quid ora terres verbere, & tortos feros
Minaris angues? quid famem infixam intimis
Agitas medullis? flagrat incensum siti
Cor, & perustis flamma visceribus micat.
Sequor. ME. Furorem divide in totam domum.
Sic sic feratur, & suum infensi invicem
Sitiant cruorem: sensit introitus tuos
Domus, & nefando tota contactu horruit.
Actum est abunde. gradere ad infernos specus,
Amnemque notum: jam tuum mœstæ pedem
Terræ gravantur. cernis, ut fontes liquor
Interfusus actus linquat; ut ripæ vacent;

1 *Pœnam aliis inferre.*

Ventusque raras igneus nubes ferat?
Palleſcit omnis arbor, ac nudus ſterit
Pugiente pomo ramus; & qui fluctibus
Illinc 1 propinquis Iſthmos atque illinc fremit;
Vicina gracili dividens terra vada,
Longe remotos latus exaudit ſonos.
Jam Lerna retro ceſſit, & 2 Phoronides
Latuere venæ: nec ſuas profert ſacras
Alpheus undas, & Citharonis juga
Stant parte nulla cana depoſita nive.
Timentque 3 veterem nobiles Argi ſitim.
En ipſe Titan dubitat, an jubeat ſequi,
Cogatque habenis ire periturum diem.

CHORUS.

ARgos de ſuperis ſi quis Achaicum,
Piſeaſque domos turribus inclytas:
Iſthmi ſi quis amat regna Corinthii,
Et portus geminos, & mare diſſidens;
Si quis Taygeti conſpicuas nives,
Quas, cum Sarmaticus tempore frigido
In ſummis Boreas compoſuit jugis,
Æſtas veliferis ſolvit Eteſiis:
Quem tangit gelido flumine lucidus
Alpheus, ſtadio notus Olympico:
Advertat placidum numen, & arceat
Alternas ſcelerum, ne redeant, vices,
Neu ſuccedat avo deterior nepos,
Et major placeat culpa minoribus.
Tandem laſſa feros exuat impetus
Sicci progenies impia Tantali.
Peccatum ſatis eſt. fas valuit nihil
Aut commune nefas. proditus occidit
Deceptor 4 dominæ Myrtilus, & fide
Vectus qua tulerat, nobile reddidit
Mutato 5 pelagus nomine. notior
Nulla eſt Ioniis fabula 6 navibus.
Exceptus gladio parvulus impio
Dum currit patrium 7 natus ad oſculum
Immatura focis victima concidit:
Diviſuſque tua eſt Tantale dextera,
Menſas ut ſtrueres hoſpitibus deis;

1 *Ionio & Ægæo.* 2 *Inachus fl.* 3 *Ante puteos inventos à Danao.* 4 *Hippodamia.* 5 *Myrtoum.* 6 *i. e. Nautis.* 7 *Pelops.*

Hos

Hos æterna fames prosequitur cibos,
Hos æterna sitis: nec dapibus feris
Decerni potuit pœna decentior.
Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
1 Phineis avibus præda fugacior.
Hinc illinc gravidis frondibus incubat,
Et curvata suis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Nec, quamvis avidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties tangere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisque famem dentibus alligat:
Sed tunc divitias omne nemus suas
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ jubet irritas
Exercere manus: has ubi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
2 Autumnus rapitur, sylvaque mobilis.
Instat deinde sitis non levior fame,
Qua cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser obvios
Fluctus ore vocans, quos profugus latex
Avertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi, deserit. hic bibit
Altum rapido gurgite 3 pulverem.

ACTUS SECUNDUS.

ATREUS, SERVUS.

IGnave, iners, enervis, & (quod maximum
Probrum tyranno rebus in summis reor)
Inulte, post tot scelera, post fratris dolos,
Falsque omne ruptum, quæstibus vanis agis
Iras? at Argos fremere jam totum tuis
Debebat armis, omnis & geminum mare
Innare classis: jam tuis flammis agros
Lucere & urbes decuit; ac strictum undique
Micare ferrum. tota sub nostro sonet
Argolica tellus equite: non sylvæ tegant
4 Hostem, nec altis montium structæ jugis
Arces, relictis bellicum totus canat
Populus Mycenis. quisquis invisum caput

1 *Harpyis.* 2 *Poma.* 3 *Arenas fl. fugientis.* 4 *Thyestem.*

Tegit

Tegit ac tuetur, clade funesta occidat.
Hæc ipsa pollens inclyti Pelopis domus
Ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
Age anime, fac quod nulla posteritas probet;
Sed nulla taceat. aliquod audendum est nefas
Atrox, cruentum; tale, quod frater meus
Suum esse malit. scelera non ulcisceris,
Nisi vincis. & quid esse tam sævum potest,
Quod superet illum? numquid abjectus jacet?
Numquid secundis patitur in rebus modum,
Fessis quietem? novi ego ingenium viri
Indocile: flecti non potest, frangi potest.
Proin antequam se firmet, aut vires paret,
Petatur ultro; ne quiescentem petat.
Aut perdet, aut peribit: in medio est scelus
Positum occupanti. SER. Fama te populi nihil
Adversa terret? ATR. Maximum hoc regni bonum est,
Quod facta domini cogitur populus sui
Quam ferre, tam laudare. SER. Quos cogit metus
Laudare, eosdem reddit inimicos metus.
At qui favoris gloriam veri petit,
Animo magis quam voce laudari volet.
ATR. Laus vera, & humili sæpe contingit viro;
Non nisi potenti falsa. 1 quod nolunt velint.
SER. Rex velit honesta; nemo non eadem volet.
ATR. Ubicumque tantum honesta dominanti licent,
Precario regnatur. SER. Ubi non est pudor,
Nec cura juris, sanctitas, pietas, fides;
Instabile regnum est. ATR. Sanctitas, pietas, fides,
Privata bona sunt qua juvat, reges eant.
SER. Nefas nocere vel malo fratri puta.
ATR. Fas est in illo, quidquid in fratre est nefas.
Quod enim reliquit crimen intactum? aut ubi
Sceleri pepercit? conjugem stupro abstulit,
Regnumque furto: 2 specimen antiquum imperii
Fraude est adeptus; fraude turbavit domum.
Est Pelopis altis nobile in stabulis pecus,
Arcanus aries, ductor opulenti gregis,
Cujus per omne corpus infuso coma
Dependet auro, cujus è tergo novi
3 Aurata reges sceptra Tantalici gerunt:
Possessor hujus regnat: hunc tantæ domus

1 *Laudant licet inviti.* 2 *Arietem aureum, certum possidenti imperii futuri augurium, ut infra.* 3 *Arietis lana ornata.*

Fortuna

Fortuna sequitur. tuta sepositа sacer
In parte carpit prata, quæ claudit lapis,
Fatale sacro pascuum muro tegens;
Hunc, facinus ingens ausus, assumta in scelus
Consorte nostri perfidus thalami avehit.
Hinc omne cladis mutuæ fluxit malum.
Per regna trepidus exul erravit mea:
Pars nulla nostri tuta ab insidiis vacat.
Corrupta conjux, imperii quassa est fides,
Domus ægra, 1 dubius sanguis: & certi nihil,
Nisi frater hostis. quid stupes? tandem incipe,
Animosque sume; Tantalum & Pelopem aspice:
Ad hæc manus exempla poscuntur meæ.
Profare, dirum qua caput mactem via.
SER. Ferro peremptus spiritum inimicum expuat.
ATR. De fine pœnæ loqueris, ego pœnam volo.
Perimat tyrannus lenis. in regno meo
Mors 2 impetratur. SER. Nulla te pietas movet?
ATR. Excede pietas. si modo nostra in domo
Unquam fuisti. dira Furiarum cohors,
Discorsque Erinnys veniat, & geminas faces
Megæra quatiens. non satis magno meum
Ardet furore pectus: impleri juvat
Majore monstro. SER. Quid novi rabidus struis?
ATR. Nil quod doloris capiat assueti modum.
Nullum relinquam facinus; & nullum est satis.
SER. Ferrum? ATR. Parum est. SER. Quid ignis? ATR. Etiamnum parum est.
SER. Quonam ergo telo tantus utetur dolor?
ATR. Ipso Thyeste. SER. Majus est ira hoc malum.
ATR. Fateor, tumultus pectora atronitus quatit,
Penitusque volvit: rapior; & quo nescio,
Sed rapior. imo mugit è fundo solum;
Tonat dies serenus; ac totis domus
Ut fracta tectis crepuit, & moti lares
Vertère vultum: fiat hoc, fiat nefas,
Quod Dii timetis. SER. Facere quid tandem paras?
ATR. Nescio quid animus majus, & solito amplius,
Supraque fines moris humani tumet,
Instatque pigris manibus: haud quid sit, scio:
Sed grande quiddam est. ita sit; hoc animo occupa.
Dignum est Thyeste facinus, & dignum Atreo,
Uterque faciat. vidit infandas domus

1 *Ob uxoris adulteria.* 2 *Ceu beneficium.*

1 Odrysia mensas. fateor; immane est scelus,
Sed 2 occupatum: majus hoc aliquid dolor
Inveniat. animum filio inspira 3 parens,
Sororque. 4 causa est similis, assiste, & manum
Impelle nostram: libet os avidus parens,
Gaudensque laceret, & suos artus edat.
Bene est. abunde est. hic placet pœnæ modus
Tantisper. ubinam est? tam diu cur innocens
Versatur Atreus? tota jam ante oculos meos
Imago cædis errat; 5 ingesta orbitas
In ora patris. anime, quid rursus times?
Et ante rem subsidis? audendum est, age.
Quod est in isto scelere præcipuum nefas,
Hoc ipse faciet. SER. sed quibus captus dolis,
Nostros dabit perductus in laqueos pedem?
Inimica credit cuncta. ATR. non poterat capi,
Nisi capere vellet. regna nunc sperat mea:
Hac spe minanti fulmen occurret Jovi,
Hac spe subibit gurgitis tumidi minas;
Dubiumque Lybicæ Syrtis intrabit fretum;
Hac spe, quod esse maximum retur malum,
6 Fratrem videbit. SER. Quis fidem pacis dabit?
Cui tanta credet? ATR. Credula est spes improba.
Gnatis tamen mandata, quæ patruo ferant,
Dabimus: relictis exul hospitiis, vagus,
Regno ut miserias mutet, atque Argos regat
Ex parte dominus. si nimis durus preces
Spernet Thyestes; liberos ejus rudes,
Malisque fessos gravibus, & faciles capi
Preces movebunt. hinc vetus regni 7 furor,
Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
Quamvis rigentem tot malis subigent virum.
SER. Jam tempus illi fecit ærumnas leves.
ATR. Erras: malorum sensus accrescit die.
Leve est miserias ferre, perferre est grave.
SER. Alios ministros consiliis istis lege:
Pejora juvenes facile præcepta audiunt:
In patre facient, quidquid in patruo doces.
Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.
ATR. Ut nemo doceat fraudis & sceleris vias,

1 *Terei, Ovid. Met. 6.* 2 *Ab aliis prius actum.* 3 *Tantale, vel efficit Thracium nefas ut sup.* 4 *Tantalus enim Pelopem diis apposuit, vel Progne: intelligis, quæ ulta est adulterium mariti sororemissum.* 5 *Cum filios voret.* 6 *Me.* 7 *Cupiditas.*

Regnum

Regnum docebit. ne mali fiant, times?
Nascuntur 1 istud. quod vocas sævum, asperum,
Agique dire credis, & nimium impie,
Fortasse & 2 illic agitur. SER. Hanc fraudem scient
Gnati parari: tacita tam rudibus fides
Non est in annis, detegent forsan dolos.
ATR. Tacere multis discitur vitæ malis.
SER. Ipsosne, per quos fallere alium cogitas,
Falles? ATR. At ipsi crimine & culpa vacent.
Quid enim est necesse liberos sceleri meo
Inserere? per nos odia se nostra explicent.
Male agis, recedis animo: si 3 parcis tuis,
Parcis & illi: consilii 4 Agamemnon mei
Sciens minister fiat, & patris cliens
4 Menelaus adsit. prolis incertæ fides
Ex hoc paratur scelere. si bella abnuunt,
Et gerere nolunt odia, si patruum vocant;
Pater est. eatur. multa sed trepidus solet
Detegere vultus; magna nolentem quoque
Consilia produnt: nesciant quantæ rei
Fiant ministri. nostra tu cœpta occule.
SER. Haud sum monendus. ista nostro in pectore
Fides timorque, sed magis claudit fides.

CHORUS.

TAndem regia nobilis,
Antiqui genus 5 Inachi,
Fratrum composuit minas.
Quis vos exagitat furor,
Alternis dare sanguinem,
Et sceptrum scelere aggredi?
Nescitis cupidi 6 arcium
Regnum quo jaceat loco.
Regem non faciunt opes,
Non vestis Tyriæ color,
Non frontis 7 nota regiæ,
Non auro nitidæ trabes.
Rex est, qui posuit metus,
Et diri mala pectoris:
Quem non ambitio impotens,
Et numquam stabilis favor

1 *Mali sc.* 2 *Thyestes idem in me meditetur.* 3 *Æque fratri parces ac filiis tuis.* 4 *Atrei fil.* 5 *Qui Argivorum primus rexe.* 6 *i. e. Tyrannidis.* 7 *Diadema.*

Vulgi præcipitis movet.
Non quidquid fodit Occidens
Aut unda Tagus aurea
Claro devehit alveo:
Non quidquid Libycis terit
Fervens area messibus:
Quem non concutiet cadens
Obliqui via fulminis:
Non Eurus rapiens mare;
Aut sævo rapidus freto
Ventosi tumor Adriæ.
Quem non lancea militis,
Non strictus domuit chalybs:
Qui tuto positus loco,
Infra se videt omnia:
Occurritque suo libens
Fato: nec queritur mori.
Reges conveniant licet,
Qui sparsos agitant Dacas;
Qui rubri vada litoris;
Et gemmis mare lucidum
Late sanguineum tenent;
Aut 1 qui Caspia fortibus
Recludunt juga Sarmatis:
Certet Danubium licet
Audet 2 qui pedes ingredi,
Et quocumque loco jacent
Seres vellere nobiles,
Mens regnum bona possidet.
Nil ullis opus est equis:
Nil armis, & inertibus
Telis, quæ procul ingerit
Parthus, cum simulat fugas:
A motis nihil est opus
Urbes sternere machinis,
Longa saxa rotantibus.
Rex est qui metuit nihil.
Rex est quique cupit nihil.
Hoc regnum sibi quisque dat.
Stet quicunque volet potens
Aulæ culmine lubrico:
Me dulcis saturet quies.
Obscuro positus loco,

1: *Armenii.* 2 *Germanus.*

Leni perfruar otio.
Nullis nota 1 Quiritibus
Ætas per tacitum fluat.
Sic cum transierint mei
Nullo cum strepitu dies,
Plebeius moriar senex.
Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.

ACTUS TERTIUS.

THYESTES, PLISTHENES.

OPtata patriæ tecta, & Argolicas opes,
Miserisque summum ac maximum exulibus bonum,
Tactum soli natalis, & patrios deos
(Si sunt tamen dii) cerno; Cyclopum sacras
Turres, labore majus humano decus,
Celebrata juveni 2 stadia, per quæ nobilis
Palmam paterno non semel curru tuli.
Occurret Argos, populus occurret frequens;
Sed nempe & Atreus. repete sylvestres fugas,
Saltusque densos potius, & mistam feris
Similemque vitam. clarus hic regni nitor
Fulgore non est quod oculos falso auferat.
Cum quid datur spectabis, & dantem aspice.
Modo inter 3 illa, quæ putant cuncti aspera
Fortis fui, lætusque: nunc contra in metus
Revolvor; animus hæret, ac retro cupit
Corpus referre: moveo nolentem gradum.
PL. Pigro (quid hoc est?) genitor incessu stupet;
Vultumque versat, seque in incerto tenet.
THY. Quid anime pendes? quidve consilium diu
Tam facile torques? rebus incertissimis,
Fratri atque regno credis? ac metuis mala
Jam victa, jam mansueta? & ærumnas fugis
Bene 4 collocatas? esse jam miserum juvat.
Reflecte gressum, dum licet, teque eripe.
PL. Quæ causa cogit genitor à patria gradum
Referre visa? cur bonis tantis sinum
Subducis? ira frater abjecta 5 redit;
Partemque regni reddit: & lacera domus
Componit artus, teque restituit 6 tibi.

1 *i. e. Civibus.* 2 *Olympica.* 3 *Exilium & pauperiem.* 4 *Quas hinc didici contemnere.* 5 *In gratiam.* 6 *Dignitati pristinæ.*

THY.

THY. Cauſam timoris, ipſe quam ignoro, exigis.
Nihil timendum video, ſed timeo tamen.
Placet ire: pigris membra ſed genubus labant,
Alioque quam quo nitor, adductus feror.
Sic concitatam remige & velo ratem
Auſtus, reſiſtens remigi & vento, refert.
PL. Pervince quidquid obſtat & mentem impedit;
Reducemque quanta præmia exſpectent, vide,
Pater, potes regnare. THY. Cum poſſim mori.
PL. Summa eſt poteſtas. TH. Nulla, ſi cupias nihil.
PL. Gnatis relinques. TH. Non capit regnum duos.
PL. Miſer eſſe mavult, eſſe qui felix poteſt?
TH. Mihi crede, falſis magna nominibus placent.
Fruſtra timentur dura. dum excelſus ſteti,
Nunquam pavere deſtiti, atque ipſum mei
1 Ferrum timere lateris ô quantum bonum eſt,
Obſtare nulli! capere ſecuras dapes.
Humi jacentem! ſcelera non intrant caſam,
Tutuſque menſa capitur anguſta cibus.
Venenum in auro bibitur: expertus loquor.
Malam bonæ præferre fortunam licet.
Non vertice alti montis impoſitam domum,
Et eminentem civitas humilis tremit,
Nec fulget altis ſplendidum tectis ebur;
Somnoſque non defendit excubitor meos:
Non claſſibus piſcamur; & retro mare
Jacta fugamus mole; non ventrem improbum
Alimus tributo gentium; nullus mihi
Ultra Getas metatur & Parthos ager:
Non thure colimur; nec meæ, excluſo Jove,
Ornantur aræ; nulla culminibus meis
Impoſita nutat 2 ſylva; nec fumant manu
Succenſa multa 3 ſtagna: nec ſomno dies,
Bacchoque nox ducenda pervigili datur.
Sed non timemus. tuta ſine telo eſt domus;
Rebuſque parvis alta præſtatur quies.
Immane regnum eſt, poſſe ſine regno pati.
PL. Nec abnuendum eſt, ſi dat imperium Deus.
THY. Nec appetendum. PL. Frater ut regnes rogat.
THY. Rogat? timendum eſt. errat hic aliquis dolus.
PL. Redire pietas, unde ſummota eſt, ſolet,
4 Reparatque vires juſtus amiſſas amor.

1 *Satellites.* 2 *Horti & pomaria.* 3 *Balneorum loco.* 4 *Firmius ſancitur.*

THY.

THY. Amat Thyeſten frater? ætherea prius
Perfundet Arctos pontus; & Siculi rapax
Conſiſtet æſtus unda, & Ionio ſeges
Matura pelago ſurget; & lucem dabit
Nox atra terris: ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœduſque jungent. PL. Quam tamen fraudem times?
THY. Omnem. timori quem meo ſtatuam modum?
Quantum poteſt, tantum odit. PL. In te quid poteſt?
THY. Pro me nihil jam metuo: vos facitis mihi
Atrea timendum. PL. Decipi captus times?
Serum eſt cavendi tempus in mediis malis.
Eatur. THY. Unum genitor hoc teſtor tamen,
Ego vos ſequor; non duco. PL. Reſpiciat Deus
Bene cogitata. perge non dubio gradu.

ATREUS, THYESTES.

PLagis tenetur cluſa diſpoſitis 1 fera.
Et ipſum, & una generis inviſi 2 indolem
Junctam parenti cerno: jam tuto in loco
Verſantur odia; venit in noſtras manus
Tandem Thyeſtes; venit, & 3 totus quidem.
Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
Sic, cum feras veſtigat, & longa ſagax
Loro tenetur Umber, ac 4 preſſo vias
Scrutatur ore; dum procul lento ſuem
Odore ſentit, paret, & tacito locum
Roſtro pererrat: præda cum propior fuit;
Cervice tota pugnat, & gemitu vocat
Dominum morantem, ſeque retinenti eripit.
Cum ſpirat ira ſanguinem, neſcit tegi.
Tamen tegatur. adſpice, ut multo gravis
Squallore vultus obruat mœſtos coma:
Quam fœda jaceat barba. præſtatur fides.
Fratrem juvat videre: complexus mihi
Redde expetitos: quidquid irarum fuit,
Tranſierit. ex hoc ſanguis ac pietas die
Colantur: animis odia damnata excidant.
THY. Diluere poſſem cuncta, niſi talis fores,
Sed fateor, Atreu, fateor, admiſi omnia
Quæ credidiſti. peſſimam cauſam meam
Hodierna pietas fecit: eſt prorſus nocens,
Quicunque viſus tam bono fratri eſt nocens.

1 *Thyeſtes.* 2 *Filios.* 3 *Cum filiis.* 4 *In terram.*

Lacry-

Lacrymis agendum est: supplicem primus vides.
Hæ te precantur pedibus intactæ manus.
Ponatur omnis ira, & ex animo tumor
Erasus abeat: obsides fidei accipe
Hos innocentes. ATR. Frater à genubus manus
Aufer, meosque potius amplexus pete.
Vos quoque, senum præsidia, tot juvenes, meo
Pendete collo. squallidam vestem exue,
1 Oculisque nostris parce, & ornatus cape
Pares meis: lætusque frater imperii
Capesse partem. major hæc laus est mea,
Fratri paternum reddere incolumi decus.
Habere regnum casus est: virtus, dare.
THY. Dii paria frater precia pro tantis tibi
Meritis rependant. regiam capitis notam
Squallor recusat noster, & sceptrum manus
Infausta refugit, liceat in media mihi
Latere turba. ATR. Recipit hoc regnum duos.
THY. Meum esse credo, quidquid est, frater, tuum.
ATR. Quis influentis dona fortunæ abnuit?
THY. Expertus est quicunque quam facile effluant.
ATR. Fratrem potiri gloria ingenti vetas?
THY. Tua jam peracta gloria est. restat mea.
Respuere certum est regna consilium mihi.
ATR. Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.
THY. Accipio. regni nomen impositi feram:
Sed jura & arma servient mecum tibi.
ATR. Imposita capiti 2 vincla venerando gere:
Ego destinatas victimas superis dabo.

CHORUS.

CRedat hoc quisquam? ferus ille & acer,
Nec potens mentis, truculentus Atreus,
Fratris aspectu stupefactus hæsit.
Nulla vis major pietate vera est.
Jurgia externis inimica durant,
Quos amor verus tenuit, tenebit.
Ira cum magnis agitata causis
Gratiam rupit, cecinitque bellum,
Cum leves frenis sonuere turmæ,
Fulsit hinc illinc agitatus ensis;
Quem movet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mavors cupiens recentem,

1 *Ne squallorem hunc amplius videant.* 2 *Coronam.*

Opprim

Opprimit ferrum, manibusque junctis
Ducit ad pacem pietas negantes.
Otium tanto subitum à tumultu
Quis deus fecit? modo per Mycenas
Arma civilis crepuere belli.
Pallidæ matres timuere natis:
Uxor armato timuit marito,
Cum manum 1 invitus sequeretur ensis,
Sordidus pacis vitio quietæ;
Ille labentes renovare muros,
Hic situ quassas stabilire turres;
Ferreis portas cohibere claustris
Ille certabat; pavidusque pinnis
Anxiæ nocti vigil incubabat.
Pejor est bello timor ipse belli.
Jam minæ sævi cecidere ferri;
Jam silet murmur grave classicorum;
Jam tacet stridor litui strepentis;
Alta pax urbi revocata lætæ est.
Sic ubi ex alto tumuere fluctus,
Brutium Coro feriente pontum,
Scylla pulsatis resonat cavernis,
Ac mare in portu timuere nautæ,
2 Quod rapax Auster revomit Charybdis;
Et ferus 3 Cyclops metuit 4 parentem
Rupe ferventis residens in Ætnæ,
Ne superfusis violetur undis
Ignis æternis resonans caminis;
Et putat mergi sua posse pauper
Regna Laertes, Ithaca tremente:
Si suæ ventis cecidere vires,
Mitius stagno pelagus recumbit;
Alta quæ navis timuit secare
Hinc & hinc fusis spatiosa velis,
5 Strata ludenti patuere cymbæ:
Et vacat mersos numerare pisces;
Hic ubi ingenti modo sub procella
Cyclades pontum timuere motæ.
Nulla sors longa est: dolor ac voluptas
Invicem cedunt: brevior voluptas.
Ima permutat brevis hora summis.
Ille qui donat diadema fronti,

1 *Obrubiginem.* 2 *i. e. Magna violentia Charybdis flante Austro.* 3 *Polyphemus.* 4 *Neptunum.* 5 *Tranquilla.*

Quem genu nixæ tremuere gentes,
Cujus ad nutum posuere bella
Medus, & Phœbi propioris Indus,
Et Dacæ Parthis equitem minati;
Anxius sceptrum tenet, & moventes
Cuncta divinat; metuitque casus
Mobiles rerum, dubiumque tempus.
Vos, quibus rector maris atque terræ
Jus dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos tumidosque vultus:
Quidquid à vobis minor extimescit,
Major hoc vobis dominus minatur.
Omne sub regno graviore regnum est.
Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimium secundis,
Nemo desperet meliora lapsis.
Miscet hæc illis, prohibetque Clotho
Stare fortunam. rotat omne fatum.
Nemo tam divos habuit faventes,
Crastinum ut possit sibi polliceri.
Res Deus nostras celeri citatas
Turbine versat.

ACTUS QUARTUS.

NUNTIUS, CHORUS.

QUis me per auras turbo præcipitem vehet,
Atraque nube involvet, ut tantum nefas
Eripiat oculis? O domus, Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda! CH. Quid portas novi?
NUN. Quænam ista regio est, Argos & Sparte impios
Sortita fratres? & maris gemini premens
Fauces Corinthus? an feris Ister fugam
Præbens Alanis? an sub æterna nive
Hyrcana tellus? an vagi passim Scythæ?
CH. Quis hic nefandi est conscius monstri locus?
Effare: & istud pande, quodcumque est malum.
NUN. Si steterit animus, si metu corpus rigens
Remittet artus, hæret in vultu trucis
Imago facti. ferte me insanæ procul
Illo procellæ, ferte, quo fertur dies
Hinc raptus. CH. Animos gravius incertos tenes,
Quid sit quod horres effer; auctorem indica.

1 Non quæro quis sit, sed uter. effare ocyus.
NUN. In arce summa Pelopis una est pars domus
Conversa ad austros; cujus extremum latus
Æquale monti crescit, atque urbem 2 premit,
Et contumacem regibus populum suis
Habet sub ictu: fulget hic turbæ capax
Immane tectum, cujus auratas trabes
Variis columnæ nobiles maculis ferunt.
Post ista vulgo nota, quæ populi colunt,
In multa dives spatia discedit domus.
Arcana in imo regia recessu 3 patet,
Alta vetustum valle compescens nemus,
4 Penetrale regni. nulla qua lætos solet
Præbere ramos arbor, aut ferro coli:
Sed taxus, & cupressus, & nigra ilice
Obscura nutat sylva; quam supra eminens
Despectat alte quercus, & 5 vincit nemus.
Hinc auspicari regna Tantalidæ solent;
Hinc petere lapsis rebus & dubiis opem.
Affixa inhærent 6 dona; vocales tubæ;
Fractique 7 currus; spolia Myrtoi maris;
Victæque falsis axibus pendent rotæ;
Et omne gentis facinus, hoc Phrygius loco
Fixus tiaras Pelopis: hic præda hostium;
Et de triumpho picta barbarico chlamys.
Fons stat sub umbra tristis, & nigra piger
Hæret palude: talis est diræ Stygis
Deformis unda, quæ facit cœlo fidem.
Hic nocte tota gemere ferales deos
Fama est: catenis lucus excussis sonat.
Ululantque manes: quidquid audire est metus,
Illic videtur. errat antiquis vetus
Emissa bustis turba, & insultant loco
Majora 8 notis monstra: quin tota solet
Micare flamma sylva, & excelsæ trabes
Ardent sine igni. sæpe latratu nemus
9 Trino remugit: sæpe simulachris domus
Attonita magnis. nec dies 10 sedat metum.
Nox propria luco est, & superstitio inferum
In luce media regnat. hinc orantibus

1 *Proculdubio alter est è fratribus, sed uter.* 2 *Metu coercet.* 3 *Ampla est.* 4 *Ubi dii penates.* 5 *Altitudine.* 6 *Diis consecrata.* 7 *Oenomai & Pelopis.* 8 *Solitis, vel maj. corpore humano.* 9 *Cerberi.* 10 *Interdiu videntur & audiuntur.*

Reſponſa dantur certa. cum ingenti ſono
1 Laxantur adyto fata, & immugit ſpecus
Vocem Deo ſolvente. quo poſtquam furens
Intravit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ, quis queat digne eloqui?
Poſt terga juvenum nobiles religat manus,
Et mœſta vitta capita purpurea ligat:
Non thura deſunt, non ſacer Bacchi liquor,
Tangenſve falſa victimam culter mola.
Servatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CH. Quis manum ferro admovet?
NUN. Ipſe eſt ſacerdos: Ipſe funeſta prece
Letale carmen ore violento canit.
Stat ipſe ad aras: ipſe devotos neci
Contrectat, & componit, & ferro admovet.
Attendit ipſe: nulla pars ſacri 2 perit.
Lucus tremiſcit. tota ſuccuſſo ſolo
Nutavit aula, dubia quo 3 pondus daret,
Ac fluctuanti ſimilis: è 4 lævo æthere
Atrum cucurrit limitem fidus trahens:
Libata in ignes vina mutato fluunt
Cruenta Baccho: regium capiti decus
Bis terque lapſum eſt: flevit in templis 5 ebur.
Movere cunctos monſtra: ſed ſolus ſibi
Immotus Atreus conſtat, atque ultro deos
Terret minantes. jamque dimiſſa mora
Aſſiluit aris, torvum & obliquum intuens.
Jejuna ſylvis qualis in Gangeticis
Inter juvencos tigris erravit duos;
Utriuſque prædæ cupida, quo primos ferat
Incerta morſus, flectit huc rictus ſuos,
Illo reflectit, & famem dubiam tenet:
Sic dirus Atreus capita devota impiæ
Speculatur iræ. quem prius mactet ſibi,
Dubitat: ſecunda deinde quem cæde immolet.
Nec intereſt: ſed dubitat, & tantum ſcelus
Juvat ordinare. CH. Quem tamen ferro occupat?
NUN. Primus locus, ne deeſſe pietatem putes,
Avo dicatur; 6 Tantalus prima hoſtia eſt.
CH. Quo juvenis animo, quo tulit vultu necem?
NUN. Stetit ſui ſecurus, & non eſt preces

1 *Panduntur.* 2 *Omittitur.* 3 *Caderet.* 4 *Græci mala à ſiniſtra venire, ut Romani à dextra putabant.* 5 *Statuæ ex ebore.* 6 *Fil. Thyeſtæ.*

Perire

Perire fruſta paſſus: aſt illi ferus
In vulnere enſem abſcondit, & penitus premens
1 Jugulo manum commiſit. educto ſtetit
Ferro cadaver: cumque dubitaſſet diu
Hac parte an illa caderet, in patruum cadit.
Tunc ille ad aras Pliſthenem ſævus trahit,
Adjicitque fratri. colla percuſſa amputat.
Cervice cæſa truncus in pronum ruit.
Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. Quid deinde gemina cæde perfunctus facit?
Puerone parcit? an ſcelus ſceleri ingerit?
NUN. Sylva jubatus qualis Armenia leo,
In cæde multa victor armento incubat;
Cruore rictus madidus, & pulſa fame
Non ponit iras; hinc & hinc tauros premens
Vitulis minatur, dente jam laſſo piger:
Non aliter Atreus ſævit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfuſum tenens,
Oblitus in quem rueret: infeſta manu
Exegit ultra corpus. at pueri ſtatim
Pectore receptus enſis, in tergo ſtetit.
Cadit ille, & aras ſanguine extinguens ſuo,
Per utrumque vulnus moritur. CH. ô ſævum ſcelus?
NUN. Exhorruiſtis? hactenus non ſtat nefas:
Plus eſt. CH. An ultra majus aut atrocius
Natura recipit? NUN. Sceleris hunc finem putas?
Gradus eſt. CH. Quid ultra potuit? abjecit feris
Lanianda forſan corpora, atque 2 igne arcuit.
NUN. Utinam arcuiſſet! ne tegat functos humus,
Ne ſolvat ignis, avibus epulandos licet
Feriſque triſte pabulum ſævis trahat;
3 Votum eſt ſub hoc, quod eſſe ſupplicium ſolet.
Pater inſepultos ſpectet. ô nullo ſcelus
Credibile in ævo, quodque poſteritas neget!
Erepta vivis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venæ, corque adhuc pavidum ſalit.
Et ille fibras tractat, ac fata inſpicit;
Et adhuc calentes viſcerum venas notat.
Poſtquam hoſtiæ placuere, ſecurus vacat
Jam fratris epulis. ipſe diviſum ſecat
In membra corpus. amputat trunco tenus
Humeros patentes, & lacertorum 4 moras:

1 *In jugulum demerſit ferrum.* 2 *ſc. Sepulchrali.* 3 *i. e. Optandum eſſet.* 4 *Tulpas.*

Denudat artus dirus, atque ossa amputat.
Tantum ora servat, & datas 1 fidei manus.
Hæc verubus hærent viscera, & lentis data.
Stillant caminis: illa flammatus 2 latex
3 Querente aheno, jactat: impositas dapes
Transiliit ignis, inque crepitantes focos
Bis ter regestus, & pati jussus moram,
Invitus ardet. stridet in verubus jecur.
Nec facile dicam, corpora an flammæ magis
Gemuere. piceus ignis in fumos abit:
Et ipse fumus tristis, ac nebula gravis
Non rectus exit, seque in excelsum levans,
Ipsos penates nube deformi obsidet.
O Phœbe patiens, fugeris retro licet,
Medioque ruptum merseris cœlo diem;
Sero occidisti: lancinat gnatos pater,
Artusque mandit ore funesto suos,
Nitet fluente madidus unguento comam,
Gravisque vino: sæpe præclusæ cibum
Tenuere fauces. in malis unum hoc tuis
Bonum est Thyestæ, quod mala ignoras tua.
Sed & hoc 4 peribit. verterit currus licet,
5 Sibi ipse Titan obvium ducens iter,
Tenebrisque facinus obruat tetrum novis,
Nox missa ab ortu 6 tempore alieno gravis,
Tamen videndum est. tota patefient mala.

CHORUS.

QUo terrarum superumque 7 parens,
Cujus ad ortus noctis opacæ
8 Decus omne fugit, quo vertis iter,
Medioque diem perdis olympo?
Cur Phœbe tuos rapis aspectus?
Nondum seræ nuncius horæ
Nocturna vocat lumina vesper:
Nondum 9 Hesperiæ flexura rotæ
Jubet 10 emeritos solvere currus:
Nondum in noctem vergente die
11 Tertia misit buccina signum.

1 *Ubi Atreo obsides dabantur.* 2 *Aqua calida.* 3 *Inter coquendum stridente tanquam à dolore.* 4 *Ubi sciveris natos tuos à te voratos.* 5 *Retro in Orientem.* 6 *Meridie.* 7 *Sol, calore suo omnia generans.* 8 *Stella.* 9 *In occasum vergentis.* 10 *Cursum emensos.* 11 *Nona hora. Graci buccina clangore diem uti & noctem in tres distinxerunt partes.*

Stupet

Stupet ad ſubitæ tempora cœnæ
Nondum feſſis bubus arator.
Quid te ætherio pepulit curſu ?
Quæ cauſa tuos limite certo
Dejecit equos ? numquid aperto
Carcere Ditis victi tentant
Bella gigantes : numquid Tityus
Pectore feſſo renovat veteres
Saucius iras ? num rejecto
Latus explicuit monte Thyphoëus ?
Numquid ſtruitur via Phlegræos
Alta per hoſtes ? & Theſſalicum
Threſſa premitur Pelion Oſſa ?
Solitæ mundi periere vices :
Nihil occaſus, nihil ortus erit.
Stupet Eoos aſſueta deo
Tradere frenos, 1 genitrix primæ
Roſcida lucis 1 perverſa ſui
Lumina regni. neſcit feſſos
Tingere currus, nec fumantes
Sudore jubas mergere ponto.
Ipſe inſueto novus hoſpitio
Sol auroram videt occiduus,
Tenebraſque jubet ſurgere, nondum
Nocte parata. non ſuccedunt
Aſtra, nec ullo micat igne polus.
Nec luna graves digerit umbras.
Sed quidquid id eſt, utinam nox ſit.
Trepidant, trepidant pectora magno
Perculſa metu, ne fatali
Cuncta ruina quaſſata labent,
Iterumque deos hominesque premat
Deforme chaos : iterum terras
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat.
Non æternæ facis exortu
2 Dux aſtrorum ſecula ducens
Dabit æſtatis brumæque notas.
Non Phœbeis obvia flammis
Demet nocti luna timores,
Vincetque ſui fratris habenas,
Curvo 3 brevius limite currens.

1 *Aurora.* 2 *Sol.* 3 *Hujus curſus menſe peragitur.*

1 Ibit in unum congesta sinum
Turba deorum.
Hic, qui sacris pervius astris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos signifer annos,
Lapsa videbit sidera labens.
Hic, qui nondum vere benigno,
Reddit Zephyro vela tepenti,
Aries preceps ibit in undas,
Per quas pavidam vexerat Hellen.
Hic, qui nitido taurus cornu
Præfert Hyadas, secum Geminos
Trahet, & curvi brachia Cancri.
Leo flammiferis æstibus ardens
Iterum è cœlo cadet Herculeus.
Cadet in terras Virgo relictas,
Justæque cadent pondera Libræ;
Secumque trahent Scorpion acrem.
Et 2 qui nervo tenet Æmonio
Pennata senex spicula Chiron,
Rupto perdet spicula nervo.
Pigram referens hyemem gelidus
Cadet 3 Ægoceros, frangetque tuam,
4 Quisquis, es urnam. tecum excedent
Ultima cœli sidera Pisces.
5 Monstraque nunquam perfusa mari
Merget condens omnia gurges.
Et qui medias dividit ursas,
Fluminis instar, lubricus Anguis:
Magnoque 6 minor juncta draconi
Frigida duro Cynosura gelu.
Custosque sui tardus plaustri
Jam non stabilis ruet Arctophylax.
Nos ê tanto visi populo
Digni, premeret quos everso
Cardine mundus: in nos ætas
Ultima venit. ô nos dura
Sorte creatos, seu perdidimus
Solem miseri, sive expulimus!
Abeant questus, discede timor.
Vitæ est avidus, quisquis non vult,
Mundo secum pereunte, mori.

1 *Confundentur Sydera & elementa, qua Stoicis Dii.* 2 *Sagittarius.* 3 *Capricornus.* 4 *Aquarius, de quo non satis constat, quis fuerit* 5 *Ursa stel.* 6 *Ursa.*

ACTUS

ACTUS QUINTUS.

ATREUS.

Æ Qualis astris gradior, & cunctos super
Altum superbo vertice attingens polum.
Nunc decora regni teneo, nunc solium patris.
Dimitto superos. summa votorum attigi.
Bene est, abunde est. jam sat est etiam mihi.
Sed cur satis sit? pergam, & implebo patrem
Funere suorum. ne quid obstaret pudor,
Dies recessit. perge, dum cœlum vocat.
Utinam quidem tenere fugientes 1 deos
Possem, & coactos trahere, ut ultricem dapem
Omnes viderent! quod sat est, videat pater.
Etiam die nolente discutiam tibi
Tenebras, miseriæ sub quibus latitant tuæ.
Nimis diu conviva securo jaces
Hilarique vultu. jam satis mensis datum est,
Satisque Baccho. 2 sobrio tanta ad mala
Opus est Thyeste. turba famularis fores
Templi relaxa. festa patefiat domus.
Libet videre, capita natorum intuens
Quos det colores, verba quæ primus dolor
Effundat, aut ut spiritu expulso stupens
Corpus rigescat. fructus hic operis mei est.
Miserum videre nolo, sed dum fit miser.
Aperta multa tecta collucent face.
Resupinus ipse purpura atque auro incubat,
Vino gravatum fulciens læva caput,
Eructat. ô me cœlitum excelsissimum,
Regumque regem! vota transcendi mea,
Satur est, capaci ducit argento merum.
Ne parce potu, restat etiam nunc cruor
Tot hostiarum. veteris hunc Bacchi color
Abscondet, hoc hæc mensa claudatur scypho.
Mistum suorum sanguinem genitor bibat;
Meum bibisset. ecce jam cantus ciet,
Festasque voces; nec satis menti imperat.

THYESTES.

PEctora longis hebetata malis,
Jam solicitas ponite curas.
Fugiatque mœror, fugiatque pavor

1 *Sol. & stel. ut sup.* 2 *Ut sentiat mala sua.*

Fugiat trepidi comes exilii
Tristis egestas, rebusque gravis
Pudor afflictis. magis unde cadas,
Quam quo, refert. magnum, ex alto
Culmine lapsum, stabilem in plano
Figere gressum: magnum ingenti
Strage malorum pressum, fracti
Pondera regni non inflexa
Cervice pati; nec degenerem
Victumque malis, rectum impositas
Ferre ruinas. sed jam sævi
Nubila fati pelle, ac miseri
Temporis omnes dimitte notas.
Redeant vultus ad læta boni.
1 Veterem ex animo mitte Thyestem.
Proprium hoc miseros sequitur vitium,
Nunquam rebus credere lætis.
Redeat felix Fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.
Quid me revocas, festumque vetas
Celebrare diem? quid flere jubes
Nulla surgens dolor ex causa?
Quis me prohibet flore recenti
Vincire comam? prohibet, prohibet.
Vernæ capiti fluxere rosæ:
Pingui madidus crinis amomo
Inter subitos stetit horrores;
2 Imber vultu nolente cadit.
Venit in medias voces gemitus,
Mœror lacrymas amat assuetas.
Flendi miseris dira cupido est.
Libet infaustos mittere questus,
Libet & Tyrio saturas ostro
Rumpere vestes: ululare libet.
Mittit luctus signa futuri
Mens ante sui prælaga mali.
Instat nautis fera tempestas,
Cum sine vento tranquilla tument.
Quos tibi vultus, quosve tumultus
Fingis demens? credula præsta
Pectora fratri: jam quidquid id est,
Vel sine causa, vel sero times.
Nolo infelix; sed vagus intro

1 *i. e. Infelicem.* 2 *Lacryma.*

Terror

Terror oberrat. ſubitos fundunt
Oculi fletus. nec cauſa ſubeſt.
Dolor an metus eſt ? 1 an habet lacrymas
Magna voluptas ?

ATREUS, THYESTES.

FEſtum diem, germane, conſenſu pari
Celebremus: hic eſt ſceptra qui firmet mea,
Solidamque pacis alliget certæ fidem.
TH. Satias dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem poteſt,
Si cum 2 meis gaudere felici datur.
ATR. Heic eſſe natos crede in amplexu patris,
Heic ſunt, eruntque; nulla pars prolis tuæ
Tibi ſubtrahetur: ora, quæ exoptas, dabo,
Totumque turba jam ſua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue: nunc miſti meis,
Jucunda menſæ ſacra juvenilis colant.
Sed accientur. poculum infuſo cape
Gentile Baccho. THY Capio fraternæ dapis
Donum, paternis vina 3 libentur Deis,
Tunc hauriantur. ſed quid hoc ? non vult manus
Parere: creſcit pondus, & dextram gravat.
Admotus ipſis Bacchus à labris fugit,
Circaque rictus ore decepto effluit.
En, ipſa trepido menſa ſubſiluit ſolo.
Vix lucet ignis, ipſe quin æther gravis
Inter diem noctemque 4 deſertus ſtupet.
Quid hoc ? magis magiſque concuſſi labant
Convexa cœli: ſpiſſior denſis coit
Caligo tenebris, noxque ſe in noctem 5 abdidit.
Fugit omne ſidus. quicquid eſt, fratri precor,
Gnatiſque parcat; omnis in vile hoc caput
Abeat procella. redde jam gnatos mihi.
ATR. Reddam, & tibi 6 illos nullus eripiet dies.
THY. Quis hic tumultus viſcera exagitat mea ?
Quid tremuit intus ? ſentio impatiens onus,
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeſte nati, genitor infelix vocat:
Adeſte: viſis fugiet hic vobis dolor.
7 Unde obloquuntur ? ATR. Expedi amplexus pater:

1 *i. e. Præ gaudio.* 2 *Fil.* 3 *Vino in terram effuſo.* 4 *A Sole.* 5 *Solito tenebricoſior.* 6 *Utpote in ſuo ventre.* 7 *Tanquam è viſceribus illos audivit.*

Venere,

Venere, gnatos ecquid agnoſcis tuos?
THY. Agnoſco 1 fratrem. ſuſtines tantum nefas
Geſtare tellus? non ad infernam Styga
Te noſque mergis, rupta & ingenti via
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta convellens ſolo,
Vertis Mycenas? 2 ſtare circa Tantalum,
Avoſque noſtros, ſi quis intra Tartara eſt,
Uterque jam debuimus. hinc compagibus
Et hinc revulſis huc tuum immani ſinu
Demitte vallem, noſque defoſſos tege
Acheronte toto: noxiæ ſupra caput
Animæ vagentur noſtrum, & ardenti freto
Phlegethon arenas igneus tortas agens,
Exitia ſupra noſtra violentus fluat.
Immota tellus pondus ignavum jaces?
ATR. Recipe hoſce citius: liberis tandem tuis
Diu expetitis, nulla per fratrem eſt mora;
Fruere: oſculare: divide amplexus tribus.
THY. Hoc fœdus? hæc eſt gratia? hæc fratris fides?
Sic odia ponis? non peto, incolumes pater
Gnatos ut habeam: ſcelere quod ſalvo dari
Odioque poſſit, frater hoc fratrem rogo;
Sepelire liceat. redde, quod cernas ſtatim
Uri. nihil te genitor habiturus rogo,
Sed 3 perditurus. ATR. Quidquid è gnatis tuis
Supereſt, habebis. quodque non ſupereſt, 4 habes.
THY. Utrumne ſævis pabulum alitibus jacent?
An belluis ſervantur? an paſcunt feras?
ATR. Epulatus ipſe es impia gnatos dape.
THY. Hoc eſt deos quod puduit! hoc egit diem
Averſum in ortus! quas miſer voces dabo?
Queſtuſque quos? quæ verba ſufficient mihi?
Abſciſſa cerno capita, & avulſas manus,
Et rupta fractis cruribus 5 veſtigia,
Hoceſt, quod avidus capere non potuit pater.
Volvuntur intus viſcera, & clauſum nefas
Sine exitu luctatur, & quærit viam.
Da frater enſem, ſanguinis multum 6 mei
Habet ille: ferro liberis demus viam.
Negatur enſis. pectora illiſo ſonent
Concuſſa planctu. ſuſtine infelix manum;

1 *Ex crudelitate.* 2 *Similes pœnas dare.* 3 *i. e. Flammis daturus.* 4 *ſc. Ventre.* 5 *Pedes.* 6 *Eil.*

1 Par-

1 Parcamus umbris. tale quis vidit nefas?
Quis inhospitalis Caucasi rupem asperam
Heniochus habitans? quisve Cecropiis metus
Terris 2 Procrustes? genitor en gnatos premo,
Premorque gnatis. sceleris est aliquis modus?
ATR. Sceleri modus debetur, ubi facias scelus,
Non ubi reponas. hoc quoque exiguum est mihi.
Ex vulnere ipso sanguinem calidum in tua
Diffundere ora debui; ut viventium
Biberes cruorem. verba sunt 3 iræ data;
Dum propero, ferro vulnera impresso dedi.
Cecidi ad aras; cæde votiva focos
Placavi: & artus, corpora exanima amputans,
In parva carpsi frusta: & hæc ferventibus
Demersi ahenis, illa lentis ignibus
Stillare jussi. membra, nervosque abscidi
Viventibus: gracilique trajectas veru
Mugire fibras vidi, & aggessi manu
Mea ipse flammas. omnia hæc melius pater
Fecisse potuit. cecidit 3 incassum dolor.
Scidit ore natos impio, sed nesciens,
Sed nescientes. THY. Clusa litoribus vagis
Audite maria. vos Dii audite hoc scelus,
Quocumque diffugistis, audite Inferi,
Audite Terræ: noxque Tartarea gravis
Et atra nube, vocibus nostris vaca.
Tibi sum relictus, sola tu miserum vides,
Tu quoque sine astris. vota non faciam improbis,
Pro me nihil precabor. ecquid jam potest
Pro me esse? vobis vota prospicient mea.
Tu summe cœli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Convolve mundum. bella ventorum undique
Committe; & omni parte violentum intona:
Manuque, non qua tecta & immeritas domos
Telo petis minore; sed qua montium
4 Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes; hæc arma expedi,
Igneque torque. vindica amissum diem.
Jaculare flammas; lumen ereptum polo
Fulminibus 6 exple. causa, ne dubites diu,

1 *Ne violemus manes filii.* 2 *Latro qui hospites ad lecti sui mensuram vel decurtabat vel extendebat.* 3 *Tanquam vindicta parte fraudaretur.* 4 *Pel. Oss. & Olymp.* 5 *Compensa.*

Utriusque mala sit: si minus; mala sit mea.
Me pete: trisulco flammeam telo facem
Per pectus hoc transmitte. si gnatos pater
Humare, & igni tradere extremo volo,
Ego sum cremandus. si nihil superos movet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immensa longis scelera. Nil Titan queror,
1 Si perseveras. ATR. Nunc meas laudo manus,
Nunc parta vera est palma. perdideram scelus,
Nisi sic doleres. liberos nasci mihi
Nunc credo, castis nunc fidem reddi toris.
TH. Quid liberi meruere? ATR. Quod fuerant tui.
TH. Gnatos parenti? AT. Fateor; & quod me juvat,
Certos. TH. Piorum præsides testor deos.
AT. Quid 2 conjugales? TH. Scelere quis pensat scelus?
AT. Scio quid queraris. scelere prærepto doles;
Nec quod nefandas hauseris, tangit, dapes;
Quod non pararis. fuerat hic animus tibi,
Instruere similes insciо fratri cibos,
Et adjuvante 3 liberos matre aggredi,
Similique leto sternere: hoc unum obstitit:
Tuos putasti. THY. Vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea
ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

1 *Semper lateas.* 2 *Quos adulterio violasti.* 3 *Meos.*

L. ANNÆI SENECÆ THEBAIS.

PERSONÆ.

OEDIPUS, JOCASTA.
NUNCIUS. POLYNICES.
ANTIGONE.

ACTUS PRIMUS.

OEDIPUS. ANTIGONE.

CÆci parentis regimen, ac feſſi unicum
Patris levamen, gnata, 1 quam tanti eſt mihi
Genuiſſe vel ſic; defere infauſtum patrem.
In recta quid deflectis errantem gradum?
Permitte labi: melius inveniam viam
Quam quæro ſolus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis aſpectu levet
Cœlum atque terras. 2 quantulum hac egi manu?
Non video noxæ conſcium noſtræ diem:
Sed videor. hinc jam ſolve inhærentem manum,
Et patere cœcum, qua volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, qua prærupta protendit juga
3 Meus Cithæron; qua peragrati celer
Per ſaxa montis jacuit Actæon, ſuis
Nova præda canibus: qua per obſcurum nemus,
Sylvamque opacæ vallis inſtinctas 4 deo
Egit ſorores 5 mater, & gaudens malo,
Vibrante thyrſo prætulit fixum 6 caput;
Vel qua cucurrit 7 corpus inviſum trahens
Zethi juventus, qua per horrentes rubos
Tauri ferocis ſanguis oſtentat fugas;
Vel qua alta maria vertice immenſo premit,
8 Inoque præceps qua ſcelus fugiens ſuum,
Novumque faciens, mater inſiluit freto

1 *Vix paniteat me adeo piam vel de matre mea genuiſſe.* 2 *Me tantum excæcando.* 3 *Sub meo imperio, vel ubi infans expoſitus eram.* 4 *Baccho.* 5 *Agave Penthei mater. Ovid. lib.* 3, *Met.* 6 *Penthei.* 7 *Dircen.* 8 *Ovid. Met. lib.* 4.

1 Mersura gnatum, seque. felices, quibus
Fortuna melior tam 2 bonas matres dedit!
Est alius istis noster in sylvis locus,
Qui me reposcit; hunc petam cursu incito:
Non hæsitabit gressus; huc omni duce
Spoliatus ibo. quid moror sedes meas?
Montem Cithæron redde, & hospitium mihi
Illud meum restitue, ut expirem senex,
Ubi debui infans: recipe supplicium vetus
Semper cruente, sæve, crudelis, ferox,
3 Cum occidis & cum 4 parcis: olim jam tuum
Est hoc cadaver. perage mandatum patris,
Jam & 5 matris. animus gestit antiqua exèqui
Supplicia. quid me gnata pestifero tenes
Amore vinctum? quid tenes? 6 genitor vocat.
Sequor, sequor jam parce: sanguineum gerens
Insigne regni Laius rapti furit;
Et ecce 7 inanes manibus infestis petit
Foditque vultus. gnata genitorem vides?
Ego video. tandem spiritum inimicum exue,
Defertor anime, fortis in 8 partem tui.
Omitte pœnas languidas longæ moræ,
Mortemque totam recipe. quid segnis traho?
Quid vivo? nullum facere jam possum scelus.
Possum miser. prædico, discede à patre;
Discede virgo: timeo post matrem omnia.
AN. Vis nulla, genitor, à tuo nostram manum
Corpore resolvet: nemo me comitem tibi
Eripiet umquam. 9 Labdaci claram domum,
Opulenta ferro regna 10 germani petant;
Pars summa patris optimi è regno, mea est,
Pater ipse: non hunc auferet frater mihi,
Thebana rapta sceptra 11 qui regno tenet;
Non hunc catervas alter Argolicas agens.
Non si revulso Juppiter mundo tonet,
Medium que nostros fulmen in nexus cadat,
Manum hanc remittam. prohibeas genitor licet,
Regam abnuentem, dirigam in vitum gradum.
In plana tendis? vado: prærupta expetis?

1 *Meli certam.* 2 *Quæ filios occidebant.* 3 *Ut Actæona, Pentheum & Dircen.* 4 *Nempe mihi.* 5 *Propter incestum cum illa.* 6 *Laius à me occisus.* 7 *Evulsis sc. oculis.* 8 *i. e. Oculos.* 9 *Regnum Thebanum, Labdacus Laii pater.* 10 *Polynices & Ethcocles.* 11 *Ethocles.*

Non

Non obſto, ſed præcedo quo vis. utere
Duce me: 1 duobus omnis eligitur via.
Perire ſine me non potes; mecum potes.
Heic alta rupes arduo ſurgit jugo,
Spectarque longe ſpatia ſubjecti maris.
Vis hanc petamus? nudis heic pendet ilex;
Heic ſciſſa tellus faucibus ruptis hiat.
Vis hanc petamus? heic rapax torrens cadit,
Parteſque lapſi montis exeſas rotat.
In hunc ruamus: dum prior quo vis, eo;
Non deprecor, non hortor. extingui cupis?
Votumque, genitor, maximum mors eſt tibi?
Si moreris, antecedo: ſi vivis, ſequor.
Sed flecte mentem; pectus antiquum advoca;
Victaſque magno pectore ærumnas doma.
Reſiſte. tantis in malis vinci, malum eſt.
OED. Unde in nefanda 2 ſpecimen egregium domo?
Unde iſta generi virgo diſſimilis ſuo?
Fortuna, credis? aliquis eſt ex me pius.
Non eſſet umquam (fata bene novi mea)
Niſi ut 3 noceret. ipſe ſin leges novas
Natura vertet; regeret in fontem citas
Revolutus undas amnis, & noctem afferet
Phœbea lampas; Heſperus faciet diem.
Ut ad miſerias aliquid accedat meas;
Pii quoque erimus. unica Oedipodæ eſt ſalus;
Non eſſe 4 ſalvum. liceat ulciſci patrem
Adhuc inultum. dextra quid ceſſas iners
Exigere pœnas? quidquid exactum eſt adhuc,
5 Matri dediſti. mitte genitoris manum
Animoſa virgo: funus extendis meum,
Longaſque vivi ducis exequias patris.
Aliquando terra corpus inviſum tege.
Peccas honeſta mente: pietatem vocas,
Patrem inſepultum trahere. qui cogit mori
Nolentem, 6 in æquo eſt, quique properantem impedit.
Occidere eſt, vetare cupientem mori.
Nec tamen in æquo eſt. alterum gravius reor.
Malo imperari, quam eripi mortem mihi.
Deſiſte cœpta virgo. jus vitæ ac necis
Meæ penes me eſt. regna deſerui libens,
Regnum mei retineo. ſi fida es comes,

1 *Tibi non ſine me.* 2 *Pietatis.* 3 *Dum me in vivis moratur.* 4 *i. e. Mori.* 5 *Ad expiandum inceſtum.* 6 *Æque peccat.*

Enſem parenti trade; ſed notum nece
Enſem paterna. tradis? an gnati tenent
Cum regno & illum? faciet, ubicunque eſt, ſcelus.
Ibi ſit. relinquo. gnatus hunc habeat meus;
Sed uterque. flammas potius, & vaſtum aggerem
Compone. in altos ipſe me immittam rogos.
Erectam ad ignes funebrem adſcendam ſtruem,
Pectuſque ſolvam durum, & in cineres dabo
Hoc quidquid in me vivit. ubi ſævum eſt mare,
Duc; ubi ſit altis præruptum ſaxis jugum,
Vbi tota rapidus ducat Iſmenos vada:
Duc, ubi feræ ſint, ubi fretum, ubi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Ubi ſedit alta rupe ſemifero dolos
1 Sphinx ore nectens. dirige huc greſſus pedum,
Heic ſiſte patrem. dira ne ſedes vacet,
Monſtrum repone majus. hoc ſaxum inſidens
Obſcura noſtræ verba fortunæ loquar,
Quæ nemo ſolvat. quiſquis 2 Aſſyrio loca
Poſſeſſa regi ſcindis, & Cadmi nemus,
Serpente notum, ſacra quo Dirce latet;
Supplex ad aras quiſquis Euroten bibis,
Spartenque fratre nobilem 3 gemino colis;
Quicumque Elim, Parnaſon, & Bœotios
Colonus agros uberis tondes ſoli;
Adverte mentem: ſæva Thebarum 4 lues
Luctifica cæcis verba committens modis,
Quid ſimile poſuit? quid tam inextricabile?
Avi gener, patriſque 5 rivalis ſui,
Frater ſuorum liberum, & fratrum parens;
Uno avia partu liberos peperit viro,
Ac ſibi nepotes. monſtra quis tanta explicet;
Ego ipſe, victæ ſpolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis ultra verba? quid pectus ferum
Mollire tentas precibus? hoc animo ſedet,
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam ſceleri hæc mea
Parum alta 6 nox eſt. Tartaro condi juvat,
Et ſi quid ultra Tartarum eſt. tandem libet,
Quod 7 olim oportet. morte prohiberi haud queo.

1 *Ænigma ab illo propoſitum ſolvit Oedipus.* 2 *Cadmo.* 3 *Caſt. & Poll.* 4 *Sphinx.* 5 *Occiſo enim patre matrem duxit.* 6 *Cæcitas.* 7 *Ubi infans expoſitus eram.*

Ferrum

Ferrum negabis? noxias lapso vias
Cludes? & arctis colla laqueis inseri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferas?
Quid ista tandem cura proficiet tua?
Ubique mors est. optime hoc cavit Deus:
Eripere vitam nemo non homini potest;
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Nil quæro, dextra noster & nuda solet
Bene animus uti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni.
Non destino unum vulneri nostro 1 locum.
Totus nocens sum. qua voles, mortem exige.
Effringe corpus, corque tot scelerum capax
Evelle. totos viscerum nuda sinus,
Fractum incitatis ictibus guttur sonet;
Laceræve fixis unguibus venæ fluant.
Aut dirige iras quo soles, hæc vulnera
Rescissa multo sanguine ac tabe irriga.
Hac extrahe animam, duram, inexpugnabilem.
Et tu parens, ubicumque pœnarum arbiter
Adstas mearum (non ego hoc tantum scelus
Ulla expiari credidi pœna satis
Umquam, nec ista morte contentus fui,
Nec me redemi parte: membratim tibi
Volui perire) debitum tandem exige.
Nunc solvo pœnas; tunc tibi inferias dedi.
Ades, atque inertem dextram introrsus preme.
Magisque merge. timida tum parvo caput
Libavit haustu, vixque cupientes sequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus, hæret; cum recusantem manum
Pressere vultus. audias verum, OEdipe:
Minus eruisti lumina audacter tua,
Quam præstitisti. nunc manum cerebro indue.
Hac parte mortem perage, qua cœpisti mori.
AN. Pauca, ô parens magnanime, miserandæ precor
Ut verba gnatæ mente placata audias.
Non te ut reducam veteris ad specimen 2 domus,
Habitumque regni flore pollentem inclyto,
Peto; ast ut iras, tempore aut ipsa mora
Fractas, remisso pectore ac placido feras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec victum malis

1 *Oculos.* 2 *Gloriam.*

Dare

Dare terga. non est, ut putas, virtus pater
Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare.
Qui fata proculcavit, ac vitæ bona
Projecit, atque abscidit, & casus suos
Oneravit, ipsi, ceu video, nullo est opus,
Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat.
Utrumque timidi est velle. contempsit mori,
Qui non cupiscit. cujus haud ultra mala
Exire possunt, in loco tuto est situs.
Quis jam Deorum (velle fac) quidquam potest
Malis tuis adjicere ? jam nec tu potes;
Nisi hoc, ut esse te putes dignum nece.
Non es; nec ulla pectus hoc culpa attigit.
Et hoc magis te, genitor, insontem voca,
Quod 1 innocens es, Diis quoque invitis. quid est
Quod te efferarit, quod novos suffixerit
Stimulos dolori ? quid te ad infernas agit
Sedes ? quid ex his pellit ? Ut careas die ?
Cares. ut altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias ? patria tibi vivo periit.
Gnatos fugis, matremque ? ab aspectu omnium
Fortuna te summovit : & quidquid potest
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstulit.
Regni tumultus, turba fortunæ prior
Abscessit ante 2 justa. quem genitor fugis ?
OED. Me fugio, conscium scelerum omnium
Pectus, manumque hanc fugio, & hoc cœlum, & deos;
Et dira fugio scelera, quæ feci nocens.
Ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,
Premo ? has ego auras ore pestifero traho ?
Ego laticis haustu satior, aut ullo fruor
Almæ 3 parentis munere ? ego castam manum
Nefandus, incestificus, execrabilis
Attrecto ? ego ullos aure concipio sonos,
Per quos parentis nomen aut gnati audiam ?
Utinam quidem rescindere has quirem 4 vias,
Manibus adactis omne, quo voces meant,
Aditusque verbis tramite angusto patet,
Eruere possem, gnata : jam sensum tui,
Quæ 5 pars meorum es criminum, infelix pater
Fugissem. inhæret ac recrudescit nefas

1 *Quod nescius scelera egit.* 2 *Tibi vivo.* 3 *Cereris.* 4 *Meatus, auditorios.* 5 *Ex incestu nata.*

Sub-

Subinde, & aures ingerunt quidquid mihi
Negastis oculi. cur caput tenebris grave
Non mitto ad umbras Ditis æternas? quid heic
Manes meos detineo? quid terram gravo?
Mistusque superis erro? quid restat mali?
Regnum, parentes, liberi, virtus quoque,
Et ingenii solertis eximium decus
Periere. cuncta sors mihi infesta abstulit.
Lacrymæ supererant. has quoque 1 eripui mihi.
Absiste. nullas animus admittit preces,
Novamque pœnam sceleribus quærit parem.
Et esse par quæ poterit? infanti quoque
Decreta mors est. fata quis tam tristia
Sortitus umquam? videram nondum diem,
Uterique nondum solveram clusi moras;
Et jam timebar. protinus quosdam editos
Nox occupavit, & novæ luci abstulit:
Mors me antecessit. aliquis intra viscera
Materna lethum præcocis fati tulit:
Sed numquid & peccavit? abstrusum, abditum,
Dubiumque an essem, sceleris infandi reum
2 Deus egit: illo teste damnavit parens;
Calidoque teneros transtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum misit feris,
Avibus & avidis, quas Cithæron noxius
Cruore sæpe 3 regio attractas alit.
Sed quem Deus damnavit, abjecit pater,
Mors quoque refugit: præstiti Delphis fidem.
Genitorem adortus impia stravi nece.
Hoc alia pietas redimet? occidi patrem,
Sed matrem amavi. proloqui hymenæum pudet,
Tedasque nostras. has quoque invitum pati
Te coge pœnas: facinus ignotum, efferum,
Inusitatum fare, quod populi horreant.
Quod esse factum nulla non ætas negat,
Quod patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno sanguine aspersas manus,
Sceleriscque precium majus accepi scelus.
Leve est paternum facinus: in thalamos meos
Deducta mater, ne parum scelerum foret,
Fœcunda. nullum crimen hoc majus potest
Natura ferre. si quod etiamnum est tamen;

1 *Evulsis oculis.* 2 *Apollo.* 3 *Ut Actæonis, Pentbei.*

1 Qui facere posſent, dedimus. abjeci necis
Pretium paternæ sceptrum. & hoc iterum manus
Armavit alias. optime regni mei
Fatum ipse novi: nemo sine sacro 2 feret
Illud cruore. magna præsagit mala
Paternus animus. jacta jam sunt semina
Cladis futuræ: spernitur 3 pacti fides.
4 Hic occupato cedere imperio negat:
Jus 5 ille, & icti fœderis testes deos
Invocat, & Argos exul, atque urbes movet
Graias in arma. non levis sessis venit
Ruina Thebis. tela, flammæ, vulnera
Instant, & istis si quod est majus malum;
Ut esse genitos nemo non ex me sciat.
AN. Si nulla, genitor, causa vivendi tibi est,
Hæc una abunde est, ut pater gnatos regas
Graviter furenres. tu impii belli minas
Avertere unus, tuque vecordes potes
Inhibere juvenes, civibus pacem dare,
Patriæ quietem, fœderi læso fidem.
Vitam tibi ipse si negas, 6 multis negas.
OED. Illis parentis ullus aut æqui est amor,
Avidis cruoris, imperii, armorum, doli,
Diris, sceleſtis; breviter ut dicam, meis?
Certant in omne facinus, & pensi nihil
Ducunt, ubi illos ira præcipites agit:
Nefasque nullum, per nefas nati, putant.
Non patris illos tangit afflicti pudor,
Non patria. regno pectus attonitum furit.
Scio quo ferantur, quanta moliri parent:
Ideoque lethi quæro maturi viam,
Morique propero, dum in domo nemo est mea
Nocentior me. gnata quid genubus meis
Fles advoluta? quid prece indomitum domas?
7 Unum hoc habet fortuna, quo possim capi,
Invictus aliis. sola tu affectus potes
Mollire duros, sola pietatem in domo
Docere nostra. nil grave aut miserum est mihi,
Quod te sciam voluisse. tu tantum impera.
Hic OEdipus Ægæa tranabit freta,
Jubente te; flammasque, quas Siculo vomit

1 *Etheoc. & Polyni. fil.* 2 *Nefario, impie fuso.* 3 *Ut alternis annis regnarent.* 4 *Etheo.* 5 *Polyn.* 6 *Qui sunt in bello periturí.* 7 *Te solam.*

De

De monte tellus igneos volvens globos,
Excipiet ore, seque 1 serpenti offeret,
Quæ sæva furto nemoris Herculeo furit;
Jubente te præbebit alitibus 2 jecur;
Jubente te vel vivet.

ACTUS SECUNDUS.

NUNCIUS, OEDIPUS, ANTIGONE.

EXemplum in ingens regia stirpe edite,
Thebæ paventes arma fraterna invocant,
Rogantque tectis arceas patriis faces.
Non sunt minæ. jam propius accessit malum.
Nam regna repetens frater & pactus vices,
In bella cunctos Græciæ populos agit.
3 Septena muros castra Thebanos premunt.
Succurre. prohibe pariter & bellum & nefas.
OED. Ego ille sum, qui scelera committi vetem?
Et abstineri sanguine à caro manus
Doceam? magister juris & amoris pii
Ego sum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc sequuntur. laudo & agnosco libens.
Exhortor, aliquid ut patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara. generosam indolem
Probate factis: gloriam ac laudes meas
Sperate: & aliquid facite, propter quod patrem
Adhuc juvet vixisse. facietis scio,
Sic estis orti. scelere defungi haud levi,
Haud usitato, tanta nobilitas potest.
Ferte arma, facibus petite penetrales deos,
Frugemque flamma metite natalis soli.
Miscete cuncta. rapite in exitium omnia.
Dejicite passim mœnia, in planum date.
Templis Deos obruite, maculatos lares
Conflate. ab imo tota confidat domus.
Urbs concremetur. primus à thalamis meis
Incipiat ignis AN. Mitte violentum impetum
Doloris, ac te publica exorent mala,
Auctorque placidæ liberis pacis veni.
OED. Vides modestæ deditum menti senem?
Placidæque amantem pacis ad partes vocas?
Tumet animus ira, fervet immensum dolor,

1 *Hesperidum draconi.* 2. *Ut Tityus.* 3 *Totidem portis oppositæ.*

Majusque

Majusque quam quod casus & juvenum furor
Conatur, aliquid cupio. non satis est adhuc
Civile bellum. frater in fratrem ruat.
Nec hoc sat est. quod debet, ut fiat nefas
De more nostro, 1 quod meos deceat toros;
Date arma patri. nemo me ex his eruat
Sylvis: latebo rupis exesæ cavo,
Aut sepe densa corpus abstrusum tegam,
Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
Et sæva fratrum bella, quod possum, audiam.

ACTUS TERTIUS.

IOCASTA, ANTIGONE, NUNCIUS.

JOFelix 2 Agave, facinus horrendum manu
Qua fecerat, gestavit; & spolium tulit
Cruenta nati 3 Mænas in partes dati.
Fecit scelus, sed misera non 4 ultra suum
Scelus hoc cucurrit. hoc leve est, quod sum nocens;
5 Feci nocentes, hoc quoque etiamnum leve est;
6 Peperi nocentes. deerat ætumnis meis,
Ut & 7 hostem amarem. bruma ter posuit nives
Et tertia jam falce decubuit Ceres,
Ut exul errat gnatus & patria caret,
Profugusque regum auxilia Graiorum rogat.
Gener est Adrasti, cujus imperio mare
Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas,
Septemque secum regna ad auxilium trahit
Generi. quid optem, quidve decernam, haud scio.
Regnum reposcit. causa repetentis bona est;
Mala 8 sic petentis. vota quæ faciam parens?
Utrumque natum video, nil possum pie
Pietate salva facere: quodcunque alteri
Optabo nato, fiet alterius malo.
Sed utrumque quamvis diligam affectu pari;
Quo causa melior, forsque deterior trahit,
Inclinat animus, semper infirmo favens.
Miseros magis fortuna conciliat suis.
NUN. Regina, dum tu flebilis questus cies,
Terisque tempus: tota nudatis stetit
Acies in armis: æra jam bellum cient,
Aquilaque pugnam signifer mota vocat:

1 *Quo probent se ex me genitos.* 2 *Ut sup.* 3 *Bacchis.* 4 *Non in alia incidit scelera.* 5 *Me sc. & Oedipum.* 6 *Etheo. & Polyn.* 7 *Polyn. patria bellum inferentem.* 8 *Per arma.*

Septena

Septena reges bella disposiți parant;
Animo pari Cadmea progenies subit:
Cursu citato miles hinc atque hinc ruit.
Vide, ut atra nubes pulvere abscondat diem,
Fumoque similes campus in cœlum erigat
Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
Submittit: &, si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa: surrectis adest
Frons prima telis: aurea clarum nota
Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt.
I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
Et impia arma matris oppositu impedi.
AN. Perge, ô parens, & concita celerem gradum;
Compesce tela, fratribus ferrum excute.
Nudum inter enses pectus insestos tene.
Aut solve bellum, mater, aut prima excipe.
JOC. Ibo, ibo, & armis obvium opponam caput.
Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
Petat ante matrem. tela, qui fuerit pius,
Rogante ponat matre: qui non est pius,
Incipiat à me. fervidos juvenes anus
Tenebo: nullum teste me fiet nefas.
Aut si quod & me teste committi potest,
1 Non fiet unum. AN. Signa collatis micant
Vicina signis, clamor hostilis fremit;
Scelus in propinquo est: occupa mater preces,
Et ecce motos fletibus credas meis;
Sic agmen armis segne compositis venit:
Procedit acies tarda, sed properant duces.
JOC. Quis me procellæ turbine insanæ vehens
Volucer per auras ventus æthereas aget?
Quæ 2 Sphinx, vel atra nube 3 subtexens diem
Stymphalis, avidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas aeris rapiet vias
Harpyia, 4 sævi regis observans famem;
Et inter acies projiciet raptam duas?
NUN. Vadit furenti similis, aut etiam furit.
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excussa fertur; qualis insano ratis
Premente vento rapitur; aut qualis cadit
Delapso cœlo stella, cum stringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam;

1 *Ipsa enim una eadam.* 2 *Quoniam alata.* 3 *Solem obscurans alis expansis.* 4 *Phinei.*

Attonita cursu fugit, & binas statim
1 Diduxit acies. victa materna prece
Hæsere bella, jamque in alternam necem
Illinc & hinc miscere cupientes manum,
Vibrata dextra tela suspensa tenent.
Paci favetur. omnium ferrum latet
Cessatque. telum vibrat in fratrum manu.
Laniata canas mater ostendit comas;
Rogat abnuentes; irrigat fletu genas.
Negare matri, qui diu dubitat, potest.

ACTUS QUARTUS.

IOCASTA, POLYNICES.

IN me arma & ignes vertite. in me omnis ruat
Unam juventus; quæque ab 2 Inachio venit
Animosa muro; quæque Thebana ferox
Descendit arce. civis atque hostis simul,
Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
Mea membra passim spargite, ac divellite:
Ego utrumque peperi, ponitis ferrum ocyus
Ac dico? & ex æquo mihi dextras datis?
Date dum piæ sunt. error invitos adhuc
Fecit nocentes: omne fortunæ fuit
Peccantis in nos crimen. hoc primum nefas
Inter scientes geritur. in vestra manu est,
Utrum velitis. sancta si pietas placet
Donate matrem pace: si placuit scelus,
Majus paratum est. media se opponit parens:
Proinde bellum tollite, aut belli moram,
Solicita cui nunc mater alterna prece
Verba admovebo? misera quem amplectar prius?
In utramque partem ducor affectu pari.
3 Hic abfuit: sed pacta si fratrum valent,
Nunc 4 alter aberit. ergo jam nunquam duos,
Nisi 5 sic videbo? junge complexus prior
Tu, tot labores torque perpessus mala,
Longo parentem fessus exilio vides.
Accede propius: clude vagina impium
Ensem; & trementem jamque cupientem exuti
Hastam solo defige. maternum tuo
Coire pectus pectori clypeus vetat.
Hunc quoque repone: & vinculo frontem exue.

1 *Inter utramque aciem consistendo.* 2 *Ab Argis.* 3 *Polyn.* Etheoc. 5 *Altero per vices exulante.* 6 *Galea.*

Tegimen-

Tegimemque capitis triſte belligeri leva,
Et ora matri redde. quo vultus reſers,
Acieque pavida fratris obſervas manum?
Affuſa totum corpus amplexu tegam.
Tuo cruori per meum fiet via.
Quid dubius hæres? an times matris fidem?
PO. Timeo: nihil jam jura naturæ valent.
Poſt iſta fratrum 1 exempla, ne matri quidem
Fides habenda eſt. JO. Redde jam capulo manum,
Adſtringe galeam, læva ſe clypeo ingerat:
Dum frater exarmatur, armatus mane:
Tu pone ferrum cauſa 2 qui es ferri prior.
Si pacis odium eſt, furere ſi bello placet;
Inducias te mater exiguas rogat,
Ferat ut reverſo poſt fugam nato oſcula,
Vel prima, vel ſuprema. dum pacem peto,
Audite inermes: ille te, tu illum times;
Ego utrumque ſed pro utroque. quid ſtrictum abnuis
Recondere enſem? qualibet gaude mora.
Id gerere bellum cupitis, in quo eſt 3 optimum
Vinci. vereris fratris infeſti dolos?
Quoties neceſſe eſt fallere, aut falli à ſuis,
Patiare potius ipſe, quam facias, ſcelus.
Sed ne verere: mater inſidias & hinc
Et rurſus illinc abiget. exoro, an 4 patri
Invideo veſtro? veni, ut arcerem nefas,
An ut viderem propius? hic ferrum abdidit
Reclivis haſtæ, & arma defixa incubant.
Ad te preces nunc, nate, maternas feram,
Sed ante lacrymas. teneo longo tempore
Petita votis ora. te profugum ſolo
Patrio penates 5 regis externi tegunt:
Te maria tot diverſa, tot caſus vagum
Egere: non te duxit in thalamos 6 parens
Comitata primos. nec ſua feſtas manu
Ornavit ædes, nec ſua lætas faces
7 Vitta revinxit. dona non auri & graves
Gazas ſocer, non arva, non urbes dedit.
Dotale bellum eſt. hoſtium es factus gener,
Patria remotus, hoſpes alieni laris,

1 *Perfidiam.* 2 *Etheoc.* 3 *Ne fratris cadi ſuperſit.* 4 *Qui pugnam nequit videre.* 5 *Adraſti.* 6 *Qua pronuba erat.* 7 *Sponſa exuvis vittis virginalibus, quæ facibus circumvoluta erant, marialibus redimita erat.*

Externa consecutus, expulsus tuis,
Sine crimine exul. ne quid è fatis tibi
Deesset paternis, hoc quoque ex illis habes,
Erraſſe 1 thalamis. nate poſt multos mihi
Remiſſe ſoles ; nate, ſollicitæ metus
Et ſpes parentis ; cujus aſpectum Deos
Semper rogavi ; cum tuus reditus mihi
2 Tantum eſſet erepturus adventu tuo,
Quantum daturus ; quando pro te deſinam,
Dixi, timere ? dixit irridens Deus,
Ipſum timebis. nempe, niſi bellum foret,
Ego te carerem : nempe, ſi tu non fores,
Bello carerem. triſte conſpectus datur
Pretium tui, durumque : ſed matri placet,
Hinc modo recedant arma, dum nullum nefas
Mars ſævus audet. hoc quoque eſt magnum nefas ;
Tam prope fuiſſe. ſtupeo, & exſanguis tremo,
Cum ſtare fratres hinc video duos
Sceleris ſub ictu : membra quaſſantur metu.
Quam pene mater majus aſpexi nefas,
Quam quod miſer videre non potuit pater ?
Licet timore facinoris tanti vacem,
Videamque nil tale, ſum infelix tamen,
Quod pene vidi. per decem menſium graves
Uteri labores, perque pietate inclytas
Precor ſorores, & per irati ſibi
Genas parentis ; ſcelere quas nullo nocens,
Erroris à ſe dira ſupplicia exigens,
Hauſit ; nefandas mœnibus patriis faces
Averte, ſigna bellici retro agminis
Flecte. ut recedas, magna pars ſceleris tamen
Veſtri peracta eſt. vidit hoſtili grege
Campos repleri patria, fulgentes procul
Armis catervas : vidit equitatu levi
Cadmea frangi prata, & excelſos 3 rotis
Volitare proceres, igne flagrantes trabes
Fumare, cineri quæ petunt noſtras domos ;
Fratreſque (facinus quod novum & Thebis fuit)
In ſe ruentes. totus hoc exercitus,
Et populus omnis, & utraque hoc vidit ſoror,
Genitrixque vidit : nam pater debet ſibi,

1 *Oedipus enim matrem duxit, tu uxorem hoſtilem : inde peſtis inſecuta eſt, hinc bellum ortum eſt.* 2 *Fratrem ſc. vice ſua exulantem.* 3 *Curribus è quibus pugnabant.*

Quod ista non spectavit: 1 occurrat tibi
Nunc Oedipus: quo vindice, erroris quoque
Pœnæ petuntur. ne, precor, ferro erue
Patriam, ac penates; neve quas regere expetis,
Everte Thebas. quis tenet mentem furor?
Petendo patriam perdis. ut fiat tua,
Vis esse nullam? quin tuæ causæ nocet
Ipsum hoc, quod armis vertis infestis solum,
Segetesque adustas sternis, & totos fugam
Edis per agros. nemo sic vastat sua.
Quæ corripi igne, quæ meti gladio jubes,
Aliena credis. rex sit è vobis uter,
Manente regno, quærite. hæc telis petes,
Flammisque tecta? poteris has Amphionis
Quassare moles; nulla quas struxit manus,
Stridente tardum machina ducens onus.
Sed convocatus vocis & citharæ sono
Per se turres venit in summas lapis.
Hæc saxa franges victor? hinc spolia auferes?
Victosque duces patris æquales tui?
Matres ab ipso conjugum raptas sinu,
Sævus catena miles impositas trahet?
Ut adulta virgo mista captivo gregi
Thebana nuribus munus Argolicis eat?
An & ipsa palmas victa post tergum datas
Mater triumphi præda fraterni vehar?
Potesne cives lætus exitio datos
Videre passim? mœnibus caris potes
Hostem admovere? sanguine & flamma potes
Implere Thebas? tam ferum & durum geris
Sævumque in iras pectus, & nondum imperas?
2 Quid sceptra facient? pone vesanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.
PO. Ut profugus errem semper? ut patria arcear,
Opemque gentis hospes externæ sequar?
Quid paterer aliud, si fefellissem fidem?
Si pejerassem? fraudis alienæ dabo
Pœnas; at ille præmium scelerum feret?
Jubes abire: matris imperio obsequor.
Da, quo revertar. regia frater mea
Habitet superbus; parva me abscondat casa?
Hanc da repulso. liceat exiguo lare
Pensare regnum. conjugi donum datus

1 *Te moneat.* 2 *Qualis eris ubi rex fueris?*

1 Arbitria thalami dura felicis feram,
Humilisque socerum lixa dominantem sequar?
In servitutem cadere de regno, grave est.
JOC. Si regna quæris, nec potest sceptro manus
Vacare sævo; multa, quæ possunt peti
In orbe toto, quælibet tellus dabit.
Hinc nota Baccho Tmolus attollit juga,
Qua lata terris spatia frugiferis jacent,
Et qua trahens opulenta Pactolus vada
Inundat auro rura: nec lætis minus
Mæandros arvis flectit errantes aquas,
Rapidusque campos fertiles Hebrus secat.
Hinc 2 grata Cereri Gargara, & dives solum,
Quod Xanthus ambit nivibus Idæis tumens:
Hinc, 3 qua relinquit nomen Ionii maris,
Fauces Abydi Sestos oppositæ premit:
Aut, qua latus jam propior Orienti dedit,
Tutamque crebris portubus Lyciam videt:
Hæc regna ferro quære, in hos populos ferat
Socer arma fortis: has paret sceptro tuo,
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exilium est tibi,
Quam reditus iste. crimine alieno exulas,
Tuo redibis. melius usus viribus
Nova regna nullo scelere maculata appetes.
Quin ipse frater, arma comitatus tua,
Tibi militabit. vade, & id bellum gere,
In quo pater materque pugnanti tibi
Favere possint. regna cum scelere, omnibus
Sunt exiliis graviora. nunc belli mala
Propone, dubias Martis incerti vices.
Licet omne tecum Græciæ robur trahas,
Licet arma longe miles ac late explicet;
Fortuna belli semper ancipiti in loco est,
Quodcunque Mars decernit: exæquat duos,
Licet impares sint, gladius: & spes & metus
Sors cæca versat. præmium incertum petis,
Certum scelus. favisse fac votis Deos
Omnes tuis: cessere & aversi fugam
Petiere cives. clade funesta jacens
Obtexit agros miles, exultes licet,
Victorque fratris spolia dejecti geras;

1 *Uxore mihi imperante.* 2 *Frumento fertilia.* 3 *Ubi Hellespontus incipit.*

1 Frangenda palma est quale tu id bellum putas,
In quo execrandum victor admittit nefas,
Si gaudet? hunc, quem vincere infelix cupis,
Cum viceris, lugebis, infaustas age,
Dimitte pugnas. libera patriam metu,
Luctu parentes. PO. Sceleris & fraudis suæ
Pœnas nefandus frater ut nullas ferat,
JO. Ne metue; pœnas; & quidem solvet graves.
Regnabit. PO. Est hæc pœna? JO. Si dubitas 2 avo
Patrique crede. Cadmus hoc dicet tibi,
Cadmique proles. sceptra Thebarum fuit
Impune nulli gerere; nec quisquam fide
Rupta tenebat illa. jam numeres licet
Fratrem inter istos. PO. Numero, & est tanti mihi
Cum regibus jacere. JO. Te turbæ exulum
Adscribo. regna, dummodo invisus tuis.
PO. Regnare non vult, esse qui invisus timet.
Simul ista mundi conditor posuit Deus,
Odium, atque regnum. regis, & magni, reor
Odia ista premere. multa dominantem vetat
Amor suorum; plus in iratos licet.
Qui vult amari, languida regnet manu,
Invisa numquam imperia retinentur diu.
JO. Præcepta melius imperii reges dabunt;
Exilia tu dispone. PO. Pro regno velim
Patriam, penates, conjugem, flammis dare.
Imperia precio quolibet constant bene.

Deest in hac Tragœdia finis.

1 *Quia per scelus parta.* 2 *Laio & Oedipo, quorum ille interfectus, hic miserrimus.*

L. ANNÆI SENECÆ HIPPOLYTUS.

INTERLOCUTORES.

HIPPOLYTUS. CHORUS.
PHÆDRA. THESEUS.
NUNCIUS. NUTRIX.

ACTUS PRIMUS.

HIPPOLYTUS.

ITe, umbrosas cingite sylvas,
Summaque montis juga 1 Cecropii;
Celeri planta lustrate vagi
Quæ saxoso loca Parnetho
Subjecta jacent; & quæ Thriasiis
Vallibus amnis rapida currens
Verberat unda. scandite colles
Semper canos nive 2 Riphæa.
Hac hac alii; qua nemus alta
Texitur alno; qua prata jacent,
Quæ rorifera mulcens aura
Zephyrus vernas evocat herbas.
Ubi per glacies lenis Ilissus,
Ubi Mæander super æquales
Labitur agros piger, & sterilés
Amne maligno radit arenas.
Vos, qua Marathon tramite lævo
Saltus aperit, qua comitatæ
Gregibus parvis nocturna petunt
Pabula fœtæ. vos, qua tepidis
Subditus austris frigora mollit
3 Durus Acarnan. alius rupem
Dulcis Hymetti: parvas alius
Calcet Aphidnas. pars illa diu
Vacat immunis, qua curvati
Litora ponti Sunion urget.

1 *Attici dicti. à Cecrope.* 2 *Qualis est in Riphais mon.* 3 *Attica pop. australior, vel m.*

Si quem tangit gloria ſylvæ,
Vocat hunc Philipis. hic verſatur
Metus agricolis, vulnere multo
Jam notus aper. at vos laxas
Canibus tacitis mittite habenas:
Teneant acres lora Moloſſos.
Et pugnaces tendant Creſſæ
Fortia trito vincula collo.
At Spartanos (genus eſt audax
Avidumque feræ) nodo cantus
Propiore liga. veniet tempus,
Cum latratu cava ſaxa ſonent.
Nunc dimiſſi nare ſagaci
Captent auras, luſtraque preſſo
Quærant roſtro; dumlux dubia eſt:
Dum ſigna pedum roſcida tellus
Impreſſa tenet. alius raras
Cervice gravi portare plagas,
Alius teretes properet laqueos.
Picta rubenti 1 linea pinna
Vano cludat terrore feras.
Tibi libretur miſſile telum.
Tu grave, dextra lævaque ſimul,
Robur lato dirige 2 ferro.
Tu præcipites clamore feras
Subſeſſor ages, tu jam victor
Curvo ſolves viſcera cultro.
Ades en comiti Diva virago,
Cujus regno pars terrarum
3 Secreta vacat: cujus certis
Petitur telis fera, quæ gelidum
Potat Araxen, & quæ 4 ſtanti
Luditin Iſtro: tua Getulos
Dextra leones, tua Cretæas
Sequitur cervas: nunc veloces
Figis damas leviore manu.
5 Tibi dant variæ pectora tigres,
Tibi villoſi terga biſontes,
Latiſque feri cornibus uri.
Quidquid ſolis paſcitur arvis,
Sive illud inops novit Garamas,
Sive illud Arabs divite ſylva,

1 *Retis genus, formido dic. plumis verſicoloribus intertextum.*
2 *Venabulo.* 3 *Syl. & nemora.* 4 *Congelato.* 5 *Figuntur.*

Sive

Sive ferocis juga Pyrenes,
Sive Hyrcani celant saltus,
Vacuisque vagus Sarmata campis,
Arcus metuit, Diana, tuos.
Tua si gratus numina cultor
Tulit in saltus; retia vinctas
Tenuere feras; nulli laqueum
Rupere pedes; fertur plaustro
Præda gementi. tum rostra canes
Sanguine multo rubicunda gerunt;
Repetitque casas rustica longo
Turba triumpho. en Diva save.
Signum arguti misere canes.
Vocor in sylvas. hac, hac pergam,
Qua via longum compensat iter.

PHÆDRA, NUTRIX.

O Magna vasti Creta dominatrix freti,
Cujus per omne litus innumeræ rates
Tenuere pontum, quidquid Assyria tenus
Tellure Nereus pervium rostris secat;
Cur me in 1 penates obsidem invisos datam,
2 Hostique nuptam, degere ætatem in malis
Lacrymisque cogis? profugus en conjux abest,
Præstatque nuptæ, 3 quam solet, Theseus fidem.
Fortis per altas invii retro lacus
Vadit tenebras miles audacis 4 proci;
Solio ut revulsam regis inferni abstrahat,
Pergit furoris socius: haud illum timor,
Pudorque tenuit. stupra & illicitos toros
Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
Sed major alius incubat mœstæ dolor:
Non me quies nocturna, non altus sopor
Solvere curis: alitur & crescit malum,
Et ardet intus; qualis Ætnæo vapor
Exundat antro. 5 Palladis telæ vacant:
Et inter ipsas pensa labuntur manus.
Non colere donis templa 6 votivis libet;
Non inter aras, Atthidum mistam choris,
Jactare tacitis conscias sacris faces;
Nec adire castis precibus, aut ritu pio

1 *Qui Androgeon fr. interfecerunt. Plut. in Thes.* 2 *Thesei.*
3 *Falsam, ut Ariadna, &c.* 4 *Pirithoi.* 5 *A Pallade invento.*
6 *Pro mariti reditu.*

1 Adjudi-

1 Adjudicatæ præsidem terræ deam.
Juvat excitatas consequi cursu feras,
Et frigida molli gesa jaculari manu.
Quo tendis, anime? quid furens saltus amas?
Fatale miseræ 2 matris agnosco malum.
Peccare noster novit in sylvis amor.
Genitrix tui me miseret: infando malo
Correpta, pecoris efferi sævum 3 ducem
Audax amasti. torvus, impatiens jugi,
Adulter ille ductor indomiti gregis.
Sed amabat aliquid: quis meas miseræ Deus,
Aut quis juvare 4 Dædalus flammas queat?
Non si ille remeet arte 5 Mopsopia potens,
Qui nostra cœca monstra concluſit domo,
Promittat ullam casibus nostris opem.
Stirpem perosa Solis invisi Venus,
Per nos 6 catenas vindicat Martis sui,
Suasque: probris omne Pœbeum genus
Onerat nefandis. nulla Minois levi
Defuncta amore est. jungitur semper nefas.
NUT. Theseia conjux, clara 7 progenies Jovis,
Nefanda casto pectore exturba ocyus:
Extingue flammas; neve te diris spei
Præbe obsequentem. quisquis in primo obstitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Sero recusat ferre quod subiit jugum.
Nec me fugit, quam durus, & veri insolens,
Ad recta flecti regius nolit tumor.
PH. Quemcumque dederit exitum casus, feram:
Fortem facit vicina libertas senem.
NUT. Obstare primum est velle, nec labi via:
Pudor est secundus, nosse peccandi modum.
Quo misera pergis? quid domum infamem gravas,
Superasque matrem? majus est 8 monstro nefas.
Nam monstra fato, moribus scelera imputes.
Si quod maritus supra non cernit loca,
Tutum esse facinus credis, & vacuum metu;
Erras. teneri crede Lethæo abdicum
Theseа profundo, ferre perpetuam Stygem.

1 *Minervam Athenarum præs.* 2 *Pasiphaë.* 3 *Taurum.* 4 *Vid. Hygin. fab.* 5 *Athenienſi, i. e. Dædalea.* 6 *Ovid. Met. l.* 4. 7 *Minus enim Jovis fil.* 8 *Amore matris tuæ; unde Minotaurus.*

Quid

Quid ille, lato maria 1 qui regno premit.
Populiſque reddit jura centenis pater,
Latere tantum facinus oculum ſinet?
Sagax parentum eſt cura. credamus tamen
Aſtu doloque tegere nos tantum nefas.
Quid ille rebus lumen infundens ſuum
Matris 2 parens? quid ille, qui mundum quatit;
Vibrans coruſca fulmen Ætnæum manu
Sator deorum? credis hoc poſſe effici
Inter videntes omnia ut lateas avos?
Sed, ut ſecundus numinum abſcondat favor
Coitus nefandos, utque contingat ſtupro
Negata magnis ſceleribus ſemper fides:
Quid pœna præſens, conſciæ mentis pavor;
Animuſque culpa plenus, & ſemet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.
Compeſce amoris impii flammas precor,
Nefaſque, quod non ulla tellus barbara
Commiſit unquam: non vagus campis Geta.
Nec inhoſpitalis Taurus, aut ſparſus Scythes.
Expelle facinus mente caſtifica horridum;
Memorque matris metue concubitus novos.
Miſcere thalamos patris & gnati apparas,
Uteroque prolem capere confuſam impio.
Perge, & nefandis verte naturam 3 ignibus.
Cur monſtra ceſſant? 4 aula cur fratris vacat?
Prodigia toties orbis inſueta audiet,
Natura toties legibus cedet ſuis,
Quoties amabit Creſſa? PHÆ. Quæ memoras ſcio,
Vera eſſe, nutrix: ſed furor cogit ſequi
Pejora. vadit animus in præceps ſciens,
Remeatque, fruſtra ſana conſilia appetens.
Sic cum gravatam navita adverſa ratem
Propellit unda, cedit in vanum labor,
Et victa prono puppis aufertur vado.
Quod ratio poſcit, vincit ac regnat furor,
Potenſque tota mente dominatur Deus.
Hic volucer omni regnat in terra potens,
Ipſumque flammis torret indomitis Jovem.
Gradivus iſtas belliger ſenſit faces;
5 Opifex triſulci fulminis ſenſit Deus;
Et qui furentes ſemper Ætnæis jugis

1 *Minos Creta rex* 2 *Sol.* 3 *Amoribus.* 4 *Labyrinthus ubi Minotaurus.* 5 *Vulcanus.*

Verſat

Versat caminos, igne tam parvo calet.
Ipsumque Phœbum, tela qui nervo regit,
Figit sagitta certior missa puer:
Volitatque cœlo pariter & terræ gravis.
NUT. Deum esse amorem, turpiter vitio favens
Finxit libido: quoque liberior foret,
Titulum furori numinis falsi addidit.
Natum per omnes scilicet terras vagum
1 Erycina mittit. ille per cœlum volans
Proterva tenera tela molitur manu;
Regnumque tantum minimus in superis habet.
Vana ista demens animus ascivit sibi,
Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.
Quisquis secundis rebus exultat nimis,
Fluitque luxu, semper insolita appetens;
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido: non placent suetæ dapes,
Non tecta sani moris, aut vilis cibus.
Cur in penates rarius tenues subit
Hæc delicatas eligens pestis domos?
Cur sancta parvis habitat in tectis Venus,
Mediumque sanos vulgus affectus tenet,
Et se coercent modica? contra divites,
Regnoque fulti, plura quam fas est, petunt?
Quod non potest, vult posse, qui nimium potest.
Quid deceat alto præditum solio vide.
Metue ac verere sceptra remeantis viri.
PHÆ. Amoris in me maximum regnum fero,
Redituque nullos metuo. non unquam amplius
Convexa tetigit supera, qui mersus semel
Adiit silentem nocte perpetua domum.
NUT. Ne crede. Ditis cluserit regnum licet,
Canisque diras Stygius observet fores;
Solus negatas invenit Theseus vias.
PHÆ. Veniam ille amori forsitan nostro dabit,
NUT. Immitis etiam conjugi castæ fuit:
Experta sævam est barbara Antiope manum.
Sed posse flecti conjugem iratum puta:
Quis 2 hujus animum flectet intractabilem?
Exosus omne feminæ nomen fugit;
Immitis annos cœlibi vitæ dicat;
Connubia vitat; genus 3 Amazonium sclas.
PHÆ. Hunc in nivosi collis hærentem jugis,

1 *Venus.* 2 *Hippolyti.* 3 *Antiopes, vel ut alii Hippolitæ, nat.*

Et aspera agili saxa calcantem pede,
Sequi per alta nemora, per montes placet.
NUT 1 Resistet ille, seque mulcendum dabit,
Castosque ritus Venere non casta exuet?
Tibi ponet odium, 2 cujus odio forsitan
Persequitur omnes. PH. Precibus haud vinci potest?
NU. Ferus est. PH. Amore didicimus vinci feros.
NU. Fugiet. PH. Per ipsa maris, si fugiat, sequar.
NU. 3 Patris memento. PH. Meminimus matris simul.
NU. 4 Genus omne profugit. PH. Pellicis careo metu.
NU. Aderit maritus. PH Nempe Pirithoi comes.
NU. Aderitque genitor. PH. Mitis Ariadne 5 pater.
NU. Per has senectæ splendidas supplex comas,
Fessumque curis pectus, & cara ubera
Precor, furorem siste, teque ipsum adjuva;
Pars sanitatis, velle sanari, fuit.
PH. Non omnis animo ceffit ingenuo pudor;
Paremus, altrix: qui regi non vult, amor
Vincatur. haud te, fama, maculari sinam.
Hæc sola ratio est, unicum effugium mali:
Virum sequamur. mortem prævertam nefas.
NU. Moderare alumna mentis effrenæ impetus;
Animos coerce. dignam ob hoc vita reor,
Quod esse temet autumas dignam nece.
PH. Decreta mors est; quæritur fati genus;
Laqueone vitam finiam, an ferro incubem:
An missa præceps arce Palladia cadam.
Proh, castitatis vindicem armemus manum.
NU. Sic te senectus nostra præcipiti sinat
Perire leto? siste furibundum impetum.
PH. *Haud facile quisquam ad vitam revocari potest,*
Prohibere ratio nulla perituram potest,
Ubi quis mori constituit, & debet mori.
NU. Solamen annis unicum fessis, hera,
Si tam protervus incubat menti furor,
Contemne famam: fama vix vero favet,
Pejus merenti melior, & pejor bono.
Tentemus animum tristem & intractabilem.
Meus iste labor est, aggredi juvenem ferum,
Mentemque sævam flectere immitis viri.

1 *Stabit.* 2 *Quia noverca.* 3 *Minis. Ov. M. l. 8.* 4 *Feminæ.*
5 *Quam raptam non vindicabat.*

CHORUS.

Diva, non miti generata ponto,
Quam vocat matrem 1 geminus Cupido;
Impotens flammis simul & sagittis,
Iste lascivus puer ac renidens
Tela quam certo moderatur arcu!
Labitur totas furor in medullas,
Igne furtivo populante venas.
Non habet latum data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.
Nulla pax isti Puero; per orbem
Spargit effusas agilis sagittas.
Quæque nascentem videt ora solem,
Quæque ad occasus jacet ora feros,
Si qua ferventi subjecta Cancro est,
Si qua majoris glacialis Ursæ
Semper errantes patitur colonos;
Novit hos æstus. juvenum feroces
Concitat flammas: senibusque fessis
Rursus extinctos revocat calores.
Virginum ignoto ferit igne pectus:
Et jubet cœlo superos relicto
Vultibus falsis habitare terras.
2 Thessali Phœbus pecoris magister
Egit armentum, positoque plectro
Impari tauros calamo vocavit.
Induit formas quoties minores,
Ipse qui cœlum nebulasque ducit?
Candidas 3 ales modo movit alas,
Dulcior vocem moriente cygno.
Fronte nunc torva petulans juvencus
Virginum stravit sua terga ludo,
Perque fraternos 4 nova regna fluctus,
Ungula lentos imitante remos,
Pectore adverso domuit profundum;
Pro sua vector timidus 5 rapina.
Arsit obscuri 6 dea clara mundi
Nocte deserta, nitidosque fratri
Tradidit currus aliter [illegible].

1 *Eros & Anteros.* 2 *Admeti.* 3 *Cygnus ob Ledæ amorem.* 4 *Jovi sc. cujus regnum cœli.* 5 *Europa.* 6 *Luna Endymionis amore.*

Ille nocturnas agitare 1 bigas
Discit, & gyro breviore flecti.
Nec suum tempus tenuere noctes,
Et dies tardo remeavit ortu,
Dum tremunt axes graviore curru.
Natus Alcmena posuit pharetram,
Et minax vasti spolium leonis;
Passus aptari digitis smaragdos,
Et dari legem rudibus capillis.
Crura distincto religavit auro,
Luteo plantas cohibente socco:
Et manu, clavam modo qua gerebat,
Fila deduxit properante fuso.
Vidit Perses, ditisque ferax
Lydia regni, dejecta feri
Terga leonis; humerisque, quibus
Sederat alti regia cœli,
Tenuem Tyrio stamine pallam.
Sacer est ignis, credite læsis,
Nimiumque potens. qua terra salo
Cingitur alto, quaque ætherio
Candida mundo sidera currunt;
Hæc regna tenet puer immitis:
Spicula cujus sentit in imis
Cærulus undis grex Nereidum,
Flammamque nequit relevare mari.
Ignes sentit genus aligerum.
Venere instincti quam magna gerunt
Grege pro toto bella juvenci!
Si conjugio timuere suo,
Poscunt timidi prælia cervi;
Et mugitudant concepti
Signa furoris. tunc virgatas
India tigres decolor horret.
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper, & toto est spumeus ore.
Pœni quatiunt colla leones,
Cum movit amor. tum sylva gemit
Murmure sævo.
Amat insani 2 bellua ponti,
3 Lucaque boves. vindicat omne
Natura sibi. nihil immune est;
Odiumque perit, cum jussit amor:

1 *Sol enim quadrigis assuetus.* 2 *Balana.* 3 *Elephantes.*

Veteres

Veteres cedunt ignibus iræ.
Quid plura canam? vincit sævas
Cura novercas.

ACTUS SECUNDUS.

CHORUS, NUTRIX, PHÆDRA

CHO. ALtrix profare, quid feras? quonam in loco est?
NUT. Spes nulla tantum posse leniri malum;
Finisque flammis nullus insanis erit.
Torretur æstu tacito, & inclusus quoque,
Quamvis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis ignis, & lapsæ genæ
Lucem recusant. nil idem dubiæ placet;
Artusque varie jactat incertus [1] dolor.
Nunc ut soluto labitur moriens gradu,
Et vix labante sustinet collo caput:
Nunc se quieti reddit; & somni immemor
Noctem querelis ducit; attolli jubet,
Iterumque poni corpus; & solvi comas;
Rursusque fingi. semper impatiens sui
Mutatur habitus. nulla jam Cereris subit
Cura aut salutis. vadit incerto pede,
Jam viribus defecta. non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
Populatur artus cura. jam gressus tremunt,
Tenerque nitidi corporis cecidit decor:
Et, qui tenebant [2] signa Phœbeæ facis,
Oculi, nihil gentile nec patrium micant.
Lachrymæ cadunt per ora, & assiduo genæ
Rore irrigantur: qualiter Tauri jugis
Tepido madescunt imbre perfusæ nives.
Sed, en, patescunt regiæ fastigia.
Reclinis ipsa sedis auratæ toro,
Solitos amictus mente non sana abnuit.
PH. Removete famulæ purpura atque auro illitas
Vestes; procul sit muricis Tyrii rubor,
Quæ fila ramis ultimi Seres legunt.
Brevis expeditos zona constringat sinus:
Cervix monili vacua; nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.
Odore crinis sparsus Assyrio vacet.
Sic temere jactæ colla perfundant comæ:

1. *Amor.* 2. *i. e. Splendidi ut Sol à quo genus derivavit.*

Humerosque summos; cursibus motæ citis
Ventos sequantur: læva se pharetræ dabit;
Hastile vibret dextra Thessalicum manus.
Talis severi mater Hippolyti fuit;
Qualis relictis frigidi ponti plagis,
Egit catervas 1 Atticum pulsans solum,
Aut Tanais aur Mæotis, & nodo comas
Coegit emisitque, lunata latus
Profecta pelta; talis in sylvas ferar.
NUT. Sepone questus: non levat miseros dolor;
Regina. sævis ecquis est flammis modus?
Agreste placa virginis numen deæ
Regina nemorum, sola quæ montes colis.
Et una solis montibus coleris Dea,
Converte tristes omnium in melius minas,
O magna, sylvas inter & lucos Dea,
Clarumque cœli sidus, & noctis decus,
Cujus relucet mundus alterna face,
Hecate triformis; en ades cœptis favens.
Animum rigentem tristis Hippolyti doma.
Amare discat, mutuos ignes ferat,
Det facilis aures, mitiga pectus ferum;
Innecte mentem: torvus, aversus, ferox
In jura Veneris redeat; huc vires tuas
Intende. sic te lucidi vultus ferant,
Et nube rupta cornibus puris eas:
Sic te regentem frena nocturni ætheris,
Detrahere nunquam Thessali cantus queant;
Nullusque de te gloriam 2 pastor ferat.
Ades invocata. Jam faves votis dea.
Ipsum intueor solenne venerantem sacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque casus; utendum artibus.
Trepidamus? haud est facile mandatum scelus
Audere. verum justa, qui reges timet,
Deponat; omne pellat ex animo decus.
Malus est minister regii imperii pudor.

HIPPOLYTVS, NUTRIX.

Quid huc seniles fessa moliris gradus
O fida nutrix, turbidam frontem gerens,
Et mœsta vultus? sospes est certe parens,
Sospesque Phædra, stirpis & geminæ 3 jugum.

1 *Plutarc. in Thes.* 2 *Ut Endymion.* 3 *Utriusque uxoris liberi.*

NUT.

NUT. Metus remitte; prospero regnum in statu est,
Domusque florens sorte felici viget.
Sed tu beatis mitior rebus veni.
Namque anxiam me cura sollicitat tui,
Quod te ipse pœnis gravibus infestus gravas.
Quem fata cogunt, ille cum venia est miser:
At si quis ultro se malis offert volens,
Seque ipse torquet, perdere est dignus bona
Queis nescit uti. potius annorum memor,
Mentem relaxa; 1 motibus festis face
Attolle; curas Bacchus exoneret graves.
Ætate fruere. mobili cursu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc juveni Venus.
Exultet animus. cur toro viduo jaces?
Tristem juventam solve: nunc luxus rape;
Effunde habenas; optimos vitæ dies
Effluere prohibe. propria descripsit Deus
Officia, & ævum per suos ducit gradus.
Lætitia juvenem, frons decet tristis senem.
Quid te coerces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcumque lætis tenera luxuriat satis:
Arborque celso vertice evincit nemus,
Quam non maligna cædit aut resecat manus.
Ingenia melius recta se in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & sylvester, & vitæ inscius,
Tristem juventam Venere deserta colis.
Hoc esse munus credis indictum viris,
Ut dura tolerent? cursibus domitent equos,
Et sæva bella Marte sanguineo gerant?
Providit ille maximus mundi parens
Cum tam rapaces cerneret fati minas;
Ut damna semper sobole repararet nova.
Excedat, agedum, rebus humanis Venus,
Quæ supplet ac restituit exhaustum genus;
Orbis jacebit squalido turpis situ,
Vacuum sine ullis classibus stabit mare,
Alesque cœlo deerit, & sylvis fera;
Solis & aer pervius ventis erit.
Quam varia leti genera mortalem trahunt.
Carpuntque turbam; pontus, & ferrum, & doli!
Sed fata credas deesse; sic atram Styga

1 *Choreis.*

Jam

Jam petimus ultro. cœlibem vitam probet
Sterilis juventus, hoc erit, quidquid vides,
Unius ævi turba, & in semet ruet.
Proinde vitæ sequere naturam ducem:
Urbem frequenta, civium cœtus cole.
HIP. Non alia magis est libera, & vitio carens,
Rituſque melius vita quæ priſcos colat,
Quam quæ relictis mœnibus ſylvas amat.
Non illum avaræ mentis inflammat furor,
Qui ſe dicavit montium inſontem jugis;
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non peſtilens invidia, non fragilis favor.
Non ille regno ſervit; aut regno imminens,
Vanos honores ſequitur, aut fluxas opes;
Spei metuſque liber. haud illum niger,
Edaxque livor dente degeneri petit.
Nec ſcelera populos inter atque urbes ſita
Novit; nec omnes conſcius ſtrepitus pavet.
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Dives columnis. nec trabes multo inſolens
Suffigit auro. non cruor largus pias
Inundat aras, 1 fruge nec ſparſi ſacra
Centena nivei colla ſubmittunt boves:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat. callidas tantum feris
Struxiſſe fraudes novit, & feſſus gravi
Labore, niveo corpus lliſſo fovet.
Nunc ille ripam ceſeris Alphei legit:
Nunc nemoris alti denſa metatur loca,
Ubi 2 Lerna puro gelida perlucet vado,
Sedemque mutat. hcic aves quærulæ fremunt,
Ramique ventis lene percuſſi tremunt.
Veteresque fagi. juvit aut amnis vagi
Preſſiſſe ripas, ceſpite aut nudo leves
Duxiſſe ſomnos; ſive fons largus citas
Diffundit undas, ſive per flores novos
Fugiente dulcis murmurat rivo ſonus.
Excuſſa ſylvis poma compeſcunt famem,
Et fraga parvis vulſa dumetis, cibos
Faciles miniſtrant. regios luxus procul
Eſt 3 impetus fugiſſe: ſolicito bibant
Auro ſuperbi. quam juvat nuda manu
Captaſſe fontem! certior ſomnus premit

1. *Mola.* 2. *Fons prope Corinthum.* 3 *i. e. Animus.*

Secu-

Secura duro membra versantem toro.
Non in recessu furta & obscuro improbus
Quærit cubili, seque multiplici timens
Domo recondit: æthera ac lucem petit,
Et teste cœlo vivit. hoc equidem reor
Vix sse ritu prima quos mistos deis
Profudit æras. nullus his auri fuit
Cæcus cupido, nullus in campo sacer
Divisit agros arbiter populis lapis.
Nondum secabant credulæ pontum rates:
Sua quisque norat maria. non vasto aggere
Crebraque turre cinxerant urbes latus.
Non arma sæva miles aptabat manu:
Nec torta clusas fr gerat saxo gravi
Balista portas. jussa nec dominum pati
Junco ferebat terra servitium bove.
Sed arva per se fœta, poscentes nihil
Pavere gentes. sylva nativas opes,
Et opaca dederant antra nativas domos.
Rupere fœdus impius lucri furor,
Et ira præceps: quæque succensas agit
Libido mentes. venit imperii sitis
Crnenta. factus præda majori minor;
Pro jure vires esse. tum primum manu
Bellare nuda: saxaque & ramos rudes
Vertere in arma. non erat gracili levis
Armata ferro cornus, aut longo latus
Mucrone cingens ensis, aut crista caput
Galeæ comantes: tela faciebat dolor.
Invenit artes bellicus Mavors novas,
Et mille formas mortis. hinc terras cruor
Insecit omn s susus, & rubuit mare,
Tum scelera, dempto fine, per cunctas domos
Iere: nullum caruit exemplo nefas.
A fratre frater, dextera nati parens
Cecidit, maritus conjugis ferro jacet,
Perimuntque fœtus impiæ matres suos,
Taceo noverças. mitius nil est feris
Sed dux malorum fœmina & scelerum artifex
Obsedit animos, cujus incestæ stupris
Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt;
Et versa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur aliæ: sola conjux Ægei,
Medea, reddit fœminas dirum genus.

NUT. Cur omnium sit culpa paucarum scelus?
HIP. Detestor omnes, horreo, fugio, execror.
Sit ratio, sit natura, sit dirus furor:
Odisse placuit. ignibus junges aquas;
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis; ante ab extremo sinu
Hesperia Tethys lucidum attollet diem;
Et ora damis blanda præbebunt lupi;
Quam victus animum fœminæ mitem gerat.
NUT. Sæpe obstinatis induit frenos amor,
Et odia mutat. regna & materna aspice:
Illæ feroces sentiunt Veneris jugum,
Testaris istud unicus genitus puer.
HIP. Solamen unum matris amissæ fero,
Odisse quod jam fœminas omnes licet.
NUT. Ut dura cautes undique intractabilis
Resistit undis, & lacessentes aquas
Longe remittit; verba sic spernit mea.
Sed Phædra præceps graditur impatiens more.
Quo se dabit fortuna? quo verget furor?
Repente terræ corpus exanimum cadit;
Et ora morti similis obduxit color.
Attolle vultus, dimove vocis moras:
Tuus, en, alumna, temet Hippolytus tenet.

PHÆDRA, HPPOLYTUS FAMULI, NUTRIX.

QUis me dolori reddit, atque æstus graves
Reponit animo? quam bene excideram mihi?
Cur dulce munus redditæ lucis fugis?
Aude anime, tenta, perage mandatum tuum.
Intrepida constent verba. qui timide rogat,
Docet negare. magna pars sceleris mei
Olim peracta est: serus est nobis pudor.
Amavimus nefanda. si cœpta exequor,
Forsan jugali crimen abscondam face.
Honesta quædam scelera successus facit.
Age, incipe anime, commodes paulum, precor,
Secretus aures. si quis est, abeat, comes.
HIP. En locus ab omni liber arbitro vacat.
PH. Sed ora cœptis transitum verbis negant.
Vis magna vocem emittit, at major tenet.
Vos testor omnes cœlites, hoc, quod volo.

1 *Amazonum.* 2 *Viso jam Hippolyto.*

HIP.

HIP. Animusne cupiens aliquid, effari nequit?
PH. Curæ leves loquuntur, ingentes stupent.
HIP. Committe curas auribus mater meis.
PH. Matris superbum est nomen, & nimium potens;
Nostros humilius nomen affectus decet.
Me vel sororem, Hippolyte, vel famulam voca:
Famulamque potius. omne servitium feram.
Non me, per altas ire si jubeas nives,
Pigeat gelatis ingredi Pindi jugis:
Non si per ignes ire & infesta agmina,
Cunctèr paratis ensibus pectus dare.
Mandata recipe sceptra; me famulam accipe,
Te imperia regere, me decet jussa exequi.
Mulicbre non est regna tutari patris.
Tu, qui juventæ flore primævo viges,
Cives paterno fortis imperio rege.
Sinu receptam, supplicem ac servam tege.
Miserere viduæ. HIP. Summus hoc omen deus
Avertat: aderit sospes actutum parens.
PH. Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,
Nullam relictos fecit ad Superos viam.
Thalami remittet ille raptorem sui?
Nisi forte amori placidus & Pluto sedet.
HIP. Illum quidem æqui cœlites reducem dabunt:
Sed, dum tenebit vota in incerto deus,
Pietate caros debita fratre colam,
Et te tuebor; esse ne viduam putes:
Ac tibi parentis ipse supplebo locum.
PH. O spes amantum credula! ô fallax amor!
Satisne dixit? precibus admotis agam.
Miserere, tacitæ mentis exaudi preces.
Libet loqui, pigetque. HI. Quodnam istud malum est?
PH. Quod in novercam cadere vix credas malum.
HIP. Ambigua voce verba perplexa jacis;
Effare aperte. PH. Pectus insanum vapor
Amorque torret. intimas sævus vorat
Penitus medullas, atque per venas meat
Visceribus ignis mersus & venis latens,
Ut agilis altas flamma percurrit trabes.
HIP. Amore nempe Thesei casto furis.
PH. Hippolyte sic est: Thesei vultus amo
Illo priores, quos tulit quondam puer;
Cum prima puras barba signaret genas,

1 *Mihi commissa à Theseo.*

Monstrique

Monstrique cæcam Gnossii vidit domum.
Et longa curva fila collegit via.
Quis tum ille fulsit? præferant vittæ comam,
Et ora flavus tenera tingebat rubor.
Inerant lacertis mollibus fortes tori:
1 Tuæve Phœbes vultus, aut Phœbi 2 mei;
Tuusque potius: tali, en, talis fuit,
Cum placuit 3 hosti. sic tulit celsum caput.
In te magis refulget incomptus decor,
Et genitor in te totus, & torvæ tamen
Pars aliqua matris miscet ex æquo decus:
In ore Graio Scythicus apparet rigor.
Si cum parente Creticum intrasses fretum,
Tibi fila potius nostra neviſſet soror.
Te, te, soror, quacunque siderei poli
In parte fulges, invoco ad causam parem.
Domu sorores una corripuit duas;
Te genitor, at me fatus. en, supplex jacet
Allapsa genubus regiæ proles domus.
Respersa labe nulla, & intacta, innocens;
4 Tibi mutor uni. certa descendi ad preces:
Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dies.
Miserere amantis. HIP. Magne regnator Deûm,
Tam lentus audis scelera? tam lentus vides?
Ecquando sæva fulmen emittes manu,
Si nunc serenum est: omnis impulsu ruat
Æther, & atris nubibus condat diem,
Ac versa retro sidera obliquos agant
Retorta cursus. tuque sidereum caput
Radiate Titan, tu nefas stirpis tuæ
Speculare? lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra Divum rector atque hominum vacat
Tua? nec trisulca mundus ardescit face?
In me tona, me fige; me velox cremet
Transactus ignis. sum nocens, merui mori,
Placui novercæ. dignus an stupris ego?
Scelerique tanto visus ego solus tibi
Materia facilis? hoc meus meruit rigor?
O scelere vincens omne fœmineum genus!
O majus ausa matre monstrifera malum,
Genitrice pejor! illa se tantum stupro
Contaminavit, & tamen tacitum diu

1 *Quam tu colis.* 2 *Avi sc.* 3 *Ariadne vel Amiope.* 4 *Tui amore impudica facta.*

Crimen

Crimen biformi partus exhibuit nota,
Sceluſque matris arguit vultu truci
Ambiguus infans. ille te venter tulit.
O ter quaterque proſpero fato dati,
Quos hauſit, & peremit, & leto dedit
Odium, doluſque. 1 genitor invideo tibi.
Colchide noverca majus hoc, majus malum eſt.
PH. Et ipſa noſtræ fata cognoſco domus:
Fugienda petimus, ſed mei non ſum potens.
Te vel per ignes, vel mare inſanum ſequar,
Rupeſque & amnes unda quos torrens rapit.
Quacunque greſſus tuleris, hac amens ferar.
Iterum, ſuperba, genubus advolvor tuis.
HIP. Procul impudicos corpore à caſto amove
Tactus. quid hoc eſt, etiam in amplexus ruit?
Stringatur enſis. merita ſupplicia exigat.
En impud cum crine contorto caput
Læva reflexi. juſtior numquam focis
Datus tuis eſt ſanguis, arcitenens Dea.
PH. Hippolyte, nunc me compotem voti facis,
Sanas furentem. majus hoc voto meo eſt,
Salvo ut pudore manibus immoriar tuis.
HIP. Abſcede, vive, nequid exores. & hic
Contactus enſis deferat caſtum latus.
Quis eluet me Tanais? aut quæ barbaris
Mæotis undis Pontico incumbens mari?
Non ipſe toto magnus Oceano pater
Tantum expiarit ſceleris. ô ſylvæ! ô feræ!
NU. Deprenſa culpa eſt. arime, quid ſegnis ſtupes?
Regeramus ipſi crimen, atque ultro impiam
Venerem arguamus. ſcelere velandum eſt ſcelus.
Tutiſſimum eſt inferre, cum timeas, gradum.
Auſæ priores ſimus an paſſæ nefas,
Secreta cum ſit culpa, quis teſtis ſciet?
Adeſte Athenæ. fida famulorum manus
Fer opem. nefandi raptor Hippolytus ſtupri
Inſtat premitque, mortis intentans metum,
Ferro pudicam terret. en, præceps abiit,
Enſemque trepida liquit attonitus fuga.
FAM. Pignus tenemus ſceleris, hanc mœſtam prius
Recreate. crinis tractus, & laceræ comæ,
Ut ſunt remaneant. facinoris tanti notas
Referte in urbem. Recipe jam ſenſus hera.

1 *Medica enim venenum Phædræ amore optabilius*

Quid te ipsa laceran s omnium aspectum fugis?
Mens impudicam facere, non casus, solet.

CHORUS.

FUgit insanæ similis procellæ,
Ocyor nubes glomerante Coro,
Ocyor cursum rapiente flamma,
Stella cum ventis agitata longos
Corripit ignes.
Conferat tecum decus omne priscum
Fama miratrix seniorisævi:
Pulchrior tanto tua forma lucet,
Clarior quanto micat orbe pleno,
Cum suos ignes coeunte cornu
Junxit, & curru properante pernox
Erexit vultus rubicunda Phœbe;
1 *Nec tenent stellæ faciem minores.*
Qualis est primas referens tenebras
Nuncius noctis, modo lotus undis
Hesperus, pulsis iterum tenebris
Lucifer idem.
Et tu thyrsigera Liber ab India,
Intonsa juvenis perpetuum coma;
Tigres pampinea cuspide territans,
Ac mitra cohibens cornigerum caput,
Non vinces rigidas Hippolyti comas.
Nec vultus nimium 2 suspicias tuos
Omnes per populos fabula distulit,
Phædræ quem Bromio prætulerit 3 soror.
Anceps, forma, bonum mortalibus,
Exigui donum breve temporis,
Ut velox celeri pede laberis!
Non sic prata novo vere decentia
Æstatis calidæ dispoliat vapor,
Sævit solstitio cum medius dies,
Et noctem brevibus præcipitat rotis;
Languescunt folio lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt rosæ:
Ut fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formosi spolium corporis abstulit.
Res est forma fugax. quis sapiens bono

1 i. e. *Evanescunt.* 2 *Theseu ne formam tuam mireris.* 3 *Ariadne.*

Confidat

Confidat fragili? dum licet, utere.
Tempus sed tacitum subruit, horaque
Semper præterita deterior subit.
Quid deserta petis? tutior aviis
Non est forma locis, te nemore abditum
Cum Titan medium constituit diem,
Cinget turba licens, Naiades improbæ,
1 Formosos solitæ claudere fontibus;
Et somnis facient insidias tuis
Lascivæ nemorum Deæ,
Montivagive Panes.
Aut te stellifero despiciens polo
2 Sidus, post veteres Arcadas editum,
Currus non poterit flectere candidos.
Et nuper rubuit; nullaque lucidis
Nubes sordidior vultibus obstitit.
At nos soliciti lumine turbido,
Tractam Thessalicis carminibus rati,
3 Tinnitus dedimus, tu fueras labor,
Et tu causa moræ. te dea noctium
Dum spectat, celeres sustinuit vias.
Vexent hanc faciem frigora parcius,
Hæc solem facies rarius appetat,
Lucebit Pario marmore clarius.
Quam grata est facies torva viriliter.
Et pondus veteris triste supercilii!
Phæbo colla licet splendida compares:
Illum cæsaries nescia colligi
Perfundens humeros, ornat & integit:
Te frons hirta decet, te brevior coma
Nulla lege jacens. tu licet asperos
Pugnacesque deos viribus arceas,
Et vasti spatio vincere corporis,
Æquas Herculeos jam juvenis toros,
Martis belligeri pectore latior.
Si dorso libeat 4 cornipedis vehi,
Frenis Castorea mobilior manu
Spartanum poteris flectere 5 Cyllarum.
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis jaculum dirige viribus;
Tam longe, dociles spicula figere,

1 *Ut Hylam & Narcissum.* 2 *Luna, ante quam nates sedixere Arcades.* 3 *Ut deficienti luna auxiliarentur. Tacit. l. 1.* 4 *Equi.* 5 *Castoris equum.*

Non mittent gracilem Cretes arundinem,
Aut si tela modo spargere Parthico
In cœlum placeat; nulla sine alite
Descendent, tepido viscere condita;
Prædam de mediis nubibus afferes.
Raris forma viris (secula prospice)
Impunita fuit. te melior deus
Tutum prætereat, formaque nobilis
Deformis senii limina transeat.
Quid sinat inausum fœminæ præceps furor?
Nefanda juveni crimina insonti parat,
In scelere quærit crine lacerato fidem.
Decus omne turbat capitis, humectat genas.
Instruitur omnis arte fœminea dolus.
Sed ille quisnam est, regium vultu decus
Gerens, & alto vertice attollens caput?
Ut ora juveni paria Pirithoo gerit!
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta squallor incultus coma.
En ipse Theseus redditus terris adest.

ACTUS TERTIUS.

THESEUS, NUTRIX.

TAndem profugi noctis æternæ plagam,
Vastoque manes carcere umbrantem polum,
Ut vix cupitum sufferunt oculi diem!
Jam quarta Eleusis dona Triptolemi secat,[1]
Paremque toties libra composuit diem;
Ambiguus ut me sortis ignotæ labor
Detinuit inter mortis & vitæ mala.
Pars una vitæ manlit extincto mihi
Sensus. malorum finis Alcides fuit.
Qui cum revulsum Tartaro extraheret canem,
Me quoque supernas pariter ad sedes tulit.
Sed fessa virtus robore antiquo caret,
Trepidantque gressus. heu labor quantus fuit
Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera,
Pariterque mortem fugere, & Alcidem sequi!
Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
Expromat aliquis, luctus & lachymæ, & dolor,
Et limine ipso mœsta lamentatio,
Hospitia digna prorsus inferno hospite.
NUT. Tenet obstinatum Phædra consilium necis,

[1] i. e. *Quatuor annis.*

Fletusque

Fletnſque noſtros ſpernit, ac morti imminet.
TH. Quæ cauſa leti? reduce cur moritur viro?
NUT. Hæc ipſa letum cauſa maturum attulit.
TH. Perplexa magnum verba neſcio quid tegunt.
Effare aperte quis gravet mentem dolor.
NUT. Haud pandit ulli. mœſta ſecretum occulit,
Statuitque ſecum ferre, quo moritur, malum.
Jam perge quæſo, perge: properato eſt opus,
TH. Reſerate cluſos regii poſtes laris.

THESEUS, PHÆDRA.

O Socia thalami, ſiccine adventum viri,
Et expetiti conjugis vultum excipis?
Quin enſe viduas dexteram? atque animum mihi
Reſtituis? & te quidquid è vita fugat
Expromis? PH. Eheu, per tui ſceptrum imperii,
Magnanime Theſeu, perque natorum indolem,
Tuoſque reditus, perque jam [1] cineres meos,
Permitte mortem. TH. Cauſa quæ cogit mori?
PH. Si cauſa leti dicitur, fructus perit.
TH. Nemo iſtud alius, me quidem excepto, audiet.
Aures pudicas conjugis ſolas times?
Effare: fido pectore arcana occcculam.
PH. Alium ſilere quod voles, primum ſile.
TH. Leti facultas nulla continget tibi.
PH. Mori volenti deeſſe numquam mors poteſt.
TH. Quod ſit luendum morte delictum, indica.
PH. Quod vivo. TH. Lacrymæ nonne te noſtræ movent?
PH. Mors optima eſt perire dum [2] lacrymant ſui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit,
Vincite ferro, verberum vis extrahat
Secreta mentis. PH. Ipſa jam fabor, mane.
TH. Quidnam ora mœſta avertis, & lacrymas genis
Subito coortas veſte prætenta obtegis?
PH. Te, te, creator cœlitum, teſtem invoco,
Et te coruſcum lucis æthereæ jubar,
Ex cujus ortu noſtra dependet domus.
Tentata precibus reſtiti. ferro ac minis
Non ceſſit animus: vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noſter cruor.
TH. Quis, ede, noſtri decoris everſor fuit?
PH. Quem rere minime. TH. Quis ſit, audire expeto.

1 *Me morti jam deſtinatam.* 2 *Quia amoris ſignum*

PH. Hic dicet ensis, quem tumultu territus
Liquit stuprator, civium accursum timens.
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monstrum intueor?
Regale parvis asperum signis 1 ebur.
Capulo refulget gentis Actææ 2 decus.
Sed ipse quonam evasit? PH. Hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEUS.

PRo sancta pietas! pro gubernator poli,
Et qui secundum in fluctibus regnum tenes.
Unde ista venit generis infandi lues?
Hunc Graia rellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchusve Phasis? redit ad auctores genus,
Stirpemque primam degener sanguis refert.
Est prorsus iste 3 gentis armigeræ furor,
Odisse Veneris fœdera, & castum diu
Vulgare populis corpus. ô tetrum genus,
Nullaque victum lege melioris soli!
Feræ quoque ipsæ Veneris evitant nefas,
Generisque leges inscius servat pudor.
Ubi vultus ille, & ficta majestas viri,
Atque habitus horrens, prisca & antiqua appetens,
Morumque senium triste, & aspectu grave?
O vita fallax! abditos sensus geris,
Animisque pulcram turpibus faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura. sylvarum incola
Ille efferatus, castus, intactus, rudis,
Mihi te reservas? à meo primum toro
Et scelere tanto placuit ordiri virum?
Jam jam superno numini grates ago,
Quod icta nostra cecidit Antiope manu;
Quod non ad antra Stygia descendens, tibi
Matrem reliqui. profugus ignotas procul
Percurre gentes: te licet terra ultimo
Summota mundo dirimat Oceani plagis:
Orbemque nostris pedibus obversum colas:
Licet in recessu penitus extremo abditus
Horrifera celsi regna transieris poli;
Hyemesque supra positus: & canas nives,

1. *Manubrium ensis ex ebore cælatum.* 2. *Cicada capulo insculpta Athenienſium regum nota.* 3. *Amazonum.*

Gelidi

Gelidi frementes liqueris Boreæ minas
Post te furentes, sceleribus pœnas dabis.
Profugum per omnes pertinax latebras premam.
Longinqua clausa, abstrusa, diversa, invia
Emetiemur. nullus obstabit locus.
Huc vota mittam, tela quo mitti haud queunt.
Scis unde redeam? genitor æquoreus dedit,
Ut vota prono trina concipiam deo,
Et invocata munus hoc sanxit Styge.
En perage donum triste, regnator freti.
Non cernat ultra lucidum Hippolytus diem,
Adeatque manes juvenis irato patre.
Fer abominandam nunc opem nato parens.
Numquam supremum numinis munus tui
Consumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
Voto peperci. redde nunc pactam fidem,
Genitor. moraris? cu adhuc undæ silent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe noctem; sidera & cœlum eripe.
Effunde pontum. vulgus æquoreum cie.
Fluctusque ab ipso tumidus Oceano voca.

CHORUS.

O Magna parens natura deum,
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui sparsa cito sidera mundo
Cursusque vagos rapis astrorum,
Celerique polos cardine versas;
Cur tibi tanta est cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Ut nunc canæ frigora brumæ
Nudent sylvas; nunc arbustis
1 Redeant umbræ, nunc æstivi
2 Colla Leonis Cererem magno
Fervore coquant; vireſque suas
3 Temperet annus? sed cur idem
Qui tanta regis, sub quo vasti
Pondera mundi librata suos
Ducunt orbes, hominum nimium
Securus ades; non sollicitus
Prodesse bonis, nocuisse malis?

1 *Vere* 2 *Æstate* 3 *Autumno.*

Res

Res humanas ordine nullo
Fortuna regit, spargitque manu
Munera cæca, pejora fovens.
Vincit sanctos dira libido.
Fraus sublimi regnat in aula.
Tradere turpi fasces populus
Gaudet; eosdem colit atque odit.
Tristis virtus perversa tulit
Præmia recti. castos sequitur
Mala paupertas, vitioque potens
Regnat adulter.
O vane pudor, falsumque decus!
Sed quid citato nuncius portat gradu,
Restatque mœstus lugubrem vultum gerens?

ACTUS QUARTUS.

NUNTIUS, THESEUS.

O Sors acerba dura famulatus gravis,
Cur me ad nefandos nuncium casus vocas?
TH. Ne metue clades fortiter fari asperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.
NUN. Vocem dolori lingua luctifico negat.
TH. Proloquere, quæ sors aggravet quassam domum.
NUN. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.
TH. Gnatum parens obiisse jam 1 pridem scio.
Nunc raptor obiit. mortis effare ordinem.
NUN. Ut profugus urbem liquit infesto gra
Celerem citatis passibus cursum explicans,
Celsos sonipedes ocyus subigit jugo,
Et ora frenis domita substrictis ligat.
Tum multa secum effatus, & patrium solum
Abominatus, sæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permissis quatit,
Cum subito vastum tumuit ex alto mare,
Crevitque in astra: nullus inspirat salo
Ventus, quieti nulla pars cœli strepit,
Placidumque pelagus propria tempestas agit.
Non tantus auster Sicula disturbat freta,
Nec tam furenti pontus exurgit sinu
Regnante Coro, saxa cum fluctu tremunt
Et cana summum spuma Leucatem ferit.
Consurgit ingens pontus in vastum aggerem,
Tumidumque monstro pelagus interram ruit,

1. *Ubi matrem violare vellet.*

Nec

Nec iſta ratibus tanta conſtruitur lues:
Terris minatur. fluctus haud curſu levi
Provolvitur. neſcio quid onerato ſinu
Gravis unda portat, quæ novum tellus caput
Oſtendit aſtris. Cyclas exoritur nova.
Latuere nube 1 numen Epidauri Dei,
Et ſcelere petræ nobiles Scironides,
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum ſtupentes querimur, en totum mare
Immugit. omnes undique ſcopuli adſtrepunt.
Summum cacumen rotat expulſo ſalo.
Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.
Qualis per alta vehitur Oceani freta,
Fluctus refundens ore Phyſeter capax.
Inhorruit concuſſus undarum globus.
Solvitque ſeſe, & litori invexit malum
Majus timore. pontus in terras ruit,
Suumque monſtrum ſequitur. os quaſſat tremor.
TH. Quis habitus ille corporis vaſti fuit?
NUN. Cærulea taurus colla ſublimis gerens,
Efexit altam fronte viridanti jubam.
Stant hiſpidæ aures. cornibus varius color:
2 Et quem feri dominator habuiſſet gregis,
Et quem ſub undis natus: hinc flammam vomit;
Oculi hinc relucent. cærula inſignis nota
Opima cervix arduos tollit toros:
Nareſque hiulcis hauſtibus patulæ fremunt.
Muſco tenaci pectus ac palear viret,
Longum rubenti ſpargitur ſucco latus.
Tum pone tergus ultima in monſtrum coit
Facies, & ingens bellua immenſam trahit
Squammoſa partem, talis extremo mari
Priſtis citatas ſorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ. fugit attonitum pecus
Paſſim per agros; nec ſuos paſtor ſequi
Meminit juvencos. omnis è ſaltu fera
Diffugit; omnis frigido exanguis metu
Venator horret. ſolus immunis metu
Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pavidoſque notæ vocis hortatu ciet.
Eſt alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens ſpatia ſuppoſiti maris:

1 *i. e. Templum Æſculapii.* 2 *Miſtus illi color terreſtris tauri & vituli marini.*

Heicte

Heic ſe illa moles acuit, atque iras parat,
Ut cepit animos, ſeque prœtentans ſatis
Proluſit iræ, præpeti curſu evolat,
Summam citato vix gradu tangens humum,
Torvuſque currus ante trepidantes ſtetit.
Contra feroci gnatus inſurgens minax
Vultu, nec ora mutat, & magnum intonat;
Haud frangit animum vanus hic terror meum;
Nam mihi 1 paternus vincere eſt tauros labor.
Inobſequentes protinus frenis equi
Rapuere currum: jamque deerrantes via,
Quacumque pavidos rapidus evexit furor,
Hac ire pergunt, ſeque per ſcopulos agunt.
At ille, qualis turbido rector mari
Ratem retentat. ne det obliquum latus,
Et arte fluctus fallit; haud aliter citos
Currus gubernat: ora nunc preſſis trahit
Conſtricta frenis, terga nunc torto frequens
Verbere coercet. ſequitur aſſiduus comes
Nunc æqua carpens ſpatia, nunc contra obvius
Oberrat, omni parte terrorem movens.
Non licuit ultra fugere: nam torvo obvius
Incurrit ore corniger ponti horridus.
Tum vero pavida ſonipedes mente exciti
Imperia ſolvunt, ſeque luctantur jugo
Eripere, rectique in pedes jactant onus.
Præceps in ora gnatus, implicuit cadens
Laqueo tenaci corpus: & quanto magis
Pugnat, ſequaces hoc magis nodos ligat.
Senſere pecudes facinus, & curru levi,
Dominante nullo, qua timor juſſit, ruunt.
Talis per auras non ſuum agnoſcens onus,
2 Solique falſo creditum indignans diem,
Phaethonta currus devio excuſſit polo.
Late cruentat arva, & illiſum caput
Scopulis reſultat. auferunt dumi comas:
Et ora durus pulcra populatur lapis:
Peritque multo vulnere infelix decor.
Moribunda celeres membra pervolvunt rotæ.
Tandemque raptum truncus ambuſta ſude
Medium per inguen ſtipite erecto tenet;
Paulumque domino currus affixo ſtetit.

1 *Theſeus enim taurum Marathonium ſuperavit & Minotaurum interfecit.* 2 *Phaethonti.*

Hæſere

Hæsere bijuges vulnere, & pariter moram
Dominumque rumpunt. inde semianimem secant
Virgulta: acutis asperi vepres rubis,
Omnisque truncus corporis partem tulit.
Errant per agros funebris, famuli, manus,
Per illa, qua distractus Hippolytus, loca,
Longum cruenta tramitem signat nota:
Mœstæque domini membra vestigant canes.
Necdum dolentum sedulus potuit labor
Explere corpus. hoccine est formæ decus?
Qui modo paterni clarus imperii comes
Et certus hæres, siderum fulsit modo,
Passim ad supremos ille colligitur rogos,
Et funeri confertur! TH. O nimium potens,
Quanto parentes sanguinis vinclo tenes,
Natura? quam te colimus inviti quoque!
Occidere volui noxium, amissum fleo.
NUN. Haud quisquam honeste flere, quod voluit, potest.
TH. Equidem malorum maximum hunc cumulum reor,
Si abominanda casus optata efficit.
NUN. Et si odia servas, cur madent fletu genæ?
TH. Quod interemi, non quod amisi, fleo.

CHORUS.

QUanti casus humana rotant!
Minus in parvis Fortuna furit,
Leviusque ferit leviora Deus.
Servat placidos obscura quies.
Præbet somnos casa securos.
Admota ætheriis culmina sedibus
Euros excipiunt, excipiunt Notos,
Insani Boreæ minas,
Imbriferumque Corum.
Humida vallis raros patitur
Fulminis ictus. tremuit telo
Jovis altisoni Caucasus ingens,
Phrygiumque nemus matris Cybeles,
Metuens cœlo Juppiter alto
Vicina petit. non capit umquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeja domus. volat ambiguis
Mobilis alis hora: nec ulli
Præstat velox Fortuna fidem.
1 Qui clara videt sidera mundi,

1 *Theseus ab inferis reversus.*

Niri-

Nitidumque diem nocte relicta,
Luget mœstos tristis reditus;
Ipsoque magis flebile Averno
Sedis patriæ videt hospitium.
Pallas Actææ veneranda genti,
Quod tuus cœlum superosque Theseus
Spectat, & fugit Stygias paludes,
Casta nil debes 1 patruo rapaci:
2 Constat inferno numerus tyranno.
Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat?
Strictoque vecors Phædra quid ferro parat?

ACTUS QUINTUS.

THESEUS. PHÆDRA.

QUis te dolore percitam instigat furor?
Quid ensis iste? quidve vociferatio?
Planctusque supra corpus invisum volunt?
PH. Me, me, profundi sæve dominator freti
Invade, & in me monstra cærulei maris
Emitte: quidquid intimo Tethys sinu
Extrema gestat, quidquid Oceanus vagis
Complexus undis ultimo fluctu tegit.
O dire Theseu semper, ô numquam tuis
Tuto reverse! 3 gnatus & genitor nece
Reditus tuos luere: pervertis domum,
4 Amore semper conjugum aut 5 odio nocens.
Hippolyte, talés intuor vultus tuos?
Talesque feci? membra quis sævus Scinis.
Aut quis Procrustes sparsit? aut quis Cressius
Dædalea vasto claustra mugitu replens
Taurus biformis, ore cornigero ferox
Divulsit? heu me! quo tuus fugit decor;
Oculique, nostrum sidus! exanimis jaces?
Ades parumper, verbaque exaudi mea,
Nil turpe loquimur. hac manu pœnas tibi
Solvam, & nefando pectori ferrum inseram,
Animaque Phædram pariter ac scelere exuam;
Et te per undas, perque Tartareos lacus,
Per Styga, per amnes igneos amens sequar:
Placemus umbras. capitis exuvias cape,

1 *Plutoni.* 2 *Hippolytus sc. loco Thesei.* 3 *Hippolytus nunc? Ægeus Ubi è Creta redisti.* 4 *Dum mihi credulus.* 5 *Antipes.*

Lacera-

Laceræque frontis accipe abscissam comam.
Non licuit animos jungere, at certe licet
Junxisse fata. morere, si castæ es, 1 viro;
2 Si incesta, amori, conjugis thalamos petam
Tanto impiatos facinore? hoc deerat nefas,
Ut vindicato sancta fruereristoro?
O mors amoris una sedamen mali;
O mors pudoris maximum læsi decus:
Confugimus ad te, pande placatos sinus.
Audite Athenæ. tuque funesta pater
Pejor noverca, falsa memoravi, & nefas.
Quod ipsa demens pectore insano hauseram,
Mentita finxi: falsa punisti pater;
Juvenisque castus crimine incestæ jacet,
Pudicus, insons. 3 recipe jam mores tuos.
Mucrone pectus impium justo patet,
Cruorque sancto solvet inferias viro.
Quid facere rapto debeas nato parens
Disce ex noverca: condere Acherontis plagis.

THESEUS, CHORUS.

PAllidi fauces Averni, vosque Tænarei specus,
Unda miseris grata Lethes, vosque torpentes lacus,
Impium capite, atque miserum premite perpetuis malis,
Nunc adeste sæva ponti monstra, nunc vastum mare,
Ultimo quodcu que Proteus æquorum abscondit sinu,
Meque ovantem scelere tanto rapite in altos gurgites,
Tuque semper, 4 genitor, iræ facilis assensor meæ,
Morte dignum fa inus ausus, qui nova natum nece
Segregem sparsi per agros. quique dum falsum nefas
Exequor vindex sceleatus, incidi in verum nefas.
5 Sidera & 6 manes, & 7 undas scelere complevi meo.
Amplius fors nulla restat; regna me norunt tria.
In hoc redimus? patuit ad cœlum via,
Bina ut viderem funera, & geminam necem,
Celebs & orbus funebres una face
Ut concremarem prolis ac thalami rogos?
Donator atræ lucis, Alcide tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi
Restitue manes. impius frustra invoco
Mortem relictam. crudus, & leti art fex,

1 *Ut satisfacias ob mortem Hippol.* 2 *Ut sequar's amatorem* 3 *i. e. Agnosco te castum fuisse.* 4 *Neptune.* 5 *Ubi Ariadne.* 6 *Dum comes Pirithoi.* 7 *Ubi mersum Ægeus.*

Exitia machinatus insolita effera,
Nunc tibimet ipse justa supplicia irroga.
Pinus coacto vertice attingens humum
Cælo remissum findat in geminas trabes,
Mittarque præceps saxa per Scironia.
Graviora vidi, quæ pati inclusos jubet
Phlegethon, nocentes igneo cingens vado.
Quæ pœna maneat memet & sedes, scio.
Umbræ nocentes cedite, & cervicibus
His his repositum degravet fessas manus
Saxum, senis perennis Æolii labor.
Me ludat amnis ora vicina alluens.
Vultur relicto transvolet Tityo ferus,
Meumque pœnæ semper accrescat jecur.
Et tu mei requiesce Pirithoi pater:
Hæc incitatis membra turbinibus ferat
Nunquam resistens orbe revoluto rota.
Dehisce tellus; recipe me dirum chaos,
Recipe: ad umbras hæc justior nobis via est.
Gnatum sequor: ne metue, qui manes regis;
Casti venimus. recipe me æterna domo
Non exiturum. non movent Divos preces:
At si rogarem scelera, quam proni forent!
CHO. Thesèu, querelis tempus æternum manet.
Nunc justa gnato solve, & absconde ocyus
Dispersa fœde membra laniatu effero.
TH. Huc huc reliquias vehite cari corporis,
Ponduspue, & artus temere congestos date.
Hippolytus hic est? facinus agnosco meum.
Ego te peremi. neu nocens tantum semel
Solusve fierem, facinus ausurus parens;
Patrem advocavi. munere en patrio fruor.
O triste fractis orbitas annis malum,
Complectere artus, quodque de gnato est super.
Miserande, mœsto pectore incumbens fove.
Disjecta genitor membra laceri corporis
In ordinem dispone, & errantes loco
Restitue partes. fortis heic dextræ locus;
Heic læva frænis docta moderandis manus
Ponenda. lævi lateris agnosco notas.
Quam magna lachrymis pars adhuc nostris abest!
Durate trepidæ lugubri officio manus,
Fletusque largos sistite arentes genæ,

1 *Non ad Proserpinam rapiendam.*

Dum

Dum membra gnato genitor annumerat suo;
Corpusque fingit. hoc quidem forma carens,
Et turpe multo vulnere ambesum undique;
Quæ pars tui sit dubito, sed pars est tui.
Heic heic repone; non suo, at vacuo loco.
Hæc illa facies igne sidereo nitens.
1 Inimica flectens lumina? huc cecidit decor?
O dira fata numinum: ô sævus furor!
Sic ad parentem gnatus ex voto redit?
En hæc suprema dona genitoris cape,
Sæpe efferendus. interim hæc ignes ferant;
Patefacite acerba cæde funestam domum,
Mopsopia claris tota lamentis sonet.
Vos apparate regii flammam rogi:
At vos per agros corporis partes vagas
Anquirite. istam terra defossam premat;
Gravisque tellus impio capiti incubet.

L. ANNÆI SENECÆ OEDIPUS.

PERSONÆ.

OEDIPUS. CREON.
CHORUS. MANTO.
TIRESIAS. PHORBAS.
SENEX. NUNCIUS.
JOCASTA.

ACTUS PRIMUS.

OEDIPUS, IOCASTA.

IAm nocte pulsa dubius effulsit dies,
Et nube mœstum squallida exoritur jubar.
Lumenque flamma triste luctifera gerens
Jam cernit avida peste solatas domos.
Stragemque quam nox fecit, ostendet dies.
Quisquamne regno gaudet? ô fallax bonum,

1 *Novercæ sc.*

Quantum malorum fronte quam blanda tegis!
Ut alta ventos semper excipiunt juga;
Rupemque saxis vasta dirimentem freta,
Quamvis quieti, verberant fluctus maris:
Imperia sic excelsa fortunæ objacent.
Quam bene 1 parentis sceptra Polybi fugeram,
Curis solutus exul, intrepidus, vagans!
Cœlum Deosque testor, in regnum incidi.
Infanda timeo; ne mea genitor manu
Perimatur: hoc me Delphicæ laurus monent,
Aliudque nobis indicant majus scelus.
Est majus aliud patre mactato nefas?
Pro misera pietas! eloqui fatum pudet.
Thalamos parentis Phœbus, & d.ros toros
Gnato minatur, impia incestos face.
Hic me paternis expulit regnis timor.
Non ego penates profugus exceffi meos.
Parum ipse fidens mihimet, in tuto tua,
Natura 2 posui jura. cum magna horreas,
Quæ posse fieri non putes, metuas tamen,
Cuncta expaveſco, meque non credo mihi.
Jamjam aliquid in nos fata moliri parant.
Nam quid rear. quod ista Cadmeæ lues
Infesta genti, strage tam lata edita
Mihi parcit uni? cui reservamur malo?
Inter ruinas urbis, & semper novis
Deflenda lachrymis funera ac populi struem,
Incolumis adsto. scilicet 3 Phœbi reus,
Sperare poteras sceleribus tantis dari
Regnum salubre? fecimus cœlum nocens,
Non aura gelido lenis a Fatu fovet
Anhela flammis corda: non Zephyri leves
Spirant: sed ignes auget æstiferi Canis
Titan, Leonis terga Nemæi premens.
Deseruit amnes humor atque herbas color,
Aretque Dircæ: tenuis Ismenos fluit,
Et tingit inopi nuda vix unda vada.
Obscura cœlo labitur Phœbi soror;
Tristisque mundus nubilo pallet novo.
Nullum serenis noctibus sidus micat:
Sed gravis & ater incubat terris vapor.
Obtexit arces cœlitum ac summas domos

1. *Putativi Laius enim verus.* 2. *Ne incestu & Parricidio violarem.* 3 *Ab oraculo talis judicatus.*

Inferna

Inferna facies. denegat fructum Ceres;
Adulta, & altis flava cum ſpicis cremat:
Arente culmo ſterilis emoritur ſeges,
Nec ulla pars immunis exitio vacat,
Sed omnis ætas pariter & ſexus ruit,
Juveneſque ſenibus jungit, & gnatis patres
Funeſta peſtis. una fax thalamos cremat:
Fletuque acerbo funera & queſtu carent.
Quin ipſa tanti pervicax clades mali
Siccavit oculos: quodque in extremis ſolet,
Periere lachrymæ. portat hunc æger parens
Supremum ad ignem: mater hunc amens gerit;
Properatque, ut alium regerat in eundem rogum.
Quin luctu in ipſo luctus exoritur novus,
Suæque circa funus exequiæ cadunt.
Tum propria flammis corpora alienis cremant.
Diripitur ignis: nullus eſt miſeris pudor.
Non oſſa tumuli ſancta diſcreti tegunt,
Arſiſſe ſatis eſt. pars quota in cineres abit?
Deeſt terra tumulis. jam rogos ſylvæ negant.
Non vota, non ars ulla correptos levant.
Cadunt medentes. morbus i auxilium trahit.
Affuſus aris ſupplices tendo manus,
Matura poſcens fata, præcurram ut prior
Patriam ruentem; neve poſt omnes cadam;
Fiamque regni funus extremum mei.
O ſæva nimium numina! ô fatum grave!
Negatur uni nempe in hoc populo mihi
Mors tam parata? ſperne letali manu
Contacta regna. linque lachrymas, funera,
Tabifica cœli vitia, quæ tecum invehis
Infauſtus hoſpes, profuge jamdudum ocyus
Vel ad parentes. JO. Quid juvat, conjux, mala
Gravare queſtu? regium hoc ipſum reor,
Adverſa capere: quoque ſit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles labat,
Hoc ſtare certo preſſius fortem gradu.
Haud eſt virile, terga Fortunæ dare,
OED. Abeſt pavoris crimen ac probrum procul;
Virtuſque noſtra neſcit ignavos metus.
Si tela contra ſtricta, ſi vis horrida
Mavortis in me rueret; adverſus feros
Audax gigantes obvias ferrem manus.

i *Medicum.*

Nec Sphinga cæcis verba nectentem modis
Fugi. cruentos vatis infandæ tuli
Rictus, & albens ossibus sparsis solum.
Cumque è superba rupe, jam prædæ imminens,
Aptaret alas, verbera, & caudam movens,
Sævi leonis more, conciperet minas,
Carmen popos'ci, sonuit horrendum, insuper
Crepuere malæ: saxaque impatiens moræ
Revulsit unguis, viscera exspectans mea.
Nodosa fortis verba, & implexos dolos,
Ac triste carmen alitis solvi feræ.
JO Quid fera mortis vota nunc demens facis?
Licuit perire. laudis hoc precium tibi
Sceptrum, & peremptæ Sphingis hæc merces datur
OED. Ille ille dirus callidi monstri cinis
In nos rebellat. illa nunc Thebas lues
Perempta perdit una. jam supersest salus,
Si quam salutis Phœbus ostendit viam.

CHORUS.

OCcidis Cadmi generosa proles
Urbe cum tota. viduas colonis
Respicis terras miseranda Thebe.
Carpitur leto tuus ille, Bacche,
Miles, extremos comes usque ad Indos,
Ausus Eois equitare campis,
Figere & mundo tua signa [1] primo.
Cinnamis Sylvas Arabum beatas
Vidit, & versas equitis sagittas,
Terga fallacis metuenda Parthi.
Litus intravit pelagi rubentis.
Promit hic ortus. aperitque lucem
Phœbus, & flamma propiore nudos
Inficit Indos.
Stirpis invictæ genus interimus:
Labimur sævo rapiente fato.
Ducitur semper nova pompa morti;
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mœsti, serieisque tristis
Hæret; & turbæ tumulos petenti
Non satis septem patuere portæ.
Stat gravis strages, premiturque juncto
Funere funus
Prima [2] vis tardas tetigit bidentes;

1 *Orienti.* 2 *Contagio.*

Laniger pingues male carpsit herbas.
Colla tacturus steterat sacerdos,
Dum manus certum parat alta vulnus.
Aureo taurus rutilante cornu
Labitur segnis: patuit sub ictu
Ponderis vasti resoluta cervix.
Nec cruor ferrum maculavit. atra
Turpis è plaga sanies profusa est.
Segnior cursu sonipes in ipso
Concidit gyro, dominumque prono
Prodidit armo.
Incubant pratis pecudes relictæ.
Taurus armento pereunte marcet.
Deficit pastor grege diminuto,
Tabidos inter moriens juvencos,
Non lupos cervi metuunt rapaces.
Cessat irati fremitus leonis.
Nulla villosis feritas in ursis.
Perbibit pestem latebrosa serpens;
Aret, & sicco moritur veneno,
Non sylva sua decorata coma,
Fundit opacis montibus umbras,
Non rura virent ubere glebæ.
Non plena suo vitis Iaccho
Brachia curvat.
Omnia nostrum sensere malum.
Rupere Erebi claustra profundi
Turba fororum face Tartarea:
Phlegethonque sua motam ripa
Miscuit undis Styga 1 Sidoniis.
Mors alta avidos oris hiatus
Pandit, & omnes explicat alas.
Quique capaci turbida cymba
Flumina servat durus senior,
Navita crudus, vix assiduo
Brachia conto lassata refert,
Fessus turbam vectare novam.
Quin Tænarii vincula ferri
Rupisse canem fama, & nostris
Errasse locis: mugisse solum:
Vaga per lucos simulachra virum
Majora viris: bis Cadmeum
Nive discussa tremuisse nemus,

1 *Thebanis a Cadmo dict. qui Sidonius erat.*

Bis turbatam ſanguine Dircen:
Nocte ſilenti
Amphionios ululaſſe canes.
O dira novi facies leti,
Gravior leto! piger ignavos
Alligat artus languor, & ægro
Rubor in vultu, maculæque caput
Sparſere leves: tum vapor ipſam
Corporis 1 arcem flammeus urit;
Multoque genas ſanguine tingit.
Oculique rigent, & ſacer ignis
Paſcitur artus reſonant aures,
Stillatque niger naris aduncæ
Cruor & venas rumpit hiantes.
Intima creber viſcera quaſſat
Gemitus ſtridens. tunc ampleæu
Frigida preſſo ſaxa 2 fatigant:
Quos liberior domus elato
Cuſtode finit; petitis fontes:
Aliturque ſitis latice ingeſto.
Proſtrata jacet turba per aras,
Oratque mori. ſolum hoc faciles
Tribuere Dei. delubra petunt;
Haud ut voto numina placent,
Sed juvat ipſos 3 Satiare Deos.
Quiſnam ille propero regiam greſſu petit?
Adeſtne clarus ſanguine ac factis Creo?
An æger animus falſa pro veris videt?
Adeſt petitus omnibus votis Creo.

ACTUS SECUNDUS.

OEDIPUS, CREO.

HOrrore quatior, fata quo vergant timens,
Trepidumque gemino pectus eventu labat.
Ubi læta duris miſta in ambiguo jacent,
Incertus animus ſcire cum cupiat, timet.
Germane noſtræ conjugis, feſſis opem
Si quam reportas, voce properata edoce.
CR. Reſponſa dubia ſorte perplexa latent.
OED. Dubiam ſalutem qui dat afflictis, negat.
CR. Ambage nexa Delphico mos eſt Deo
Arcana tegere. OED. Fare; ſit dubium licet:

1 *Caput.* 2 *Ut ſe refrigerent.* 3 *Crudelitatem diis exprobrantis eorum templis morientes.*

Ambi-

Ambigua ſoli noſcere OEdipodæ datur.
CR. Cædem expiari regiam exilio Deus,
Et interemptum Laium ulciſci jubet.
Non ante cœlo lucidus curret dies,
Hauſtuſque tutos ætheris puri dabit.
OED. Ecquis peremptor inclyti regis fuit?
Quem memoret, ede, Phœbus; ut pœnas luat.
CR. Sit precor dixiſſe tutum; viſu & auditu horridum.
Torpor inſedit per artus, frigidus ſanguis coit
Ut ſacrata templa Phœbi ſupplici intravi pede,
Et pias, numen precatus, rite ſummiſi manus:
Gemina Parnaſſi nivalis arx trucem ſonitum dedit,
Imminens 1 Phœbea laurus tremuit & movit domum,
Ac repente ſancta fontis lympha Caſtalii ſtetit.
Incipit 2 Lethea vates ſpargere horrentes comas,
Et pati commota Phœbum. contigit nondum ſpecum,
Emicat vaſto fragore major humano ſonus:
Mi ia Cadmeis remeabunt ſidera Thebis,
Si profugus Dircen Iſmenida liqueris hoſpes,
Regis cæde nocens, Phœbo jam notus & infans.
Nec tibi longa manent ſceleratæ gaudia cædis:
Tecum bella geres; gnatis quoque bella relinques;
Turpis 3 maternos iterum revolutus in ortus.
OED. Quod facere monitu cœlitum juſſus paro,
Functi cineribus regis hoc decuit dari,
Ne ſancta quiſquam ſceptra violaret dolo.
Regi tuenda maxime regum eſt ſalus.
Queritur peremptum nemo, quem incolumem timet.
CR. Curam perempti major excuſſit timor,
OED. Pium prohibuit ullus officium metus?
CR. Prohibent nefandi carminis triſtes 4 minæ.
OED. Nunc expietur numinum imperio ſcelus.
Quiſquis Deorum regna placatus vides;
Tu, tu, penes quem jura præcipitis poli;
Tuque ô ſereni maximum mundi decus,
Bis ſena curſu ſigna qui vario regis,
Qui tarda celeri ſecula evolvis rota;
Sororque fratri ſemper occurrens tuo,
Noctivaga Phœbe: quique ventorum potens
Æquor per altum cærulos currus agis:
Et qui carentes luce diſponis domos,

1 *Oraculum.* 2 *Numine afflata ſui & decoris oblita.* 3 *Per inceſtum matrimonium.* 4 *Ne Laii interfector ex oraculo Jocaſtam ducens rex eſſet; vel Sphingis ænigma.*

Adeſte.

Adeſte. cujus Laius dextra occidit,
Hunc non quietum tecta, non fidi lares,
Non hoſpitalis exulem tellus ferat.
Thalamis pudendis doleat & prole impia.
Hic & parentem dextera perimat ſua;
Faciatque (num quid gravius optari poteſt?)
1 Quidquid ego fugi, non erit veniæ locus.
Per regna juro, quæque nunc hoſpes rego,
Et quæ reliqui; perque penetrales Deos.
Per te, pater Neptune, qui fluctu brevi
Utrimque noſtro geminus alludis ſolo.
Ut ipſe noſtris vocibus teſtis veni,
2 Fatidica vatis ora Cirrheæ movens.
Ita molle ſenium ducat, & ſummum diem
Securus alto degat in ſolio parens.
Solaſque Merope noverit Polybi faces,
Ut nulla ſontem gratia eripiet mihi.
Sed quo nefaſtum facinus adniſtum loco eſt,
Memorato. aperto Marte, an inſidiis jacet?
CR. Frondifera ſanctæ nemora Caſtaliæ petens.
Calcavit altis obſitum dumis iter;
Trigemina qua ſe ſpargit in campos via,
Secat una gratum Phocidos Bacchо ſolum,
Unde altus arva deſerit, cœlum petens
Clementer arcto colle, Parnaſſus biceps.
At una bimares Siſyphi terras adit,
Olenia in arva: tertius trames cava
Convalle ſerpens, tangit errantes aquas,
Gelidumque dirimit amnis Elei vadum:
Hic pace fretum, ſubita prædonum manus
Aggreſſa ferro facinus occultum tulit.
In tempore ipſo, ſorte Phœbea excitus
Tireſia tremulo tardus accelerat gradus,
Comeſque Manto luce viduatum trahens.

OEDIPUS, TIRESIAS, MANTO.

SAcrate divis, proximum Phœbo caput,
Reſponſa ſolve, fare quem pœnæ petant.
TIR. Quod tardo fatum, lingua quod quærit moras,
Haud te quidem, magnanime, mirari addecet;
Viſu carentem magna pars veri latet.

1 *Inceſtum ſc. & Parricidum.* 2 *Apollo cujus oraculum in Cirrha.*

Sed

Sed quo vocat me patria, quo Phœbus, sequar,
Fata eruantur. si foret viridis mihi
Caliduſque sanguis, pectore exciterem Deum.
Appellite aris candidum tergo bovem,
Curvoque numquam colla depreſſum jugo.
Tu lucis inopem, gnata, genitorem regens,
Manifeſta sacri signa fatidici refer.
MAN. Opima sanctas victima ante aras ſtetit,
TIR. In vota ſuperos voce ſolenni voca,
Araſque dono thuris Eoi extrue.
MAN. Jam thura sacris cœlitum ingeſſi focis.
TIR. Quid flamma? largas jamne comprendit dapes?
MAN. Subito refulſit lumen, & ſubito occidit.
TIR. Utrumne clarus ignis, & nitidus ſtetit,
Rectuſque purum verticem cœlo tu it,
Et ſummam in auras fuſus explicuit comam?
An latera circa ſerpit incertus viæ,
Et fluctuante turbidus fumo labat?
MAN. Non una facies mobilis flammæ fuit:
Imbrifera qualis implicat varios ſibi
Iris colores. parte quæ magna poli
Curvata picto nunciat nimbos ſinu.
Quis deſit illi, quiſve ſit dubites color.
Cærulea fulvis miſta oberravit notis,
Sanguinea rurſus; ultimum in tenebras abit.
Sed ecce pugnax ignis in partes duas
Diſcedit, & ſe ſcindit unius ſacri
Diſcors favilla. genitor, horreſco intuens,
Libata Bacchi dona permutat cruor.
Ambitque denſus regium fumus caput.
Ipſoſque circa ſpiſſior vultus ſedet,
Et nube denſa ſordidam lucem abdidit.
Quid ſit, parens, effare. TIR. Quid fari queam
Inter tumultus mentis attonitæ vagos?
Quidnam loquar? ſunt dira, ſed in alto, mala.
Solet ira certis numinum oſtendi notis.
Quid iſtud eſt, quod eſſe prolatum volunt,
Iterumque nolunt, & truces iras tegunt?
Pudet Deos neſcio quid. huc propere admove,
Et ſparge falſa colla taurorum mola.
Placidone vultu ſacra & admotas manus
Patiuntur? MAN. Altum taurus attollens caput,
Primos ad ortus poſitus, expavit diem;
Trepiduſque vultum ſolis & radios fugit.

TIR.

TIR. Unone terram vulnere afflicti petunt?
MAN. Juvenca ferro semet oppositio induit,
Et vulnere uno cecidit: at taurus duos
Perpessus ictus, huc & huc dubius ruit,
Animamque fessus vix reluctantem exprimit.
TIR. Utrum citatus vulnere anguſto micat,
An lentus altas irrigat plagas cruor?
MAN. Hujus per ipsam, qua patet pectus, viam,
Effusus amnis: hujus exiguo graves
Maculantur ictus imbre: sed versus retro
Per ora multus sanguis atque oculos redit.
TIR. infausta magnos sacra terrores cient.
Sed ede certas viscerum nobis notas.
MAN. Genitor, quid hoc est? non levi motu, ut solent
Agitata trepidant exta; sed totas manus
Quatiunt: novisque prosilit venis cruor.
Cor marcet ægrum penitus, ac mersum latet;
Liventque venæ; magna pars fibris abest;
Et felle nigro tabidum spumat jecur.
Ac, semper omen unico imperio grave,
En capita paribus bina consurgunt toris,
Sed utrumque cæsum tenuis absondit caput
Membrana; latebram rebus occultis negans.
1 Hostile valido robore insurgit latus,
Septemque venas tendit. has omnes retro
Prohibens reverti limes obliquus secat.
Mutatus ordo est, sede nil propria jacet;
Sed acta retro cuncta. Non animæ capax
In parte dextra pulmo sanguineus jacet.
Non læva cordis regio; non molli ambitu
Omenta pingues viscerum obtendunt sinus.
Natura versa est; nulla lex utero manet.
Scrutemur unde tantus hic extis rigor.
Quod hoc nefas? conceptus innuptæ bovis,
Nec more solito positus, alieno in loco
Implet parentem. membra cum gemitu movet.
Tremulo rigore debiles artus micant;
Infecit atras lividus fibras cruor;
Tentantque turpes mobilem trunci gradum:
Et inane surgit corpus, ac sacros petit
Cornu ministros; viscera effugiunt manum.
Neque ipsa, quæ te pepulit, armenti gravis

1 *Aruspices extorum aliam partem amicis, aliam inimicis tribuebant.* 2 *i. e. Respirationis.*

Vox

Vox est, nec usquam territi fugiunt greges.
Immugit aris ignis, & trepidant foci.
OED. Quid ista sacri signa terrifici ferant,
Exprome: voces aure non timida hauriam.
Solent suprema facere securos mala.
TIR. 1 His invidebis, quibus opem quæris, malis.
OED. Memora, quod unum scire cœlicolæ volunt,
Contaminarit rege quis cæso manus.
TIR. Nec alta cœli 2 penna quæ levis secat.
Nec 3 fibra vivis rapta pectoribus potest
Ciere nomen. alia tentanda est via.
Ipse evocandus noctis æternæ plagis
Emissus Erebo, ut cædis auctorem indicet,
Reseranda tellus, Ditis implacabile
Numen precandum; populus infernæ Stygis
Huc extrahendus. ede, cui mandes sacrum.
Nam te, penes quem summa regnorum est, nefas
Invisere umbras. OED. Te Creo hic poscit labor,
Ad quem secundum regna respiciunt mea.
TIR. Dum nos profunda claustra laxamus Stygis,
Populare Bacchi laudibus carmen sonet.

CHORUS.

EFfusam redimite comam nutante corymbo,
Mollia Nisæis armati brachia thyrsis,
Lucidum cœli decus, huc ades votis,
Quæ tibi nobiles Thebæ, Bacche, tuæ
Palmis supplicibus ferunt.
Huc adverte favens virgineum caput,
Vultu sidereo discute nubila,
Et tristes Erebi minas,
Avidumque fatum.
Te decet vernis comam floribus cingi,
Te caput Tyria cohibere mitra;
Ederave mollem baccifera
Religare frontem.
Spargere effusos sine lege crines,
Rursus adducto revocare nodo,
Qualis iratam metuens novercam
Creveras falsos imitatus artus,
Crine flaventi simulata virgo,
Luteam vestem retinente zona.

1 *Hæ illis, quæ instant, bona censenda sunt.* 2 *Augurium.*
3 *Aruspicina.*

Unde tam molles placuere cultus,
Et sinus laxi, fluidumque syrma?
Vidit aurato residere curru,
Veste cum longa tegeres leones,
Omnis Eoæ plaga vasta terræ;
Qui bibit Gangem, niveumque quisquis
Frangit Araxem.
Te senior turpi sequitur Silenus asello,
Turgida pampineis redimitus tempora sertis,
Condita lascivi deducunt orgia mystæ.
Te bassaridum comitata cohors,
1 Nunc Edonii pede pulsavit
Sola pangæi; nunc Threicio
Vertice Pindi; nunc Cadmeas
Inter matres impia Mænas
Comes 2 Ogygio venit Iaccho,
Nebride sacra præcincta latus.
Tibi commotæ pectora matres
Fudere comam: thyrsumque levem
Vibrante manu, jam post laceros
Pentheos artus. Thyades œstro
Membra remissæ, velut ignotum
Videre nefas.
Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi
Nereidumque choris Cadmeia cingitur Ino. 3
Jus habet influctus magni puer advena ponti
Cognatus Bacchi, numen non vile, Palæmon.
Te Tyrrhena puer rapuit manus,
4 Et tumidum Nereus posuit mare.
Cærula cum pratis mutat freta.
Hinc verno platanus folio viret,
Et Phœbo laurus carum nemus:
Garrula per ramos avis obstrepit;
Vivaces ederas ramus tenet,
Summa ligat vitis carchesia:
Idæus prora fremuit leo;
Tigris puppe sedet Gangetica.
Tum pirata freto pavidus natat;
Et nova demersos facies habet.
Brachia prima cadunt prædonibus,
Illisumque utero pectus coit,
Parvula dependet lateri manus,

1 *Thracij ab Edone. M.* 2 *Thebani ab Ogyge rege.* 3 *Ovid. Met.* 3. 4 *Ovid Met.* 4.

Et

Et dorso fluctum curvo subit,
Lunata scindit cauda mare,
Et sequitur curvus fugientia carbasa delphin.
Divite Pactolus vexit te Lydius unda,
Aurea torrenti deducens flumina ripa.
Laxavit victos arcus Geticasque sagittas
Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.
Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi.
Sensere terræ te Dacum feroces:
Et quos vicinus Boreas ferit
Arva mutantes; quasque Mæotis
Alluit gentes frigida fluctu:
Quasque despectat vertice summo
Sidus arcadium, geminumque plaustrum.
Ille dispersos domuit Gelonos:
Arma detraxit trucibus puellis:
Ore dejecto petiere terram
Thermodontiacæ graves catervæ,
Positis tandem levibus sagittis,
Mites factæ, sacer & Cythæron
Sanguine inundavit,
Ophioniaque cæde.
1 Prœtides sylvas petiere & agros.
2 Præsidem Bacchum coluit noverca.
Naxos Ægeo redimita ponto
Tradidit thalamis virginem relictam,
Meliore pensans damna marito.
Pumice sicco
Fluxit Nyctileus 3 latex.
Garruli gramen secuere rivi.
Combibit dulces humus alta succos,
Niveique lactis candida fontes,
Et mista odoro 4 Lesbia cum thymo.
Ducitur magno nova nupta cœlo.
Solenne Phœbus carmen
Edit infusis humero capillis:
Concutit tædas geminus Cupido:
Telum deposuit Juppiter igneum.
5 Oditque Baccho veniente fulmen.
Lucida dum current annosi sidera mundi,
Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem,
Lunaque dimissos dum plena recolliget ignes,

1 *Apollod: l.* 2. 2 *Naxi deum tutelarem.* 3 *Vinum Bacchi nomen.* 4 *Vinum e Lesbo.* 5 *Semeles memor.*

Dum matutinos prædicet Lucifer ortus,
Altaque cœruleum dum Nerea nesciet Arctos;
Candida formosi venerabimur ora Lyæi.

ACTUS TERTIUS.

OEDIPUS, CREO.

ETsi ipse vultus flebiles præfert notas,
Expone cujus capite placemus deos.
CR. Fari jubes, tacere quæ suadet metus.
OED. Si te ruentes non satis Thebæ movent,
At sceptra moveant lapsa cognatæ domus.
CR. Nescivisse cupies, nosse quæ nimium expetis.
OED. Iners malorum remedium ignorantia est.
Itane & salutis publicæ indicium obrues?
CR. Ubi turpis est medicina, sanari piget.
OED. Audita fare, vel malo domitus gravi
Quid arma possint regis irati scies.
CR. Odere reges dicta quæ dici jubent.
OED. Mitteris Erebo vile pro cunctis caput,
Arcana sacri voce ni retegis tua.
CR. Tacere liceat: nulla libertas minor
A rege petitur. OED. Sæpe vel lingua magis
Regi atque regno muta libertas obest.
CR. Ubi non licet tacere, quid cuiquam licet?
OED. Imperia solvit, qui tacet jussus loqui.
CR. Coacta verba placidus accipias precor.
OED. Ulline pœna vocis expressæ fuit?
CR. Est procul ab urbe lucus ilicibus niger,
Dircea circa vallis irriguæ loca.
Cupressus altis exerens sylvis caput
Virente semper alligat trunco nemus;
Curvosque tendit quercus & putres situ
Annosa ramos, hujus abrupit latus
Edax vetustas: illa jam fessa cadens
Radice, fulta pendet aliena trabe.
Amara baccis laurus; & tiliæ leves;
1 Et Paphia myrtus; & per immensum mare
Motura remos alnus; & Phœbo obvia
Enode Zephyris pinus opponens latus.
Medio stat ingens arbor, atque umbra gravi
Sylvas minores urget; & magno ambitu
Diffusa ramis, una defendit nemus.
Tristis sub illa, lucis & Phœbi insciis,

1 *Veneri, quæ in Papho colitur, sacra.*

Restagnat

Reſtagnat humor, frigore æterno rigens:
Limoſa pigrum circuit fontem palus.
Huc ut ſacerdos intulit ſenior gradum,
Haud eſt moratus; præſtitit 2 noctem locus.
1 Tunc foſſa tellus, & ſuper rapti rogis
Jaciuntur ignes, ipſe funeſto integit
Vates amictu corpus; & frondem quatit.
Lugubris imos palla perfundit pedes.
Squallente cultu mœſtus ingreditur ſenex.
Mortifera canam taxus aſtringit comam.
Nigro bidentes vellere atque atræ boves
Retro trahuntur, flamma prædatur dapes,
Vivumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde manes; teque qui manes regis,
Et obſidentem clauſtra letalis lacus:
Carmenque magicum volvit, & rapido minax
Decantat ore quidquid aut placat leves
Aut cogit umbras. irrigat ſanguis focos,
Solidaſque pecudes urit, & multo ſpecum
Saturat cruore. libat & niveum inſuper
Lactis liquorem; fundit & Bacchum manu
Læva canitque rurſus; & terram intuens,
Graviore manes voce & attonita ciet.
Latravit Hecates turba; ter valles cavæ
Sonuere mœſtum; tota ſuccuſſo ſolo
Pulſata tellus. audior; vates ait;
Rata verba fudi. rumpitur cœcum chaos,
Iterque populo Ditis ad ſuperos datur.
ſubſedit omnis ſylva, & erexit comam;
Duxere rimas robora; & totum nemus
Concuſſit horror; terra ſe retro dedit,
Gemuitque penitus, ſive tentari abditum
Acheron profundum mente non æqua tulit:
Sive ipſa tellus, ut daret functis viam,
Compage rupta ſonuit: aut ira furens
Triceps catenas Cerberus movit graves.
Subito dehiſcit terra, & immenſo ſinu
Laxata patuit. ipſe pallentes deos
Vidi inter umbras; ipſe torpentes lacus
Noctemque veram. gelidus in venis ſtetit
Hæſitque ſanguis. ſæva proſiluit cohors,
Et ſtetit in armis omne vipereum genus

2 *Inferis enim ſole occidente & in ſcrobibus fiebat.* 1 *A Dracone prope Dircen fon.*

Fratrum. caterva dente 1 Dircæo satæ,
Avidumque populi pestis Ogygii malum.
Tum torva Erynnis sonuit, & cæcus furor
Horrorque, & una quidquid æternæ creant
Celantque tenebræ; Luctus evellens comam,
Ægreque lassum sustinens Morbus caput,
Gravis senectus sibimet, & pendens metus.
Nos liquit animus. ipsa, quæ ritus senis,
Artesque norat, stupuit. intrepidus parens,
1 Audaxque damno, convocat Ditis feri
Ex sangue vulgus: illico 2 nebulæ leves
Volitant, & auras libero cœlo trahunt.
Non tot caducas educat frondes Eryx,
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cum examen alto nectitur densum globo,
Fluctu'que non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
Permutat hyemes ales, & cœlum secans
Tepente Nilo pensat Arctoas nives:
Quot ille populos vatis eduxit sonus.
Pavide latebras nemoris umbrosi petunt
Animæ trementes. primus emergit solo,
Dextra ferocem cornibus taurum premens
Zetus; manuque sustinet læva chelyn,
Qui saxa dulci traxit Amphion sono,
Interque natos Tantalis tandem suos
4 Tuto superba, fert caput fastu gravi,
Et numerat umbras, pejor hac genitrix adest
Furibunda Agave, tota quam sequitur manus
Partita regem. sequitur & Bacchas lacer
Pentheus, tenetque sævus etiam nunc minas.
Tandem vocatus sæpe, pudibundum extulit
Caput, atque ab omni defidit turba procul,
Celatque semet. instat & Stygias preces
Geminat sacerdos, donec in apertum efferat
Vultus opertos Laius. fari horreo.
Stetit per artus sanguine effuso horridus,
Pæ lore fœdo squalidam obtectus comam.
Et ore rabido fatur: O Cadmi effera,
Cruore semper læta cognato domus.
Vibrate thyrsos, enthea gnatos manu
Lacerate potius, maximum Thebis scelus

1 *Ob cæcitatem interpres.* 2 *Umbræ.* 3 *Grues.* 4 *Quod nequeat vis interum arbari.*

5 Materna

5 Maternus amor est. patria, non ira deum
Sed scelere raperis. non gravi flatu tibi
Luctificus Auster, nec parum pluvio æthere
Satiata tellus halitu ficco nocet:
Sed rex cruentus: premia qui, sævæ necis,
Sceptra, & nefandos occupat thalamos patris,
Invisa proles, sed tamen pejor parens
Quam gnatus: utero rursus infausto gravis,
Egit qui in ortus semet; & matri impios
Fœtus regessit; quique nec mos est feris,
Fratres sibi ipse genuit; implicitum malum;
Magisque monstrum Sphinge perplexum sua.
Te te, cruenta sceptra qui dextra geris,
Te pater inultus urbe cum tota petam,
Et mecum Erynnes pronubas thalami traham,
Traham sonantes verbera; incestam domum
Vertam, & penates impio Marte obteram.
Proinde pulsum finibus regem ocyus
Agite exulem, quodcumque funesto gradu
Solum relinquet, vere floriffero virens
Reparabit herbas; spiritus puros dabit
Vitalis aura; veniet & sylvis decor:
Letum, luesque, mors, labor, tabes, dolor,
Comitatus illo dignus, excedent simul.
Et ipse rapidis gressibus sedes volet
Effugere nostras: sed graves pedibus moras
Addam, & tenebo: repet incertus viæ,
Baculo senili triste prætentans iter.
Præcidite terras, auferam cœlum pater.
OED. Et ossa & artus gelidus invasit tremor.
Quidquid timebam facere, fecisse arguor.
Tori jugalis abnuit Merope nefas
Sociata Polybo, sospes absolvit manus
Polybus meas; uterque defendit parens
Cædem stuprumque. quis locus culpæ est super?
Multo ante Thebæ Laium amissum gemunt,
Bœota gressu quam meo tetigi loca.
Falsusne senior? an deus Thebis gravis?
Jamjam tenemus callidi socios doli.
Mentitur ista præferens fraudi deos
Vates; tibique sceptra despondet mea.
CR. Egon' ut sororem regia expelli velim?
Si me fides sacrata cognati laris

5 *Jocastæ in fil:*

Non contineret in meo certum ſtatu;
Tamen ipſa me Fortuna terreret, nimis
Sollicita ſemper. liceat hoc tuto tibi
Exuere pondus, ne recedentem opprimat.
Jam te minore tutior pones loco.
OED. Hortaris etiam, ſponte deponam ut mea
Tam gravia regna? CR. Suadeam hoc illis ego
In utrumque queis eſt liber etiam nunc ſtatus.
Tibi jam neceſſe eſt ferre fortunam tuam.
OED. Certiſſima eſt regnare cupienti via,
Laudare modica, & otium ac ſomnum ſequi,
Ab inquieto ſæpe ſimulatur 1 quies.
CR. Parumne me tam longa defendit dies?
OED. Aditum nocendi perfido præſtat dies.
CR. Solutus onere regio, regni bonis
Fruor, domuſque civium cœtu viget;
Nec ulla vicibus ſurgit alternis dies,
Qua non propinqui munera ad noſtros lares
Sceptri redundent; cultus, opulentæ dapes,
Donata multis gratia noſtra ſalus.
Quid tam beatæ deeſſe fortunæ rear?
OED. Quod res ſecundæ non habent unquam modum.
CR. Incognita igitur ut nocens cauſa cadam?
OED. Num ratio vobis reddita eſt vitæ meæ?
Num audita cauſa eſt noſtra Tireſiæ? tamen
Sontes videmur. facitis exemplum; ſequor.
CR. Quid ſi innocens ſum? OED. Dubia pro certis
ſolent.
Timere reges. CR. Qui pavet vanos metus,
Veros fatetur. OED. Quiſquis in culpa fuit,
Dimiſſus, odit omne quod dubium putat.
CR. Sic odia fiunt. OED. Odia qui nimium timet,
Regnare neſcit. regna cuſtodit metus.
CR. Qui ſceptra duro ſævus imperio regit;
Timet timentes: metus in auctorem redit.
OED. Servate ſontem ſaxeo incluſum ſpecu:
Ipſe ad penates regios referam gradum.

CHORUS.

NOn tu tantis cauſa periclis,
Non hæc Labdacidas premunt
Fata: ſed veteres dei
Iræ ſequuntur. Caſtalium nemus

1 i. e. *Tot annis exploratæ fidelitas.*

Umbram

Umbram Sidonio præbuit hoſpiti,
Lavitque Dirce Tyrios colonos;
Ut primum magni natus 2 Agenoris,
Feſſus per orbem furta ſequi Jovis,
Sub noſtræ ramis conſtitit arboris,
3 Prædonem numerans ſuum;
Monituque Phœbi, juſſus erranti
Comes ire vaccæ, quam non flexerat
Vomer, aut tardi juga curva plauſtri,
Deſeruit fugas, nomenque 4 genti
Inauſpicata de bove tradidit.
Tempore exillo nova monſtra ſemper
Protulit tellus. aut anguis imis
Vallibus editus, annoſa ſupra
Robora ſibilat, ſupraque pinus,
Supra Chaonias celſior arbores
Cæruleum erexit caput,
Cum majore ſui parte recumberet,
Aut fœta tellus impio partu
Effudit arma.
Sonuit reflexo claſſicum cornu,
Lituuſque adunco ſtridulos cantus
Eliſit ære. ante, non linguas
Alias, & arma vocis ignotæ
Clamore primum hoſtico experti,
Agmina campos cognata tenent.
Dignaque jacto ſemine proles,
Uno ætatem permenſa die;
Poſt Luciferi nata meatus,
Ante Heſperios occidit ortus.
Horret tantis advena monſtris
Populique timet bella recentis:
Donec cecidit ſæva juventus;
Genitrix que ſuo reddi gremio
Modo productos vidit alumnos.
Hac tranſierit civile nefas.
Illa Herculeæ norint Thebæ
Prælia fratrum
Quid Cadmei fata nepotis,
Cum vivacis cornua cervi
Frontem ramis texere novis,
Dominumque canes egere ſuum?

2 *Cadmus Ovid. Met.* 3. 3 *Secum reputans quiſnam ſit raptor vel quantis locorum intervallis illum inſecutus ſit.* 4 *Bœotiæ.*

Præceps sylvas monteſque fugit
Citus Actæon, agiliſque magis
Pede, per ſaltus & ſaxa vagus,
Metuit motas zephyris plumas,
Et quæ poſuit retia vitat:
Donec placidi fontis in unda
Cornua vidit vultuſque feros,
Ubi virgineos foverat artus
Nimium ſævi Diva pudoris.

ACTUS QUARTUS.

OEDIPUS, JOCASTA.

Curas revolvit animus, & repetit metus.
Obiſſe noſtro Laïum ſcelere autumant
Superi inferique: ſed animus contra innocens,
Sibique melius quam deis notus, negat.
Redit memoria tenue per veſtigium,
Cecidiſſe noſtri ſtipitis pulſu obvium
Datumque Diti, cum prior juvenem ſenex
Curru ſuperbus pelleret, Thebis procul,
Phocea trifidas regio qua ſcindit vias.
Unanima conjux, explica errorem precor,
Quæ ſpatia moriens Laïus vitæ tulit:
Primone in ævo viridis, an fracto occidit?
JO. Inter ſenem juvenemque; ſed propior ſeni.
OED. Frequenſne turba regium cinxit latus?
JO. Plures fefellit error ancipitis viæ;
Paucos fidelis curribus junxit labor.
OED Aliquiſne cecidit regio fato comes?
JO. Unum fides virtuſque conſortem addidit.
OED. Teneo nocentem: convenit numerus, locus:
Sed tempus adde. JO. Decima jam metitur ſeges.

SENEX, OEDIPUS.

Corinthius te populus in regnum vocat
Patrium: quietem Polybus æternam obtinet,
OED. Ut undique in me ſæva fortuna irruit?
Ediſſere agedum, quo cadat fato parens.
SE. Animam ſenilem mollis exſolvit ſopor.
OED. Genitor ſine ulla cæde defunctus jacet.
Teſtor, licet jam tollere ad cœlum pie
Puras, nec ulla ſcelera metuentes manus.
Sed pars magis metuenda fatorum manet.
SE. Omnem paterna regna diſcutiunt metum.
OED Repetam paterna regna ſed matrem horreo.

SE Metuis parentem, quæ tuum reditum expetens
Sollicita pendet? OED. Ipsa me pietas fugat.
SE. Viduã relinques? OED. Tangis en ipsos metus.
SE. Effare, mersus quis premat mentem timor:
Præstare tacitam regibus soleo fidem.
OED. Connubio matris Delphico monitu tremo.
SE Timere vana desine, & turpes metus
Depone: Merope vera non fuerat parens
OED. Quod subditivi 1 præmium gnati petiit?
SE. Regnum superbum liberi adstringunt fidem.
OED. Secreta thalami, fare, quo excipias modo.
SE. Hæ te parenti parvulum tradunt manus.
OED. Tu me parenti tradis? at quis me tibi?
SE. Pastor nivoso sub Cithæronis jugo.
OED. In illa temet nemora quis casus tulit?
SE. Illo sequebar monte cornigeros greges.
OED Nunc adice certas corporis nostri notas.
SE. Forata ferro gesseras vestigia,
Tumore 2 nactus nomen ac vitio pedum.
OED. Quis fuerit ille, qui meum dono dedit
Corpus, requiro. SE. Regios pavit greges:
Minor sub illo turba pastorum fuit.
OED. Eloquere nomen. SE. Prima languescit senum
Memoria, longo lassa sublabens situ.
OED. Potesne facie noscere ac vultu virum?
SE. Fortasse noscam: sæpe jam spatio obrutam
Levis exoletam memoriam revocat nota.
OED. Ad sacra & aras omne compulsum pecus
Duces sequantur: ite propere, accersite,
Famuli, penes quos summa consistit gregum.
SE. Sive ista ratio, sive fortuna occulit,
Latere semper patere, quod latuit diu:
Sæpe eruentis veritas patuit malo.
OED. Malum timeri majus his aliquod potest?
SE. Magnum esse, magna mole quod petitur, scias.
Concurrit illinc publica, hinc regis salus,
Utrimque patria: contine medias manus.
Ut nil lacessas, ipsa se fata explicant.
Non expedit concutere felicem statum.
OED. Tuto movetur quidquid extremo in loco est.
SE. Nobilius aliquid genere regali appetis?
Ne te parentis pigeat inventi, vide.

1 *In quem finem me filium ascivit.* 2 *Oedipum.* οἰδεῖν τὸ πόδε. *antea Jocastus vocabatur.*

SE.

OED. Nec pœnitendi sanguinis quæram fidem:
Sed nosse certum est. ecce grandævus senex,
Arbitria sub quo regii fuerant gregis,
Phorbas. refertne nomen aut vultum senis?
SE. Arridet animo forma: nec notus satis,
Nec rursus iste vultus ignotus mihi.
Regnum obtinente Laïo famulus greges
Agitasti opimos sub Cithæronis plaga?

PHORBAS, SENEX, OEDIPUS.

LÆtus Cithæron pabulo semper novo,
Æstiva nostro prata summittit gregi.
SE. Noscisne memet? PH. Dubitat anceps memoria.
OED. Huic aliquis a te traditur quondam puer?
Effare. dubitas, cur genas mutat color?
Quid verba quæris? veritas odit moras.
PH. Obducta longo temporum tractu moves.
OED. Fatere, ne te cogat ad verum dolor.
PH. Inutile isti munus infantem dedi.
Non potuit ille luce, non cœlo frui.
SE. Procul sit omen. vivit, & vivat precor.
OED. Superesse quare traditum infantem negas?
PH. Ferrum per ambos tenue transactum pedes
Ligabat artus: vulneri innatus tumor,
Puerile fœda corpus urebat lue.
SE. Quid quæris ultra? fata jam accedunt prope.
OED. Quis fuerit infans, edoce. PH. Prohibet fides.
OED. Huc aliquis ignem: flamma jam excutiet fidem.
Per tam cruentas vera quærenti vias,
Ignosce quæso, si ferus videor tibi,
Et impotens. PH. Jam parta vindicta in manu est.
OED. Dic vera: quisquam quove generatus patre,
Qua matre genitus? PH. Conjuge est genitus tua.
OED. Dehisce tellus, tuque tenebrarum potens,
In Tartara ima, rector umbrarum, rape
Retro reversas generis ac stirpis vices.
Congerite, cives, saxa in infestum caput;
Mactate telis. me petat ferro parens:
Me natus. in me conjuges arment manus,
Fratresque; & æger populus ereptos rogis
Jaculetur ignes. sæculi crimen vagor,
Odium Deorum, juris exitium sacri;
Qua luce primum spiritus hausi rudes,

CHORUS

Jam morte dignus. redde nunc animos, parens.
Nunc aliquid aude ſceleribus dignum tuis.
I, perge, propero regiam curſu pete,
Gratare matri, liberis aucta domo.

CHORUS.

FAta ſi liceat mihi
Fingere arbitrio meo,
Temperem Zephyro levi
Vela, ne preſſæ gravi
Spiritu antennæ tremant.
Lenis ac modicum fluens
Aura, nec vergens latus,
Ducat intrepidam ratem.
Tuta me media vehat
Vita decurrens via.
Cnoſſiura regem timens,
Alta dum demens petit,
Artibus fidens novis,
Certat & veras aves
Vincere, ac falſis nimis
Imperat pennis puer;
Abſtulit nomen freto.
Callidus medium ſenex
Dædalus librans iter,
Nube ſub media ſtetit,
Alitem expectans ſuum;
Qualis accipitris minas
Fugit, & ſparſos metu
Colligit fœtus avis:
Donec in ponto manus
Movit implicitas puer,
Comes audacis viæ.
Quidquid exceſſit modum,
Pendet inſtabili loco.
Sed quid hoc? poſtes ſonat
Regios famulus manu,
Mœſtus, & quaſſans caput.
Ede quid portes novi.

ACTUS QUINTUS.

NUNCIUS.

PRædicta poſtquam fata, & infandum ſcelus
Deprendit, ac ſe ſcelere convictum Oedipus

Damnavit ipſe; regiam infeſtus petens
Inviſa propero tecta penetravit gradu;
Qualis per arva Libycus inſanit leo,
Fulvam minaci fronte concutiens jubam:
Vultus furore torvus, atque oculi truces,
Gemitus, & altum murmur, & gelidus fluit
Sudor per artus: ſpumat, & volvit minas,
Ac merſus alte magnus exundat dolor.
Secum ipſe ſævus grande neſcio quid parat,
Suiſque fatis ſimile. Quid pœnas moror?
Ut hoc ſceleſtum pectus aut ferro petat,
Aut fervido aliquis igne vel ſaxo domet?
Quæ tigris, aut quæ ſæva viſceribus meis
Incurret ales? ipſe tu ſcelerum capax
Sacer Citharon, vel feras in me tuis
Emitte ſylvis, mitte vel rabidos canes.
Nunc redde Agaven. anime, quid mortem times?
Mors innocentem ſola fortunæ eripit.
Hæc fatus, aptat impiam capulo manum,
Enſemque ducit: itane tam magnis breves
Pœnas ſceleribus ſolvis? atque uno omnia
Penſabis ictu? moreris? hoc patri fat eſt:
Quid deinde matri? quid male in lucem editis
Gnatis? quid ipſi, quæ tuum magna luit
Scelus ruina, flebili patriæ dabis?
Solvenda non eſt illa quæ leges ratas
Natura in uno vertit OEdipode, novos
Commenta partus: ſuppliciis eadem meis
Novetur. iterum vivere, atque iterum mori
Liceat; renaſci ſemper: ut toties nova
Supplicia pendas. utere 1 ingenio miſer.
Quod ſæpe fieri non poteſt, fiat diu.
Mors eligatur longa: quæratur via,
Qua nec ſepultis miſtus, & vivis tamen
Exemptus erres. morere, ſed citra patrem.
Cunctaris, anime? ſubitus an vultus gravat
Profuſus imber, ac rigat fletu genas?
Et flere ſatis eſt? hactenus fundent levem
Oculi liquorem: ſedibus pulſi ſuis
Lachrymas ſequantur. hi 2 maritales ſtatim
Fodiantur oculi, dixit atque ira furit.
Ardent minaces igne truculento genæ;
Oculique vix ſe ſedibus retinent ſuis.

1 *Ad pœnas excogitandas.* 2 *Quibus amorem hauſit.*

Violentus, audax, mutus, iratus, ferox.
Tantum cruentus gemuit; & dirum fremens
Manus in ora torsit. at contra truces
Oculi steterunt, & suam intenti manum
Ultro insequuntur; vulneri occurrunt suo.
Scrutatur avidus manibus uncis lumina.
Radice ab ima funditus vulsos simul
Evolvit 1 orbes. hæret in vacuo manus,
Et fixa penitus unguibus lacerat cavos
Alte recessus luminum, & inanes sinus;
Sævitque frustra. plusque quam sat est furit;
Tantum est 2 periculum lucis. attollit caput,
Cavisque lustrans orbibus cœli plagas,
Noctem experitur: quidquid effossis male
Dependet oculis, rumpit: & victor deos
Conclamat omnes; Parcite en patriæ, precor:
Jam jussa feci. debitas pœnas tuli.
Inventa thalamis digna nox tandem meis.
Rigat ora fœdus imber, & lacerum caput
Largum revulsis sanguinem venis vomit.

CHORUS.

FAtis agimur: cedite fatis.
Non sollicitæ possunt curæ
Mutare rati stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus, venit ex alto:
Servatque suæ decreta colus
Lachesis, dura revoluta manu.
Omnia certo tramite vadunt:
Primusque dies dedit extremum.
Non illa Deo vertisse licet,
Quæ nexa suis currunt causis.
It cuique ratus, prece non ulla
Mobilis, ordo. multis ipsum
Timuisse nocet. multi ad fatum
Venere suum, dum fata timent.
Sonuere fores, atque ipse suum
Duce non ullo molitur iter
Luminis orbus.

OEDIPUS, CHORUS, JOCASTA.

BEne habet, peractum est. justa persolvi patri:
Juvant tenebræ, quis Deus tandem mihi

1 *Oculos.* 2 *Tantum timet ne possit videre.*

Placatus 1 atra nube perfundit caput?
Quis scelera donat? conscium evasi diem.
Nil, parricida, dexteræ debes tuæ.
Lux te refugit. vultus Oedipodem hic decet.
CH. En ecce, rapido sæva prosiluit gradu
Jocasta vecors: qualis attonita & furens
2 Cadmea mater abstulit gnato caput,
Sensitve raptum. dubitat. afflictum alloqui
Cupit, pavetque. jam malis cessit pudor.
JO. Cupiunt, & horrent ora. nam quid te vocem?
Gnatumne? dubitas? gnatus est: gnatum pudet?
Immitis, oro, gnate, quo avertis caput,
Vacuosq; vultus? OED. Quis frui & tenebris vetat?
Quis reddit oculos? matris en, matris sonus.
Perdidimus operam. congredi fas amplius
Haud est. nefandos dividat vastum mare,
Dirimatque tellus abdita: & quisquis sub hoc
In alia versus sidera, ac solem avium
Dependet orbis, alterum ex nobis ferat.
JO. Fati ista culpa est: nemo fit fato nocens:
OED. Jam parce verbis mater, & parce auribus:
Per has reliquias corporis trunci precor,
Per inauspicatum sanguinis pignus mei.
Per omne nostri nominis fas & nefas.
JO. Quid anime torpes? socia cur scelerum dare
Pœnas recusas? omne confusum perit,
Incesta, per te juris humani decus.
Morere, acnefastum spiritum ferro exige.
Non si ipse mundum concitans divûm sator
Corusca sæva tela jaculetur manu,
Unquam rependam sceleribus pœnas pares
Mater nefanda. mors placet: mortis via
Quæratur. agedum commoda matri manum,
Si parricida es: restat hoc operi ultimum.
Rapiatur ensis: hoc jacet ferro meus
Conjux. quid illum nomine haud vero vocas?
Socer est. utrumne pectori infigam meo
Telum? an patenti conditum jugulo imprimam?
Eligere nescis vulnus. hunc, dextra, hunc pete
Uterum capacem, qui virum & gnatum tulit.
CH. Jacet perempta, vulneri immoritur manus;
Ferrumque secum nimius ejecit cruor.
OED. Te fatidice, te præsidem veri Deum

1 *Cæcitate.* 2 *Agave.*

Compello

Compello. ſolum debui fatis patrem.
Bis parricida, pluſque quam timui nocens,
Matrem peremi; ſcelere confecta eſt meo.
O Phœbe mendax, fata ſuperavi impia.
Pavitante greſſu ſequere fallaces vias,
Suſpenſa plantis efferens veſtigia.
Cœcam tremente dextera noctem rege.
I, gradere præceps, lubricos ponens gradus.
I, profuge, vade: ſiſte, ne in matrem incidas.
Quicumque feſſi corpore & morbo graves
Semianima trahitis corpora; en fugio. exeo.
Relevate colla; mitior cœli ſtatus
Poſt terga ſequitur. quiſquis exilem jacens
Animam retentat, vividos hauſtus levis
Concipiat. ite, ferte depoſitis opem.
Mortifera mecum vitia terris extraho,
Violenta fata, & horridus mortis tremor:
Macieſque & atra peſtis, & rapidus dolor
Mecum ite, mecum. ducibus his uti libet.

TROAS.

L. ANNÆI SENECÆ TROAS.

PERSONÆ.

HECUBA.
CHORUS MULIERUM.
TALTHYBIUS.
AGAMEMNON.
CALCHAS.
HELENA.
PYRRHUS.
ANDROMACHA.
SENEX.
ULYSSES.
ASTYANAX.
NUNCIUS.

ACTUS PRIMUS.

HECUBA.

Quicunque regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec leves metuit deos,
Animumque rebus credulum lætis dedit,
Me videat & te, Troja, non umquam tulit

Documenta Fors majora, quam fragili loco
Starent superbi. columen eversum occidit
Pollentis Asiæ, 1 cœlitum egregius labor.
Ad cujus arma venit, & 2 qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit,
3 Et qui renatum pronus excipiens diem,
Tepidum rubenti Tigrin immiscet freto;
Et 4 quæ vagos vicina prospiciens Scythas
Ripam catervis Ponticam viduis ferit;
Excisa ferro est. Pergamum incubuit sibi.
En alta muri decora congesti jacent
Tectis adustis. regiam flammæ ambiunt;
Omnisque late fumat 5 Assaraci domus.
Non prohibet avidas flamma victoris manus;
Diripitur ardens Troja: nec cœlum patet
Undante fumo. nube ceu densa obsitus,
Ater favilla squallet Iliaca dies.
Stat avidus ira victor; & lentum Ilium
Metitur oculis, ac decem tandem ferus
Ignoscit annis. horret afflictam quoque:
Victamque quamvis videat, haud credit sibi
Potuisse vinci. spolia populator rapit
Dardania; prædam mille non capiunt rates.
Testor deorum numen adversum mihi;
Patriæque cineres 6 teque rectorem Phrygum,
Quem Troja toto conditum regno tegit,
7 Tuosque manes, quo stetit stante Ilion;
Et vos meorum liberûm magni greges,
Umbræ minores: quidquid adversi accidit,
Quæcunque 8 Phœbas ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, prædixit mala.
4 Prior Hecuba vidi gravida, nec tacui metus,
Et vana vates ante Cassandram fui.
Non cautus ignes Ithacus, aut Ithaci comes 9.
Nocturnus in vos sparsit, aut fallax Sinon:
6 Meus ignis iste est, facibus ardetis meis.
Sed quid ruinas urbis eversæ gemis
Vivax senectus: respice infelix adhos
Luctus recentes. Troja jam vetus est malum.

1 *Neptuni & Apollinis.* 2 *Rhæsus. Tanais ponitur pro Istro.* 3 *Memnon, Tithoni & Auroræ fil.* 4 *Penthesilea.* 5 *Ilium. Assaracus enim Ili fil.* 6 *Priamum.* 7 *Hectur.* 8 *Cassandra. Hygin. fab. c. 93.* 9 *Paride gravida, facem se gestare somniavit.* 10 *Diomedes, 6. i. e. Paris.*

Vidi

Vidi execrandum 7 regiæ cædis nefas,
Ipsaſque ad aras majus admiſſum ſcelus
8 Æacidæ armis: cum ferox ſæva manu
Coma reflectens regium torta caput,
Alto nefandum vulneri ferrum abdidit;
Quod penitus actum cum recepiſſet libens,
Enſis ſenili tinctus è jugulo rediit.
Placare quem non potuit a cæde effera,
Mortalis ævi cardinem extremum premens;
Superique teſtes ſceleris; & quondam ſacrum, 9
Regni jacentis; ille tot regum parens
Caret ſepulchro Priamus, & flamma indiget
Ardente Troja. non tamen ſuperis ſat eſt:
Dominum ecce Priami nuribus & natis legens
Sortitur urna, præda quem vilis ſequar?
Hic Hectoris conjugia deſpondet ſibi.
Hic optat Heleni conjugem, hic Antenoris,
Nec deeſt tuos, Caſſandra, qui thalamos petat.
Mea ſors timetur: ſola ſum Danais metus.
10 Lamenta ceſſant? turba, captivæ, mea,
Ferite palmis pectora, & planctus date,
Et juſta Trojæ facite. jamdudum ſonet
Fatalis Idæ 11 judicis diri domus.

CHORUS MULIERUM, HECUBA.

NOn rude vulgus, lachrymiſque novum
Lugere jubes: hoc continuis
Eginus annis, ex quo tetigit
Phrygius Grajas 1 hoſpes Amyclas,
Secuitque fretum pinus matri
Sacra Cybelæ. decies nivibus
Canuit Ide, Ide noſtris
2 Nudata rogis, & Sigeis
Trepidus campis decies ſecuit
Meſſor ariſtas; ut nulla dies
Mœrore caret, ſed nova fletus
Cauſa miniſtrat. ite ad planctus,
Miſeramque leva regina manum;
Vulgus dominam vile ſequemur.
Non indociles lugere ſumus.
HEC. Fidæ caſus noſtri comites,

7 *Priami ad aras Jovis cæſi.* 8 *Pyrrhi.* 9 *Palladium, vel ara Jovis.* 10 *Utpote vetula.* 11 *Paridis. Ovid. Ep. Par.* 12 *Cæſis arboribus in rogos.*

Solvite crinem, per colla fluant
Mœsta capilli: tepido Trojæ
Pulvere turpes. paret exertos
Turba lacertos. veste remissa
Substringe sinus, uteroque tenus
Pateant artus. cui conjugio
Pectora velas captive pudor?
Cingat tunicas palla solutas:
Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus. placet hic habitus,
Placet. agnosco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus. CH. Solvimus omnes
Lacerum multo funere crinem?
Coma demissa est libera nodo;
Sparsitque cinis fervidus ora.
HE. Complete manus: hoc ex Troja
Sumpsisse licet: cadat ex humeris
Vestis apertis; utrumque tegat
3 Suffulta latus. jam nuda vocant
Pectora dextras. nunc, nunc vires
Exprome dolor. Rhœtea sonent
Littora planctu; habitansque cavis
Montibus Ecchо, non, ut solita est,
Extrema brevis verba remittat;
Totos reddat Trojæ gemitus.
Audiat omnis pontus, & æther:
Sævite manus, pulsu vasto
Tundite pectus. non sum solito
Contenta sono. Hectora flemus.
CHO. Tibi nostra ferit dextra lacertos,
Humeroque ferit tibi sanguineos.
Tibi nostra caput dextera pulsat.
Tibi maternis ubera palmis
Laniata jacent. fluit, & multo
Sanguine manat, quamcunque tuo
Funere feci, rupta cicatrix.
Columen patriæ, mora fatorum.
Tu præsidium Phrygibus fessis,
Tu murus eras; humerisque tuis
Stetit illa decem fulta per annos:
Tecum cecidit, summusque dies

3 *Suffibulata.*

Hectoris idem patriæque fuit.
HE. Vertite planctus: Priamo vestros
Fundite fletus: satis Hector habet.
CHO. Accipe fletus bis capte senex:
Nil Troja semel te rege tulit.
1 Bis pulsata Dardana Grajo
Mœnia ferro; bisque pharetras
Passa 2 Herculeas. post elatos
Hecubæ partus, regumque rogos,
Postrema pater funera cludis;
Magnoque Jovi victima cæsus
Sigea premis littora truncus.
HE. Alio lachrymas flectite vestras:
Non est Priami miseranda mei
Mors, Iliades. felix Priamus
Dicite cunctæ, liber manes
Vadit ad imos: nec feret umquam
Vincta Grajum cervice jugum.
Non ille duos vidit Atridas,
Nec fallacem cernit Ulyssem.
Non Argolici præda triumphi
Subjecta feret colla trophæis,
Non assuetas ad sceptra manus
Post terga dabit; curruque sequens
Agamemnonios, aurea dextra
Vincula gestans, lætis fiet
Pompa Mycenis. CH. Felix Priamus
Dicimus omnes: secum excedens
Sua regna tulit: nunc Elysii
Nemoris tutis errat in umbris,
Interque pias felix animas
Hectora quærit. felix Priamus!
Felix, quisquis bello moriens
Omnia secum consumpta videt!

ACTUS SECUNDUS.

TALTHYBIUS, CHORUS.

QUam longa Danais semper in portu mora.
Seu petere bellum, petere seu patriam volunt. 1
CH. Quæ causa ratibus faciat & Danais moram.
Effare, reduces quis deus cludat vias.

1 *Ab Hercule & Atridis.* 2 *Sine quibus capi non poterat. Sophoc: Philoctete.* 1 *Ut in Aulide, & nunc.*

TA. Pavet animus, artus horridus quaſſat tremor.
Majora veris monſtra vix capiunt fidem.
Vidi, ipſe vidi: ſumma jam Titan juga
Stringebat; ortus vicerat noctem dies:
Cum ſubito cœco terra mugitu fremens
Concuſſa, cœcos traxit ex imo ſinus.
Mövere ſylvæ capita, & excelſum nemus
Fragore vaſto tonuit, & lucus ſacer;
Idæa ruptis ſaxa ceciderunt jugis.
Nec ſola tellus tremuit: & pontus 2 ſuum
Adeſſe Achillem ſenſit, ac ſtravit vada.
Tunc ſciſſa tellus aperit immenſos ſpecus;
Et hiatus Erebi pervium ad ſuperos iter
Tellure fracta præbet, ac tumulum levat.
Emicuit ingens umbra 3 Theſſalici ducis;
4 Threicia qualis arma præludens tuis
Jam, Troja, fatis ſtravit: aut Neptunium 5
Cana nitentem perculit Juvenem coma:
Aut cum inter acies Marte violento furens,
Corporibus amnes cluſit: & quærens iter
6 Tardus cruento Xanthus erravit vado:
Aut cum ſuperbo victor in curru ſtetit,
Egitque habenas, Hectorem & Trojam trahens.
Implevit omne littus irati ſonus:
Ite, ite inertes, debitos manibus meis
Auferte honores: ſolvite ingratas rates
Per 1 noſtra ituri maria, non parvo luet
Iras Achillis Græcia: at 2 magno luet.
Deſponſa noſtris cineribus Polyxena,
Pyrrhi manu mactetur, & tumulum riget.
Hæc fatus, alta nocte diviſit diem,
Repetenſque Ditem, merſus ingentem ſpecum
Coëunte terra junxit. immoti jacent
Tranquilla pelagi, ventus abjecit minas,
Placidumque fluctu murmurat leni mare.
Tritonum ab alto cecinit hymenæum chorus.

PYRRHUS, AGAMEMNON, CALCHAS.

CUm læta pelago vela rediturus dares,
Excidit Achilles; cujus unius manu
Impulſa Troja corruit tandem ſolo,

2 *Thetidis filii.* 3 *Achillis.* 4 *Sub duce Telepho.* 5 *Cycnum. Ovid. l. 2. Met.* 6 *Ob cadavera.* 1 *Matris meæ.* 2 *Uni propter Briſeida.*

3 Brevi

Brevi repensans quidquid adjecit moræ
3 Scyros, fretumque Lesbos Ægæum secans.
Illo remoto, dubia quo caderet, stetit.
Velis licet, quod petitur, ac properes dare;
Sero es daturus? jam suum cuncti duces
Tulere pretium. quæ minor merces potest
Tantæ dari virtuti? an is meruit parum,
Qui, fugere bellum jussus 4 & longa sedens
Ævum senecta degere, ac Pylii senis
Transcendere annos, exuens matris dolos,
Falsasque vestes 5 fassus est armis virum?
Inhospitali Telephus regno impotens
Dum Mysiæ ferocis introitus negat,
Rudem cruore regio dextram imbuit,
6 Fortemque eandem sensit & mitem manum.
Cecidere 7 Thebæ; vidit Eetion capi
Sua regna victus. clade subversa est pari
Apposita celso parva Lyrnessos jugo;
Captaque tellus nobilis Briseide.
8 Et Causa litis regibus, Chryse jacet;
Et nota fama Tenedos; & quæ pascuo
Fœcunda pingui Thracios nutrit greges;
Et sacra Phœbo Cilla. quid? quas alluit
Vernis Caycus gurgitem attollens aquis.
Hæc tanta clades gentium ac tantus pavor,
Sparsæ tot urbes, turbinis vasti modo,
Alterius esset gloria ac summum decus:
Iter est Achillis; sic meus venit pater.
Et tanta gessit bella, dum bellum parat.
Ut alia sileam merita; non unus satis
Hector fuisset? Ilium vicit pater;
Vos diruistis. inclytas laudes juvat,
Et clara magni facta genitoris sequi.
Jacuit peremptus Hector ante oculos patris,
Patruique Memnon: cujus ob luctum parens 1.
Pallente mœstum protulit vultu diem,
Suique victor operis exemplum horruit;
Didicitque Achilles, & diis natos mori.
Tum versa 2 Amazon ultimus cecidit timor.
Debes Achilli, merita si digne æstimas,
Etsi Mycenis virginem atque Argis petat.

3 *Vbi Achilles latuit inter Lycomedis puellas.* 4 *Nestoris.* 5 *Stat. in Achilleide.* 6 *Hyg. fab. c.* 101. 7 *In Cilicia.* 8. *Hom. Il.* 1. *Ovid. Ep. Briseid.* 1 *Aurora.* 2 *Penthesilea.*

Dubita-

Dubitatur etiam? placita nec subito probas?
Priamique natam Pelei nato, ferum
Mactare credis? at tuam natam parens
Helenæ immolasti: solita jam & facta expeto.
AG. Juvenile vitium est, regere non posse impetum.
Ætatis alios fervor hic primæ rapit;
Pyrrhum 1 paternus: spiritus quondam truces,
Minasque tumidi lentus Æacidæ tuli.
Quo plura possis, plura patienter feras.
Quid cæde dira nobilem clari ducis
Aspergis umbram? noscere hoc primum decet;
Quid facere victor debeat, victus pati.
Violenta nemo imperia continuit diu:
Moderata durant. quoque fortuna altius
Evexit ac levavit humanas opes,
Hoc se magis supprimere felicem decet,
Varioque casus tremere; metuentem deos
Nimium faventes. magna momento obrui
Vincendo didici. Troja nos tumidos facit
Nimium ac feroces? stamus hoc Danai loco,
Unde illa cecidit. fateor, aliquando impotens
Regno ac superbus, altius memet tuli:
Sed fregit illos spiritus hæc, quæ dare
Potuisset alii, causa, fortunæ favor,
Tu me superbum Priame, tu tumidum facis?
Ego esse quicquam sceptra, nisi vano putem
Fulgore tectum nomen, & falso comam
Vinclo decentem? casus hæc rapiet brevis;
Nec mille forsan ratibus aut annis decem.
Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor (pace dixisse hoc tua
Argiva tellus liceat) affligi Phrygas
Vincique volui: ruere & æquari solo,
Etiam arcuissem. sed regi frenis nequit
Et ira, & ardens hostis, & victoria
Commissa nocti. quidquid indignum aut ferum
Cuiquam videri potuit, hoc fecit dolor,
Tenebræque, per quas ipse se irritat furor,
Gladiusque felix, cujus infecti semel
Vecors libido est. quidquid eversæ potest
Superesse Trojæ, maneat, exactum satis
Pœnarum, & ultra est. regia ut virgo occidat,
Tumuloque donum detur, & cineres riget,

1 *Virg.* 2. *Æneid. Ovid.* 12. *Met.*

Et facinus atrox cædis ut thalamos vocem,
Non patiar. in me culpa cunctorum redit.
Qui non vetat peccare, cum possit, jubet.
PYR. Nullumne Achillis prærnium manes ferent?
AG. Ferent; & illum laudibus cuncti canent;
Magnumque terræ nomen ign otæ audient.
Quod si levatur sanguine infuso cinis,
Optima Phrygii colla cædantur gregis,
Fluatque nulli flebilis matri cruor.
Quis iste mos est? quando in inferias homo est
Impensus homini? detrahe invidiam tuo
Odiumque patri, quem coli 1 pœna jubes.
PYR. O tumide, rerum dum secundarum status
Extollit animos; timide, cum increpuit metus:
Regum tyranne, jamne flammatum geris
Amore solito pectus, ac 2 Veneris novæ?
Solusne toties 3 spolia de nobis feres?
Hac dextra Achilli victimam reddam suam:
Quam si negas retinesque, 4 majorem dabo,
Dignamque quam det Pyrrhus. & nimium diu
A cæde nostra regia cessat manus,
Paremque poscit Priamus. AG. Haud equidem nego
Hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus,
Sævo peremptus ense quod Priamus jacet,
5 Supplex paternus. PYR. Supplices nostri patris.
Hostesque eosdem novimus. Priamus tamen
Præsens rogavit: tu gravi pavidus metu
Nec ad rogandum fortis Ajaci preces
Ithacoque mandas, clusus, atque hostem fremens.
AG. At non timebat tunc tuus fateor parens,
Interque cædes Græciæ, atque ustas rates,
Segnis jacebat, belli & armorum immemor;
Levi canoram verberans plectro chelym.
PYR. Tunc magnus Hector arma contemnens tua,
Cantus Achillis timuit: & tanto in metu
Navalibus pax alta Thessalicis fuit.
AG. Nempe iisdem in istis Thessalis navalibus,
Pax alta rursus Hectoris patri fuit.
PYR. Est regis alti, spiritum regi dare.
AG. Cur dextra regi spiritum eripuit tua?
PYR. Mortem misericors sæpe pro vita dabit.
AG. At nunc misericors virgines busto petis.

1 *Morte Polyxenæ.* 2 *Polyxenæ sc.* 3 *Briseida diu & nunc Polyxe.* 4 *Teipsum.* 5 *Pro cadavere Hectoris.*

PYR. Jamne 1 immolari virgines credis nefas?
AG. Præferre patriam liberis regem decet.
PYR. Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.
AG. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
PYR. Quodcunque libuit facere, victori licet.
AG. Minimum decet libere, cui multum licet.
PYR. His ista jactas quos decem annorum gravi
Regno subactos Pyrrhus 2 exsolvit jugo? (caret.
AG. Hos 3 Scyros animos? PYR. Scelere quæ 4 fratrum
AG. Inclusa fluctu. PYR. Nempe cognati maris,
Atrei & Thyestæ nobilem novi domum.
AG. Ex virginis concepte furtivo stupro,
Et ex Achille nate, sed 5 nondum viro.
PYR. Illo ex Achille, genere qui mundum suo
Sparsus per omnem, cœlitum regnum tenet,
Thetide æquor, umbras Æaco, cœlum Jove.
AG. Illo ex Achille, qui manu Paridis jacet.
PYR. Quem nec deorum cominus quisquam petiit.
AG. Compescere equidem verba, & audacem malo
Poteram domare: sed meus captis quoque
Scit parcere ensis. potius interpres deum
Calchas vocetur. fata si posiunt, dabo.
Tu qui Pelasgæ vincla solvisti rati,
Morasque bellis; arte qui reseras polum,
Cui viscerum secreta, cui mundi fragor,
Et stella longa semitam flamma trahens
Dant signa fati, cujus ingenti mihi
6 Mercede constant ora, quid jubeat Deus
Effare Calchâ, nosque consilio rege.
CAL. Dant fata Danais, quo solent precio, viam.
Mactanda virgo est Thessali busto ducis;
Sed quo jugari Thessalæ cultu solent,
Ionideve, vel Mycenææ nurus.
Pyrrhus parenti conjugem tradat suo,
Sic rite dabitur. non tamen nostras tenet
Hæc una puppes causa. nobilior tuo,
Polyxena, cruore debetur cruor,
Quem fata quærunt: turre de summa cadat
Priami nepos Hectoreus, & letum opperat;
Tum mille velis impleat classis freta.

1 *Quare Iphigeniam immolasti.* 2 *Capta Troja sacramento absolvit.* 3 *Utpote ignobilis.* 4 *Atrei & Thyestæ.* 5 *Deidamiæ.* 6 *Iphigen. sc. & Chryseide.*

CHORUS.

VErum est, an timidos fabula decipit,
1 Umbras corporibus vivere conditis?
Cum conjux oculis imposuit manum,
Supremusque dies solibus obstitit,
Et tristes cineres urna coercuit.
Non prodest animam tradere funeri,
Sed restat miseris vivere longius?
An toti morimur! nullaque pars manet
Nostri, cum profugo spiritus halitu
Immistus nebulis cessit in aera,
Et nudum tetigit subdita fax latus?
Quidquid sol oriens, quidquid & occidens
Novit: cæruleis Oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens lavat,
Ætas 3 Pegaseo corripiet gradu.
Quo bissena volant 4 sidera turbine,
Quo cursu properat secula volvere
Astrorum dominus, quo properat modo
Obliquis Hecate currere flexibus;
Hoc omnes petimus fata: nec amplius,
Juratos superis qui tetigit lacus,
Usquam est. ut calidis fumus ab ignibus
Vanescit spatium per breve sordidus;
Ut nubes gravidas, quas modo vidimus,
Arctoi Boreæ dissipat impetus;
Sic hic, quo regimur, spiritus effluet.
Post mortem nihil est, ipsaque mors nihil,
Velocis spatii meta novissima,
Spem ponant avidi; sollíciti metum.
Quæris quo jaceas post obitum loco?
Quo non nata jacent.
Tempus nos avidum devorat, & chaos.
Mors individua est, noxia corpori,
Nec parcens animæ. Tænara, & aspero
Regnum sub domino, limen & obsidens
Custos non facili Cerberus ostio,
Rumores vacui, verbaque inania,
Et par sollicito fabula somnio.

2 *Animas.* 3 *Celerrimo.* 4 *Zodiaci* 12 *signa.*

ACTUS TERTIUS.

ANDROMACHA, SENEX, ULYSSES.

Quid mœsta Phrygiæ turba laceratis comas?
Miserumque tunsæ pectus, effuso genas
Fletu rigatis? levia perpessæ sumus,
Si flenda patimur. Ilium vobis modo,
Mihi ceçidit olim, cum ferus curru incito
Mea membra raperet, & gravi gemeret sono
Peliacus axis, pondere Hectoreo tremens.
Tunc obruta atque eversa Troja concidit.
Torpens malis rigensque, sine sensu feror.
Jam erepta Danais, conjugem sequerer meum,
Nisi hic teneret. hic meos animos domat.
Morique prohibet: cogit hic aliquid Deos
Adhuc rogare. tempus ærumnæ addidit.
Hic mihi malorum maximum fructum abstulit,
Nihil timere. prosperis rebus locus
Ereptus omnis: dira, qua veniant, habent.
Miserrimum est timere, cum speres nihil.
SE. Quis te repens commovit afflictam metus?
AN. Exoritur aliquod majus è magno malum.
Nondum ruentis Ilii fatum stetit.
SE. Et quas reperiet, ut velit, clades Deus?
AN. Stygii profundi claustra, & obscuri specus
Laxantur: &, ne desit eversis metus,
2 Hostes ab imo conditi tumulo exeunt.
Solisne retro pervium est Danais iter?
Certe æqua mors est. turbat atque agitat Phrygas
Communis iste terror. hic proprie meum
Exterret animum, noctis horrendæ sopor.
SE. Quæ visa portent, effer in medium, metus.
AN. Partes fere nox alma transierat duas,
Clarumque septem verterant stellæ jugum,
Ignota tandem venit afflictæ quies,
Brevisque tessis somnus obrepsit genis,
(Si somnus ille est mentis attonitæ stupor)
Cum subito nostros Hector ante oculos stetit:
Non qualis ultro bella in Argivos ferens,
Grajas petebat facibus Idæis rates;
Nec cæde vasta, qualis in Danaos furens

1 *Filius.* 2 *Achillis umbra.*

Vera ex 1 Achille ſpolia ſimulato tulit;
Non ille vultus flammeum intendens jubar,
Sed feſſus ac dejectus, & fletu gravis,
Similiſque noſtro, ſquallida obtectus coma.
Juvat tamen vidiſſe. tum quaſſans caput,
Depelle ſomnos, inquit, & natum eripe,
O fida conjux: lateat, hæc una eſt ſalus.
Omitte fletus. Troja quod cecidit, gemis?
Utinam jaceret tota! feſtina, amove
Quocunque noſtræ parvulam ſtirpem domus:
Mihi gelidus horror ac tremor ſomnum excutit,
Oculoſque nunc huc pavida nunc illuc ferens,
Oblita nati, miſera quæſivi Hectorem.
Fallax per ipſos umbra complexus abit.
O gnate, magni certa progenies patris,
Spes una Phrygibus; unica afflictæ domus,
Veteriſque ſoboles ſanguinis nimium inclyti,
Nimiumque patri ſimilis: hos vultus meus
Habebat Hector, talis inceſſu fuit,
Habituque talis. ſic tulit fortes manus,
Sic celſus humeris, fronte ſic torva minax;
Cervice fuſam diſſipans lata comam.
O nate, ſero Phrygibus, at matri cito,
Eritne tempus illud ac felix dies,
Quo Troici defenſor & vindex ſoli,
Recidiva ponas Pergama, & ſparſos fuga
Cives reducas? nomen & patriæ ſuum,
Phrygibuſque reddas? Sed mei fati immemor,
Tam magna timeo vota. quod captis ſat eſt,
Vivamus. heu me, quis locus fidus meo
Erit timori? quave te ſede oculam?
Arx illa pollens opibus & muris deum,
Gentes per omnes clara, & invidiæ capax,
Nunc pulvis altus, ſtrata ſunt flamma omnia,
Supereſtque vaſta ex urbe, ne tantum quidem
Quo lateat infans. quem locum fraudi legam?
Eſt tumulus ingens conjugi caro ſacer;
2 Verendus hoſti, mole quem immenſa parens,
Opibuſque magnis ſtruxit in luctus ſuos,
Rex non avarus. optime credam patri.
Sudor per artus frigidus totos cadit.
Omen tremiſco miſera feralis loci.
SE. Hæc cauſa multos una ab interitu arcuit;

1 *Patroclo.* 2 *Sepulchra ſacra erant.*

Credi periſſe. vix ſpei quidquam eſt ſuper:
Grave pondus illum magna nobilitas, premit.
AN. Ne prodat aliquis. SE. Amove teſtes doli.
An. Si quæret hoſtis? SE. Urbe in everſa periit.
AN. Quid proderit latuiſſe rediturò in manus?
SE. Victor feroces impetus primos habet.
An. Quid? quod latere ſine metu magno nequit?
SE. Miſer occupet præſidia, ſecurus legat.
AN. Quis te locus, quæ regio, ſeducta, invia
Tuto reponet? quis feret trepidis opem?
Quis proteget? Qui ſemper, etiam nunc tuos,
Hector, tuere; conjugis furtum piæ.
Serva, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo nate: quid retro fugis,
Turpeſque latebras ſpernis? agnoſco indolem;
Pudet timere, ſpiritus magnos fuge,
Animoſque veteres: ſume quos caſus dedit.
En intuere, turba quæ ſimus ſuper;
Tumulus, puer, captiva. cedendum eſt malis.
Sanctas parentis conditi ſedes, age,
Aude ſubire. fata ſi miſeros juvant,
Habes ſalutem: fata ſi vitam negant,
Habes ſepulchrum. SE. Clauſtra commiſſum tegunt,
Quem ne tuus producat in medium timor,
Procul hinc recede, teque diverſam amove.
AN. Levius ſolet timere, qui propius timet.
Sed, ſi placet, referamus hinc alio pedem.
SE. Cohibe parumper ora, queſtuſque opprime.
Greſſus nefandos 1 dux Cephalenum admovet.
AN. Dehiſce tellus, tuque conjux ultimo
Specu revulſam ſcinde tellurem Stygis.
Sinu profundo conde depoſitum meum.
Adeſt Ulyſſes; & quidem dubio gradu
Vultuque: nectit pectore aſtus callidos.
ULY. Duræ miniſter ſortis, hoc primum peto,
Ut ore quamvis verba dicantur meo,
Non eſſe credas noſtra: Grajorum omnium
Procerumque vox eſt, petere quos feras domos
Hectorea ſoboles prohibet. hanc fata expetunt.
Sollicita Danaos pacis incertæ fides
Semper tenebit, ſemper à tergo timor
Reſpicere coget: arma nec poni ſinet.
Dum Phrygibus animos natus everſis dabit,

1 *Ulyſſes.*

Andro

Andromacha. AN. Vester, augur hoc Calchas canit?
ULY. Et si taceret augur hæc Calchas, tamen
Dicebat Hector, cujus & stirpem horreo.
Generosa in ortus semina exurgunt suos.
Sic ille magni parvus armenti comes,
Primisque nondum cornibus findens cutem,
Cervice subito celsus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera cæso virga de trunco stetit,
Par ipsa matri tempore exiguo subit,
Umbrasque terris reddit, & cœlo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis,
Vires resumit, est quidem injustus dolor
Rerum æstimator: si tamen tecum exigas,
Veniam dabis, quod bella, post hyemes decem,
Totidem jam senex miles timet:
Aliasque clades rursus, ac numquam bene
Trojam jacentem. magna res Danaos movet,
Futurus Hector: libera nos hoc metu.
Hæc una naves causa deductas tenet;
Heic classis hæret. neve crudelem putes,
Quod forte jussus Hectoris natum petam;
Petissem [1] Orestem, patere quod [2] victor tulit.
AN. Utinam quidem esses, nate, materna in manu.
Nossemque quis te casus ereptum mihi
Teneret, aut quæ regio: non hostilibus
Confossa telis pectus, aut vinclis manus
Secantibus præstricta, non acri latus
Utrumque flamma cincta, maternam fidem
Umquam exuissem, nate, quis te nunc locus,
Fortuna quæ possedit? errore avio
Vagus arva lustras? vastus an patriæ vapor
Corripuit artus? sævus an victor tuo
Lusit cruore? numquid immanis feræ
Morsu peremptus pascis Idæas aves?
ULY. Simulata remove verba. non facile est tibi
Decipere Ulyssem: vicimus [3] matrum dolos,
Etiam Dearum: cassa consilia amove.
Ubi natus est? AN. Ubi Hector? ubi cuncti Phryges?
Ubi Priamus? unum quæris, ego quæro omnia.
ULY. Coacta dices, sponte quod fari abnuis.
AN. Tuta est, perire quæ potest, debet, cupit.

1 *Agamemnonis fil.* 2 *Agamemnon in Iphigen.* 3 *Clytemnestræ & Thetidis.*

ULY. Magnifica verba mors prope admota excutit.
AN. Si vis, Ulysse, cogere Andromacham metu,
Vitam minare: nam mori votum est mihi.
ULY. Verberibus, igni, morte, cruciatu eloqui
Quodcunque celas, adiget invitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.
Necessitas plus posse quam pietas solet.
Stulta est fides, celare quod prodas statim.
AN. Propone flammas, vulnera, & diras mali
Doloris artes, & famem, & sævam sitim,
Variasque pestes undique, & ferrum inditum
Visceribus ustis, carceris cœci luem,
Et quidquid audet victor iratus, tumens.
ULY. Animosa nullos mater admittit metus.
Hic ipse, quo nunc contumax perstas, amor,
Consulere parvis liberis Danaos monet.
Post arma tam longinqua, post annos decem,
Minus timerem quos facit Calchas metus,
Si mihi timerem: bella 2 Telemacho paras.
AN. Invita Ulyssi gaudium ac Danais dabo?
Dandum est. fatere quos premis luctus dolor.
Gaudete Atridæ; tuque lætifica, ut soles,
Refer Pelasgis: Hectoris proles obiit.
ULY. Et esse verum hoc qua probas Danais fide?
AN. Ita quod minari maximum victor potest,
Contingat, & me fata maturo exitu
Facilique solvant, ac meo condant solo,
Et patria tellus Hectorem leviter premat;
Ut luce caret, ut inter extinctos jacet,
Datusq; tumulo debita exanimis tulit.
ULY. Expleta fata stirpe sublata Hectoris,
Solidamque pacem lætus ad Danaos feram.
Quid agis Ulysse; Danaidæ credent tibi?
Tu cui? parenti fingit an quidquam parens,
Nec abominandæ mortis 1 auspicium pavet?
Auspicia metuunt, qui nihil majus timent.
Fidem alligavit jurejurando suam.
Si pejerat, timere quid gravius potest?
Nunc advoca astus anime, nunc fraudes, dolos.
Et totum Ulyssem: veritas nunquam latet.
Scrutare matrem, mæret, illachrymat, gemit.
Et huc & illuc anxios gressus refert,

2 *Sc. filio meo per Astyanactem.* 1 *Omen mortis quam sibi imprecata est.*

Missas

Missasque voces aure sollicita excipit.
Magis hæc timet quam mœret, ingenio est opus.
Alios parentes [2] Alloqui in luctu decet:
Tibi gratulandum est, misera, quod nato cares,
Quem mors manebat sæva, præcipitem datum
Eturre, lapsis sola quæ muris manet.
AN. Reliquit animus, membra quatiuntur, labant,
Torpetque vinctus frigido sanguis gelu.
ULY. En tremuit, hac, hac parte, quærenda est mihi.
Matrem timor detexit, iterabo metum:
Ite, ite celeres, fraude materna abditum
Hostem Pelasgi nominis, pestem ultimam,
Ubicunque latitat, erutam in medium date.
Bene est, tenetur: perge, festina, attrahe.
Quid respicis, trepidasque? jam certe perit.
AN. Utinam [3] timerem, solitus ex longo est metus,
Dedisci animus sero quod didicit diu.
ULY. Lustrale quoniam debitum muris puer
Sacrum antecessit; nec potest vatem sequi
Meliore fato raptus; hoc Calchas ait
Modo piari posse redituras rates,
Si placet undas Hectoris sparsi cinis,
Ac tumulus imo totus æquetur solo.
Nunc ille quoniam debitam effugit necem,
Erit admovenda sedibus sacris manus.
AN. Quid agimus? animum distrahit geminus timor:
Hinc gnatus, illinc conjugis chari cinis.
Pars utra vincet? testor immites deos,
Deosque veros, conjugis manes mei,
Non aliud, Hector, in meo nato mihi
Placere, quam te vivat, ut possit tuos
Referre vultus. Prorutus tumulo cinis
Mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
Disjecta vastis? potius hic mortem oppetat.
Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celsa per fastigia
Missum rotari? potero, perpetiar, feram,
Dum non meus post fata victoris manu
Jactetur Hector, hic suam pœnam potest
Sentire; at illum fata jam in tuto locant.
Quid fluctuaris! statue, quem pœnæ extrahas.
Ingrata dubitas? Hector est illinc tuus.
Erras. utrinque est Hector: hic sensu potens,

[2] *Consolari.* [3] i. e. *Esset mihi filius cui timerem.*

Forsan futurus ultor extincti patris.
Utrique parci non potest. quidnam facis?
Serva e duobus, anime, quem Danai timent.
ULY. Responsa peragam, funditus busta eruam.
AN. 1 Quæ vendidistis? ULY. Pergam, & è summo aggere
Traham sepulchra. AN. Cœlitum appello fidem,
Fidemque Achillis, Pyrrhe: genitoris tui
2 Munus tuere. ULY. Tumulus hic campo statim
Toto jacebit. AN. Fuerat hoc prorsus nefas
Danais inausum. templa violastis, Deos;
Etiam 3 faventes: busta transierat furor.
Resistam, inermes offeram armatis manus:
Dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
Turmas Amazon stravit: aut qualis Deo
Percussa Mænas, entheo sylvas gradu
Armata thyrso terret, atque expers sui
Vulnus dedit, nec sensit: in medios ruam,
Tumuloque cineris socia defenso cadam.
ULY. Cessatis? & vos flebilis clamor movet,
Furorque cassus fœminæ? jussa ocyus
Peragite. AN. Me me sternite heic ferro prius.
Repelle avernum, rumpe fatorum moras,
Molire terras, Hector, ut Ulysses domes,
Vel umbra satis est. arma concussit manu:
Jaculatur ignes. cernitis Danai Hectorem?
An sola video? ULY. Funditus cuncta erue.
AN. Quid agis? ruina mater & gnatum & virum
Prosternis una. forsitan Danaos prece
Placare poteris. conditum elidet statim
Immane busti pondus. intereat miser,
Ubicunque potius, ne pater gnatum obruat,
Prematque patrem gnatus. ad genua accido
Supplex, Ulysse, quamque nullius pedes
Novere dextram, pedibus admoveo tuis.
Miserere matris, & preces placidus pias
Patiensque recipe; quoque te celsum altius
Superi levarunt, mitius lapsos preme.
Misero datur quodcunque fortunæ datur.
Sic te revisat conjugis sanctæ torus,
Annosque, dum te recipit, extendat suos
Laërta! sic te juvenis excipiat tuus,
Et vota vincens vestra felici indole,

1 *Locum sc. Sepulchralem.* 2 *Cadaver Hectoris.* 3 *Vt Pallidem.*

Ætate

Ætate avum transcendat, ingenio patrem!
Miserere matris: unicum afflictæ mihi
Solamen hic est. ULY. Exhibe gnatum, & roga.

ANDROMACHA.

HUc è latebris procede tuis,
Flebile matris furtum miserę.
Hic puer, hic est terror, Ulysse,
Mille carinis, submitte manus,
Dominique pedes supplice dextra
Stratus adora: nec turpe puta,
Quidquid miseros fortuna jubet.
Pone ex animo reges atavos,
Magnique senis jura per omnes
Inclyta terras: excidat Hector.
Gere captivum: positoque genu,
Si tua nondum funera sentis,
Matris fletus imitare tuæ.
Vidit pueri regis lachrymas
Et Troja prior, parvusque minas
Trucis Alcidæ flexit Priamus.
Ille, ille ferox, cujus vastis
Viribus omnes cessere feræ.
Qui perfracto limine Ditis
Cœcum retro patefecit iter;
Hostis parvi victus lachrymis,
Suscipe, dixit, rector habenas,
Patrioque sede celsus solio,
Sed sceptra fide meliore tene,
Profuit illo victore capi.
Discite mites Herculis iras;
An sola placent Herculis arma?
Jacet ante pedes non minor illo
Supplice supplex, vitamque petit.
Regnum Trojæ, quocunque volet,
Fortuna ferat.

ULYSSES, ANDROMACHA, ASTYANAX.

MAtris quidem me mœror attonitæ movet:
Magis Pelasgæ me tamen matres movent,
Quarum ille magnos crescit in luctus puer.
AN. An has ruinas urbis in cinerem datas

1 *Quam Laomedon.*

Hic

Hic excitabit? hæ manus Trojam erigent?
Nullas habet spes Troja, si tales habet.
Non sic jacemus Troes, ut cuiquam metus
Possumus esse, spiritus genitor facit?
Sed nempe tractus ipse post Trojam pater
Posuisset animos, magna quos frangunt mala.
Si pœna petitur, quæ peti gravior potest?
Famulare collo nobili subeat jugum.
Servire liceat. aliquis hoc regi negat?
ULY. Non hoc Ulysses, sed negat Calchas tibi.
AN. O machinator fraudis, ô scelerum artifex,
Virtute cujus bellica nemo occidit,
Dolis & astu maleficæ mentis jacent
Etiam 1 Pelasgi; vatem & insontes deos
Prætendis? hoc est pectoris facinus tui
2 Nocturne miles, fortis in pueri necem,
Jam 3 solus audes aliquid, & claro die.
ULY. Virtus Ulyssis nota Danais est satis,
Nimisque Phrygibus. non vacat vanis diem
Conterere verbis: anchoras classis legit.
AN. Brevem moram largire, dum officium parens
Gnato supremum reddo & amplexu ultimo
Avidos dolores satio. ULY. Misereri tui
Utinam liceret! quod tamen solum licet,
Tempus moramque dabimus. arbitrio tuo
Implere lachrymis: fletus ærumnas levat.
AN. O dulce pignus! ô decus lapsæ domus!
Summumque Trojæ funus! ô Danaum timor!
Genitricis ô spes vana! cui demens ego
Laudes parentis bellicas, annos avi
Medios precabar: vota destituit deus.
Iliaca non tu sceptra regali potens
Gestabis aula; jura nec populis dabis,
Victasque gentes sub tuum mittes jugum;
Non Graja cædes terga, non Pyrrhum trahes;
Non arma tenera parva tractabis manu;
Sparsasque passim saltibus latis feras
Audax sequeris; nec statato lustri die
4 Solenne referens Troici lustri sacrum,
Puer citatas nobilis turmas ages:
Non inter aras mobili velox pede,
Revocante flexo concitos cornu modos,

1 *Ut Ipbigeni. Palamedes, Ajax, Telam.* 2 *Noctu Palladium rapuit, & Rhæsum spoliavit.* 3 *Vel sine Diomede. Virg.* 4 *Æneid.*

Barbe

Barbarica priſco templa ſaltatu cóles.
O morte dira triſtius læti genus:
Flebilius aliquid Hectoris magni nece
Muri videbunt. ULY. Rumpe jam fletus parens
Magnus ſibi ipſe non facit finem dolor.
AN. Lachrymis, Ulyſſe, parva, quam petimus, mora eſt.
Concede parvos ut mea condam manu
Viventis oculos. occidis parvus quidem,
Sed jam timendus. Troja te expectat tua:
I, vade liber; liberos Troas vide.
AS. Miſerere mater. AN. Quid meos retines ſinus,
Manuſque matris? caſſa præſidia occupas.
Fremitu leonis qualis audito tener
Timidum juvencus applicat matri latus:
At ille ſævus matre ſummota leo,
Prædam minorem morſibus vaſtis premens
Frangit, vehitque: talis e noſtro ſinu
Te rapiet hoſtis, oſcula, & fletus puer,
Laceroſque crines excipe, & plenus mei
Occurre patri. Pauca maternæ tamen
Perfer querelæ verba: ſi manes habent
Curas prioris, nec perit flammis amor;
Servire Grajo pateris Andromachen jugo
Crudelis Hector? lentus & ſegnis jaces?
Rediit Achilles. Sume nunc iterum comas,
Et ſume lachrymas; quidquid è miſero viri
Funere relictum eſt; ſume quæ reddas tuo
Oſcula parenti: matris hanc ſolatio
Relinque veſtem. tumulus hanc tetigit meus,
Maneſque chari. quidquid heic cineris latet,
1 Scrutabor ore. ULY. Nullus eſt flendi modus,
Abripite propere claſſis Argolicæ moram.

CHORUS.

QUæ vocat ſedes habitanda captas?
Theſſali montes, & opaca Tempe?
An viros tellus dare militares
Aptior Phtie? meliorque fœtu
Fortis armenti lapidoſa Trachyn?
An maris vaſti domitrix Iolcos?
Urbibus centum ſpacioſa Crete?
Parva Cortyne, ſteriliſque Trice?
An frequens ruſcis levibus Methone,

1 *Cineres, ſi qui reſtabant, lambere ſunt ſoliti.*

Quæ sub OEtæis latebrosa sylvis
Milet infestos Troiæ ruinis
Non semel 1 arcus?
Olenos tectis habitata raris?
Virginis Pleuron inimica? Divæ?
An maris lati sinuosa Trœzen?
Pelion regnum Prothoi superbum,
3 Tertius cœlo gradus? hic recumbens
Montis exesi spaciosus antro,
Jam trucis Chiron pueri magister,
Tinnulas plectro feriente chordas,
Tunc quoque ingentes acuebat iras
Bella canendo.
An ferax varii lapidis Carysthos?
An premens littus maris inquieti
Semper Euripo properante Chalcis?
Quolibet vento faciles Echidnæ?
An carens numquam Gonoessa vento?
Quæque formidant Borean Enispæ?
Attica pendens Peparethos ora?
An sacris gaudens tacitis Eleusis?
Numquid Adjacis Salamina veram?
Aut fera notam Calydona sæva?
Quasque perfundit subiturus æquor
Segnibus terras Titaressos undis,
Bessan & Scarphen? Pylon an senilem?
Pharin, an Pisam Jovis, & 4 coronis
Elida claram?
Quolibet tristis miseras procella
Mittat, & donet cujcunque terræ:
Dum luem tantam Trojæ atque Achivis
Quæ tulit, Sparte procul absit; absit
Argos, & sævi Pelopis Mycenæ;
Neritos parva brevior. Zacyntho,
Et nocens saxis Ithace dolosis
Quod manet fatum, dominusque quis te,
Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cujus moriere regno?

1 *Herc. sagittas.* 2 *Dianæ Meleagro iratæ.* 3 *Olympo & Ossæ impositus a Gigantibus.* 4 *Victorum in ludis Olympicis.*

ACTUS

ACTUS QUARTUS.

HELENA ANDROMACHA, HECUBA, POLYXENA muta persona.

Quicunque hymen funestus, illætabilis,
Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet,
Est 1 auspice Helena dignus. everſis quoque
Nocere cogor Phrygibus; ego Pyrrhi thoros
Narrare falsos jubeor; ego cultus dare,
Habituſque Grajos. arte capietur mea,
Meaque fraude concidet Paridis soror.
Fraudetur, ipsi levius hoc equidem reor.
Optanda mors est, sine metu mortis mori.
Quid jussa cessas agere? ad auctores redit
Sceleris coacti culpa. Dardaniæ domus
Generosa virgo, melior afflictos Deus
Respicere cœpit; teque felici parat
Dotare thalamo. tale conjugium tibi
Non ipsa sospes Troja, non Priamus daret.
Nam te Pelasgæ maximum gentis decus,
Ad sancta lecti jura legitimi petit,
Cui regna campi lata Thessalici jacent.
Te magna Tethys, teque tot pelagi deæ,
Placidumque nomen æquoris tumidi Thetis
Suam vocabunt: te datam Pyrrho socer
Peleus nurum vocabit. & Nereus nurum.
Depone cultus squallidos, festos cape:
Dedisce captam, deprime horrentes comas,
Crinemque docta patere distingui manu.
Hic forsitan te casus excelso magis
Solio reponet. profuit multis capi.
AN. Hoc deerat unum Phrygibus everſis malum,
Gaudere. flagrant strata passim pergama.
O conjugale tempus! an quisquam audeat
Negare? quisquam dubius ad thalamos eat,
Quos Helena suadet? pestis, exitium, lues
2 Utriusque populi! cernis hos tumulos ducum?
Et nuda totis ossa quæ passim jacent
Inhumata campis? hæc hymen sparsit tuus
Tibi fluxit Asiæ, fluxit Europæ cruor;
Cum dimicantes lenta prospiceres 3 viros,

1 i. e. *Pronuba.* 2 *Troja & Græc.* 3 *Menelaum & Paridem*

incerta 1 voti. perge, thalamos appara.
Tedis quid opus est? quidve solenni face?
Quid igne? thalamis Troja prælucet novis.
Celebrate Pyrrhi, Troades, connubia;
Celebrate digne. planctus & gemitus sonent.
HEL. Ratione quamvis careat, & flecti neget
Magnus dolor, socioque nonnunquam sui
Mœroris ipsos oderit; causam tamen
Possem tueri judice infesto meam;
Graviora passa. luget Andromacha Hectorem,
Et Hecuba Priamum: solus occulto Paris
Lugendus Helenæ est. durum & invisum & grave est,
Servitia ferre. patior hoc olim jugum
Annis decem captiva. prostratum Ilium est,
Versi penates, perdere est patriam grave;
Gravius 2 timere. vos levat tanti mali
Comitatus. in me victus & victor furit.
Quam quisque famulam traheret, incerto diu
Casu pependit: me meus traxit statim
Sine sorte dominus. causa bellorum fui,
Tantæque Teucris cladis. hoc verum puta,
Spartana puppis vestra si secuit freta:
Sin rapta Phrygiis præda remigibus fui,
Deditque donum judici victrix Dea:
Ignosce Paridi, judicem iratum mea
Habitura causa est: ista Menelaum manent
Arbitria. nunc hanc luctibus paulum tuis,
Andromacha, omissis flecte. vix lachrymas queo
Retinere. AN. Quantum est, Helena quod lachrymat,
Cur lachrymat autem? fare, quos Ithacus dolos, (malum!
Quæ scelera nectat, utrum ab Idæis jugis
Jactanda viro est? arcis an celsæ edito.
Mittenda saxo? num per has vastum in mare
Volvenda rupes, latere quas scisso levat
Altum vadosos Sigeon spectans sinus?
Dic, fare, quidquid subdolo vultu tegis.
Leviora mala sunt cuncta, quam Priami 3 gener
Hecubæque Pyrrhus. fare, quam pœnam pares.
Exprome, & unum hoc deme nostris cladibus,
Falli. paratas perpeti mortem vides.
HEL. Utinam juberet me quoque interpres deum
Abrumpere ense lucis invisæ moras,
Vel Achillis ante busta, furibunda manu

1 *Cui faveret.* 2 *Metu Menelai.* 3 *Nuptiis Polyxenæ.*

Occide

Occidere Pyrrhi, fata comitantem tua
Polyxene miſeranda? quam tradi ſibi,
Cineremque Achilles ante mactari ſuum,
Campo maritus ut ſi Elyſio, jubet.
AND. Vide, ut animus ingens lætus audierit necem
Cultus decoros regiæ veſtis petit,
Et admoveri crinibus patitur manum
Mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
At miſera luctu mater audito ſtupet.
Labefacta mens ſuccubuit. aſſurge, alleva
Animum, & cedentem miſera firma ſpiritum.
Quam tenuis anima vinculo pendet levi!
Minimum eſt, quod Hecubam facere felicem poteſt.
Spirat; revixit: prima mors miſeros fugit.
HEC. Adhuc Achilles vivit in pœnas Phrygum?
Adhuc rebellat? ô manum Paridis levem!
Cinis ipſe noſtrum ſanguinem ac tumulus ſitit.
Modo turba felix latera cingebat mea:
Laſſabar in tot oſcula, in totum gregem
Dividere matrem, ſola nunc hæc eſt ſuper,
Votum, comes, levamen; afflictæ quies.
Hæc totus Hecubæ fœtus. hac ſola vocor
Jam voce mater. dura & infelix, age,
Elabere anima. denique hoc unum mihi
Remitte funus. irrigat fletus genas,
Imberque victo ſubitus è vultu cadit.
Lætare, gaude, gnata. quam vellet tuos
Caſſandra thalamos, vellet Andromache tuos!
AN. Nos Hecuba, nos, nos, Hecuba, lugendæ ſumus.
Quas mota claſſis huc & huc ſparſas feret.
Hanc chara tellus ſedibus patriis teget.
HEL. Magis invidebis, ſi tuam ſortem ſcias.
AN. An aliqua pœnæ pars meæ ignota eſt mihi?
HEL. Verſata dominos urna captivis dedit.
AN Cui famula tradar, ede: quem dominum voco?
HEL. Te ſorte prima [1] Scyrius juvenis tulit.
AN. Caſſandra felix! quam furor ſorte eximit,
Phœbuſq;. HEL. Regum hanc maximus rector tenet.
HEC. Ettque aliquis Hecubam qui ſuam dici velit?
HEL. Ithaco obtigiſti præda nolenti brevis.
HEC. Quis tam impotens ac dirus, & iniquæ ferus
Sortitor urnæ, regibus reges dedit?
Quis tam ſiniſter dividit captas deus?

1 *Pyrrhus.*

Quis arbiter crudelis, & miseris gravis,
Eligere dominos nescit? & sæva manu
Dat iniqua miseris fata? quis matrem Hectoris
Armis Achillis miscet? ad Ulyssem vocor.
Nunc victa, nunc captiva, nunc cunctis mihi
Obsessa videor cladibus. domini pudet,
Non servitutis. Hectoris spolium feret,
Qui tulit Achillis? sterilis, & sævis fretis
Inclusa 1 tellus, num capit tumulos meos?
Duc, duc, Ulysse. nil moror; dominum sequor:
Me mea sequantur fata. non pelago quies
Tranquilla veniat. sæviat ventis mare,
Et bella, & ignis, & mea, & Priami mala.
Dumque ista venient, interim hæc pœna in loco est:
Sortem occupavi, præmium eripuit mihi.
Sed incitato Pyrrhus accurrit gradu,
Vultuque torvo. Pyrrhe, quid cessas? age
Reclude ferro pectus & Achillis tui
Conjunge 2 socios. perge mactator senum;
Et hic decet te sanguis: abreptam trahe.
Maculate superos sæde funesta deos,
Maculate manes. quid precer vobis? precor
His digna sacris æquora, hoc classi accidat
Toti Pelasgæ, ratibus hoc mille accidat,
Meæ precabor cum vehar quidquid rati.

C H O R U S.

DUlce mœrenti populus dolentum,
Dulce lamentis resonare gentes.
Lenius luctus lacrymæque mordent,
Turba quas fletu simili frequentat.
Semper, ah semper dolor ipse magnus
Gaudet in multos sua fata mitti,
Seque non solum potuisse pœnæ.
Ferre, quam sortem patiuntur omnes,
Nemo recusat.
Nemo se credit miserum, licet sit.
Tolle felices, removeto molto
Divites auro, removeto centum
Rura qui scindunt opulenta bubus;
Pauperi surgent animi jacentes.
Est miser nemo nisi comparatus.
Dulce in immensis posito ruinis.

1 *Ithaca.* 2 *Me & Priamum funestis nuptiis Polyx: & Achil.*

Neminem

Neminem lætos habuisse vultus.
Ille deplorat, queriturque fatum,
Qui secans fluctum rate singulari
Nudus in portus cecidit petitos.
Æquior casum tulit & procellas,
Mille qui ponto pariter carinas
Obrui vidit, tabulaque litus
Naufraga spargi, mare cum coactis
Fluctibus Corus prohibet reverti.
Questus est Hellen cecidisse Phrixus,
Cum gregis ductor radiante villo,
Aureo fratrem simul & sororem
Sustulit tergo, medioque jactum
Fecit in ponto. tenuit querelas
Et 1 vir, & Pyrrhe, mare cum viderent,
Et nihil præter mare cum viderent,
Unici terris homines relicti,
Solvet hunc cœtum lachrymasque nostras
Sparget huc illuc agitata classis,
Et tuba jussi dare vela nautæ,
Cum semel ventis properante remo
Prenderint altum, fugietque litus.
Quis status mentis miseris, ubi omnis
Terra decrescet pelagusque crescet?
Celsa cum longe latitabit Ide;
Tum puer matri, genetrixque gnato,
Troja qua jaceat regione monstrans
Dicet, & longe digito notabit:
Ilium est illic, ubi fumus alte
Serpit in cœlum, nebulæque turpes.
Troes hoc signo patriam videbunt.

ACTUS QUINTUS.

NUNCIUS, ANDROMACHA, HECUBA.

O Dira fata, sæva, miseranda, horrida,
Quod tam ferum, tam triste bis quinis scelus
Mars vidit annis, quod prius referens gemam?
Tuosne potius; an tuos luctus anus?
HEC. Quoscunque luctus fleveris, flebis meos,
Sua quemque tantum, me omnium clades premit.
Mihi cuncta pereunt, quisquis est, Hecubæ est miser.

1 *Deucalion.*

NUN. Mactata virgo est. missus è muris puer.
Sed uterque letum mente generosa tulit.
AN. Expone seriem cædis, & duplex nefas!
Prosequere. gaudet animus ærumnas meus
Tractare totas; ede, & enarra omnia.
NUN. Est una magna turris è Troja super,
Assueta Priamo; cujus è fastigio
Summisque pinnis arbiter belli sedens
Regebat acies: turre in hac blando sinu
Fovens nepotem, cum metu versos gravi
Danaos fugaret Hector & ferro & face,
Paterna puero bella monstrabat senex.
Hæc nota quondam turris, & muri decus,
Nunc sæva cautes, undique effusa ducum
Plebisque turba cingitur. totum coit
Ratibus relictis vulgus. his collis procul
Aciem patenti liberam præbet loco;
His alta rupes, cujus è cacumine
Erecta summos turba libravit pedes.
Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus gerit,
Et tota populo sylva suspenso tremit.
Extrema montis ille prærupti petit,
Semiusta at ille tecta, vel saxum imminens
Muri cadentis pressat, atque aliquis, nefas!
Tumulo ferus spectator Hectoreo sedet.
Per spacia late plena sublimi gradu
Incedit Ithacus, parvulum dextra trahens
Priami nepotem: nec gradu segni puer
Ad alta pergit mœnia. ut summa stetit
Pro turre; vultus huc & huc acres tulit,
Intrepidus animo. qualis ingentis feræ
Parvus tenerque fœtus, & nondum potens
Sævire dente, jam tamen tollit minas,
Morsusque inanes tentat, atque animis tumet:
Sic ille dextra prensus hostili puer
Ferox, superne moverat vulgum ac duces,
Ipsumque Ulyssem: non flet è turba omnium,
Qui fletur: ac dum verba fatidici & preces
Concipit Ulysses vatis. & sævos ciet
Ad sacra superos, sponte defluit sua
In media Priami regna.
AN. Quis Colchus hoc, quis sedis incertæ Scytha.
Commisit? aut quæ Caspium tangens mare
Gens juris expers ausa? non Busiridis

Puer

Puerilis aras sanguis aspersit feri.
Nec parva gregibus membra Diomedes suis
Epulanda posuit. quis tuos artus teget,
Tumuloque tradet? NUN. Quos enim præceps locus,
Reliquit artus? ossa disjecta & gravi
Elisa casu, signa clari corporis,
Et ora. & illas nobiles patris notas
Confudit imam pondus ad terram datum.
Soluta cervix; silicis impulsu caput
Ruptum, cerebro penitus expresso; jacet
Deforme corpus. AN. Hic quoque est similis patri.
NUN. Præceps ut altis cecidit è muris puer,
Flevitque Achivum turba, quod fecit, nefas;
Idem ille populus aliud ad facinus redit,
Tumulumque Achillis hujus extremum latus
Rhœtea leni verberant fluctus vada;
Adversa cingit campus, & clivo levi
Erecta medium vallis includens locum
Crescit theatri more. concursus frequens
Implevit omne litus: hi classis moras
Hac morte solvi rentur: hi stirpem hostium.
Gaudent recidi: magna pars vulgi levis
Odit scelus, spectatque nec Troes minus
Suum frequentant funus, & pavidi metu
Partem ruentis ultimam Trojæ vident.
Cum subito thalami more præceduht faces:
Itpronuba illic Tyndaris mœstum caput
Demissa: tali nubat i Hermione modo,
Phryges precantur: sic viro turpis suo
Reddatur Helene. terror attonitos movet
Utrosque populos. ipsa dejectos gerit
Vultus pudore; sed tamen fulgent genæ,
Magisque solito splendet extremus decor,
Ut esse Phœbi dulcius lumen solet
Jam jam cadentis, astra cum repetunt vices,
Premiturque dubius nocte vicina dies.
Stupet omne vulgus; & fere cuncti magis
Peritura laudant. hos movet formæ decus,
Hos mollis ætas, hos vagæ rerum vices.
Movet animus omnes fortis, & leto obvius.
Pyrrhum antecedit. omnium mentes tremunt;
Miserentur, ac mirantur. ut primum ardui
Sublime montis tetigit, atque alte edito

* *Helenæ & Menelai fil.*

Juvenis paterni vertice in busti stetit,
Audax virago non tulit retro gradum;
Conversa ad ictum stat truci vultu ferox.
Tam fortis animus omnium mentes ferit.
Novumque monstrum est, Pyrrhus ad cædem piger.
Ut dextra ferrum penitus exacta abdidit,
Subitus recepta morte prorupit cruor
Per vulnus ingens, nec tamen moriens adhuc
Deponit animos. cecidit, ut Achilli gravem
Factura terram, prona, & irato impetu.
Uterque flevit cœtus. at timidum Phryges
Misere gemitum, clarius victor gemit.
Hic ordo sacri. non stetit fusus cruor,
Humove summa fluxit. obduxit statim,
Sævusque totum sanguinem tumulus bibit.
HEC. Ite, ite Danai, petite jam tuti domos,
Optata velis maria diffusis secet
Secura classis. concidit virgo, ac puer.
Bellum peractum est. quo meas lachrymas feram?
Ubi hanc anilis exspuam leti moram?
Gnatam, an nepotem; conjugem, an patriam fleam?
An omnia? an me? sola mors votum meum.
Infantibus violenta, virginibus venis,
Ubicunque properas, sæva: me solam times,
Vitasque gladios inter, ac tela & faces.
Quæsita tota nocte cupientem fugis.
Non hostis, aut ruina, non ignis meos
Absumpsit artus: quam prope à Priamo steti?
NUN. Repetite celeri maria, captivæ, gradu.
Jam vela puppis laxat, & classis movet.

L. ANNÆI SENECÆ AGAMEMNON.

PERSONÆ.

THYESTES.
CLYTÆMNESTRA.
NUTRIX.
ÆGISTHUS.
CHORUS Argivarum.
sive Mycenæarum.
EURYBATES.
CASSANDRA.
AGAMEMNON.
ELECTRA.
STROPHIUS.
CHORUS Iliadum.

ACTUS PRIMUS.

THYESTES.

Opaca liquens Ditis inferni loca,
Adsum profundo Tartari emissus specu,
Incertus utras oderim sedes magis.
Fugio Thyestes inferos, superos fugo.
En horret animus, & pavor membra excutit:
Video paternos, imo fraternos lares.
Hoc est vetustum Pelopiæ limen domus.
Hinc auspicari regium capiti decus
Mors est Pelasgis. hoc sedent alti toro,
Quibus superba sceptra gestantur manu.
Locus heic habendæ curiæ: hæc epulis locus.
Libet reverti. nonne vel tristes lacus
Incolere satius? nonne custodem Stygis
Tergemina nigris colla jactantem jubis?
Ubi ille sceleri corpus evinctus rotæ
In se refertur; ubi per adversum irritus
Redeunte toties luditur saxo labor;
Ubi tondet ales avida [1] secundum jecur;
Et inter undas fervida exustus siti
Aquas fugaces ore decepto appetit,
Pœnas daturus cœlitum dapibus graves,
Sed ille nostræ pars quota est culpæ senex?
Reputemus omnes, quos ob infandas manus
Quæsitor urna Cnossius versat reos.

1 *Continuo renascens.*

Vincam

Vincam Thyestes sceleribus cunctos meis,
A fratre vincar. liberis plenus tribus
In me sepultis, viscera exedi mea.
Nec hactenus fortuna maculavit patrem;
Sed majus aliud ausa commisso scelus;
Natæ nefando petere concubitus jubet.
Non 1 pavidus hausi dicta, sed cepi nefas,
Ergo ut per omnes liberos irem parens,
Coacta fatis nata fert uterum gravem,
Me patre dignum, versa natura est retro.
Avo parentem, (pro nefas!) patri virum,
Natis nepotes miscui, 2 nocti diem.
Sed sera tandem respicit fessos malis
Post fata demum sortis 3 incestæ fides.
Rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
Cujus secutæ mille vexillum rates,
Illiaca velis maria texerunt suis.
Post dena Phœbi lustra devicto Ilio
Adest, daturus conjugi jugulum suæ.
Jam jam natabit sanguine alterno domus.
Enses, secures, tela, divisum gravi
Ictu bipennis regium video caput.
Jam scelera prope sunt; jam dolus, cædes, cruor.
Parantur epulæ. 4 caussa natalis tui,
Ægisthe, venit, quid pudor vultus gravat?
Quid dextra dubio trepida consilio labat?
Quid ipse temet consulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? respice ad 5 matrem; decet.
Sed cur repente noctis æstivæ vices
Hiberna longa spatia producunt mora?
Aut quid cadentes detinet stellas polo?
Phœbum moramur. redde jam mundo diem.

CHORUS ARGIVARUM.

O Regnorum magnis fallax
Fortuna bonis, in præcipiti
Dubioque nimis excelsa locas.
Nunquam placidam sceptra quietem,
Certumve sui tenuere diem,
Alia ex alia cura fatigat,
Vetaxque animos nova tempestas.
Non sic Libycis Syrtibus æquor

1 *Vindictæ sc. cupidne.* 2 *Cœna Thyest.* 3 i. e. *Suademis incestum.* 4 *Ut me ulciscaris cæde Agamemnonis Atrei. fil.* 5 *Incestuosam sc.*

Furit

Furit alternos volvere fluctus;
Non Euxini turget ab imis
Commota vadis unda, nivali
Vicina polo;
Ubi cœruleis immunis aquis
Luçida verſat plauſtra Bootes:
Ut præcipites regum caſus
Fortuna rotat.
Metui cupiunt, metuique timent.
Non nox illis alma receſſus.
Præbet tutos; non curarum
Somnus domitor pectora ſolvit.
Quas non arces ſcelus alternum
Dedit in præceps? impia quas non
Arma fatigant? jura, pudorque
Et conjugii ſacrata fides,
Fugiunt aulas: ſequitur triſtis
Sanguinolenta Bellona manu,
Quæque ſuperbos urit Erinnys,
Tumidas ſemper comitata domos;
Quas in planum quælibet hora
Tulit ex alto, licet arma vacent,
Ceſſentque doli;
Sidunt ipſo pondere magna,
Ceditque oneri Fortuna ſuo.
Vela ſecundis inflata notis,
Ventos nimium timuere ſuos.
Nubibus ipſis inſerta caput
Turris pluvio vapulat Auſtro:
Denſaſque nemus ſpargens umbras
Annoſa videt robora frangi.
Feriunt celſos fulmina colles.
Corpora morbis majora patent:
Et cum in paſtus armenta vagos
Vilia currunt, placet in vulnus
Maxima cervix, quidquid in altum
Fortuna tulit; ruitura levat.
Modicis rebus longius ævum eſt.
Felix mediæ quiſque turbæ
Sorte quietus,
Aura ſtringit litora tuta;
Timiduſque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.

ACTUS SECUNDUS.

CLYTÆMNESTRA, NUTRIX.

QUid ſegnis anime, tuta conſilia expetis?
Quid fluctuaris? cluſa jam melior via eſt.
Licuit pudicos conjugis quondam toros,
Et ſceptra caſta vidua tutari fide.
Perire mores, jus, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cum perit, neſcit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per ſcelera ſemper ſceleribus tutum eſt iter.
Tecum ipſa nunc evolve fæmineos dolos,
Quod ulla conjux perfida, atque impios ſui,
Amore cæco; quod novercales manus
Auſæ, quod ardens impia 1 virgo face,
Phaſiaca fugiens regna 2 Theſſalica trabe;
Ferrum. venena. vel Mycenæa domo,
Conjuncta ſocio, profuge furtiva rate.
Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
3 Soror iſta fecit. te decet majus nefas.
NUT. Regina Danaum, inclytum Ledæ genus,
Quid tacita verſas? quidve conſilii impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipſa ſileas, totus in vultu eſt dolor.
Proin quidquid eſt, da tempus ac ſpacium tibi.
Quod ratio nequiit, ſæpe ſanavit mora.
CLY. Majora cruciant, quam ut moras poſſim pati.
Flammæ medullas & cor exurunt meum.
Miſtus dolori ſubdidit ſtimulos timor.
Invidia pulſat pectus. hinc animum jugo
Premit Cupido turpis, & vinci vetat,
Et inter iſtas mentis obſeſſæ faces.
Feſſus quidem, & dejectus, & peſſundatus
Pudor rebellat. fluctibus variis agor:
Ut cum hinc profundum ventus, hinc æſtus rapit,
Incerta dubitat unda, cui cedat malo.
Proinde emiſi regimen è manibus meis.
Quocunque me ira, quo dolor, quo ſpes feret,
Huc ire pergam: fluctibus dedam ratem.
Ubi animus errat, optimum eſt caſum ſequi.
NUT. Cæca eſt temeritas, quæ petit caſum ducem.
CLY. Cui ultima eſt fortuna, quid dubiam timet?
NUT. Tuta eſt, latetque culpa, ſi pateris, tua.

1 *Medea.* 2 *Argo.* 3 *Helena Paridem ſecuta.*

CLY.

CLY. Perlucet omne regiæ vitium domus.
NUT. Piget prioris & novum crimen ſtruis?
CLY. Res eſt profecto ſtulta, nequitiæ modus.
NUT. Quod metuit auget, qui ſcelus ſcelere obruit.
CLY. Et ferrum & ignis ſæpe medicinæ loco eſt.
NUT. Extrema primo nemo tentavit loco.
CLY. Capienda rebus in malis præceps via eſt.
NUT. At te reflectat conjugii nomen ſacrum.
CLY. Decem per annos vidua reſpiciam virum?
NUT. Meminiſſe debes ſobolis ex illo tuæ.
CLY. Equidem & 1 jugales filiæ memini faces;
Et generum Achillem. præſtitit matri fidem.
NUT. Redemit illa claſſis immotæ moras,
Et maria pigro fixa languore impulit.
CLY. Pudet, pigetque! Tyndaris cœli genus,
Luſtrale claſſi Doricæ peperit caput.
Revolvit animus virginis thalamos meæ,
Quos ille dignos 2 Pelopea fecit domo.
Cum ſtetit ad aras ore ſacrilego pater
Quaſi nuptiales, horruit Calchas ſuæ
Reſponſa vocis, & recedentes focos.
O ſcelera ſemper ſceleribus vincens domus!
Cruore ventos emimus, bellum nece.
NUT. Sed vela pariter mille fecerunt rates.
CLY. Non eſt ſoluta proſpero claſſis Deo?
Ejecit Aulis impias portu rates.
Sic auſpicatus bella, non melius gerit.
Amore 3 captæ, captus; immotus prece,
Sminthea tenuit ſpolia 4 Phœbei ducis,
Ardore ſacræ virginis jam tum furens.
Non illum Achilles flexit indomitus minis,
Non ille ſolus fata qui mundi videt,
In nos fidelis augur, 5 in captas levis:
Non populus æger, & relucentes rogi,
Inter ruentis Græciæ ſtragem ultimam.
Sine hoſte victus marcet, ac Veneri vacat,
Reparatque amores: neve deſertus foret
A pellice unquam barbara cœlebs torus,
Ablatam Achilli diligit Briſeida:
Nec rapere puduit è ſinu vulſam viri.

1 *Simulatis cum Achille nuptiis Iphigeniam immolabat.* 2 *Ob Tantali in Pelopem, & Atrei in libero crudelitatem.* 3 *Chryſeidos.* 4 *Chryſæ.* 5 *Cui fides habita eſt de Iphig. mactanda, non de reddenda Chryſeide.*

En 1 Paridis hostem! nunc novum vulnus gerens.
Amore 2 Phrygiæ vatis incensus furit:
Et post trophæa Troica, ac versum Ilium,
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere, anime; bella non levia apparas:
Scelus occupandum est. pigra, quem exspectas diem?
Pelopia Phrygiæ sceptra dum teneant nurus?
An te morantur virgines viduæ domi;
Patrique Orestes similis? horum te mala
Ventura moveant, turbo queis rerum imminet.
Quid misera cessas? en adest natis tuis
Furens noverca. per tuum, si aliud nequit,
Latus exigatur ensis, & perimat duos.
Misce cruorem. perde pereundo virum.
Mors misera non est, commori cum quo velis.
NUT. Regina, frena temet & siste impetum;
Et quanta tentes cogita, victor venit
Asiæ ferocis, ultor Europæ, trahens
Captiva Pergama, & diu victos Phrygas.
Hunc fraude nunc conaris & furto aggredi?
Quem non Achilles ense violavit fero.
Quamvis procacem torvus armasset manum;
Non melior Ajax, morte decreta furens;
Non sola Danais Hector & bello mora;
Non tela Paridis certa; non Memnon niger;
Non Xanthus armis corpora immistis gerens;
Fluctusque Simois cæde purpureos agens,
Non nivea proles Cycnus æquorei Dei;
Non bellicoso Thressa cum Rheso phalanx?
Non picta pharetras, securigera manu
Peltata Amazon; hunc domi reducem paras
Mactare, & aras cæde maculare impia?
Ultrix inultum Græcia hoc facinus feret?
Equos & arma, classibusque horrens fretum
Propone, & alto sanguine exundans solum,
Et tota captæ fata Dardaniæ domus
Regesta Danais. comprime affectus truces,
Mentemque tibimet ipsa pacifica tuam.

ÆGISTHUS, CLYTEMNESTRA.

Quod tempus animo semper ac mente horrui,
Adest profecto rebus extremum meis.
Quid terga vertis, anime? quid primo impetu

1 *Adulterii vindicem. Iron.* 2 *Cassandræ.*

Deponis

Deponis arma? crede perniciem tibi,
Et dira sævos fata moliri deos.
Oppone cunctis vile suppliciis caput,
Ferrumque & ignes pectore adverso excipe.
CLY. Ægisthe, non est pœna 1 sic nato mori.
ÆG. tu nos pericli socia, tu Læda fata
Comitare tantum: sanguinem reddet tibi
Ignavus iste ductor, ac 2 fortis pater.
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Jacensque vultus languido obtutu stupet?
CLY. Amor jugalis vincit, ac flectit retro.
Remeemus illuc unde non decuit prius
Abire: sic nunc casta repetatur fides.
Nam sera nunquam est ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccasse, pœne est innocens.
ÆG. Quo raperis amens? credis aut speras tibi
Agamemnonis fidele conjugium? ut nihil
Subesset animo, quod graves faceret metus;
Tamen superba & impotens flatu nimis
Fortuna magno, spiritus tumidos daret.
Gravis ille sociis stante adhuc Troja fuit:
Quid rere ad animum suapte natura trucem,
Trojam addidisse? rex Mycenarum fuit.
Veniet tyrannus. prospera animos efferunt,
Effusa circa pellicum quanto venit
Turba apparatu! sola sed longe eminet,
Tenetque regnum famula veridici Dei.
Feresne thalami victa consortem tui?
At illa nolet. ultimum est nuptæ malum,
Palam mariti possidens pellex domum.
Nec regna socium ferre, nec tedæ sciunt.
CLY. Ægisthe, quid me rursus in præceps rapis,
Iramque flammis jam residentem excitas?
Permisit aliquid victor in captas sibi:
Non conjugem hoc respicere, non dominam decet.
Lex alia solio est, alia privato toro.
Quid quod severas ferre me leges viro
Non patitur animus, turpis admissi memor?
Det ille veniam facile, cui venia est opus.
ÆG. Ita est. Paciscimutuam veniam licet.
Ignota tibi sunt jura regnorum haud nova.
Nobis maligni judices, æqui sibi,
Id esse regni maximum pignus putant,

1 *Ex incestu.* 2 *In morte filiæ.*

Si quidquid aliis non licet, solis licet.
CLY. Ignovit Helenæ: juncta Menelao redit,
Quæ Europam & Asiam paribus afflixit malis.
ÆG. Sed nulla Atridem Venere furtiva abstulit.
Nec cepit animum conjugi obstrictum suæ.
Jam crimen 1 ille quærit & caussas parat.
Nil esse crede turpe commissum tibi:
Quid honesta prodest vita flagitio carens,
Tibi dominus odit; fit nocens, non quæritur.
Spartamne repetes spreta, & à tanto viro,
Patriasque sedes profuga? non dant exitum
Repudia regnum. spe metum falsa levas.
CLY. Delicta novit nemo, nisi fidus, mea.
ÆG. Non intrat unquam regium limen fides.
CLY. Opibus merebor, ut fidem precio obligem.
ÆG. Precio parata, vincitur precio fides.
CLY. Surgit residuus pristinæ mentis pudor.
Quid obstrepis? quid voce blandiloqua mala
Consilia dictas? scilicet nubet tibi
Regum relicto rege, generosa exuli?
ÆG. Et cur Atrida videor inferior tibi?
Natus Thyeste? CL. Si parum est, adde & nepos.
ÆG. Auctore Phœbo gignor, haud generis pudet.
CLY. Phœbum nefandæ stirpis auctorem vocas?
Quem nocte subita frena revocantem sua
2 Cœlo expulistis? quid deos probro advocas,
Surripere doctus fraude geniales toros,
Quem Venere tantum scimus illicita virum?
Secede propere: dedecus claræ domus
Asporta ab oculis. hæc vacat regi ac viro.
ÆG. Exilia mihi sunt haud nova. assuevi malis,
Si tu imperas regina, non tantum domo
Argisve cedo: nil moror jussu tuo
Aperire ferro pectus arumnis grave.
CLY. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam?
Quæ invita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potius, ut rerum statum,
Dubium ac minacem juncta consilia explicent.

CHORUS ARGIVARUM.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi festa caput turba coronat:
Tibi virgineas laurum quatiens

1 *Agamemnon.* 2 *Cœna Thyestæ.*

De

De more comas innuba fundit
Stirps Inachia. tu quoque noſtros
Thebana manus comitare choros,
Quæque Eraſini gelidos fontes,
Quæque Eurotam, quæque virenti
Tacitum ripa bibis Iſmenon,
Quam fatorum præſcia Manto
Sata Tireſia Latonigenas
Monuit ſacris celebrare deos,
Arcus victor pace relata
Phœbe relaxa;
Humeroque graves levibus telis
Pone pharetras; reſonetque manu
Pulſa citata vocale chelys.
Nil acre velim.
Magnumque, modis intonet altis:
Sed quale ſoles leviore lyra
Flectere, carmen ſimplex, luſus
Cum docta tuos Muſa recenſet.
Licet & chorda graviore ſones,
Quale canebas cum Titanes
Fulmine miſſo fregere dei.
Vel cum montes montibus altis
Super impoſiti ſtruxere gradus
Trucibus monſtris, ſtetit impoſita
Pelion Oſſa; pinifer ambos
Preſſit Olympus.
Ades, O magni Soror & conjux
Conſors ſceptri, Regia Juno:
Tua te colimus turba Mycenæ.
Tu ſolicitum ſupplexque tui
Numinis Argos ſola tueris;
Tu bella manu pacemque regis;
Tu nunc lauros Agamemnonias
Accipe victrix.
Tibi multifora tibia buxo
Solenne canit. tibi fila movent
Docta puellæ carmine molli,
Tibi votivam matres Grajæ
Lampada jactant. ad tua conjux
Candida tauri delubra cadit,
Neſcia aratri, nullo collum
Signata jugo.

Tuque ô magni nata Tonantis
Inclyta Pallas, quæ Dardanias
Sæpe petisti cuspide turres:
Te permisto Matrona minor
Majorque choro colit, & referat
Veniente dea Templa sacerdos;
Tibi nexilibus turba coronis
Redimita venit.
Tibi grandævi lassique senes,
Compote voto reddunt grates,
Libantque manu vina trementi.
Et te, Trivia, grata memores
Voce precamur: tu maternam
Sistere Delon, Lucina, jubes,
Huc atque illuc prius errantem
Cyclada ventis. nunc jam stabilis
Fixa terras radice tenet;
Respuit auras, religatque rates
Assueta sequi. tu Tantalidos
Funera matris victrix numeras.
Stat nunc Sipyli vertice summo
Flebile saxum.
Et adhuc lachrymas Marmora fundunt.
Antiqua novas.
Colit impense fœmina virque
1 Numen geminum. Tuque ante omnes
Pater ac rector, fulmine pollens,
Cujus nutu simul extremi
Tremuere poli, generis nostri
Jupiter auctor, cape dona libens;
Abavusque tuam non degenerem
Respice 2 prolem.
Sed ecce, vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa lætitiæ gerens.
Namque hasta summa lauream ferro gerit:
Fidusque regi semper Euribates adest.

ACTUS TERTIUS.

EURYBATES, CLYTÆMNESTRA.

DElubra & aras cœlitum, & patrios Lares
Post longa fessus spacia, vix credens mihi,
Supplex adoro. vota superis solvite:
Telluris altum remeat Argolicæ decus

1 *Apollinem & Dianam.* 2 *Agamemnona.*

Tandem

Tandem ad penates victor Agamemnon suos.
CLY. Felix ad aures nuncius venit meas.
Ubinam petitus per decem conjux mihi
Annos moratur? pelagus, an terras premit?
EU. Incolumis, auctus gloria, laude inclytus,
Reducem expetito litori impressit pedem.
CLY. Sacris colamus prosperum tandem diem,
Et si propitios, attamen lentos, deos.
Tu pande, vivat conjugis frater mei,
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EU. Meliora votis posco, & obtestor deos:
Nam certa fari fors maris dubii vetat.
Ut sparsa tumidum classis excepit mare,
Ratis videre socia non potuit ratem.
Quin ipse Atrides æquore immenso vagus
Graviora pelago damna, quam bello tulit;
Remeatque victo similis, exiguas trahens
Laceraque victor classe de tanta rates.
CLY. Quis, fare, nostras hauserit casus rates,
Aut quæ maris fortuna dispulerit duces.
EU. Acerba fatu poscis: infaustum jubes
Miscere læto nuncium, refugit loqui
Mens ægra, tantis atque inhorrescit malis.
CLY. Exprome: clades scire qui refugit suas;
Gravat timorem, dubia plus torquent mala.
EU. Ut Pergamum omne Dorica cecidit face,
Divisa præda est. maria properantes petunt.
Jamque ense fessum miles exonerat latus;
Neglecta summas scuta per puppes jacent;
Ad militares remus aptatur manus;
Omnisque nimium longa properanti mora est.
Signum recursus regia ut fulsit rate,
Et clara lentum remigem emovet tuba,
Aurata primas prora signavit vias,
Aperitque cursus, mille quos puppes secent.
Hinc Aura primo lenis impellit rates,
Allapsa velis, unda vix tactu levis
Tranquilla Zephyri mollis afflatu tremit;
Splendetque classe pelagus, & pariter latet.
Juvat videre nuda Trojæ litora,
Juvat relicti sola Sigei loca.
Properat juventus omnis adductos simul
Lentare remos: adjuvat ventos manu,
Et valida nisu brachia alterno movet.

Suscata vibrant æquora, & latera increpant;
Dirimuntque canæ cærulum spumæ mare.
Ut aura plenos fortior tendit sinus,
Posuere tonsas, credita est vento ratis:
Fususque transtris miles; aut terras procul,
Quantum recedunt vela fugientes notat;
Aut bella narrat: Hectoris fortis minas,
Curruſque, & empto redditum corpus rogo
Sparsum cruore regis Herceum Jovem.
Tum qui jacente reciprocus ludit salo,
Tumidumque pando transilit dorso mare
1 Tyrrhenus omni piscis exsultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naves lætus, & rursus sequi.
Nunc prima tangens rostra lascivit chorus,
Millesimam nunc ambit & lustrat ratem.
Jam litus omne tegitur, & campi latent,
Et dubia parent montis Idæi juga,
Et jam, quod unum pervicax acies videt,
Iliacus atra fumus apparet nota.
Jam lassa Titan colla releyabat jugo;
In astra jam lux prona, jam præceps dies.
Exigua nubes sordido crescens globo
Nitidum cadentis inquinat Phœbi jubar.
Suspecta varius occidens fecit freta.
Nox prima cœlum sparserat stellis. jacent
Deserta vento vela. tum murmur grave
Majora minitans collibus summis cadit,
Tractuque longo litus ac petræ gemunt,
Agitata ventis unda venturis tumet:
Cum luna subito conditur, stellæ cadunt,
In astra pontus tollitur. cœlum perit.
Nec una nox est. densa tenebras obruit
Caligo, & omni luce subducta fretum
Cœlumque 2 miscet, undique incumbunt simul,
Rapiuntque pelagus infimo everſum solo
Adversus Euro Zephyrus, & Boreæ Notus.
Sua quisque mittunt tela, infesti fretum
Emoliuntur. turbo convolvit mare,
Strymonius altas Aquilo contorquet nives;
Libycusque arenas auster ac Syrtes agit,
Nec manet in Austro; fit gravis nimbis Notus,
Imbre auget undas; Eurus Orientem movet,

1 *Tyrrheni piratæ in Delphinas versi.* 2 *Ut neutrum discernas.*

Naba-

Nabathæa quatiens regna, & Eoos sinus.
Quid rapidus ora Corus Oceano exerens?
Mundum revelli sedibus totum suis,
Ipsosque rupto crederes cœlo deos
Decidere, & atrum rebus induci Chaos.
Vento resistit æstus, & ventus retro
Æstum revolvit. non capit sese mare:
Undasque miscent imber & fluctus suas.
Nec hoc levamen denique ærumnis datum est,
Videre saltem, & nosse, quo pereant malo.
Premunt tenebræ lumina, & diræ Stygis
Inferna nox est, excidunt ignes tamen,
Et nube dirum fulmen elisa micat:
Miserisque lucis tanta dulcedo est malæ;
Hoc lumen optant. ipsa se classis premit,
Et prora proræ nocuit, & lateri latus.
Illam dehiscens pontus in præceps rapit,
Hauritque, & alto redditam revomit mare,
Hæc onere sidit. illa convulsum latus
Summittit undis. fluctus hanc decimus tegit.
Hæc lacera, & omni decore populato levis
Fluitat; nec illi vela, nec tonsæ manent?
Nec rectus altas malus antennas ferens;
Sed trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & usus audet: ars cessit malis,
Tenet horror artus. omnis officio stupet
Navita relicto. remus effugit manus.
In vota miseros ultimus cogit timor,
Eademque superos Troës & Danai rogant.
Quid fata possunt! invidet Pyrrhus patri,
Ajaci Ulysses, Hectori Atrides minor,
Priamo Agamemnon. quisquis ad Trojam jacet,
Felix vocatur, cadere qui meruit manu.
Quem fama servat. victa quem 1 tellus premit.
Nil nobile auſos pontus atque undæ ferent?
Ignava fortes fata consument viros:
2 Perdenda mors est. quisquis es nondum malis
Satiate tantis cœlitum, tandem tuum
Numen serena. cladibus nostris dares
Vel Troja lachrymas. odia si durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus?
Quid 3 hos simul perire nobiscum juvat,
4 Quibus perimus? sistite infestum mare:

1 *Troja*, 2 i. e. *Invida*, 3 *Troas*. 4 *In quorum ultionem.*

Vehit

Vehit ista Danaos classis & Troas vehit.
Nec plura possunt; occupat vocem mare.
Ecce alia clades. fulmine irati Jovis
Armata Pallas, quidquid aut hasta minax,
Aut ægide, aut furore Gorgoneo potest,
Aut igne patrio, tentat; & cœlo novæ
Spirant procellæ. solus invictus malis
Luctatur Ajax, vela cogentem hunc sua
Tenso rudente flamma perstrinxit cadens.
Vibratur aliud fulmen. hoc toto impetu
Tortum reducta Pallas excussit manu,
Imitata patrem transit Adjacem, & ratem
Ratisque partem secum & Ajacis tulit.
Nil ille motus, ardua ut cautes salo
Ambustus exstat: dirimit insanum mare;
Fluctusque rumpit pectore, & navem manu
Complexus in se traxit, & cœco mari
Collucet Ajax. omne resplendet fretum.
Tandem occupata rupe, furibundum intonat,
Superasse nunc se pelagus, atque ignes: juvat
Vicisse cœlum, Palladem, fulmen, mare.
Non me fugavit bellici terror Dei.
Et Hectorem una solus & Martem tuli.
Phœbea nec me tela pepulerunt gradu.
Cum Phrygibus istos vicimus. tandem horream,
1 Aliena inerti tela mitti dextera?
Quid si ipse mittat? plura cum auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens undis caput,
Solvitque montem, quem cadens secum tulit:
Terraque & igne victus & pelago jacet.
Nos alia major naufragos pestis vocat.
Est humilis unda, scrupeis mendax vadis,
Ubi saxa rapidis clusa vorticibus tegit
Fallax Capharæus. æstuat scopulis fretum,
Fervetque semper fluctus alterna vice.
Arx imminet prærupta, quæ spectat mare
Utrinque geminum: Pelopis hinc oras tui,
Et Isthmon, arcto qui recurvatus solo
Ionia jungi maria 2 Phryxeis vetat:
Hinc 3 scelere Lemnon nobilem; hinc & Chalcida,

1 *Jovis sc. fœminea manu Palladis.* 2 *Ægæo, Hellespontus enim Ægæi pars, a Phryxo.* 3 *Fœminæ, præter Hypsipylen quæ Thoantis pepercit, viros omnes interfecerunt.*

Tardam

Tardamque ratibus Aulida hanc arcem occupat
Palamedis ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è summo efferens;
In saxa ducit perfida classem face.
Hærent acutis rupibus fixæ rates.
Has inopis undæ brevia comminuunt vada.
Pars vehitur hujus prima, pars scopulo sedet.
Hanc alia retro spacia relegentem ferit,
Et fracta frangit. jam timent terram rates,
Voluntque maria. cedit in luctum furor.
Postquam litatum est. Phœbus in lucem redit,
Et damnâ noctis tristis ostendit dies.
CLY. Utrumne doleam, læter an reducem virum?
Remeasse, lætor. vulnus at regni grave
Lugere cogor. redde jam Grajis, pater,
Altisona quatiens regna, placatos deos.
Nunc omne læta fronde veletur caput.
Sacrifica dulces tibia effundat modos;
Et nivea magnas victima ante aras cadat.
Sed ecce turba tristis, incomptæ comas,
Iliades adsunt: quas super celso gradu
Effrena Phœbas entheas laurus quatit.

CHORUS TROADUM, CASSANDRA.

HEu quam dulce malum mortalibus additum,
Vitæ dirus amor: cum pateat malis
Effugium, & miseros libera mors vocet,
Portus æterna placidus quiete!
Nullus hunc terror, nec impotens
Procella fortunæ movet,
Aut iniqui flamma Tonantis.
Pax alta. nullos civium cœtus
Timet, aut minaces victoris iras;
Non maria asperis insana Coris:
Non acies feras,
Pulvereamque nubem
Motam Barbaricis equitum catervis;
Non urbe cum tota populos cadentes:
Hostica muros populante flamma,
Indomitumve bellum. perrumpet omne
Solus contemptor levium deorum,
Qui vultus Acherontis artri,
Qui Styga triltem non tristis videt,

Audetque vitæ ponere finem,
Par ille regi, par superiserit.
O quam miserum est nescire mori!
Vidimus patriam ruentem nocte funesta,
Cum Dardana tecta Dorici raperetis ignes.
Non illa bello victa, nec armis,
Ut quondam Herculea cecidit pharetra:
Quam non Peleï Thetidisque natus,
Charusque Pelidæ nimium feroci
Vicit, acceptis cum fulsit armis.
Fuditque Troas fallus Achilles:
Aut cum ipse Pelides animos feroces
Sustulit luctu, celeremque saltu
Troades summis timuere muris.
Perdidit in malis extremum decus,
Fortiter vinci. restitit annis
Troja bis quinis,
Unius noctis peritura fato.
Vidimus simulata dona molis immensa;
Danaumque fatale 1 munus duximus nostra
Creduli dextra: tremuitque sæpe
Limine in primo sonopes, cavernis
Conditos reges bellumque gestans:
Et licuit versare dolos, ut ipsi
Fraude sua capti caderent Pelasgi.
Sæpe commotæ sonuere parmæ
Tacitumque murmur percussit aures;
Et fremuit male subdolo
Parens Pyrrhus Ulyssi.
Secura metus Troica pubes
Sacros gaudet tangere funes.
Hinc æquævi gregis Astyanax
Hinc 2 Æmonio desponsa rogo,
Ducunt turmas: hæc fœmineas,
Ille viriles.
Festæ matres votiva ferunt
Munera divis. festi patres
Adeunt aras. unus tota est:
Vultus in urbe.
Et, quod nunquam post Hectoreos
Vidimus ignes, læta est Hecube.
Quid nunc primum, dolor infelix,
Quidve extremum deflere paras?

1 *Equum ligneum.* 2 *Polyxena Achilli victima futura.*

Mœnia

Mœnia divûm fabricata manu,
Diruta noſtra?
An templa deos ſuper uſta ſuos?
Non vacat iſtis lachrymare malis.
Te, magne parens, flent Iliades:
Vidi, vidi, ſenis in jugulo,
Telum Pyrrhi vix exiguo
Sanguine tingi.
CAS. Cohibite lachrymas, omne quas tempus petit
Troades, & ipſæ veſtra lamentabili
Lugete gemitu funera. ærumnæ meæ
Socium recuſant. cladibus quellus meis
Removete, noſtris ipſa ſufficiam malis.
CHO. Lachrymas lachrymis miſcere juvat.
Magis exurunt quos ſecretæ
Lacerant curæ. juvat in medium
Deflere ſuos. nec enim, quamvis
Dura virago patienſque mali,
Poteris tantas flere ruinas.
Non quæ verno nobile carmen
Ramo cantat triſtis Aëdon,
Ityn in varios modulata ſonos?
Non quæ tecti Biſtonis ales
Reſidens ſummis impia diri
Furta mariti garrula deflet;
Lugere tuam poterit digne
Conquella domum: licet ipſe velit
Clarus niveos inter olores:
Iſtrum cygnus Tanaimque colens
Extrema loqui: licet Alcyones 2
Ceyca ſuum fluxu leviter
Plangente ſonent, cum tranquillo
Male confiſæ credunt iterum
Pelago audaces, fœtuſque ſuos
Nido pavidæ titubante fovent:
Non ſi molles imitata viros 3
Triſtis laceret brachia tecum,
Quæ turritæ turba parenti
Pectore rauco concita, buxum
Ferit, ut Phrygium lugeat Attyn.
Non eſt lachrymis, Caſſandra, modus,
Quia quæ patimur vicere modum.

1 *Ovid. 6. Met.* 2 *Ovid. 11 Met.* 3 *Gallæ Cybeles Sacerdotes.*

Sed cur ſacratas diripis capiti infulas?
Miſeris colendos maxime ſuperos reor.
CAS. Vicere noſtra jam metus omnes mala.
Equidem nec ulla cœlites placo prece:
Nec, ſi velint ſævire, quo noceant, habent,
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas.
Quæ patria reſtat? quis pater? quæ jam ſoror?
Bibere tumuli ſanguinem atque aræ meum.
Quid illa felix turba fraterni gregis?
Exhauſta nempe: regiam miſeri ſenis
Vacuam relinqui. totque per thalamos vident,
Præter 2 Lacænam, cæteras viduas nurus.
Tot illa regum mater, & regimen Phrygum
Fœcunda in 3 ignes Hecuba, fatorum novas
Experta leges 4 induit vultus feros.
Circa ruinas rabida latravit ſuas,
Trojæ ſuperſtes, Hectori, Priamo, ſibi.
CHO. Silet repente Pœbas, & pallor genas,
Creberque totum poſſidet corpus tremor.
Stetere vittæ. mollis horreſcit coma.
Anhela corda murmure incluſo fremunt.
Incerta nutant lumina; & verſi retro
Torquentur oculi, rurſus immites rigent.
Nunc levat in auras altior ſolito caput,
Graditurque celſa, nunc reluctantes parat
Reſerare fauces; verba nunc cluſo male
Cuſtodit ore, Mænas impatiens dei.
CAS. Quid me furoris incitam ſtimulis novi,
Quid mentis inopem ſacra Pernaſſi juga
Rapitis? recede, Phœbe, jam non ſum tua.
Extingue flammas pectori infixas meo.
Cui nunc vagor veſana? cui bacchor furens?
Jam Troja cecidit. falſa quid vates ago?
Ubi ſum? fugit lux alma. & obſcurat genas
Nox alta, & æther abditus tenebris latet.
Sed ecce gemino ſole præfulget dies;
Geminumque duplices Argos attollit domos.
Idæa cerno nemora. fatalis ſedet
Inter potentes arbiter paſtor deas.
Timete reges, moneo 1 furtivum genus.
Agreſtis ille alumnus evertet domum.

1 *Helenam.* 2 *Tot filios rogis crematos reſpicit, vel Paridem ut ſup.* 3 *In canem verſa.* 4 *Ægyſthum ex inceſtu natum.*

Quid

Quid 1 iſta vecors tela fœminia manu
Diſtricta præfert? quem petit dextra virum
Lacæna cultu ferrum Amazonio gerens?
Quæ verſat oculos alia nunc facies meos?
Victor ferarum colla vexatus jacet
Ignobili ſub dente Marmaricus leo,
Morſus cruentos paſſus audacis leæ:
Quid me vocatis ſoſpitem ſolam è meis,
Umbræ meorum? te ſequor, tòta pater
Troja ſepulte, frater, auxilium Phrygum.
Terrorque Danaum, non ego antiquum decus
Video, aut calentes ratibus exuſtis manus:
Sed lacera membra, & ſaucios vinclo gravi
Fortes lacertos. te ſequor nimium cito
Congreſſe Achilli Troile. incertos geris
Deiphobe vultus 2 conjugis munus novæ,
Juvat per ipſos ingredi Stygios lacus;
Juvat videre Tartari ſævum canem,
Avidique regna Ditis. hæc hodie ratis
Phlegethontis atri regias animas vehet,
3 Victamque, victricemque. vos, umbræ, precor,
Jurata ſuperis unda te pariter precor,
Referate paulum terga nigrantis poli,
Levis ut Mycenas turba proſpiciat Phrygum.
Spectate miſeri. retro fata ſe vertunt.
Inſtant ſorores ſquallidæ.
Sanguinea jactant verbera.
Fert læva ſemuſtas faces;
Ardentque pallentes genæ,
Et veſtis atri funeris
Exeſa cingit ilia;
Strepuntque nocturni metus,
Et oſſa vaſti corporis
Corrupta longinquo ſitu
Palude limoſa jacent.
Et ecce defeſſus ſenex
Ad ora ludentes aquas
Non captat, oblitus ſitis,
Mœſtus futuro 4 funere.
Exultat, & ponit gradus
5 Pater decoros Dardanus.
CHO. Jam pervagatus ipſe ſe fregit furor,

1 *Clytemneſtra.* 2 *Helenæ, a qua proditus.* 3 *Meam & Agamemnonis.* 4 *Agamemnonis pronepotis ſui.* 5 *Tritavus.*

Caditque; flexo qualis ante aras gradu
Cervice taurus vulnus inciſa gerens
Relevemus artus entheos. tandem ſuos
Victrice lauro cinctus Agamemnon adit;
Conjuxque pariter obvios illi tulit
Greſſus: roditque juncta concordi gradu.

ACTUS QUARTUS.

AGAMEMNON, CASSANDRA.

TAndem revertor ſoſpes ad patrios lares.
O cara ſalve terra. tibi tot barbaræ
Dedere gentes ſpolia. tibi felix diu
Potentis Aſiæ Troja ſubmiſit manus.
Cur iſta vates corpus effuſa, ac tremens
Dubia labat cervice? famuli, attollite;
Refovete gelido latice. jam recipit diem
Marcenté viſu, ſuſcita ſenſus tuos.
Optatus ille portus ærumnis adeſt.
Feſtus dies eſt. CAS. 1 Feſtus & Trojæ fuit.
AG. Veneremur aras. CAS. Cecidit ante aras 2 pater.
AG. Jovem precemur pariter. CAS. Herceum Jovem?
AG. Credis videre te Ilium? CAS. Et Priamum ſimul.
AG. Heic Troja non eſt. CAS. Ubi Helena eſt, Trojam puto.
AG. Ne metue dominam famula. CAS. Libertas adeſt.
AG. Secura vive. CAS. Mors mihi eſt ſecuritas.
AG. Nullum eſt periculum tibimet. CAS. At magnum tibi eſt.
AG. Victor timere quid poteſt? CAS. Quod non timet.
AG. Hanc fida famuli turba, dum excutiat Deum,
Retinete. nequid impotens peccet furor.
At te pater, qui ſæva torques fulmina
Pelliſque nubes, ſidera & terras regis,
Ad quem triumphi ſpolia victores ferunt;
Et te ſororem cuncta pollentis viri,
Argolica Juno, pecore votivo libens
Arabumque donis, ſupplice & fibra colam.

CHORUS ARGIVARUM.

ARgos nobilibus nobile civibus,
Argos iratæ carum 3 novercæ,
Semper ingentes educas 4 alumnos;
Imparem æquaſti numerum deorum:

1 *Quo periit.* 2 *Priamus.* 3 *Junoni.* 4 *Ut Herculem qui diis additus.*

Tuus

Tuus ille biſſeno meruit labore
Allegi cœlo magnus Alcides;
Cui lege mundi Juppiter rupta
Roſcidæ noctis geminavit horas,
Juſſitque Phœbum tardius celeres
Agitare currus, & tuas lente
Remeare bigas candida Phœbe;
Retulitque pedem, alternis nomen
Stella 1 quæ mutat, ſeque 2 mirata eſt
Heſperum dici; Aurora movit
Ad ſolitas vices caput, & relabens
Impoſuit ſenis humero 3 mariti.
Senſit Ortus, ſenſit Occaſus,
Herculem naſci. violentus ille
Nocte non una poterat creari.
Tibi concitatus ſubſtitit mundus,
O puer magnum ſubiture cœlum!
Te ſenſit Nemeæus arcto
Preſſus lacerto fulmineus leo.
Cervaque Parrhaſis.
Senſit Arcadii populator agri,
Gemuitque taurus, Dictæa linquens
Horridus arva,
Morte fœcundum domuit draconem.
Vetuitque collo pereunte naſci,
Geminoſque fratres pectore ab uno
4 Tria monſtra natos, ſtipite incuſſo
Fregit inſultans: duxitque ad ortus
Heſperium pecus,
Geryonis ſpolium triformis,
Egit Threicium gregem,
Quem non Strymonii gramine fluminis,
Hebrive ripis pavit 5 tyrannus;
Hoſpitum dirus ſtabulis cruorem
Præbuit ſævis; tinxitque crudos
Ultimus rictus ſanguis aurigæ.
Vidit Hippolyte ferox,
Pectore è medio rapi ſpolium, & ſagittas.
Nube percuſſa Stymphalis alto
Decidit cœlo,
Arborque pomis fertilis aureis
Extimuit manus inſueta capi,

1 *Veneris ſtella, mane Lucifer, Veſperi Heſperus* 2 *Nondum eſſe diem.* 3 *Tithoni.* 4 *Trigeminum Geryona.* 5 *Diomedes.*

Fugitque in auras leviore ramo;
Audivit ſonitum crepitante lamna
Frigidus 1 cuſtos neſcius ſomni,
Linqueret cum jam nemus omne fulvo
Plenus Alcides vacuum metallo.
Tractus ad cœlum canis inferorum
Triplici catena, tacuit, nec ullo
Latravit ore; lucis ignotæ
Metuens colorem; te duce ſuccidit
Mendax Dardaniæ domus,
Et ſenſit arcus iterum timendos:
Te duce concidit totidem diebus
Troja, quot annis.

ACTUS QUINTUS.

CASSANDRA.

RES agitur intus magna, par annis decem.
Eheu quid hoc eſt? anime conſurge, & cape
Precium furoris. vicimus victi Phryges.
Bene eſt! reſurgis Troja; traxiſti jacens
Pares Mycenas: terga dat victor tuus.
Tam clara nunquam providæ mentis furor
Oſtendit oculis: video, & interſum, & fruor:
Imago viſus dubia non fallit meos:
Spectamus: epulæ regia inſtructæ domo,
Quales fuerunt ultimæ Phrygibus dapes,
Celebrantur: oſtro lectus Iliaco nitet;
Merumque in auro veteris Aſſaraci trahunt:
Et ipſe picta veſte ſublimis jacet,
Priami ſuperbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hoſtiles jubet,
Induere potius conjugis fidæ manu
Textos amictus, horreo. atque animo tremo.
Regemne perimet 2 exul, & adulter virum?
Venere fata: ſanguinem extremæ dapes
Domini videbunt, & cruor baccho incidet:
Mortifera vinctum perfidæ tradet neci.
Induta veſtis exitum manibus negat,
Caputque laxi & invii cludunt ſinus:
Haurit trementi ſemivir dextra latus,
Nec penitus adigit; vulnere in medio, ſtupet.
At ille, ut altis hiſpidus ſylvis aper,
Cum caſſe vinctus, tentat egreſſus tamen,

1 *Draco.* 2 *Ægiſthus.*

Arctatque motu vincla, & incassum furit:
Cupit fluentes undique & cæcos sinus
Disjicere, & hostem quærit implicitus suum.
Armat bipenni Tyndaris dextram furens:
Qualisque ad aras colla taurorum prius
Delignat oculis, ante quam ferro petat;
Sic huc & illuc impiam librat manum.
Habet, peractum est. pendet exigua male
Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu jacent.
Nondum recedunt. ille jam exanimem petit,
Laceratque corpus: illa fodientem adjuvat.
Uterque tanto scelere respondet suis:
Hic est Thyeste natus, hæc Helenæ soror!
Stat ecce Titan dubius 1 emerito die,
Suane currat an 2 Thyestea via.

ELECTRA.

FUge ô paternæ 3 mortis auxilium unicum,
Fuge, & sceleratas 4 hostium evita manus.
Eversa domus est funditus; regna occidunt,
Quid iste celeres concitus currus agit?
Germane, vultus veste 5 furabor tuos.
Quos anime demens, refugis? externos fugis?
6 Domus timenda est. pone jam trepidos metus
Orestа: amici fida præsidia intuor.

STROPHIUS, ELECTRA.

PHocide relicta Strophius, Elea inclytus
Palma revertor causa veniendi fuit,
Gratari amico, cujus impulsum manu
Cecidit decenni Marte concussum Ilium,
Quænam ista lachrymis lugubrem vultum rigat,
Pavetque mœsta? regium agnosco genus.
Electra, luctus causa quæ læta in domo est?
EL. Pater peremptus scelere materno jacet
Comes paternæ quæritur natus neci.
Ægisthus arces Venere quæsitas tenet.
ST. O nulla longi temporis felicitas!
EL. Te per parentis memoriam obtestor mei,
Per sceptra terris nota, per dubios deos,
Recipe hunc Orestеn, ac pium furtum occule,

1 *Finito.* 2 *Retrocedat.* 3 *Ulciscendæ spes unica.* 4 *Matris & Ægysthi.* 5 *Tegam.* 6 i. e. *Mater.*

ST. Etsi timendum cæsus Agamemnon docet,
Aggrediar, & te Oresta furabor libens.
Poscunt fidem secunda, at adversa exigunt.
Cape hoc decorum ludicri certaminis
Insigne frontis. læva victricem tenens
Frondem, virenti protegat ramo caput.
Et ista donum palma Pisæi Jovis,
Velamen eadem præstet atque omen tibi.
Tuque ô paternis assidens frenis comes,
Condisce, Pylade, patris exemplo fidem.
Vos, Græcia nunc teste, veloces equi,
Infida cursu fugite præcipiti loca,
EL. Excessit, abiit. currus effreno impetu
Effugit aciem. tuta jam operiar meos
Hostes, & ultro vulneri opponam caput.
Adest cruenta conjugis victrix sui,
Et signa cædis veste maculata gerit.
Manus recenti sanguine etiamnum madent,
Vultusque præ se scelera truculenti ferunt.
Concedam ad aras. patere me 1 vittis tuis,
Cassandra, jungi, paria metuentem tibi.

CLYTÆMNESTRA, ELECTRA, ÆGISTHUS, CASSANDRA.

HOstis parentis, impium atque audax caput,
Quo more 2 cœtus publicos, virgo, petis?
EL. Adulterorum virgo deserui domum,
CL. Quis esse credat virginem? EL. Gnatam tuam.
CL. Modestius cum matre. EL. Pietatem doces.
CL. Animos viriles corde tumefacto geris,
Sed agere domita fœminam disces malo.
EL. Ni forte fallor, fœminas ferrum decet.
CL. Et esse demens te parem nobis putas?
EL. Nobis? quis iste est alter Agamemnon tuus?
Ut vidua loquere. vir caret vita tuus.
CL. Indomita post hæc virginis verba impiæ
Regina frangam: citius interea mihi
Edissere ubi sit gnatus. ubi frater tuus.
EL. Exiit Mycenas. CL. Redde nunc gnatum mihi.
EL. Et tu parentem redde. CL. Quo latitat loco?
EL. Tuto; quietus, regna non metuens nova:
Justæ parenti 3 satis, at iratæ parum.

1 *Supplicationibus tuis quas vittata facis.* 2 *Apud veteres rarò in publicum prodibant virgines.* 3 *Responsum hoc.*

CL. Mor-

CL. Morieris hodie. EL. Dummodo hac moriar manu.
Recedo ab aris, sive te jugulo juvat
Mersisse ferrum: præbeo jugulum volens:
Seu more pecudum colla reflexari placet,
Intenta cervix vulnus exspectat tuum.
Scelus peractum est: cæde respersam viri
Atque obsoletam sanguine hoc dextram ablue.
CL. Consors pericli pariter ac regni mei
Ægisthe, gaudes? gnata genetricem impie
Probris lacessit; abditum fratrem occulit.
ÆG. Furibunda virgo, vocis infandæ sonum,
Et aure verba indigna materna opprime.
EL. Etiam monebit sceleris infandi artifex,
Per scelera nactus nomen ambiguum tuis?
Idem sororis gnatus, & patris nepos?
CL. Ægisthe, cessas impium ferro caput
Demetere? fratrem reddat, aut animam statim.
ÆG. Abstrusa cæco carcere & saxo exigat
Ævum, per omnes torta pœnarum modos.
Referre, quem nunc occulit, forsan volet
Inops, egens inclusa, pædore obsita,
Vidua ante thalamos, exul, invisa omnibus,
Æthere negato. sero succumbet malis.
EL. Concede mortem. ÆG. Si recusares, darem.
Rudis est tyrannus, morte qui pœnam exigit.
EL. Mortem aliquid ultra est? ÆG. Vita si cupias mori.
CL. Abripite famuli monstrum, & avectam procul
Ultra Mycenas, ultimo in regni angulo
Vincite, septam nocte tenebrosi specus,
Ut inquietam virginem carcer domet.
At ista pœnas capite persolvat suo,
Captiva conjux, regii pellex tori.
Trahite, ut sequatur conjugem ereptum mihi.
CA. Ne trahite, vestros ipsa præcedam gradus:
Perferre prima nuncium Phrygibus meis
Propero: repletum ratibus eversis mare;
2 Captas Mycenas: mille ductorem ducum,
Ut paria fata Troicis haberet malis,
Perisse dono fœminæ, stupro, dolo.
Nihil moramur, rapite, quin grates ago.
Jam jam juvat vixisse, post Trojam juvat.
CL. Furibunda morere. CA. Veniet & vobis furor.

1 *Parentes nesciebant utrum filium an nepotem vocarent.* 2 *Ab Ægysthо.* 3 *Te occisa Oreste furente.*

L. ANNÆI.

L. ANNÆI SENECÆ MEDEA

PERSONÆ.

MEDEA. JASON.
CREON. NUTRIX.
CHORUS. NUNCIUS.

ACTUS PRIMUS.

MEDEA.

1 Dii conjugales; tuque genialis tori
Lucina custos 2 quæque domitorem freti
Tiphyn novam frænare docuisti ratem;
Et tu profundi sæve dominator maris;
Clarumque Titan dividens orbi diem?
Tacitisque præbens conscium 3 sacris jubar,
4 Hecate triformis; quosque juravit mihi
Deos Jason; quosque Medeæ magis.
Fas est precari; noctis æternæ chaos,
Adversa superis regna, manesque impios,
Dominumque regni tristis, & 5 dominam fide
Meliore raptam, voce non fausta precor:
Adeste, adeste sceleris ultrices deæ,
Crinem solutis squallidæ serpentibus,
Atram cruentis manibus amplexæ facem,
Adeste: thalamis horridæ quondam meis
Quales stetistis 6 conjugi letum novæ,
Letumque 7 socero & regiæ stirpi date.
Mihi pejus aliquid, quod precer sponso malum;
Vivat; per urbes erret ignotas egens,
Exul, pavens, invisus, incerti laris:
Me conjugem optet; limen alienum expetat,
Jam notus hospes: quoque non aliud queam
Pejus precari, liberos similes patri,
Similesque matri. Parta, jam parta ultio est.

1 *Jup. Jun. Ven. Hymen.* &c. 2 *Minerva.* 3 *Ceteris.* 4 *Luna.* 5 *Proserpinam non repudiatam.* 6 *Creusæ.* 7 *Creonti.*

Peperi,

Peperi. querelas, verbaque incassum fero.
Non ibo in hostes? manibus excutiam faces,
Cœloque lucem. spectat hoc nostri sator
1 Sol generis, & spectatur? & curru insidens
Per solita puri spatia decurrit poli?
Non redit in ortus, & remetitur diem?
Da, da per auras curribus patriis vehi.
Committe habenas, genitor, & flagrantibus,
Ignifera loris tribue moderari juga.
Gemino Corinthus littori opponens moras,
Cremata flammis maria committat duo.
Hoc restat unum: pronubam thalamo feram
Ut ipsa pinum, postque sacrificas preces
Cædam dicatis victimas altaribus.
Per viscera ipsa quære supplicio viam,
Si vivis, anime: si quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle fœmineos metus,
Et inhospitalem 2 Caucasum mente indue.
Quodcunque vidit Phasis aut Pontus nefas,
Videbit Isthmos. effera, ignota, horrida,
Tremenda cœlo pariter ac terris mala,
Mens intus agitat; vulnera, & cædem, & vagum
3 Funus per artus. Levia memoravi nimis:
Hæc virgo feci. gravior exsurgat dolor.
Majora jam me scelera post partus decent.
Accingere ira, teque in exitium para
Furore toto 4 paria narrentur tua.
Repudia thalamis. quo virum linquis modo?
Hoc quo secuta es. rumpe jam segnes moras;
Quæ scelere pacta est, scelere rumpetur fides.

CHORUS.

AD 5 regum thalamos numine prospero,
Qui cœlum, superi, quique regunt fretum,
Adsint, cum populis rite 6 faventibus.
Primus sceptriferis colla Tonantibus
Taurus celsa ferat tergore candido.
Lucinam nivei fœmina corporis
Intentata jugo placet: &, asperi
Martis sanguineas 7 quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
Et cornu retinet divite copiam,

1 *Æta Medeæ pater solis erat fil.* 2 i. e. *Feritatem.* 3 *Absyrtum, quem discerpsit.* 4 *Æque scelesta.* 5 *Jasonis & Creusæ.* 6 *Fausta precantibus.* 7 *Venus vel Pax.*

Donetur tenera mitior hostia.
Et 1 tu qui 2 facibus legitimis ades,
Noctem discutiens auspice dextera,
Huc incede gradu marcidus ebrio,
Præcingens roseo tempora vinculo.
Et tu, quæ gemini prævia temporis
Tarde stella redis semper amantibus:
Te matres avidæ, te cupiunt nurus,
Quam primum radios spargere lucidos.
Vincit 3 virgineus decor
Longe Cecropias nurus:
Et quas Taygeti jugis
Muris quod caret 4 oppidum
Exercet juvenum modo,
Et 5 quas Aonius latex,
Alpheusque sacer lavat.
Cedent 6 Æsonio duci,
Si forma velit aspici,
7 Proles fulminis improbi,
Aptat qui juga tigribus:
Nec non 8 qui tripodas movet,
Frater 9 virginis asperæ.
Cedet Castore cum suo
Pollux cæstibus aptior.
Sic, sic, Cœlicolæ, precor,
Vincat fœmina conjuges,
Vir longe superet viros.
Hæc cum virgineo constitit in choro,
Unius facies præstitet omnibus.
Sic cum sole perit sideribus decor;
Et densi latitant Plejadum greges;
Cum Phœbe solitum lumine 10 non suo
11 Orbem circuitis cornibus alligat.
Ostro sic niveus phœniceo color
Perfusus rubuit: sic nitidum jubar
Pastor luce nova roscidus aspicit.
Ereptus thalamus 12 Phasidos horridis,
Effrenæ solitus pectora conjugis
Invita trepidus prendere dextera,
Felix Aoniam prendito virginem
Nunc primum soceris, sponse, volentibus:

1 *Hymenæe.* 2 *Nuptiis.* 3 *Creusæ.* 4 *Sparte.* 5 *Thebanas.* 6 *Jasoni.* 7 *Bacchus.* 8 *Apollo.* 9 *Dianæ.* 10 *Mutuato a sole.* 11 *In pleni lunio.* 12 *Medeæ.*

Concesso,

Concesso, juvenes, ludite 1 jurgio,
Hinc illinc, juvenes, mittite carmina:
Rara est in dominos justa licentia.
Candida thyrsigeri proles generosa Lyæi,
Multifidam jam tempus erat succendere pinum.
Excute solennem digitis marcentibus ignem.
Festa dicax fundat convicia Fescenninus.
Solvat turba jocos. tacitis eat illa tenebris
Si qua peregrino nubit fugitiva marito.

ACTUS SECUNDUS.

MEDEA, NUTRIX.

Occidimus. aures pepulit Hymenæus meas.
Vix ipsa tantum, vix adhuc, credo malum.
Hæc facere Jason potuit? erepto patre,
Patria atque regno, sedibus solam exteris
Deserere? durus merita contempsit mea,
Qui scelere 2 flammas viderat vinci & 3 mare?
Adeone credit omne consumptum nefas?
Incerta, vecors, mente non sana feror
Partes in omnes, unde me ulciscì queam.
Utinam esset illi frater! est conjux, in hanc
Ferrum exigatur. hoc meis satis est malis.
Si quod Pelasgæ, si quod urbes barbaræ
Novere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc est parandum. scelera te hortentur tua;
Et cuncta redeant; inclytum regni 4 decus
Raptum; & nefandæ virginis parvus 5 comes.
Divisus ense, funus incertum patri;
Sparsumque ponto corpus; & Peliæ senis
Decocta aheno membra. Funestum impie!
Quam sæpe fudi sanguinem? at nullam scelus
Irata feci. sævit infelix amor.
Quid tamen Jason potuit alieni 6 arbitrii
Jurisque factus? debuit ferro obvium
Offerre pectus. melius, ah melius, dolor
Furiose, loquere. si potest, vivat meus,
Ut fuit, Jason; sin minus, vivat tamen,
Memorque nostri, 7 muneri parcat meo.
Culpa est Creontis tota, qui sceptro impotens
Conjugia solvit; quique genitricem abstrahit

1 *Jocularì sc. in nuptiis.* 2 *Ignivomos tauros.* 3 *Pactum discerpto fratre.* 4 *Aureum vellus.* 5 *Absyrtus fr.* 6 *Sub Creonte.* 7 *Vitæ qua meo munere fruitur.*

Natis; & arcto pignore adstrictam fidem
Dirimit: petatur solus hic, pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum,
Videbit atrum verticem flammis agi
Malea longas navibus flectens moras.
NUT. Sile obsecro quæstusque secreto abditos
Manda dolori. gravia quisquis vulnera
Patiente & æquo immotus animo pertulit,
1 Referre potuit. ira, quæ tegitur, nocet.
Professa produnt odia vindictæ locum.
ME. Levis est dolor, qui capere consilium potest,
Et clepere sese; magna non latitant mala.
Libet ire contra. NUT. Sitte furialem impetum
Alumna: vix te tacita defendit quies.
ME. Fortuna fortes metuit, ignavos premit.
NUT. Tunc est probanda, si locum virtus habet.
ME. Nunquam potest non esse virtuti locus.
NUT. Spes nulla monstrat rebus afflictis viam.
ME. Qui nil potest sperare, desperet nihil.
NUT. Abiere Colchi; conjugis nulla est fides;
Nihilque supereſt opibus è tantis tibi.
ME. Medea supereſt: heic mare & terras vides:
Ferrumque & ignes, & deos, & fulmina.
NUT. Rex est timendus. ME. Rex meus fuerat pater.
NUT. Non metuis arma? ME. Sint licet 2 terra edita.
NUT. Moriere. ME. Cupio. NUT. Profuge. ME. Pœnituit fugæ.
Medea fugiam? NUT. Mater es. ME. Cui sim, vides.
NUT. Profugere dubitas? ME. Fugiam: at ulciscar prius.
NUT. Vindex sequetur. ME. Forsan inveniam moras.
NUT. Compesce verba; parce jam demens minis,
Animosque minue. tempori aptari decet.
ME. Fortuna opes auferre, non animum potest.
Sed cujus ictu regius cardo strepit?
Ipse est Pelasgo tumidus imperio Creon.

CREON, MEDEA.

MEdea, Colchi noxium Ætæ genus,
Nondum meis exportat è regnis pedem?
Molitur aliquid. nota fraus; nota est manus.
Cui parcit illa? quemve securum sinit?
Abolere propere pessimam ferro luem
Equidem parabam, precibus evicit gener.
Concessa vita est: liberet fines metu;

1 *Ulcisci.* 2 *Ut gigantea quæ Jason mea ope vicit.*

Abeatque

Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque noſtros propius affatus petit.
Arcete, famuli, tactu & acceſſu procul,
Jubete ſileat. regium imperium pati
Aliquando diſcat. vade veloci via,
Monſtrumque ſævum, horribile, jam dudum avehe.
ME. Quod crimen aut quæ culpa multatur fuga?
CR. Quæ cauſſa pellat, innocens mulier rogat.
ME. 1 Si judicas, cognoſce: ſi regnas, jube.
CR. Æquum atque iniquum regis imperium feras.
ME. Iniqua numquam regna perpetuo manent.
CR. I; quærere Colchis. ME. Redeo: qui advexit referat.
CR. Vox conſtituto ſera decreto venit.
ME. Qui ſtatuit aliquid parte inaudita altera,
Æquum licet ſtatuerit, haud æquus fuit.
CR. Auditus à te Pelia ſupplicium tulit.
Sed fare: cauſæ detur egregiæ locus.
ME. Difficile quam ſit animum ab ira flectere
Jam concitatum; quamque regale hoc putet,
Sceptris ſuperbas quiſquis admovit manus,
Qua cepit, ire; regia didici mea.
Quamvis enim ſim clade miſeranda obruta,
Expulſa, ſupplex, ſola, deſerta, undique
Afflicta; quondam nobili fulſi patre,
Avoque clarum Sole deduxi genus:
Quodcunque placidis flexibus Phaſis rigat:
Pontuſque quidquid Scythicus à tergo videt;
Paluſtribus qua maria dulcelcunt aquis:
Armata peltis quidquid exercet cohors,
Incluſa ripis vidua Thermodontiis:
Hoc omne noſter genitor imperio regit.
Generoſa, felix, decore regali potens
Fulſi. petebant tunc meos thalamos viri,
Qui nunc petuntur. rapida Fortuna ac levis
Præcepſque regno eripuit, exilio dedit.
Conſide regnis, cum levis magnas opes
Huc ferat & illuc caſus. hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodeſſe miſeris, ſupplices fido lare
Protegere. ſolum hoc Colchico regno extuli;
Decus illud ingens, Græciæ 2 florem inclytum,
Præſidia Achivæ gentis, & prolem deum
Servaſſe manet: 3 munus eſt Orpheus meum,

1 i. e. *Si juſtus es, me audias.* 2 *Argonautas.* 3 *Quod vivat.*

Qui saxa cantu mulcet, & sylvas trahit;
Geminumque munus Castor & Pollux, meum est:
1 Satique Borea: quique trans Pontum quoque
Summota Lynceus lumine immisso videt;
Omnesque 2 Minyæ: nam ducum taceo; ducem
Pro quo nihil debetur: hunc nulli imputo.
Vobis revexi cæteros; unum mihi.
Incesse nunc, & cuncta flagitia ingere;
Fatebor: obici crimen hoc solum potest,
Argo reversa. virgini placeat pudor,
Paterque placeat; tota cum ducibus ruet
Pelasga tellus: hic tuus primus gener
Tauri ferocis ori flagranti occidet.
Fortuna causam. qua volet, nostram premat:
Non pœnitet servasse tot regum decus.
Quodcunque culpa præmium ex omni tuli,
Hoc est penes te. si placet, damna ream:
Sed redde crimen, sum nocens, fateor, Creo;
Talem sciebas esse, cum genua attigi,
Fidemque supplex præsidis dextræ petii.
Terra hac miseriis angulum & sedem rogo,
Latebrasque viles. urbe si pelli placet,
Detur remotus aliquis in regnis locus.
CR. Non esse me, qui sceptra violenter geram,
Nec qui superbo miserias calcem pede,
Testatus equidem videor haud clare parum,
Generum exulem legendo, & afflictum, & gravi
Terrore pavidum. quippe te pœnæ expetit
Letoque Acastus, regna Thessalica obtinens:
Senio trementem debili atque ævo gravem,
Patrem peremptum queritur, & cæsi senis
Discissa membra; cum dolo captæ tuæ
Piæ sorores impium auderent nefas.
Potest Jason, si tuam caussam amoves,
Suam tueri: nullus innocuum cruor
Contaminavit: abfuit ferro manus,
Proculque vestro purus à cœtu stetit.
Sed tu malorum machinatrix facinorum,
Cui fœminea nequitia ad audendum omnia,
Virile robur, nulla famæ memoria est,
Egredere, purga regna; letales simul
Tecum aufer herbas, libera cives metu.
Alia sedens tellure 4 solicita Deos.

1 *Zethus & Calais* 2 *Thessali.* 3 *Jasonem.* 4 *Carminibus.*

ME. Profugere cogis? redde fugienti ratem,
Vel redde comitem. fugere cur ſolam jubes?
Non ſola veni; bella ſi metuis pati,
Utrumque regno pelle. cur fontes duos
Diſtinguis? [1] Illi Pelia, non nobis jacet.
Fugam, rapinaſque adice; deſertum patrem,
Lacerumque fratrem, quidquid etiamnum novas
Docet maritus conjuges, non eſt meum.
Toties nocens ſum facta, ſed nunquam mihi.
CR. Jam exiſſe decuit. quid ſeris fando moras?
ME. Supplex recedens illud extremum precor,
Ne culpa natos matris inſontes trahat.
CR. Vade, hos paterno, ut genitor, excipiam ſinu.
ME. Per ego auſpicatos regii thalami thoros,
Per ſpes futuras, perque regnorum ſtatus,
Fortuna varia dubia quos agitat vice,
Precor, brevem largire fugienti moram;
Dum extrema gnatis mater infigo oſcula,
Fortaſſe moriens. CR. Fraudibus tempus petis.
ME. Quæ fraus timeri tempore exiguo poteſt?
CR. Nullum ad nocendum tempus anguſtum eſt malis.
ME. Parumne miſeræ temporis lachrymis negas?
CR. Etſi repugnat precibus infelix timor,
Unus parando dabitur exilio dies.
ME. Nimis eſt; & ex hoc aliquid abſcindas licet;
Et ipſa propero. CR. Capite ſupplicium lues,
Clarus priuſquam Phœbus attollat diem;
Niſi cedis Iſthmo. ſacra me thalami vocant,
Vocat precari feſtus Hymenæo dies.

CHORUS.

AUdax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit;
Terraſque ſuas poſt terga videns,
Animam levibus credidit auris;
Dubioque ſecans æquora curſu,
Potuit tenui fidere ligno,
Inter vitæ mortiſque vias
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quiſquam ſidera norat;
Stelliſque, quibus pingitur æther,
Non erat uſus: nondum pluvias
Hyadas poterant vitare rates;

[1] *Jaſonis gratia.*

Non Oleniæ sidera capræ:
Non quæ sequitur flectitque senex
Arctica tardus plaustra Bootes:
Nondum Boreas, nondum Zephyrus
Nomen habebant.
Ausus Tiphys pandere vasto
Carbasa ponto, legesque novas
Scribere ventis. nunc lina sinu
Tendere toto nunc prolato
1 Pede transversos captare notos:
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo: nunc in summo
Religare loco, cum jam totos
Avidus nimium navita flatus
Optat, & alto rubicunda tremunt
Suppara velo.
Candida nostri sæcula patres
Videre, procul fraude remota;
Sua quisque piger litora tangens,
Patrioque senex factus in arvo,
Parvo dives, nisi quas tulerat
Natale solum. non norat opes,
Bene dissepti fœdera mundi
Traxit in unum Thessala pinus,
Jussitque pati verbera pontum;
Partemque metus fieri nostri
Mare sepositum. dedit illa graves
Improba pœnas, per tam longos
Ducta timores: cum duo 2 montes,
Claustra profundi, hinc atque illinc
Subito impulsu, velut 3 ætherio
Gemerent sonitu: spargeret astra
Nubesque ipsas mare deprensum,
Palluit audax Typhis, & omnes
Labente manu misit habenas:
Orpheus tacuit torpente lyra;
Ipsaque vocem perdidit 4 Argo.
Quid! cum Siculi 5 virgo Pelori,
Rapidos utero succincta canes,
Omnes pariter solvit hiatus,
Quis non totos horruit artus,
Toties uno latrante malo.

1 *Ima veli parte laxata.* 2 *Cyaneæ, Symplegades.* 3 *Tonitru.*
4 *Quæ vocalis ex Dodonæa quercu facta.* 5 *Scylla.*

Quid ! cum Ausonium diræ [1] pestes
Voce canora mare mulcerent,
Cum Pieria resonans cithara
Thracius Orpheus, solitam cantu
Retinere rates, pene coegit
Sirena sequi ? quod fuit hujus
Precium cursus ? aurea pellis ;
Majusque mari Medea malum,
Merces prima digna carina.
Nunc Jam cessit pontus, & omnes
Patitur leges : non Palladia
Compacta manu regum referens
Inclyta remos quæritur Argo.
Quælibet altum cymba pererrat :
Terminus omnis motus, & urbes
Muros terra posuere novos.
Nil, qua fuerat sede, reliquit
Pervius orbis. Indus gelidum
Potat Araxem : Albim Persæ,
Rhenumque bibunt : venient annis
Secula seris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxat, & ingens
Pateat tellus, Tiphysque novos
Detegat orbes ? nec sit terris
Ultima Thule.

ACTUS TERTIUS.

NUTRIX, MEDEA.

ALumna, celerem quo rapis tectis pedem ?
Resiste, & iras comprime, ac retine impetum.
Incerta qualis entheos cursus tulit,
Cum jam recepto Mænas insanit Deo,
Pindi nivalis vertice, aut Nysæ jugis :
Talis recursat huc & huc motu effero,
Furoris ore signa lymphati gerens.
Flammata facies spiritum ex alto citat.
Proclamat : oculos uberi fletu rigat ;
Renidet, omnis specimen affectus capit ;
Hæret, minatur, æstuat, quæritur, gemit.
Quo pondus istud verget ? ubi ponet minas ?
Ubi se ille fluctus franget ? exundat furor
Non facile secum versat aut medium scelus.
Se vincet : iræ novimus veteres notas

1 *Sirenes.*

Magnum aliquid instat, efferum, immane, impium.
Vultum furoris cerno. Dii fallant metum!
ME. Si quæris odio, misera, quem statuas modum,
I Imitare amorem. regias egon' ut faces
Inulta patiar? segnis hic ibit dies,
Tanto petitus ambitu. tanto datus?
Dum terra cœlum media libratum feret,
Nitiduſque certas mundus evolvet vices,
Numeruſque arenis deerit; & ſolem dies,
Noctem ſequentur aſtra; dum ſiccas polus
Verſabit Arctos, flumina in pontum cadent;
Nunquam meus ceſſabit in pœnas furor,
Creſcetque ſemper. quæ ferarum immanitas,
Quæ Scylla, quæ Charybdis Ionium mare
Siculumque ſorbens, quæque anhelantem premens
2 Titana? tantis Ætna fervebit minis?
Non rapidus amnis, non procelloſum mare,
Pontuſque Coro ſævus, aut vis ignium
Adjura fletu, poſſit inhibere impetum
Iraſque noſtras. flernam & evertam omnia.
Timuit Creontem, ac bella 3 Theſſalici ducis:
Amor timere neminem verus poteſt.
Sed ceſſerit convictus & dederit manus;
Adire certe, & conjugem extremo alloqui
Sermone potuit: hoc quoque extimuit ferox.
Laxare certe tempus immitis fugæ
Genero licebat. liberis unus dies
Datus duobus. non queror tempus breve:
Multum patebit. faciet, hic faciet dies,
Quod nullus unquam taceat. invadam deos,
Et cuncta quatiam. NUT. Recipe turbatum malis,
Hera, pectus; animum mitiga. ME. Sola eſt quies,
Mecum ruina cuncta ſi video obruta,
Mecum omnia abeant. trahere, cum pereas libet.
NUT. Quam multa ſint timenda, ſi perſtas, vide.
Nemo potentes aggredi tutus poteſt.

JASON, MEDEA.

O Dura fata ſemper, & ſortem aſperam,
Cum ſævit & cum parcit, ex æquo malam!
Remedia toties invenit nobis Deus
Periculis pejora. ſi vellem fidem

1 i. e. *Nullum ſtatuas modum.* 2 *Typhoeam vel Enceladum.* 3 *Acaſti.*

Præſtare

Præstare meritis conjugis, leto fuit
Caput offerendum: si mori nolim, fide
Misero carendum est. non timor vincit virum,
Sed trepida pietas: quippe sequeretur necem
Proles parentum, ô sancta, si cœlum incolis,
Justitia, numen invoco ac testor tuum;
Nati patrem vicere quin ipsam quoque,
Etsi ferox est corde, nec patiens jugi,
Consulere natis malle, quam thalamis, reor,
Constituit animus precibus iratam aggredi.
Atque ecce, viso memet, exsiluit, furit.
Fert odia præ se, totus in vultu est dolor.
ME. Fugimus Jason, fugimus. hoc non est novum
Mutare sedes: causa fugiendi nova est.
Pro te solebam fugere, discedo, exeo.
Penatibus profugere quam cogis tuis,
Ad quos remittis? Phasin & Colchos petam,
Patriumque regnum; quæque fraternus cruor
Perfudit arva? quas peti terras jubes?
Quæ maria monstras? Pontici fauces freti?
Per quas revexi nobiles regum manus,
Adulterum secuta per Symplegadas?
Parvamne Iolcon, Thessala an Tempe petam?
Quascunque aperui tibi vias, clusi mihi.
Quo me remittis? exuli exilium imperas,
Nec das, eatur: regius jussit gener:
Nihil recuso: dira supplicia ingere:
Merui. cruentis pellicem pœnis premat
Regalis ira, vinculis oneret manus,
Clausamque [1] saxo noctis æternæ obruat:
Minora meritis patiar. ingratum caput
Revolvat animus igneos tauri halitus,
Interque cævos gentis indomitæ metus,
Armifero in arvo flammeum Æetæ pecus,
Hostisque subiti tela: cum jussu meo
Terrigena miles mutua cæde occidit.
Adice expetita spolia Phrixei arietis,
Somnoque jussum lumina ignoto dare
Insomne monstrum: traditum fratrem neci:
Et scelere in uno non semel factum scelus;
Jussaque natas fraude deceptas mea
Secare membra non revicturi senis.
Aliena sequens regna, deserui mea.

1 *Carcere.*

Per

Per ſpes tuorum liberum, & certum larem,
Per victa monſtra, per manus, pro te quibus
Nunquam peperci, perque præteritos metus;
Per cœlum, & undas, conjugii teſtes mei,
Miſerere: redde ſupplici felix vicem.
Ex opibus illis, quas procul raptas Scythæ
Uſque à peruſtis Indiæ populis petunt,
Referta quaſque vix domus gazas capit,
Ornamus auro nemora, nil exul tuli
Niſi fratris artus. hos quoque impendi tibi.
Tibi patria ceſſit, tibi pater, frater, pudor.
Hac dote nupſi; redde fugienti ſua.
JA. Perimere cum te vellet infeſtos Creo,
Lachrymis meis evictus exilium dedit.
ME. Pœnam putabam; munus, ut video, eſt fuga.
JA. Dum licet abire, profuge, teque hinc eripe:
Gravis ira regum eſt ſemper. ME. Hoc ſuades mihi,
Præſtas Creuſæ; pellicem inviſam amoves.
JA. Medea amores obicit? ME. Et cædem, & dolos.
JA. Objicere crimen quod potes tandem mihi?
ME. Quodcunque feci. JA. Reſtat hoc unum inſuper;
Tuis ut etiam ſceleribus fiam nocens.
ME. Tua illa, tua ſunt illa. cui prodeſt ſcelus,
Is fecit. omnes conjugem infamem arguant;
Solus tuere, ſolus inſontem voca.
Tibi innocens ſit, quiſquis eſt pro te nocens.
JA. Ingrata vita eſt, cujus acceptæ pudet.
ME. Retinenda non eſt, cujus acceptæ pudet.
JA. Quin potius ira concitum pectus doma:
Placare 1 natis. ME. Abdico, ejuro, abnuo.
Meis Creuſa liberis fratres dabit?
JA. Regina gnatis exulum afflictis potens.
ME. Non veniat unquam tam malus miſeris dies,
Qui prole fœda miſceat prolem inclytam;
Phœbi 2 nepotes Siſyphi 3 nepotibus:
JA. Quid miſera meque teque in exitium trahis?
Abſcede quæſo. ME. Supplicem audivit Creo.
JA. Quid facere poſſim eloquere. ME. Pro me? vel ſcelus
JA. 4 Hinc rex, & illinc. ME. Eſt & his major metus,
Medea nos confligere, certemus, ſine.
Sit precium Jaſon. JA. Cedo defeſſus malis.
Et ipſa caſus ſæpe jam expertos time.

1 *Illorum gratia.* 2 *Medeæ filii.* 3 *Qui à Creuſa nati erant.* 4 *Creon & Acaſtus.*

ME.

ME. Fortuna ſemper omnis intra 1 me ſtetit.
JA. Acaſtus inſtat, propior eſt hoſtis Creo.
ME. Utrumque profuge. nolo ut in ſocerum manus
Armes; nec ut te cæde cognata inquines,
Medea cogit: innocens mecum fuge.
JA. Et quis reſiſtet, gemina ſi bella ingruant?
Creo atque Acaſtus arma ſi jungant ſua?
ME. His adjice Colchos, adjice Æëtem ducem,
Scythas Pelaſgis junge; demerſos dabo.
I. Alta extimeſco ſceptra. M. Ne cupias, vide.
JA. Suſpecta ne ſint, longa colloquia amputa.
ME. Nunc ſumme toto Juppiter cœlo tona,
Intende dextram, vindices flammas para,
Omnemque ruptis nubibus mundum quate;
Nec deligenti tela librentur manu;
In me, vel iſtum: quiſquis è nobis cadet,
Nocens peribit, non poteſt in nos tuum
Errare fulmen. JA. Sana meditari incipe,
Et placida fare. ſi quid ex ſoceri domo
Poteſt fugam levare, ſolamen pete.
ME. Contemnere animus regias, ut ſcis, opes
Poteſt, ſoletque: liberos tantum fugæ
Habere comites liceat. in quorum ſinu
Lachrymas profundam. te novi gnati manent.
JA. Parere precibus cupere me, fateor, tuis;
Pietas vetat. namque iſtud haud poſſim pati:
Non ſi ipſe memet cogat & rex, & ſocer.
Hæc cauſa vitæ eſt, hoc perulti pectoris
Curis levamen: ſpiritu citius queam
Carere, membris, luce. ME. Sic gnatos amat?
Bene eſt: tenetur: vulneri patuit locus.
Suprema certe liceat abeuntem loqui
Mandata, liceat ultimum amplexum dare.
Gratum eſt? & illud voce jam extrema peto,
Ne ſi qua noſter dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba: ſed melior tibi
Memoria noſtri ſubeat: hæc iræ data
Obliterentur. JA. Omnia ex animo expuli.
Precorque & ipſa fervidam ut mentem regas,
Placideque tractes, miſerias lenit quies.
ME. Diſceſſit. iran' eſt? vadis oblitus mei,
Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
Nunquam excidemus. hoc age, omnes advoca

1 *Mea poteſtate.*

Vires & artes. fructus est scelerum tibi,
Nullum scelus putare. vix fraudi est locus:
Timemur. hac aggredere, qua nemo potest
Quicquam timere. perge, nunc aude, incipe
Quidquid potes, Medea, quidquid non potes.
Tu fida nutrix, socia mœroris mei,
Variique casus, misera consilia adjuva.
Est palla nobis, munus ætheriæ domus,
Decusque regni, 1 pignus Æetæ datum
A Sole. gemmis est & auro textili
Monile fulgens: quodque gemmarum nitor
Distinguit aurum, quo solent cingi comæ.
Hæc nostra nati dona nubenti ferant,
Sed ante diris illita ac tincta artibus.
Vocetur Hecate, sacra luctifica appara
Struantur aræ, flamma jam tectis sonet.

CHORUS.

NUlla vis flammæ, tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti:
Quanta cum conjux 2 Viduata tædis
Ardet & odit.
Non ubi hibernos nebulosus imbres
Auster advexit; properatque torrens
Ister & junctos vetat esse pontes,
Ac vagus errat.
Non ubi impellit Rhodanus profundum;
Aut ubi in rivos nivibus solutis
Sole jam forti medioque vere
Tabuit Hæmus.
Cæcus est 3 ignis stimulatus ira,
Nec regi curat, patiturve frænos,
Haud timet mortem, cupit ire in ipsos
Obvius enses.
Parcite ô divi; veniam precamur,
Vivat ut tutus mare 4 qui subegit.
Sed furit vinci dominus profundi
Regna 5 secunda.
Ausus æternos agitare currus
Immemor metæ 6 juvenis paternæ,
Quos polo sparsit furiosus ignes
Ipse recepit.

1 *Quo filium suum probarit.* 2 *Repudiata.* 3 *Amor.* 4 *Jason.* 5 *Secunda sorte sibi data.* 6 *Phaeton.*

Constitit

Constitit nulli via nota magno,
Vade, qua tutum populo priori:
Rumpe nec sancti, violente, mundi
Fœdera sancta.
Quisquis audacis tetigit 1 carinæ
Nobiles ramos, nemorisque sacri
Pelion densa spoliavit umbra:
Quisquis intravit scopulos vagantes
Et tot emensus pelagi labores;
Barbara funem religavit ora,
Raptor externi rediturus auri;
Exitu diro temerata ponti
Jura piavit.
Exigit pœnas mare provocatum.
Tiphys in primis domitor profundi,
Liquet indocto regimen magistro;
Litore externo procul à paternis
Occidens regnis, tumuloque vili
Tectus, ignotas jacet inter umbras,
Aulis amissi memor inde regis
Portubus lentis retinet carinas
Stare querentes.
2 Ille vocali genitus Camœna,
Cujus ad Chordas modulante plectro
Restitit torrens, siluere venti,
Cui suo cantu volucris relicto
Adfuit tota comitante sylva;
Thracios 3 sparsus jacuit per agros:
Ad caput tractus fluvialis Hebri:
Contigit notam Styga, Tartarumque
Non rediturus.
Stravit Alcides Aquilone natos
Patre Neptuno genitum necavit,
Sumere innumeras solitum figuras.
4 Ipse post terræ pelagique pacem,
Post feri Ditis patefacta regna,
Vivus ardenti recubans in Oeta,
Præbuit sævis sua membra flammis,
Tabe consumptus, 5 gemini cruoris
Munere 6 nuptæ.
Stravit Ancæum violentus ictu

1 *Argus.* 2 *Orpheus ob cælibem vitam discerptus.* 3 *Periclymenum Ovid. 12. Met.* 4 *Hercules.* 5 *Hydræ & Nessii.* 6 *Deianiræ.*

1 Setiger, 2 fratres, Meleagre, matris
Impius mactas; moreriſque dextra
Matris iratæ. meruere cuncti.
Morte quod crimen tener expiavit
Herculi magno 3 puer irrepertus?
Raptus eſt tutas puer inter undas.
Ite nunc fortes; perarate pontum
Sorte timenda.
Idmonem, quamvis bene fata noſſet,
Condidit ſerpens Libycis arenis.
Omnibus verax, ſibi falſus uni
Concidit Mopſus, caruitque Thebis,
Ille qui vere cecinit futura.
Exul erravit Thetidis maritus.
Igne fallaci nociturus Argis
Nauplius præceps cadit in profundum.
Crimini pœnas patrio pependit,
Fulmine & ponto moriens Oileus.
Conjugis fatum redimens 4 Pheræi
5 Uxor impendit animam marito.
Ipſe, qui prædam ſpoliumque juſſit
Aureum prima revehi carina,
Uſtus accenſo Pelias aheno
Arſit anguſtas vagus inter undas.
Jam ſatis, divi, mare vindicaſtis.
Parcite 6 juſſo.

ACTUS QUARTUS,
NUTRIX.

PAvet animus, horret; magna pernicies adeſt,
Immane quantum augeſcit, & ſemet dolor
Accendit ipſe, vimque præteritam integrat?
Vidi furentem ſæpe & aggreſſam Deos
Cœlum trahentem; majus his, majus parat
Medea monſtrum. namque ut attonito gradu
Evaſit, & penetrale funeſtum attigit;
Totas 7 opes effudit, & quidquid diu
Etiam ipſa timuit, promit; atque omnem explicat
Turbam malorum; arcana, ſecreta, abdita.
Et triſte læva complicans ſacrum manu,
Peſtes vocat, quaſcunque ferventis creat
Arena Libyæ, quaſque perpetua nive

1 *Aper.* 2 *Ovid.* 8. *Met.* 3 *Hylas.* 4 *Admeti.* 5 *Alceſtis.*
6 *Jaſon.* 7 *Veneficia.*

Tauro

Taurus coercet frigore Arctoo rigens,
Et omne monstrum. tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba desertis adest.
Heic sera serpens corpus immensum trahit,
Trifidamque linguam exertat, & quærens quibus
Mortifera veniat, carmine audito stupet,
Tumidumque nodis corpus aggestis plicat,
Cogitque in orbes. parva sunt, inquit, mala,
Et vile telum est, ima quod tellus creat:
Cœlo petam venena, jam nunc tempus est
Aliquid movere fraude vulgari altius.
Huc ille, vasti more torrentis jacens
Descendat anguis; cujus immensos duæ
Major minorque sentiunt nodos 1 feræ;
Major Pelasgis 2 apta Sidoniis minor.
Pressaque tandem solvat Ophiuchus manus,
3 Virusque fundat. adsit ad cantus meos
Lacessere ausus gemina Python 4 numina.
Et Hydra & omnis redeat Herculea manu
Succisa serpens, cæde se reparans sua.
Tu quoque relictis pervigil Colchis ades,
Sopite primum cantibus serpens meis,
Postquam evocavit omne serpentum genus,
Congerit in unum frugis infaustæ mala;
Quæcunque generat invius saxis Erix;
Quæ fert opertis hyeme perpetua jugis
Sparsus cruore Caucasus Promethei;
Pharetraque pugnax Medus, aut Parthus levis;
Et queis sagittas divites Arabes linunt;
Aut quos sub axe frigido succos legunt
Lucis Suevi nobiles Hercyniis.
Quodcunque tellus vere nidifico creat;
Aut rigida cum jam bruma discussit decus
Nemorum & nivali cuncta constrinxit gelu;
Quodcunque gramen flore mortifero viret,
Diriseve tortis succus in radicibus.
Causas nocendi gignit, attrectat manu.
Æmonius illas contulit pestes Athos;
Has pindus ingens; illa Pangei jugis
Teneram cruenta falce deposuit comam;
Has aluit altum gurgitem Tigris premens;
Danubius illas; has per arentes plagas

1 *Ursæ.* 2 *Dirigendis navibus.* 3 *E serpente sc. expressum.*
4 *Apoll. & Dian.*

Tepidis Hydaſpes gemmiſer currens aquis,
Nomenque terris qui dedit Bætis ſuis,
Heſperia pulſans maria langenti vado;
Hæc paſſa ferrum eſt, dum parat Phœbus diem;
Illius alta nocte ſucciſus frutex:
At hujus ungue ſecta cantato ſeges.
Mortifera carpit gramina, ac ſerpentium
Saniem exprimit; miſcetque & obſcœnas aves,
Mœſtique cor buboni; & raucæ ſtrigis
Exſecta vivæ viſcera. hæc ſcelerum artifex
Diſcreta ponit: his rapax vix ignium;
His gelida pigri frigoris glacies ineſt.
Addit venenis verba, non iſtis minus
Metuenda. ſonuit ecce veſano gradu,
Canitque: mundus vocibus primis tremit.

MEDEA.

VOs precor vulgus ſilentum, voſque ferales deos,
Et Chaos cæcum atque opacam Ditis umbroſi domum,
Tartari ripis ligatos, ſquallidæ mortis ſpecus,
Suppliciis animæ remiſſis currite ad thalamos novos.
Rota reſiſtat membra torquens; tangat Ixion humum
Tantalus ſecurus undas 1 hauriat Pirenidas.
Gravior pœna ſedeat conjugis ſocero mei:
Lubricus per ſaxa retro Siſyphum 2 volvat lapis.
Vos quoque urnis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coite; veſtras hic dies quærit 3 manus.
Nunc meis vocata ſacris noctium 4 ſidus veni,
Peſſimos induta vultus; fronte non una minax.
Tibi more gentis vinculo ſolvens comam,
Secreta nudo nemora luſtravi pede.
Et evocavi nubibus ſiccis aquas;
Egique ad imum maria, & Oceanus graves
Interius undas æſtibus victis dedit.
Pariterque mundus lege confuſa ætheris
Et ſolem & aſtra vidit; & vetitum mare
Tetigiſtis Urſæ. temporum flexi vices,
Æſtiva tellus floruit cantu meo,
Meſſem coacta vidit hybernam Ceres.
Violenta Phaſis vertit in fontem vada;
Et Iſter in tot ora diviſus, truces

1 i.e. *Corinthum veniens ſitim expleat.* 2 *Odio Creontis cujus pater Siſyphus erat.* 3 *Ut nupta maritum prima nocte interficiat.* 4 *Lunæ.*

Compreſſ

Compressit undas, omnibus ripis piger.
Sonuere fluctus, tumuit insanum mare
Tacente vento. nemoris antiqui domus
Amisit umbram vocis imperio meæ.
Die relicto Phœbus in medio stetit.
Hyadésque nostris cantibus motæ labant.
Adesse sacris tempus est, Phœbe, tuis.
Tibi hæc cruenta serta texuntur manu,
Novena quæ serpens ligat:
Tibi hæc Typhoëus, membra qui 1 discors tulit,
Qui regna concussit Jovis.
Vectoris istic 2 perfidi sanguis ineft,
Quem Nessus expirans dedit.
Oetæus isto cinere defecit rogus,
Qui virus Herculeum bibit.
Piæ sororis, impiæ matris facem,
3 Ultricis Altheæ vides.
Reliquit istas invio plumas specu
Harpya, dum Zetem fugit,
His adice pinnas sauciæ Stymphalidos,
Lernæa passæ spicula.
Sonuistis aræ. tripodas agnosco meos,
Favente commotos Dea.
Video Triviæ currus agiles.
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; sed quos facie
Lurida mœsta, cum Thessalicis
Vexata minis, cœlum freno
Propiore legit. sic face tristem
Pallida lucem funde per auras;
Horrore novo terre populos;
Inque auxilium Dictynna, tuum
Preciosa sonent æra Corinthi.
Tibi sanguineo cespite sacrum
Solenne damus. tibi de medio
Rapta sepulchro fax nocturnos
Sustulit ignes. tibi mota caput
Flexa voces cervice dedi:
Tibi funereo de more jacens
Passos vincit vitta capillos.
Tibi jactatur tristis Stygia
4 Ramus ab unda. tibi nudato

1 *Superne homo inferne anguis.* 2 *Deianiræ vim intulit.*
3 *Ovid. 8. Met.* 4 *Vitaxus aut ejusmodi.*

Pectore Mænas sacro feriam
Bracchia cultro.
Manet noster sanguis ad aras.
Assuesce, manus, stringere ferrum,
1 Caroſque pati posse cruores.
Sacrum laticem percussa dedi.
Quod si nimium sæpe vocari
Quereris, votis ignosce, precor.
Caussa vocandi, 2 Persei, tuos
Sæpius arcus, una atque eadem
Semper, Jason, tu nunc vestes
Tingue Creusæ, quas cum primum
Sumpserit, imas urat serpens
Flamma medullas. ignis fulvo
Clusus in auro latet obscurus;
Quem mihi, cœli qui furta luit
Vincere fœto, dedit, & docuit
Condere vires arte Prometheus.
Dedit & tenui sulphure tectos
Mulciber ignes & vivacis
Fulgura flammæ de cognato
Phaëthonte tuli. habeo mediæ
3 Dona Chimæræ. habeo flammas
Usto tauri gutture raptas;
Quas permisto felle Medusæ,
Tacitum jussi servare malum.
Adde venenis stimulos. Hecate,
Donisque meis semina flammæ
Condita serva. fallant visus,
Tactusque ferant; me et in pectus
Venasque calor. stillent artus,
Ossaque sument, vincatque suas
Flagrante coma nova nupta faces,
Vota tenentur; ter latratus
Audax Hecate dedit, & sacros
Edidit ignes face luctifera.
Peracta vis est omnis. huc gnatos voca,
Pretiosa per quos dona nubenti feras.
Ite, ite nati, matris infaustæ genus,
Placate vobis munere & multa prece
Dominam & novercam. vadite, & celeres domum
Referte gressus, ultimo amplexu ut fruar.

1 *Filiorum sc.* 2 *Hecate.* 3 *Persei fil.*

CHORUS.

QUonam cruenta Mœnas,
Præceps amore sævo
Rapitur? quod impotenti
Facinus parat furore?
vultus citatus ira
Riget; & caput feroci
Quatiens superba motu
Regi minatur ultro.
Quis credat exulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem
Nullum vagante forma
Servat diu colorem.
Huc fert pedes, & illuc,
Ut tigris orba gnatis,
Cursu furente lustrat
Gangeticum nemus: sic
Frenare nescit iras
Medea non amores.
Nunc ira amorque causam
Junxere quid sequetur?
Quando efferet Pelasgis
Netanda Colchis arvis
Gressum: metuque solvet
Regnum, simulque reges?
Nunc Phœbe, mitte currus
Nullo morante loro?
Nox condat alma lucem,
Mergat diem timendum
Dux noctis Hesperugo.

ACTUS QUINTUS.

NUNCIUS, CHORUS, NUTRIX, MEDEA, JASON.

PEriere cuncta. concidit regni status.
Gnata atque genitor cinere permisto jacent.
CH. Qua fraude capti? NU. qua solent reges capi;
Donis. CH. in illis esse quis potuit dolus?
NUN. Et ipse miror; vixque jam facto malo
Potuisse fieri credo. CHO. quis cladis modus?
NUN. Avidus per omnem regiæ partem furit,

Ut jussus ignis: jam domus tota occidit;
Urbi timetur. CHO. unda flammas opprimat.
NUN. Et hoc in ista clade mirandum accidit;
Alit unda flammas, quoque prohibetur magis,
Magis ardet ignis: ipsa præsidia occupat.
NUT. Effer citatum sede Pelopeja gradum,
Medea. præceps quaslibet terras pete.
ME. Egon' ut recedam? si profugissem prius,
Ad hoc redirem, nuptias specto novas.
Quid, anime, cessas? sequere felicem impetum.
Pars ultionis ista, qua gaudes, quota est?
Amas adhuc furiosa? sic satis est tibi
Cœlebs Jason? quære pœnarum genus
Haud usitatum: jamque sic temet para.
Fas omne cedat, abeat expulsus pudor.
Vindicta levis est, quam ferunt parvæ manus.
Incumbe in iras, teque languentem excita,
Penitusque veteres pectore exim o impetus,
Violentius hauri. quidquid admissum est adhuc,
Pietas vocetur. hoc age: & faxo, sciant
Quam levia fuerint quamque vulgaris notæ,
Quæ 1 commodavi scelera. præluit dolor
Per ista noster. quid manus poterant rudes
Audere magnum? quid puellaris furor?
Medea nunc sum; crevit ingenium malis.
Juvat, juvat rapuisse fraternum caput;
Artus juvat secuisse, & 2 arcano patrem
Spoliasse sacro. juvat in exitium senis
Armasse natas. quære materiam, dolor,
Ad omne facinus non rudem dextram afferens.
Quo te, igitur, ira mittis? aut quæ perfido
Intendis hosti tela? nescio quid ferox
Decrevit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri. stulta properavi nimis.
Ex pellice utinam liberos hostis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum est,
Creusa peperit. placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit. ultimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei,
Vos pro paternis sceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu,
Pectusque tremuit; ira discessit loco,
Materque tota conjuge expulsa redit.

1 *Jasoni, non metu feci.* 2 *Aureo vellere Martis sacrato.*

Egon'

Egon' ut meorum liberum ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius, ah demens furor.
Incognitum istud facinus, ac dirum nefas
A me quoque absit, quod scelus miseri luent?
Scelus est Jasón genitor, & majus scelus
Medea mater. occidant: non sunt mei.
Pereant: mei sunt. crimine & culpa carent,
Sunt innocentes. fateor: & frater fuit.
Quid, anime, titubas? ora quid lachrymæ rigant?
Variamque nunc huc ira, nunc illuc amor
Diducit? anceps æstus incertam rapit.
Ut sæva rapidi bella cum venti gerunt?
Utrinque fluctus maria discordes agunt,
Dubiumque Pelagus fervet: haud aliter meum
Cor fluctuatur. ira pietatem fugat,
Iramque pietas cede pietati dolor.
Huc cara proles, unicum afflictæ domus
Solamen, huc vos ferte, & infusos mihi
Conjungite artus. habeat incolumes pater,
Dum & mater habeat. urget exilium, ac fuga.
Jam jam meo rapientur avulsi sinu,
Flentes, gementes. osculis pereant patris,
Periere matris. rursus increscit dolor,
Et fervet odium. repetit invitam manum
Antiqua mentis ira. qua ducis, sequor.
Utinam superbæ turba Tantalidos meo
Exisset utero, bisque septenos parens
Natos tulissem! sterilis in pœnas fui,
Patri patrique quod sat est, peperi duos.
Quonam ista tendit turba Furiarum impotens?
Quem quærit? aut quo flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas agmen infernum faces
Intentat? ingens anguis excusso sonat
Tortus flagello. quem trabe infesta petit
Megæra? cujus umbra dispersis venit
Incerta membris? frater est, pœnas petit.
Dabimus. sed omnes fige luminibus faces:
Lania, perure, pectus en furiis patet.
Discedere à me, frater, ultrices Deas,
Manesque ad imos ire securas jube:
Mihi me relinque, & utere hac, frater, manu;
1 Quæ strinxit ensem: victima manes tuos
Placamus ista. quid repens affert sonus?

1 *In te.*

Parantur

Parantur arma, meque in exitium petunt.
Excelsa noſtræ tecta conſcendam domus
Cæde inchoata. perge tu mecum comes.
Tuum quoque ipſa corpus hinc mecum aveham.
Nunc hoc age anime: non in occulto tibi eſt
Perdenda virtus, approba populo manum.
JA. Quicunque regum eſt cladibus fidus, dolens,
Concurre, ut ipſam ſceleris auctorem horridi
Capiamus, huc, huc, fortis armigeri cohors
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. Jam jam recepi ſceptra, germanum, patrem;
Spoliumque Colchi pecudis auratæ tenent,
Rediere regna; rapta viginitas redit.
O placida tandem numina! ô feſtum diem!
O nuptialem! vade. perfectum eſt ſcelus;
Vindicta nondum: perage dum facinus manu;
Quid nunc moraris, anime? quid dubitas! potes.
Jam cecidit ira: pœnitet; facti pudet.
Quid miſera, feci? miſera, pœniteat, licet;
Feci. voluptas magna me invitam ſubit:
Et ecce creſcit. deerat hoc unum mihi,
Spectator ipſe. nil adhuc factum reor.
Quidquid ſine iſto fecimus ſceleris, periit.
JA. En ipſa tecti parte præcipiti imminet.
Huc rapiat ignes aliquis, ut flammis cadat
Suis peruſta. ME. Congere extremum tuis
Natis, Jaſon, funus, ac tumulum ſtrue.
Conjux ſocerque juſta jam funeris habent
A me ſepulti: natus hic fatum tulit.
Hic te vidente dabitur exitio pari.
JA. Per numen omne, perque communes fugas
Toroſque, quos non noſtra violavit fides,
Jam parce nato; ſi quod eſt crimen, meum eſt:
Me dede morti; noxium macta caput.
ME. Hac, qua recuſas, qua doles, ferrum exigam.
I nunc ſuperbe, virginum thalamos pete;
Relinque matres. JA. Unus eſt pœnæ ſatis.
ME. Si poſſet una cæde ſatiari manus,
Nullam petiſſet. ut duos perimam tamen,
Nimium eſt dolori numerus auguſtus meo.
In matre ſi quod pignus etiamnum latet,
Scrutabor enſe viſcera, & ferro extraham.
JA. Jam perage cœptum facinus. haud ultra precor;
Moramque ſaltem ſuppliciis dona meis.

ME. Perfruere lento ſcelere, ne propera dolor.
Meus dies eſt: tempore accepto utimur.
JA. Infeſta memet perime. ME. Miſereri jubes.
Bene eſt, peractum eſt. plura non habui, dolor,
Qui tibi litarem. lumina huc tumida alleva
Ingrate Jaſon. conjugem agnoſcis tuam?
Sic fugere ſoleo. patuit in cœlum via,
Squammoſa gemini colla ſerpentes jugo
Summiſſa præbent. recipe jam natos parens
Ego inter auras aliti curru vehar.
JA. Per alta vade ſpacia ſublimi æthere:
Teſtare 1 nullos eſſe, qua veheris, deos.

L. ANNÆI
SENECÆ
HERCULES OETÆUS.

PERSONÆ.

HERCULES. — HYLLUS.
CHORUS, MULIERUM. — JOLE.
ALCMENA. — NUTRIX.
PHILOCTETES. — DEIANIRA.

ACTUS PRIMUS.

HERCULES.

SAtor Deorum, cujus excuſſum manu
Utræque Phœbi ſentiunt fulmen 2 domus,
Secure regna: protuli pacem tibi,
Quacunque Nereus porrigi terras vetat.
Non eſt tonandum, perfidi reges jacent.
Sævi tyranni: fregimus, quidquid fuit
Tibi fulminandum. ſed mihi cœlum parens
Adhuc negatur? parui certe Jove
Ubique dignus: teque teſtata eſt meum
Patrem noverca. quid tamen nectis moras?
Numquid timemur? numquid impoſitum ſibi
Non poterit Atlas ferre cum cœlo Herculem?

1 *Si te receperint.* 2 *Oriens & occidens.*

Quid astra genitor, quid negas? mors me tibi
Certe remisit. omne concessit malum,
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.
Nullus per urbes errat Arcadicas leo:
Stymphalis icta est: Mænali nulla est fera.
Sparsit peremptus aureum serpens nemus:
Et Hydra vires posuit, & notos Hebro
Cruore pingues hospitum fudi greges;
Hostisque traxi spolia Thermodontiæ.
Vidi 1 regentem fata; nec tantum redii,
Sed trepidus atrum Cerberum vidit dies,
Et ille Solem: nullus Antæus Lybis
Animam resumit. cecidit ante aras suas
Busiris: una est Geryon sparsus manu.
Tauruspue populis horridus centum pavor.
Quodcunque tellus genuit infestum, occidit,
Meaque fusum est dextera. iratis deis
Non licuit esse. si negat mundus feras,
2 Animum noverca, redde nunc gnato patrem,
Vel astra forti. nec pete ut monstres iter;
Permitte tantum, genitor; inveniam viam.
Vel si times, ne terra concipiat feras;
Properet malum quodcunque, dum terra Herculem
Habet, videtque, nam quis invadet mala?
Aut quis per urbes rursus Argolicas erit
Junonis odio dignus? in tutum meas
Laudes recepi: nulla me tellus silet.
Me sensit Ursæ frigidum Scythicæ genus,
Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys.
Te clare Titan testor, occurri tibi
Quacunque fulges, nec meos lux prosequi
Potuit triumphos: solis excessi vices,
Infraque nostras substitit metas dies.
Natura cessit: terra defecit gradum:
Laxata per me nox, & extremum Chaos
In me cucurrit: inde ad hunc orbem redii,
Unde retro nemo. tulimus Oceani minas,
Nec ulla valuit quatere tempestas ratem,
Quacunque pressi. pars quota est, quam prosequor?
Jam vacuus æther non potest odio tuæ
Sufficere nuptæ; quasque devincam feras
Tellus timet concipere, nec monstra invenit.
Feræ negantur. Hercules monstri loco

1 *Plutona.* 2 *Iram.*

Jam cœpit esse. quanta nunc fregi mala,
Quot scelera nudus? quidquid immane obstitit,
Solæ manus stravere. nec juvenis feras
Timui nec infans. quidquid est jussum, leve est.
Nec ulla nobis segnis illuxit dies.
O quanta fudi monstra, quæ nullus mihi
1 Rex imperavit! intulit virtus mihi
Junone 2 pejor, sed quid impavidum 3 genus
Feciſſe prodeſt? non habent pacem dei.
Purgata tellus omnis, in cœlo videt
Quodcunque timuit. transtulit Juno feras.
Ambit peremptus Cancer ardentem plagam
Libyæque sidus fertur, & messes 4 alit.
5 Annum fugatæ tradit Astrææ leo.
At ille jactans fervidam cœlo jubam
Auſtrum madentem siccat, & nimbos trahit,
Invasit omnis ecce jam cœlum fera,
Meque anteceſſit. victor è terris meos
Specto labores: astra portentis prius
Feriſque Juno tribuit; ut cœlum mihi
Faciat timendum. ſparſerit mundum licet,
Cœlumque terris pejus, ac pejus Styge
Irata faciat, dabitur Alcidæ locus.
Si poſt feras, poſt bella, poſt Stygium canem
Nondum astra merui, 6 Siculus Heſperium latus
Tangat Pelorus; una jam tellus erit:
Illinc fugabo maria, ſi jungi jubes;
Committat undas Iſthmus, & juncto ſalo
Nova ferantur Atticæ puppes via:
Mutetur orbis: vallibus currat novis
Iſter, novaſque Tanais accipiat vias:
Da da tuendos, Juppiter ſaltem, deos.
Illa licebit ſulmen à parte auferas,
Ego quam tuebor: ſive glacialem polum,
Seu me tueri fervidam partem jubes,
Hac eſſe ſuperos parte ſecuros puta.
Cirrhæa 7 Pæan templa, & ætheream domum
Serpente cæſo meruit: at quoties jacet
Python in Hydra? Bacchus & Perſeus deis
Jam ſe intulere: ſed quota eſt mundi plaga
Oriens ſubactus? aut quota eſt Gorgon fera?

1 *Ut Eurystheus.* 2 *Majora imperans.* 3 *Humanum ſi: metu liberaſſe.* 4 *Calore maturat.* 5 *Sol leone egreſſus intrat virginem.* 6 *Siciliam Italiæ jungam.* 7 *Apollo.*

Quis aſtra gnatus laudibus meruit ſuis
Ex te & noverca? quem tuli, mundum peto,
Sed tu, comes laboris Herculei Lyca,
Præfer triumphos, Eurryti victos lares,
Stratumque regnum: vos pecus rapite ocyus,
Qua templa tollens ara Cenæi Jovis
Auſtro timendum ſpectat Euboicum mare.

CHORUS, IOLE.

PAr ille eſt ſuperis, cui pariter dies
Et fortuna fuit. mortis habet vices,
Lente cum trahitur vita gementibus.
Quiſquis ſub pedibus fata rapacia,
Et [1] puppem poſuit liminis ultimi.
Non captiva dabit brachia vinculis,
Nec pompæ veniet nobile ferculum:
Nunquam eſt ille miſer, cui facile eſt mori,
Illum ſi medio decipiat ratis
Ponto, cum Borean expulit Africus
Aut Eurus Zephyrum, cum mare dividunt.
Non puppis laceræ fragmina colliget,
Ut littus medio ſperet in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
Non turpis macies & lachrymæ tenent,
Et crinis patrio pulvere ſordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices ſequeris mors, miſeros fugis.
Stamus nec patriæ mœnibus, heu locus
Et ſylvis dabitur, lapſaque ſordidæ
Fient templa caſæ: jam gelidus Dolops
Hac ducet pecudes. qua tepet obrutus
Stratæ qui ſupereſt OEchaliæ, cinis.
Illo Theſſalicus paſtor in oppido
Indocta referens carmina fiſtula,
Cantu noſtra canet tempora flebili.
Et dum pauca Deus ſecula contrahit,
Quæretur, patriæ quis fuerit locus.
Felix incolui non ſteriles locos,
Nec jejuna ſoli jugera Theſſali.
Ad Trachina vocor ſaxa rigentia,
Et dumeta jugis horrida torridis,
Vix gratum pecori montivago nemus.

1 *Charontis cymbam.*

At si quas melior sors famulas vocat,
Illas aut volucer transferet Inachus;
Aut Dircea colent mœnia, qua fluit
Ismenus tenui flumine languidus.
Heic 1 mater tumidi nupserat Herculis.
Quæ cautes Scythiæ, quis genuit lapis?
Num Titana ferum te Rhodope tulit,
Te præruptus Athos. te fera Caspia,
Quæ virgata tibi præbuit ubera?
Falsa est de geminis fabula noctibus,
Æther cum tenuit sidera longius,
Commisitque vices Lucifer Hespero,
Et soles vetuit 2 Delia tardior.
Nullis vulneribus pervia monstra sunt.
Ferrum sensit hebes, lentior est chalybs,
In nudo gladius corpore frangitur,
Et saxum resilit, fataque negligit,
Et mortem indomito corpore provocat.
Non illum poterant figere cuspides,
Non arcus Scythica tensus arundine,
Non quæ tela gerit Sarmata frigidus;
Aut qui soliferæ suppositus plagæ
Vicino Nabathæ vulnera dirigit.
Parthus Cnossiacis certior ictibus,
Muros OEchaliæ corpore propulit.
Nil obstare valet: vincere quod parat,
Jam victum est. quota pars vulnere concidit!
Pro fato potuit vultus iniquior,
Et vidisse sat est Herculeas minas.
Qui vastus Briareus, qui tumidus Gyges
Supra 3 Thessalicos constitit aggeres,
Ut cœlo insereret vipereas manus.
Hoc vultu riguit. commoda cladibus
Magnis magna patent. nil supereſt mali.
Iratum miseræ vidimus Herculem.
JO. At ego infelix, non templa suis
Collapsa deis, sparsosve focos,
Natis mistos arsisse patres.
Hominique deos, templa sepulchris:
Nullum querimur commune malum.
Alio nostras fortuna vocat
Lachrymas: alias flere ruinas
Mea fata jubent. quæ prima querar?

1 *Alcmena.* 2 *Luna.* 3 *Pelion, ossam & Olympum.*

Quæ ſumma gemam? pariter cuncta
Deflere juvat. nec plura dedit
Pectora tellus, ut digna ſonent
Verbera planctu. 1 vel Sipyli
Flebile ſaxum figite, ſuperi,
Vel in Eridani ponite ripis.
Ubi mœſta ſonat Phaëtontiadum
Turba ſororum: me vel Siculis
Addite ſaxis, ubi fata gemit
Theſſala Siren: vel in Edonas
Tollite ſilvas: qualis natum
2 Daulias ales ſolet Iſmaria
Flere ſub umbra. formam lachrymis
Aptate meis, reſonetque malis
Aſpera trachyn. Cyprias lachrymas
3 Myrrha tuetur: raptum 4 conjux
Ceyca gemit: ſibi Tantalis eſt
5 Facta ſuperſtes: fugit vultus
Philomela ſuos, natumque ſonat
Flebilis Itym. cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
Felix, felix, cum ſylva domus
Noſtra feretur, patrioque ſedens
Ales in agro referam querulo
Murmure queſtus: volucremque Iolen
Turba loquetur. vidi, vidi
Miſeranda mei fata parentis,
Cum lethifero ſtipite pulſus,
Tota jacuit ſparſus in aula.
Pro, ſi tumulum fata dediſſent,
Quoties genitor quærendus eras?
Potuine tuam ſpectare necem,
Nondum teneras veſtite genas,
Nec dum fortis ſanguine Toxeu?
Quid veſtra querar fata, parentes,
Quos in tutum mors æqua tulit?
Mea me lachrymas fortuna rogat:
Jam jam dominæ captiva colos
Fuſoſque legam: pro, ſæve decor,
Formaque mortem paritura mihi.
Tibi cuncta domus concidit uni,
Dum me genitor negat Alcidæ,

1 *Ut Nioben.* 2 *Philomela, aliis Procne.* 3 *Cynaræ Cypri regis fil.* 4. *Alcyone.* 5. *In lapidem verſa.*

Atque Herculeus ſocer eſſe timet.
Sed jam dominæ tecta petantur.
CH. Quid regna tui clara parentis,
Proavoſque tuos reſpicis amens?
Fugiatque vultus fortuna prior.
Patiens, quiſquis novit famulum
Regemque pati, vultuſque ſuos
Variare poteſt. vires pepulit
Ponduſque mali; caſus animo
Qui tulit æquo.

ACTUS SECUNDUS.

NUTRIX, DEIANIRA.

O Quam crudentus fœminas ſtimulat dolor,
Cum patuit una pellici & nuptæ domus!
Scylla & Charybdis Sicula contorquens freta
Minus eſt timenda: nulla non melior fera eſt.
Namque ut reluxit pellicis captæ decus,
Et fulſit Iole, qualis innubis dies,
Purumve claris noctibus ſidus micat
Stetit furenti ſimilis, ac torvum intuens
Herculea conjux: fœta ut Armenia jacens
Sub rupe tigris, hoſte conſpecto exſilit:
Aut juſſa thyrſum quatere, conceptum ferens
Mænas Lyæum, dubia quo greſſus agat,
Hæſit parumper: tum per Herculeos lares
Lymphata rapitur; tota vix ſatis eſt domus.
Incurrit, errat, ſiſtit. in vultus dolor
Proceſſit omnis; pectori pene intimo
Nihil eſt relictum: fletus inſequitur genas,
Nec unus habitus durat, aut uno furit
Contenta vultu. nunc inardeſcunt genæ,
Pallor ruborem pellit, & formas dolor
Errat per omnes: queritur, implorat, gemit.
Sonuere poſtes: ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuſo exerit.
DE. Quamcunque partem ſedis æthereæ premis
Conjux Tonantis, mitte in Alcidem feram.
Quæ[1] mihi ſatis ſit: ſi qua ſecundum caput
Palude tota vaſtior ſerpens movet,
Ignara vinci: ſi quid exceſſit feras,
Immane, dirum, horribile, quo viſo Hercules
Avertat oculos, hoc ſinu immenſo exeat.

1 *Iræ meæ.*

Vel si feræ negantur, hanc animam precor
Converte in aliquid. quodlibet possum malum:
Hac mente fieri. commoda effigiem mihi
Parem dolori, non capit pectus minas.
Quid excutis telluris extremæ sinus,
Orbemque versas? quid rogas Ditem mala?
Omnes in isto pectore invenias feras,
Quas timeat. odiis accipe 1 hoc telum tuis.
Ego sum noverca: perdere Alcidem potes.
Profer manus quocunque, quid cessas, dea?
Utere furente. quod jubes fieri nefas?
Reperi: quid hæres? ipsa jam cessες licet,
Hæc ira satis est. NUT. Pectoris sani parum,
Alumna, questus comprime, & flammas doma,
Frena dolorem, conjugem ostende Herculis.
DE. Iole meis captiva germanos dabit
Natis? Jovisque fiet è famula nurus?
Non. flamma cursus pariter & torrens ferent.
Et ursa pontum sicca cæruleum bibet.
Non ibo inulta; gesseris cœlum licet.
Totusque pacem debeat mundus tibi:
Est aliquid Hydra potius; iratæ dolor
Nuptæ. Quis ignis tantus in cœlum furit
Ardentis Ætnæ? quidquid est victum tibi,
Hic vincet animus. capta præripiet toros?
Adhuc timebam monstra, jam nullum est malum.
Cessere pestes, in locum venit feræ
Invisa pellex. summe prô rector deum,
Et clare Titan, Herculis tantum fui
Conjux timentis. vota quæ superis tuli,
Cessere captæ: pellici felix fui;
Illi meas audistis, ô superi, preces:
Incolumis illi remeat. ô nulla dolor
Contente pœna, quære supplicia horrida,
Incogitata, infanda, Junonem doce,
Quid odia valeant: nescit irasci satis.
Pro me gerebas bella, propter me vagas
3 Achelous undas sanguine infecit suo,
Cum lenta serpens fieret; in taurum trucem
Nunc flecteret serpente deposita minas;
Et mille in hoste vinceres uno feras.
Jam displicemus: capta prælata est mihi,
Non præferetur: qui dies thalami ultimus

1 *Me.* 2 *Ovid. 9. Met*

Noſtri eſt futurus, hic erit vitæ tuæ.
Quid hoc? recedit animus, & ponit minas.
Jam ceſſit ira, quid miſer langues dolor?
Perdis furorem? conjugis ſanctæ fidem
Mihi reddis iterum. quid vetas flammas ali?
Quid frangis ignes? hunc mihi ſerva impetum.
Pares eramus. non erit votis opus.
Aderit 1 noverca, quæ manus noſtras regat,
Nec invocata. NUT. Quod parat demens ſcelus?
Perimes maritum, cujus extremus dies
Primuſque laudes novit, & cœlo tenus
Erecta terras fama ſuppoſitas habet?
Rogos in iſtos terra conſurget parens,
Domuſque 2 ſoceri prima & Ætolum genus
Sternetur omne, ſaxa jamjudum ac faces
In te feruntur. vindicem tellus ſuum
Defendet omnis. una quot pœnas dabis?
Effugere terras crede, & humanum genus
Te poſſe; fulmen genitor Alcidæ gerit.
Jam jam minaces ire per cœlum faces
Specta. & tonantem fulmine excuſſo diem.
Mortem quoque ipſam, quam putus tutam, time.
Dominatur illis 3 patruus Alcidæ tui.
Quocunque perges miſera, cognatos deos,
Illic videbis. DE. Maximum fieri ſcelus
Et ipſa fateor, ſed dolor fieri jubet.
NUT. Moriere. DE. Moriar Herculis nempe inclyti
Conjux. nec ullus nocte diſcuſſa dies
Viduam notabit, nec meos pellex thoros
Captiva capiet. ante ob occaſu dies
Naſcetur Indis: ante glacialem polum
Scythaſve tepida Phœbus afficiet rota;
Quam me relictam Theſſalæ aſpiciant nurus,
Meo jugales ſanguine extinguam faces.
Aut pereat aut me perimat; eliſis feris
Et conjugem addat: inter Herculeos licet
Me quoque labores numeret. Alcidæ thoros
Moritura certe corpore amplectar meo,
Ire, ire ad umbras Herculi junctam libet;
Sed non inultam. ſi quid è noſtro Hercule
Concepit Iole, manibus evellam meis
Ante, & per ipſas pellicem invadam faces.
Me nuptiali victimam feriat die

1 *Juno.* 2 *Oenei patris tui.* 3 *Pluto.*

Infestus: solem dum supra exanimem ruam.
Felix jacet, quicunque quos odit, premit.
NUT. Quid ipsa flammas pascis? & vastum foves
Ultro dolorem misera? quid cassum times?
Dilexit Iolem; nempe dum starent lares,
Regisque natam peteret. in famulæ locum
Regina cecidit: perdidit vires amor,
Multumque ab illo traxit infelix status.
Illicita amantur. excidit quidquid licet.
DE. Fortuna amorem pejor inflammat magis:
Amat vel ipsum, quod caret patrio lare,
Quod nudus auro crinis & gemma jacet:
Ipsas misericors forsan arumnas amat.
NUT. Hoc usitatum est Herculi, captas amat.
Dilecta Priami nempe Dardanii 1 soror
Concessa 2 famulo est. adice, quot nuptas prius,
Quot virgines dilexit. erravit vagus,
Arcadia nempe 3 virgo, Palladios choros
Dum nectit Auge, vim stupri passa excidit,
Nullamque amoris retinet Herculei notam.
Referam quid alias? mene 4 Thespiades vocant?
Brevique in illas arsit Alcides face.
Hospes Timoli Lydiam fovit 5 nurum,
Et amore captus, ad leves sedit colos,
Udum feroci stamen intorquens manu.
Nempe illa cervix spolia deposuit feræ,
Crinemque mitra pressit, & famulus stetit,
Hirtam Sabæa marcidus myrrha comam.
Ubique caluit, sed levi caluit face.
Hærere amantes post vagos ignes solent.
Famulamne & hostis præferet gnatam tibi?
DE. Ut alta sylvas forma vernantes alit,
Quas nemore nudo primus investit tepor;
At cum solutos expulit Boreas Notos,
Et sæva totas bruma decussit comas,
Deforme solis aspicis truncis nemus:
Sic nostra longum forma percurrens iter,
Deperdit aliquid semper, & fulget minus,
Malisque minus est. quidquid in nobis fuit
Olim petitum, cecidit & partu labat,
Materque multum rapuit ex illo mihi.

1 *Hesione. Ovid. 11. Met.* 2 *Telamoni.* 3 *Minervæ sacerdos. Hygin. fab. c. 99.* 4 *Thespii 50 filiæ ab Hercule vitiatæ.* 5 *Omphalen.*

Ætas citato senior eripuit gradu.
Vides ut altum famula non perdat decus?
Cessere vultus penitus. & pædor sedet:
Tamen per ipsas fulget ærumnas decor,
Nihilque ab illa casus & fatum grave
Nisi regna traxit. hinc meum pectus timor,
Altrix, lacessit, hinc rapit somnos pavor.
Præclara totis gentibus conjux eram;
Thalamosque nostros invido fato nurus
Optabat omnis: quo nimis quisquis deos
Orabat ullos, nuribus Argolicis fui
Mensura voti. quem Jovi socerum parem
Altrix, habebo? quis sub hoc mundo mihi
Dabitur maritus? ipse qui Alcidæ imperat,
Facibus suis me jungat Eurystheus licet,
Minus est. thoro caruisse regnantis leve est.
Alte illa cecidit, quæ viro caret Hercule.
NUT. Conciliat animos conjugum partus fere.
DE. Sic ipse forsan dividet [1] partus thoros.
NUT. Famula illa trahitur interim donum tibi.
DE. Hic quem per urbes ire præclarum vides,
Et viva tergo spolia gestantem feræ,
Qui regna miseris donat & celsis rapit,
Vasta gravatus horrida clava manum,
Cujus triumphos ultimi Seres canunt,
Et quisquis alius orbe consepto jacet;
Levis est, nec illum gloriæ stimulat decor.
Errat per orbem, non ut æquetur Jovi,
Nec ut per urbes magnus Argolicas eat;
Quod amet, requirit. virginum thalamos petit.
Si qua est negata, rapitur: in populos furit;
Nuptas ruinis quærit; & vitium impotens,
Virtus vocatur. cecidit [2] OEchalia inclyta,
Unusque Titan vidit atque unus dies
Stantem & cadentem: causa bellandi est amor.
Toties timebit, Herculi gnatam parens
Quoties negabit; hostis est, quoties socer
Fieri recusat. si gener non est, furit.
Post hæc quid [3] istas innocens servo manus,
Donec furentem simulet, ac sæva manu
Intendat arcus, meque natumque oprimat?
Sic conjuges expellit Alcides suas:
Hæc sunt repudia? nec potest fieri nocens.

1 *Si peperit Iole.* 2 *Ioles patria.* 3 *Uti megaram & liberos.*

Terris

Terris videri sceleribus causam suis
Fecit novercam. quid stupes segnis furor?
Scelus occupandum est: perge, dum fervet manus.
NUT. Perimes maritum? DE. Pellicis certe meæ.
NUT. At Jove creatum. DE. Nempe & Alcmena satum.
NUT. Ferrone? DE. Ferro. NUT. Si nequis? DE.
Perimam dolo.
NUT. Quis iste furor est? DE. Quem meus conjux docet.
NUT. Quem nec noverca potuit, hunc perimes virum?
DE. Cœlestis ira quos premit, miseros facit;
Humana [1] nullos. NUT. Parce miseranda, & time.
DE. Contempsit omnes ille, qui mortem prius.
Libet ire in enses. NUT. Major admisso tuus,
Alumna, dolor est. culpa par odium exigit.
Cur sæva modicis statuis? ut passa es, dole.
DE. Leve esse credis pellicis nuptæ malum?
Quidquid dolorem pascit, id nimium puta.
NUT. Amorne clari fugit Alcidæ tibi?
DE. Non fugit, altrix, remanet, & penitus sedet
Fixus medullis, crede: sed magnus dolor,
Iratus amor est. NUT. Artibus magicis fere
Conjugia nuptæ precibus admittis ligant.
Vernare jussi frigore in medio nemus:
Missumque fulmen stare, concussi fretum
Cessante vento: turbidum explicui mare:
Et sicca tellus fontibus patuit novis.
Habuere motum saxa: discussi fores:
Umbræ stetistis: & mea jussi prece
Manes loquuntur. sonuit infernus canis.
Mare, terra, cœlum, & tartarus servit mihi.
Nox media solem vidit, & noctem dies:
Nihilque leges ad meos cantus tenet.
Flectemus illum. carmina invenient iter.
DE. Quas Pontus herbas generat, aut quas Thessala
Sub rupe Pindus? aut ubi inveniam malum,
Cui cedat ille? carmine in terras mago
Descendat astris luna desertis licet,
Et bruma messes videat, & cantu fugax
Stet deprehensum fulmen, & versa vice
Medius coactis fugerit stellis dies:
Non flectet unum. NUT. Vicit & superos amor.
DE. Vincetur uni forsan, & spolium dabit,
Amorque summus fiet Alcidæ labor.

[1] *Morsus.*

Sed te per omne cœlitum numen precor,
Per hunc timorem; quidquid arcani apparo,
Penitus recondas; & fide tacita premas.
NUT. Quid istud est, quod esse secretum jubes?
DE. Non tela sunt, non arma, non ignis minæ.
NUT. Præstare fateor me posse tacitam fidem,
Si scelere careat. interim sceleris est fides.
DE. Circumspice, agedum. nequis arcana occupet;
Pariemque in omnem vultus inquirens eat.
NUT. En locus ab omni tutus arbitrio vacat.
DE. Est in remoto regiæ sedis loco
Arcana tacitus nostra defendens specus:
Non ille primos accipit soles locus,
Non ille seros; cum ferens Titan diem,
Lassam rubenti mergit Oceano rotam,
Illic amoris pignus Herculei latet.
Altrix, fatebor, Nessus est auctor mali,
Quem gravida nubes 1 Thessalo genuit duci,
Qua celsus astris inserit Pindus caput,
Ultraque nubes Othrys eductus riget.
Namque ut subactus Herculis clava horridi
Achelous, omnes facilis in species dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Unoque turpis subdidit cornu caput:
Me conjugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos; forte per campos vagus
Evenus altum gurgitem in pontem ferens,
Jam pene summis turbidus ripis erat.
Transire Nessus vorticem solitus vagum,
Precium poposcit: meque jam dorso ferens,
2 Qua jungit hominem spina deficiens equo;
Frangebat ipsas fluminis tumidi minas.
Jam totus undis Nessus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vasto rapacem vorticem scindens gradu.
At ille ut esse vidit Alcidem procul,
Tu præda nobis, inquit, & conjux eris.
Prohibetur undis; meque complexam ferens
Gressum citabat. non tenent undæ Herculem:
Infide vector, inquit, immisti licet
Ganges & Ister vallibus junctis eant;
Vincemus ambos. consequar telo fugam.
Præcessit arcus verba: tum longum ferens

1 *Ixioni.* 2 *Centaurus, semivir & semiequus.*

Arundo vulnus; tenuit hærentem fugam;
Mortemque fixit. ille jam 1 quærens diem,
Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
Traditque nobis ungulæ insertam suæ,
Quam forte sæva sciderat avulsam manu.
Tum verba moriens addit: hoc inquit, magæ
Dixere amorem posse defigi malo.
Hoc docta 2 Mycale Thessalas docuit nurus,
Unam inter omnes Luna quam sequitur magam,
Astris relictis. illitas vestes dabis
Hac, inquit, ipsa tabe. si pellex tuos
Invisa thalamos tulerit, & conjux levis
Aliam parenti dederit altisono nurum.
Hoc nulla lux aspiciat, hoc tenebræ tegant
Tantum remotæ: sic potens vires suas
Sanguis tenebit. verba deprendit quies,
Mortemque lassis intulit membris sopor.
Tu, quam meis admittit arcanis fides,
Perge, ut nitentes virus in vestes satum,
Mentem per artus adeat, & tactu intimas
Intret medullas. NUT. Ocyus jussa exequar
Alumna: precibus tu Deum invictum advoca,
Qui certa tenera tela dimittit manu.
DE. Te, te precor, quem mundus & superi timent;
Et æquor, & qui fulmen Ætnæum quatit,
Timende matri teliger sæve puer,
Intende certa spiculum velox manu:
Non è sagittis levibus; e nervo precor
Graviore profer: Quod tuæ nondum manus
Misere in aliquem. non levi telo est opus.
Ut amare possit Hercules. rigidus manus
Intende, & arcum cornibus junctis para.
Nunc nunc sagittam prome, qua quondam horridus
Jovem petisti; fulmine abjecto Deus,
Cum fronte subita tumuit, & rapidum mare
Taurus 3 puellæ vector Assyriæ scidit.
Immitte amorem. vincat exempla omnia:
Amare discat conjuges. si quas decor
Immisit Ioles pectori Herculeo faces,
Extingue totas: perbibat flammas mei.
Tu fulminantem sæpe domuisti Jovem,
Tu furva nigri sceptra gestantem poli,
Turbæ ducem majoris, & dominum Stygis.

1 *Morieus.* 2 *Ovid.* 12. *Met* 3. *Europæ.*

Tu, qui noverca es gravior irata Deus,
Cape hunc triumphum, solus evince Herculem.
NUT. Prolata 1 vis est, quæque 2 Palladia colu
Lassavit omnem texta famularem manum.
Nunc congeratur virus, ut vestis bibat
Herculea pestem : precibus augebo malum.
In tempore ipso gnavus occurrit Lycas.
Celanda vis est, illa ne pateant mala.
DE. O quod superbæ non habent unquam domus,
Fidele semper regibus nomen, Lyca,
Cape hos amictus, nostra quos nevit manus,
Dum vagus in orbem fertur, & victus mero
Tenet feroci Lydiam gremio nurum,
Nunc poscit Iolem : sed jecur fors horridum
Flectam emerendo. merita vincunt & malos.
Non ante vestes induat conjux jube,
Quam thure flammas spargat, & poscat deos,
Cana rigentem populo vinctus comam.
Ipsa ad penates regios gressus feram,
Precibusque Amoris horridi matrem colam.
Vos, quas paternis extuli comes focis,
Calydoniæ, deflete lugendas vices.

CHORUS.

FLemus casus, 3 OEnei, tuos,
Comitum primos turba per annos,
Flemus dubios, miseranda, thoros,
Nos Acheloi tecum solitæ
Pulsare vadum : cum jam tumidas
Vere peracto poneret undas,
Gracilisque vado serperet æquo,
Nec præcipitem volveret amnem
Flavus rapido fonte Lycormas.
Nos Palladias ire per aras,
Et virgineos celebrare choros :
Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solitæ condita cistis,
Cum jam pulso sidere brumæ
Tertia soles evocat æstas,
Et spiciferæ concessa 5 deæ,
Attica mystas claudit Eleusis.
Nunc quoque fatum quodcunque times,

1 *Venenum.* 2 *A Pallade inventa.* 3 *Deianira.* 4 *Bacchi sacrorum quolibet anno celebrare.* 5 *Cereri.*

Fidas comites accipe fatis.
Nam rara fides, ubi jam melior
Fortuna ruit.
Tu quicunque es. qui sceptra tenes,
Licet omne tua vulgus in aula
Centum pariter limina pulset;
Cum tot populis stipatus eas,
In tot populis vix una fides.
Tenet auratum limen Erinnys,
Et cum magnæ patuere fores,
Intrant fraudes, cautique doli,
Ferrumque latens, cumque in populos
Prodire parant, comes invidia est.
Noctem quoties summovet Eos,
Regem toties credite nasci.
Pauci reges, non regna colunt.
Plures fulgor convocat aulæ.
Cupit hic regi proximus ipsi
Clarus claras ire per urbes:
Urit miserum gloria pectus.
Cupit hic gazis implere famem:
Nec tamen omnis plaga gemmiferi
Sufficit Istri, nec tota sitim
Lydia vincit; nec quæ Zephyro
Subdita tellus, stupet aurato
Flumine clarum radiare Tagum;
Nec si totus serviat Hebrus;
Ruraque dives cingat Hydaspes;
Intraque suos currere fines
Spectet toto flumine Gangem.
Avidis, avidis natura parum est.
Colit hic regem, regumque lares,
Non ut presso vomere semper
Nunquam cesset curvus arator,
Vel mille secent arva coloni:
Solas optat, quas donet, opes.
Colit hic reges, calcet ut omnes,
Perdatque aliquos, nullumque levet,
Tantum ut noceat, cupit esse potens,
Quota pars moritur tempore fati!
Quos felices Cynthia vidit,
Vidit miseros abitura dies.
Rarum est, felix, idemque senex.
Cespes Tyrio mollior ostro,

Solet impavidos ducere somnos.
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigilesque trahit purpura noctes.
O si pateant pectora ditum,
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus! Brutia Coro
Pulsante fretum mitior unda est.
Pectora pauper secura gerit.
Tenet è patula pocula fago,
Sed non trepida tenet ipsa manu,
Carpit faciles vilesque cibos,
Sed non strictos respicit enses.
Aurea miscet pocula sanguis.
Conjux modico nupta marito,
Non dispositò clara monili,
Gestat pelagi dona rubentis,
Nec gemmiferas detrahit aures
Lapis Eoa lectus in unda:
Nec Sidonio mollis aheno
Repetita bibit lana rubores,
Nec Mæonia distinguit acu,
Quæ 1 Phœbeis subditis Euris
Legit Eois Ser arboribus.
Quælibet herbæ tinxere colos,
Quas indoctæ nevere manus:
Sed non dubios fovet illa thoros,
Sequitur dira lampade Erinnys
2 Quorum populi coluere diem.
Nec sibi felix pauper habetur,
Nisi felices ce cidisse videt.
Quisquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret.
Dum petit unum præbere diem,
Patriosque puer concitat axes,
Nec persolitum percurrit iter,
Sed Phœbeis ignota secat
Sidera flammis errante rota,
Secum pariter perdidit orbem.
Medium cœli dum sulcat iter,
Tenuit Latias Dædalus oras,
Nullique dedit nomina ponto.
Sed dum volucres vincere veras
Icarus audet, patriasque puer

1 *Orientalibus.* 2 i. e. *Principum quorum natales celebrantur.*

Despicit alas, Phœboque volat
Proximus ipsi, dedit ignoto
Nomina ponto.
Male pensantur magna ruinis.
Felix alius magnusque volet;
Me nulla vocet turba potentem.
Stringat tenuis littora puppis.
Nec magna meos aura phaselos
Jubeat medium scindere pontum.
Transit tutos Fortuna sinus,
Medioque rates quærit in alto,
Quarum feriunt suppara nubes.
Sed quid pavido territa vultu,
Qualis Baccho saucia Thyas,
Fertur rapido regina gradu?
Quæ te rursus fortuna rotat
Miseranda refer. licet ipsa neges.
Vultus loquitur quodcunque tegis.

ACTUS TERTIUS.

DEIANIRA, CHORUS.

VAgus per artus errat excussos tremor,
Erectus horret crinis, impulsis adhuc
Stat terror animis & cor attonitum salit,
Pavidumque trepidis palpitat venis jecur.
Ut fractus Austro pontus etiamnum tumet,
Quamvis quiescat languidis ventis dies:
Ita mens adhuc vexatur excusso metu.
Semel profecto premere felices deus
Cum cœpit, urget. hos habent magna exitus.
CH. Quis tam impotens, ô misera, te casus rotat?
DE. Ut missa palla est, tabe Nessea illita,
Thalamisque mœrens intuli gressum meis,
Nescio quid animus timuit; & fraudem struit.
Libet experiri: solibus virus ferum
Flammisque Nessus sanguinem oltendi arcuit.
Hic ipse fraudes esse præmonuit deus.
Et forte nulla nube resperfus jubar
Laxabat ardens fervidum Titan diem
(Vix ora solvi patitur etiam nunc timor)
Medios in ignes solis, & claram facem
Quo tincta fuerat palla, vestisque illita,
Abjectus horret sanguis, & Phœbi coma
Tepefactus ardet; vix queo monstrum eloqui,
Nives ut Eurus solvit aut tepidus Notus,

Quas vere primo lubricus perdit Mimas;
Utque involutos frangit Ionio salo
Opposita fluctus Leucas, & laxus tumor
In littore ipso spumat; aut cœlestibus
Aspersa tepidis thura laxantur focis:
Sic languet omne virus, & perdit 1 comam.
Dumque ipsa miror, causa mirandi perit.
Quin ipsa tellus spumeos motus agit,
Et quidquid illa tabe contactum est, labat.
(Tumensque tacita sequitur, & quassat caput.
Natum paventem cerno & ardenti pede
Gressus ferentem. prome, quid portes novi.

HYLLUS, DEIANIRA, NUTRIX.

I Profuge, quære si quid ulterius patet
Terris, freto, sideribus, Oceano, inferis:
Ultra labores mater Alcidæ fuge.
DE. Nescio quod animus grande præsagit malum.
HYL. Regna, triumpha, templa 2 Junonis pete:
Hæc tibi patent; delubra præclusa omnia.
DE. Effare, qui me casus insontem premat.
HYL. Decus illud orbis, atque præsidium unicum,
Quem fata terris in locum dederant Jovis,
O mater, abiit. membra, & Herculeos toros
Urit lues Nessea. qui domuit feras,
Ille ille victor, vincitur, mœret, dolet.
Quid quæris ultra? DE. miserias properant suas
Audire miseri. fare, quo posita in statu
Jam nostra domus est. ô lares, miseri lares:
Nunc vidua, nunc expulsa, nunc feror obruta?
HYL. Non sola mœres. Hercules toto jacet
Mundo gemendus. fata ne, mater, tua
Privata credas: jam genus totum obstrepit.
Hunc ejulatu, quem gemis, cuncti gemunt.
Commune terris omnibus pateris malum:
Luctum occupasti prima; non sola Herculem
Miseranda mœres. DE. Quam prope à leto tamen,
Ede, ede, quæso, jaceat Alcides meus,
HYL. Mors refugit illum, victa quæ in regno suo
Semel est. nec audent fata tam vastum nefas
Admittere. ipsa forsan trepida colos
Clotho manu projecit, & fatum Herculis

1 *Lanam.* 2 *Quia Herculi semper infensa.*

Timet peragere. pro diem! infandum diem!
Hoc ne ille summo magnus Alcides eat
Ad fata & umbras, atque pejorem polum?
DE. Præcedere tu illum dicis? an possum prior
Mortem occupare? fare, si nondum occidit.
HYL. Euboica tellus vertice immenso tumens
Pulsatur omni parte: 1 Phryxeum mare
Scindit Caphereus: servit hoc Austro latus.
At qua nivosi patitur Aquilonis minas,
Euripus undas flectit instabiles vagus,
Septemque cursus flectit, & totidem refert,
Dum lassa Titan mergat Oceano juga.
Heic rupe celsa, nulla quam nubes ferit,
Annosa fulgent templa Cenæi Jovis.
Ut stetit ad aras omne votivum pecus.
Totumque tantis gemuit armentis nemus:
Spolium leonis sordidum tabo exuit,
Posuitque clavæ pondus. & pharetra graves
Laxavit humeros. veste tunc fulgens tua,
Cana revinctus populo horrentem comam,
Succendit aras. Accipe has, inquit, focis
Non falsæ 2 messes genitor, & largo sacer
Splendescat ignis thure. quod Phœbum colens,
Dives Sabæis colligit truncis Arabs.
Pacata tellus, inquit, & cœlum, & freta;
Feris subactis omnibus victor redii.
Depone fulmen. gemitus in medias preces,
Stupente & ipso, cecidit: heic cœlum horrido
Clamore complet. qualis impressa fugax
Taurus bipenni vulnus & telum ferens,
Delubra vasto trepida mugitu replet,
Aut quale mundo fulmen emissum tonat:
Sic ille gemitus sidera & pontum ferit:
Et vasta Calpe sonuit: & voces Cyclas
Excepit omnis. hinc petræ Capharides;
Hinc omne voces reddit Herculeas nemus.
Flentem videmus. vulgus 3 antiquam putat
Rabiem rediisse: tunc fugam famuli petunt.
At ille vultus ignea torquens face,
Unum inter omnes quærit & sequitur 4 Lycam.
Complexus aras ille tremebunda manu,
Mortem metu consumpsit, & parum sui

1 *Hellespontum.* 2 *Thura, &c.* 3 *Ubi Megaram & filios interfecit.* 4 *Qui tunicam attulerat.*

Pœnæ reliquit. dumque tremebundum manu
Tenuit cadaver, Hac manu, inquit, hac ferar,
O fata! victus? Herculem perimit Lycas.
Ecce alia clades; Hercules perimit Lycam.
Fata 1 inquinantur. fiet hic summus labor.
In astra missus fertur, & nubes vago
Spargit cruore; talis in cœlum exsilit
Arundo, Getica visa dimitti manu,
Aut quam 2 Cydon excussit: inferius tamen
Fugiet arundo. corpus in pontum cadit,
In saxa cervix; funus ambobus jacet.
Resistite, inquit, non furor mentem abstulit.
Furore gravius istud atque ira malum est.
In me juvat sævire. vix pestem indicat,
Et sævit: artus ipse dilacerat suos,
Et membra vasta carpit avellens manu.
Exuere amictus quærit. hoc solum Herculem
Non posse vidi. trahere conatus tamen:
Et membra traxit. corporis palla horridi
Pars est, & ipsa vestis immiscet cutem.
Nec caussa diræ cladis in medio patet:
Sed caussa tamen est, vixque sufficiens malo,
Nunc ore terram languidus pronoferit;
Nunc poscit undas: unda non vincit malum.
Et nota quærit littora, & pontum occupat,
Famularis illum retinet errantem manus.
O sortem acerbam, fuimus Alcidæ pares!
Nunc puppis illum littore Euboico refert,
Austerque lenis pondus Herculeum rapit.
DE. Destituit animus membra: nox oculos premit,
Quid anime cessas? quid stupes factum scelus?
Gnatum reposcit Juppiter, Juno æmulum.
Reddendus orbi est, quod potest reddi, exhibe.
Eat per artus ensis exactus meos.
Sic sic agendum est. tam levis pœnas manus
Tantas reposcit? tolle fulminibus socer
Nurum sceleratam. nec levi telo manus
Armetur: illud fulmen exsiliat polo,
Quo, ni fuisset genitus Alcides tibi,
Hydram cremasses. pestem ut insolitam feri,
Et ut noverca pejus irata malum.
Emitte telum, quale in errantem prius
Phaëthonta missum est. perdidi erepto Hercule

1 *Tam vili cæde.* 2 *Cretensis a Cydone urbe.*

Et ipsa populos. quid rogas telum deos?
Jam parce socero. conjugem Alcidæ necem
Optare pudeat: hæc erit votum manus.
A me petatur. occupa ferrum ocyus.
Quin deme ferrum, quidquid in mortem trahit
Telum est abunde. rupe ab ætheria ferar.
Hæc hæc renatum prima quæ poscit diem,
OEta eligatur. corpus hinc mitti placet.
Abrupta cautes scindat, & partem mei
Ferat omne saxum. pendeant laceræ manus,
Totumque rubeat asperi montis latus.
Levis una mors est. levis, at extendi potest.
Eligere nescis animæ cui telo incubes.
Utinam esset, utinam fixus in thalamis meis
Herculeus ensis! huic decet ferro immori.
Una perire dextera nobis sat est?
Coite gentes; saxa & incensas faces
Jaculetur orbis; nulla nunc cesset manus:
Corripite tela: vindicem vestrum abstuli.
Impune sævi sceptra jam reges gerent,
Impune jam nascetur indomitum malum.
Reddentur aræ cernere assuetæ hostiam
1 Similem colenti. sceleribus feci viam.
Ego vos tyrannis, regibus, monstris, feris,
Sævisque rapto vindice oppositi deis.
Cessas Tonantis socia? non spargis facem,
Imitata fratrem, & mittis ereptam Jovi,
Meque ipsa perdis? laus tibi erepta inclyta est.
Ingens triumphus: æmuli, Juno, tui,
Mortem occupavi. NUT. Quid domum impulsam trahis?
Erroris istuc omne, quodcumque est, nefas.
Haud est nocens, quicumque non sponte est nocens.
DE. Quicumque fato ignoscit & parcit sibi,
Errare meruit. morte damnari placet.
NUT. Nocens videri qui petit, mortem cupit.
DE. Mors innocentes sola deceptos facit.
NUT. Titana fugies? DE. Ipse me Titan fugit.
NUT. Vitam relinques misera? DE. At Alcidem sequar.
NUT. Superest, & auras ille cœlestes trahit.
DE. Vinci Hercules cum potuit, hinc cœpit mori.
NUT. Natum relinques, fataque abrumpes tua?
DE. Quæcumque natum sepelit, hæc vixit diu.
NUT. Virum sequeris? DE. Prægredi castæ solent.

1 i. e. *Humanam.*

NUT

NUT. Si te ipsa damnas, sceleris te misera arguis.
DE. Nemo nocens sibi ipse pœnas irrogat.
NUT. Multis remissa est vita, quorum error nocens
Non dextra fuerat. fata quis damnat sua?
DE. Quicumque fata iniqua sortitus fugit.
NUT. Hic ipse Megaram nempe confixam suis
Stravit sagittis, atque natorum indolem,
Lernæa figens tela furibunda manu.
Ter parricida factus, ignovit tamen
Sibi: nam furoris fonte Cyniphio scelus
Sub axe Lybico tersit, & dextram abluit.
Quo misera pergis? quid tuas damnas manus?
DE. Damnat meas devictus Alcides manus.
Fraudem placet punire. NUT. Si novi Herculem,
Aderit cruenti forsitan victor mali
Dolorque fractus cedet Alcidæ tuo.
DE. Exedit artus virus, ut fama est, Hydræ.
Immensa pestis conjugis membra absumpsit.
NUT. Serpentis illi virus enectæ autumas
Haud posse vinci, qui malum & vivum tulit?
Elisit Hydram, dente cum infixo stetit
Media palude victor, effuso obrutus
Artus veneno. sanguis hunc Nessi opprimet,
Qui vicit ipsas horridas Nessi manus?
DE. Frustra tenetur ille, qui statuit mori.
Proinde lucem fugere decretum est mihi.
Vixit satis, quicumque cum Alcide occidit.
NUT. Per has aniles ecce te supplex comas,
Atque ubera ista pene materna obsecro,
Depone tumidas pectoris læsi minas,
Mortisque diræ expelle decretum horridum,
DE. Quicumque misero forte dissuadet mori,
Crudelis ille est, interim pœna est mori.
Sed sæpe donum in pluribus veniæ fuit.
NUT. Defende saltem dexteram infelix tuam,
Fraudisque tacinus esse, non nuptæ [1] sciat.
DE. Defendar illic. inferi solvent ream.
Me ipsa damnor. purget has Pluto manus.
Stabo ante ripas immemor, Lethe, tuas,
Et umbra tristis conjugem excipiam meum.
Sed tu, nigrantis regna qui torques poli,
Para [2] laborem. scelera quæ quisque ausus est,
Hic vicit error. Juno non ausa Herculem est

1 *Hercules te reamputabit ubi te occideris.* 2 *Pœnam.*

Eripere

Eripere terris, horridam pœnam para.
Sisyphia cervix cesset, & nostros lapis
Impellat humeros, me vagus fugiat latex,
Meamque fallax unda decipiat sitim.
Merui manus præbere turbinibus tuis,
Quæcumque regem Thessalum torques, rota.
Effodiat avidus hinc & hinc vultur fibras.
Vacat una Danais; has ego explebo vices.
Laxate manes. recipe me comitem tui
1 Phasiaca conjux. pejor hæc, pejor tuo
Utroque dextra est scelere; seu 2 mater nocens,
Seu dira 3 soror es. adde me comitem tuis
4 Threicia conjux sceleribus. 5 gnatam tuam
Althæa mater recipe: nunc veram tuam
Agnosce prolem. quid tamen tantum manus
Vestræ abstulerunt? claudite Elysium mihi,
Quæcumque fidæ conjuges nemoris sacri
Lucos tenetis. si qua respersit manus
Viri cruore, nec memor castæ facis
Stricto cruenta 6 Belias ferro stetit,
In me suas cognoscat & laudet manus,
In hanc abire conjugum turbam libet.
Sed & illa fugiet turba tam diras manus.
Invicte conjux. innocens animus mihi,
Scelesta manus est. pro nimis mens credula,
Pro Nesse fallax! namque semiferi dolis
Auferre cupiens pellici; eripui mihi.
Recede Titan, tuque quæ blanda tenes
In luce miseros, vita. carituræ Hercule
Lux vilis ista est. exigam pœnas tibi,
Reddamque vitam. fatane extendo mea?
Mortemque conjux in tuas servo manus?
Virtusne superest aliqua, & armatæ manus
Intendere arcum tela missurum valent?
An arma cessant. teque languenti manu
Non audit arcus? si potest letum dare,
Animose conjux, dexteram exspecto tuam.
Mors differatur. frange ut insontem Lycam;
Alias in urbes sparge. & ignotum tibi
Emitte in orbem. perde ut Arcadiæ nefas,
Et quidquid aliud restitit. ab illis tamen
Conjux redisti. HY. Parce jam mater precor.

1 *Medea.* 2 *Ubi filios interfecit.* 3 *Ubi fratrem occidit.* 4 *Proene*
5 *Tui æmulam.* 6 *Beli neptis Danai filia. Ovid.* 4. *Met.*

Igno

Ignoſce fatis. error à culpa vacat.
DE. Si vera pietas, Hylle, quærenda eſt tibi,
Jam perime matrem. pavida quid tremuit manus;
Quid ora flectis? hoc erit pietas ſcelus.
Ignave dubitas? Herculem eripui tibi.
Hæc hæc peremit dextra, cui debes patri
Avum Tonantem: majus eripui decus,
Quam in luce tribui. ſi tibi ignotum eſt nefas,
A matre diſce: ſeu tibi jugulo placet
Merſiſſe ferrum, ſive maternum libet
Invadere uterum; mater intrepidum tibi
Præbebit animum. non erit totum ſcelus
A te peractum: dextera ſternar tua,
Sed mente noſtra. natus Alcide times?
Ita nulla peragas juſſa, nec frangens mala
Erres per orbem: ſi qua naſcetur fera.
Referas parentem. dexteram intrepidam paras.
Patet ecce plenum pectus ærumnis; feri.
Scelus remitto; dexteræ parcunt tuæ
Eumenides ipſæ. verberum crepuit ſonus.
Quænam iſta torquens angue vipereo comam
Temporibus atras ſquallidis pinnas quatit?
Quid me flagrante dira perſequeris face
Megæra pœnas poſcit Alcides? dabo.
Jamne inferorum, Diva, ſedêre arbitri?
Sed ecce diras carceris video fores.
Quis iſte ſaxum immane detritis gerit
Jam ſenior humeris? ecce jam vectus lapis
Quærit relabi. membra quis præbet rotæ?
Hcic ecce pallens dira Tiſiphone ſtetit,
Cauſſam poposcit. parce verberibus precor,
Megæra, parce; ſuſtine Stygias faces:
Scelus eſt amoris. ſed quid hoc? tellus labat
Et aula tectis crepuit excuſſis. minax
Unde iſte cœtus? totus in vultus meos
Decurrit orbis, hinc & hinc populi fremunt,
Totuſque poſcit vindicem mundus ſuum.
Jam parcite urbes, quo fugam præceps agam!
Mors ſola portus, dabitur ærumnis locus.
Teſtor nitentis flammeam Phœbi rotam,
Superoſque teſtor, Herculem terris adhuc
Moritura linquo. HY. Fugit attonita, hei mihi,
Peracta jam pars matris eſt; ſtatuit mori.
Nunc noſtra ſupereſt, mortis auferre impetum.

O misera pietas! si mori matrem vetas,
Patri es sceleſtus: si mori pateris tamen,
In matre peccas. surgit hinc illinc nefas.
Inhibenda tamen eſt. pergam, & eripiam ſcelus.

CHORUS.

VErum eſt quod cecinit ſacer
Threſſæ ſub Rhodopes jugis,
Tangens Threiciam chelym,
Orpheus, Calliopæ genus:
Æternum fieri nihil.
Illius ſtetit ad modos
Torrentis rapidi fragor,
Obliturſque ſequi fugax
Amiſit liquor impetum:
Et dum fluminibus mora eſt,
Dececiſſe putant Geten
Hebrum Biſtones ultimi,
Advexit volucrem nemus,
Et ſilva reſidens venit;
Aut ſi qui aëra pervolat,
Auditis vaga cantibus
Ales deficiens cadit.
Abrupit ſcopulos Athos,
Centauris obitum ferens;
Et juxta Rhodopen ſtetit
Laxata nive cantibus.
Et quercum fugiens ſuam,
Ad vatem properat [1] Dryas.
Ad cantus veniunt ſuis
Ipſæ cum latebris feræ.
Juxtaque impavidum pecus
Sedit Marmaricus leo,
Nec damæ trepidant lupos.
Et ſerpens latebras fugit,
Tunc oblita veneni.
Quin per Tænarias fores
Manes cum tacitos adiit,
Mœrentem feriens chelym.
Cantu Tartara flebili
Et triſtes Erebi deos
Movit: nec timuit Stygis
Juratos ſuperis lacus.

1 *Nympha una naſci & mori cum arbore credita.*

Hæſit

Hæsit non stabilis rota
Victo languida turbine.
Increvit Tityi jecur,
Dum cantus volucres tenet.
Audito quoque navita
Inferni ratis æquoris
Nullo remigio venit.
Tunc primum Phrygius senex
Undis stantibus immemor,
Excussit rapidam sitim.
Nec pomis adhibet manus.
Sed cum linqueret inferos
Orpheus carmina fundens;
Et vinci 1 lapis improbus,
Et vatem potuit sequi.
Consumptas iterum 2 deæ
Supplent Eurydices colos.
Sed dum respicit immemor,
Nec credens sibi redditam
Orpheus Eurydicen sequi,
Cantus præmia perdidit.
Quæ nata est iterum, perit,
Tunc solamina cantibus
Quærens, flebilibus modis
Hæc Orpheus cecinit Getis:
Leges in superos datas,
Et qui tempora digerens
Quatuor præcipitis deus
Anni dispositi vices,
Nulli non avidas colo
Parcas stamina nectere.
Quod natum est, poterit mori
Vati credere Thracio
Devictus jubet Hercules.
Jam jam legibus obrutis
Mundo cum veniet dies;
Australis polus obruet
Quidquid per Libyam jacet.
Et sparsus Garamas tenet.
Arctous polus obruet
Quidquid subjacet axibus,
Et siccus Boreas ferit.
Amissum trepidus polo

1 *Quiorcum claudit, vel Sisyphius.* 2 *Parcæ.*

Titan excutiet diem,
Cœli regia concidet,
Certos atque obitus trahet.
Atque omnes pariter deos
Perdet mors aliqua, & chaos,
Et mors fata novissima
1 In se constituet sibi.
Quis mundum capiet locus?
Discedet via tartari,
Stratis ut pateat polis?
An quod dividit æthera
A terris spacium, sat est
Et mundi nimium malis?
2 Quis tantum capiet nefas
Fratrum? quis superis locus?
Pontum, sidera, tartara
Regna unus capiet tria.
Sed quis non modicus fragor
Aures attonitas movet?
Est, est Herculeus sonus.

ACTUS QUARTUS,

HERCULES, CHORUS.

COnverte, Titan, clare, anhelantes equos,
Emitte noctem, pereat hic mundo dies,
Quo moriar: atra nube inhorrescat polus:
3 Obsta novercæ. nunc pater cæcum chaos
Reddi decebat. hinc & hinc compagibus
Ruptis uterque debuit frangi polus.
Quid parcis astris? Herculem amittis pater.
Nunc parte in omni, Juppiter, specta poli,
Ne quis gigas Thessalica jaculetur juga,
Et fiat Othrys pondus Encelado leve.
Laxabit atri carceris jam jam fores
Pluton superbus: vincula excutiet 4 patri,
Cœlumque reddet. ille, qui pro fulmine
Tuisque facibus, natus in terris eram,
Ad Styga revertor. surget Encladus ferox,
Mittetque quo nunc premitur, in superos onus.
Regnum omne. genitor ætheris dubium tibi
Mors nostra faciet. antequam spolium tui
Cœlum omne fiat, conde me tota pater

1 i. e. *Ipsa peribit.* 2 *Quis, Jup. Nep. Plut. fratrum tria regna in unum confusa capiet.* 3 *Ne me videat.* 4. *Saturno.*

Mundi

Mundi ruina. frange quem perdis polum.
CH. Non vana times, nate Tonantis,
Jam Thessalica Pelion Ossa
Premet; & Pindo congestus Athos
Nemus ætheriis inferet astris.
Vincet scopulos inde Typhoëus,
Et Tyrrhenam feret Inarimen.
Feret Ætnæos inde caminos,
Scindetque latus 1 montis aperti,
Nondum Enceladus fulmine victus.
Jam te cœli signa sequentur.
HE. Ego, qui relicta morte contempta Styge,
Per media Lethes stagna cum spolio redii,
Cum pene trepidis excidit Titan equis:
Ego, quem deorum regna senserunt tria,
Morior: nec ullus per meum stridet latus
Transmissus ensis: haud meæ telum necis
Saxum est, nec instar montis abrupti latus,
Aut totus Othrys. non truci vultu Gyges
Pindo cadaver obruit toto meum.
Sine hoste vincor: quodque me torquet magis,
(O misera virtus!) summus Alcidæ dies
Nullum malum prosternit impendo hei mihi,
In nulla vitam facta. prô mundi arbiter,
Superique, quondam dexteræ testes meæ!
Prô cuncta tellus. Herculis vestri placet
Mortem perire? dirus ô nobis pudor,
O turpe fatum! fœmina Herculeæ necis
Auctor feretur: auctor Alcides 2 quibus?
Invicta si me cadere fœminea manu
Voluere fata, perque tam turpes colos
Mea mors cucurrit, cadere potuissem hei mihi
Junonis odio: fœminæ caderem minis,
Sed cœlum habentis. si nimis superis fuit;
Scythico sub axe genita domuissem meas
Vires Amazon! fœminæ cujus manu
Junonis hostis vincor? hinc gravior tui
Noverca pudor est. quid diem hunc lætum vocas?
Quid tale tellus genuit iratæ tibi?
Mortalis odia fœmina excessit tua.
Adhuc furebas esse te Alcidæ imparem,
Victa es 3 duobus: pudeat irarum deos.
Utinam meo cruore satiasset suos

1 Ætnæ. 2 Monstris sc. 3 Ame & Deianira.

Nemeæa rictus pestis! aut centum anguibus
Vallatus Hydram tabe pavissem mea!
Utinam fuissem præda Centauris datus!
Aut inter umbras vinctus, æterno miser
1 Saxo sederem. spolia cum traxi ultima
Fato stupente, nunc ab inferna Styge
Lucem recepi, Ditis evici moras.
Ubique me mors fugit, ut leto inclyto
Fortis carerem. ô feræ victæ, ô feræ!
Non me triformis sole conspecto canis
Ad Styga reduxit: non sub Hesperio polo
Ibera vicit turba pastoris feri,
Non gemina serpens, perdidi mortem, hei mihi,
Toties honestam. titulus extremus 2 quis est?
CH. Viden' ut laudis conscia virtus
Non Lethæos horreat amnes?
Pudet auctoris non morte dolet.
Cupit extremum finire diem
Vasta pressus mole Gigantum,
Et montiferum Titana pati,
Rabidæque necem debere feræ.
Si tua caussa est miseranda necis,
Quod nulla fera est, nullusque Gigas,
Jam quis dignus necis Herculeæ
Superest auctor, nisi dextra tui?
HĒ. Heu qualis intus scorpius, quis fervida
Plaga revulsus cancer infixus meas
Urit medullas? sanguinis quondam capax
Tumidi jecur pulmonis arentes fibras
Distendit: ardet felle siccato jecur,
Totumque lentus sanguinem avexit vapor.
Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas
In membra fecit, abstulit costis latus,
Exedit artus penitus. & totas malum
Hausit medullas; ossibus vacuis sedet.
Nec ossa durant ipsa, sed compagibus
Discussa ruptis mole collapsa fluunt.
Defecit ingens corpus. & pesti satis
Herculea non sunt membra. prô, quantum est malum,
Quod esse vastum fateor? ô dirum nefas!
En cernite urbes, cernite ex illo Hercule
Quid jam supersit. Herculem agnoscis pater?
Hisne ego lacertis spolia Nemæi mali

1 *Ut Theseus.* 2 *Quam vilis mihi mors.*

Elisa pressi? tensus hac arcus manu
Astris ab ipsis detulit Stymphalidas?
His ego citatam gressibus vici feram,
Radiante c'arum fronte gestantem caput?
His fracta Calpe manibus elisit fretum?
His tot feræ, tot scelera, tot reges jacent?
His mundus humeris sedit? hæc moles mei est?
Hæcne illa cervix? has ego oppossui manus
Cœlo ruenti? cujus ô custos manu
Trahetur ultra Stygius? ô vires prius
In me sepultæ! quid patrem appello Jovem?
Quid per tonantem vindico cœlum mihi?
Jam jam meus credetur Amphitryo pater.
Quæcumque pestis viscere in nostro lates,
Procede. quid me vulnere occulto petis?
Quis te sub axe frigido pontus Scythes,
Quæ pigra Tethys genuit, aut Maurum premens
Ibera Calpe littus? ô dirum malum!
Utrumne serpens, squalidum crista caput
Vibrans? an aliquod est mihi ignotum malum?
Numquid cruore es genita Lernææ feræ?
An te reliquit Stygius in terris canis?
1 Omne es malum, 2 nullumque. quis vultus tibi est?
Concede saltem scire, quo peream malo.
Quæcumque pestis sæva, quæcunque effera es,
Palam timeres. quis tibi in medias locum
Fecit medullas? ecce, dirupta cute
Viscera manus detexit: ulterior tamen
Inventa latebra est. ô malum 3 simile Herculi!
Unde iste fletus! unde in has lachrymæ genas:
Invictus olim vultus & nunquam malis
Lachrymas suis præbere consuetus (pudet!)
Jam flere didicit: quis dies fletum Herculis,
Quæ terra vidit? siccus ærumnas tuli.
Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala,
Tibi cessit uni: primo, & ante omnes mihi
Fletum abstulisti. durior saxo horrido
Et chalybe vultus, & vaga Symplegade,
Rictus meos infregit, & lachrymam extulit.
Flentem, gementem, summe protector poli,
Me terra vidit. quodque me torquet magis,
Noverca vidit. urit ecce iterum fibras;
Incaluit ardor. unde nunc fulmen mihi?

1 *Cruciatibus superas.* 2 *Quia quid sis ignoro.* 3 *Invictum sc.*

CH. Quid non possit superare dolor?
Quondam Getico durior Æmo,
Nec 1 Parrhasio lenior axe,
Sævo cessit membra dolori:
Fessumque movens per colla caput
Latus alterno pondere flectit.
Fletum virtus sæpe 2 resolvit.
Sic Arctoas laxare nives.
Quamvis tepido sidere Titan
Non tamen audet, vicitque faces
Solis adusti glaciale jubar.

HERCULES, ALCMENA.

COnverte vultus ad meas clades, pater.
Nunquam ad tuas confugit Alcides manus.
Non cum per artus Hydra fecundum meos
Caput explicaret, inter infernos lacus
Possessus atra nocte cum fato steti;
Nec invocavi, tot feras vici horridas,
Reges, tyrannos, non tamen vultus meos
In astra torsi. semper hæc nobis manus
Votum spopondit. nulla propter me sacro
Micuere cœlo fulmina. hic aliquid dies
Optare jussit. primus audierit preces,
Idemque summus; unicum fulmen peto.
Giganta crede. non minus cœlum mihi
Asserere potui. dum patrem verum puto,
Cœlo peperci, sive crudelis pater,
Sive es misericors, commoda gnato manum.
Propera ante mortem, & occupa hanc laudem tibi.
Vel, si piget, manusque detrectat nefas,
Emitte Siculo vertice ardentes, pater,
Titanas in me, qui manu Pindum ferant.
Aut te Ossa; qui me monte projecto opprimant.
Abrumpe & Erebi claustra. me stricto petat
Bellona ferro: mitte Gradivum trucem;
Armetur in me dirus, & 3 frater quidem,
Sed ex noverca, tu quoque Alcidæ soror
Tantum ex parente, cuspidem in fratrem tuum
Jaculare Pallas. supplices tendo manus
Ad te noverca, sparge tu saltem, precor,
Telum: perire fœminæ possum manu.
Jam fracta, jam satiata, quid pascis minas?

1 *Septentrionali*, 2 *Cohibet*, 3 *Mars*.

Quid quæris ultra? supplicem Alcidem vides.
Et nulla tellus, nulla me vidit fera
Te deprecantem. nunc mihi irata quidem
Opus est noverca, nunc tuus cessat dolor?
Nunc odia ponis? parcis, ubi votum est mori?
O terræ & urbes? non facem quisquam Herculi,
Non arma tradet? tela subtrahitis mihi?
Ita nulla sævas terra concipiat feras
Post me sepultum; nec meas umquam manus
Imploret orbis. si qua nascetur fera,
Nascatur 1 alius! undique infelix caput
Mactate saxis, vincite ærumnas meas:
Ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
Adhuc malis feriisque suppositus fores,
Ni me tulisses: vindicem vestrum malis
Excipite populi: tempus hoc vobis datur,
Pensare merita: mors erit pretium omnium.
AL. Quas misera terras mater Alcidæ petam?
Ubi natus, ubinam est? certa si visus notat,
Reclinis ecce corde anhelanti æstuat,
Gemit. peractum est. membra complecti ultima
O nate liceat; spiritus fugiens meo
Legatur ore! brachia in amplexus cape.
Ubi membra sunt? ubi illa, quæ mundum tulit,
Stelligera cervix? quis tibi exiguam tui
Partem reliquit? HE. Herculem spectas quidem
Mater, sed umbræ simile nescio quid mei
Agnosce, mater. ora quid flectis retro,
Vultumque mœrens? Herculem dici tuum
Partum erubescis? AL. quis feram mundus novam,
Quæ terra genuit? quodve tam dirum nefas
De te triumphat? victor Herculeus quis est?
HE. Nuptæ jacentem cernis Alciden dolis.
AL. Quis tantus est, qui vincat Alciden, dolus?
HE. Quicumque, mater, fœminæ iratæ sat est.
AL. At unde in artus pestis aut ossa incidit?
HE. Aditum venenis palla fœmineis dedit.
AL. Ubinam ipsa palla est? membra nudata intuor.
HE. Consumpta mecum est. AL. Tantane inventa est lues?
HE. Errare mediis credo visceribus meis
O mater, Hydram, & mille cum Lerna feras.
Quæ tanta nubes flamma Sicanias bibit?
Quæ Lemnos ardens? quæ plaga igniferi poli,

1 *Mihi similis.*

1 Vetans flagranti currere in Zona diem?
In ipsâ me jactate, prô comites, freta.
Mediosque in amnes. quis sat est Ister mihi?
Non ipse terris major Oceanus meos
Frangit vapores: omnis in nostris malis
Deficiet humor, omnis arescet latex.
Quid rector Erebi me remittebas Jovi?
Decuit tenere: redde me tenebris tuis.
Talem subactis Herculem ostende inferis,
Nil inde ducam. quid times iterum Herculem?
Invade mors non trepida. jam possum mori.
AL. compesce lachrymas saltem, & ærumnas doma,
Malisque tantis Herculem indomitum refer,
Mortemque vince. quod soles: vince inferos.
HE. Si me catenis horridus 2 vinctum suis
Præberet avidæ Caucasus volucri dapem
Scythia gemente; flebilis gemitus mihi
Non extitisset. si vagæ Symplegades
Utraque premerent rupe, redeuntis minas
Ferrem ruinæ. Pindus incumbat mihi
Atque Hæmus, & qui Thracios fluctus Athos
Frangit, tonantis fulmen excipiens Jovis:
Non ipse si in me, mater, hic mundus ruat,
Superque nostros flagret incensus rogos
Phœbeus axis, degener mentem Herculis
Clamor domaret. mille decurrant feræ
Pariterque lacerent; hinc feris clangoribus
Ætheria me Stymphalis; hinc taurus minax
Cervice tota pulset, & quidquid furit.
Solum quoque ingens surgat, hinc illinc fremens,
Artusque nostros dirus imminuat dolor;
Sparsus silebo. non feræ excurient mihi,
Non arma gemitus: nil, quod impelli potest,
AL. Non virus artus, nate, fœmineum coquit;
Sed dura series operis & longus tibi
Favet cruentis forsitan morbis dolor,
HE. Ubi mors? ubi illa? telis est aliquis mali?
Intendat arcus, nuda sufficiet manus;
In orbe mecum veniat. huc aliquis mihi
Procedat agedum, huc. AL. Hei mihi, sensus quoque
Excussit illo nimius impulsu dolor.
Removete quæso tela, & infestas precor

1 *Veteres putabant semper esse diem sub zona torrida.* 2 *Vt Prometheum.*

Rapite hinc ſagittas. ignæ ſuffuſæ genæ
Scelus minantur. qua fuga latebras petam?
Dolor iſte furor eſt: Herculem ſolus domat.
Cur deinde latebras aut fugam vecors petam?
Obire forti meruit Alcmene manu.
Vel ſcelere pereat, ante quam letum mihi
Ignavus aliquis mandet, ac turpis manus
De me triumphet. ecce laſſatus malis
Sopore feſſas alligat venas dolor,
Gravique anhelum pectus impulſu quatit,
Favete ſuperi. ſi mihi gnatum inclytum
Miſeræ negatis; vindicem ſaltem precor
Servate terris; abeat excuſſus dolor,
Corpuſque vires reparet Herculeum ſuas.

HYLLUS, ALCMENA, HERCULES.

PRô lux acerba, prô capax ſcelerum dolor!
1 Nurus Tonantis occidit; natus jacet;
Nepos ſuperſum: ſcelere materno hic periit;
Fraude illa capta eſt. quis per annorum vices,
Totoque in ævo poterit ærumnas ſenex
Referre tantas? unus eripiet dies
Parentem utrumque. cætera ut ſileam mala,
Parcamque fatis, Herculem amitto patrem.
AL. Compeſce voces inclytum Alcidæ genus,
Miſeræque fato ſimilis Alcmenæ nepos:
Longus dolorem foſitan vincet ſopor.
Sed ecce laſſam deſerit mentem quies,
Redditque morbo corpus, & luctus mihi.
HE. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin jugo.
Et inter aſtra poſitus evaſi genus
Mortale tandem. quis mihi cœlum parat?
Te, te pater jam video: placatam quoque
Specto novercam. qui ſonus noſtras ferit
Cœleſtis aures? Juno me 2 generum vocat.
Video nitentem regiam clari ætheris,
Phœbique tritam flammea zonam rota:
Cubile video noctis, hinc tenebras vocat.
Quid hoc? quis axem claudit? & ab ipſis patet
Deducor aſtris? ora Phœbeus modo
Affabat axis, tam prope à cœlo fui.
Trachina video: quis mihi terras dedit?

1 *Deianira.* 2 *Hebe mihi deſponſa.*

Modo

Modo nempe me infra ſteterat ac totus mihi
Suppoſitus orbis, tam bene excideras dolor.
Cogis fateri: parce, & hanc vocem occupa.
Hæc, Hylle, dona matris; hoc munus parat.
Utinam liceret ſtipite ingeſto impiam
Effringere animam, quale Amazonium malum
Circa nivalis Caucaſi domui latus.
O clara Megara, tunc, cum furerem, mihi
Conjux fuiſti? ſtipitem atque arcus date;
Dextra inquinetur; laudibus maculam imprimam.
Summus legatur fœmina Herculeus labor
HY. Compeſce diras genitor irarum minas.
Habet, peractum eſt: quas petis pœnas, dedit.
Sua perempta dextera mater jacet.
HE. Cæci dolores: manibus irati Herculis.
Occidere metuit: perdidit 1 comitem Lycas.
Sævire in ipſum corpus exanime impetus
Atque ira cogit. cur minis noſtris caret?
Ipſum cadaver pabulum accipiant feræ.
HY. Plus miſera læſo doluit. huic aliquid quoque
Detrahere velles. occidit dextra ſua,
Tuo dolore. plura, quam poſcis, tulit.
Sed non cruentæ ſceleribus nuptæ jaces:
Nec fraude matris. Neſſus hos ſtruxit dolos;
Ictus ſagittis qui tuis vitam expulit.
Cruore tincta eſt palla ſemiferi, pater,
Neſſuſque nunc has exigit pœnas ſibi.
HE. Habet, peractum eſt: fata ſe noſtra explicant.
Lux iſta ſumma eſt, quercus hanc ſortem mihi
Fatidica quondam dederat, & Parnaſſio
Cirrhea quatiens templa mugitu nemus:
Dextra perempti victor Alcidæ viri
Olim jacebis. hic tibi emenſo freta,
Terraſque & umbras, finis extremus datur.
Nil querimur ultra, decuit hunc finem dari,
Ne quis ſuperſtes Herculis victor foret.
Nunc mors legatur, clara, memoranda, inclyta,
Me digna profus: nobilem hunc faciam diem.
Cædatur omnis ſilva, & OEtæum nemus
Suſcipiat ignis. Herculem accipiat rogus.
Sed ante mortem, tu genus 2 Pæantium,
Hoc triſte nobis juvenis officium appara;
Herculea totum flamma ſuccendat diem.

1 *Me, veſtem ſc. ferendo.* 2 *Philoctetæ.*

Ad te preces nunc, Hylle, supremas fero:
Sit clara, captas inter incultas genus,
Regnumque referens, Euryto virgo edita,
Iole: tuis hanc facibus & flammis para.
Victor cruentus abstuli patriam, lares,
Nihilque miseræ præter Alciden dedi;
Et ille rapitur, pensat ærumnas suas:
Jovis nepotem foveat, & natum Herculis.
Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
Tuque ipsa planctus pone funebres, precor,
O clara genitrix vivet Alcides tuus.
Virtute nostra pellicem feci tuam
1 Credi novercam. sive nascente Hercule
2 Nox illa certa est, sive mortalis meus
Pater est: licet sit falsa progenies mihi;
Materna culpa cesset, & crimen Jovis;
Merui parentem, contuli cælo decus.
Natura me concepit in laudes Jovis.
Quin ipse, quamquam Jupiter, credi meus
Pater esse gaudet, parce jam lachrymis, parens.
Superba matres inter Argolicas eris.
Quid tale Juno peperit, ætherea gerens
Sceptrum, & Tonanti nupta? mortali tamen
Cœlum tenens invidit? Alcidem suum
Dici esse voluit. perage nunc Titan vices
Solus relictus. ille qui vester comes
Ubique fueram, Tartara & manes peto.
Hanc tamen ad imos perferam laudem inclytam,
Quod nulla pestis vicit Alcidem palam;
Omnemque pestem vicit Alcides palam.

CHORUS.

O Decus mundi, radiate Titan,
Cujus ad primos 3 Hecate vapores
Lassa nocturnæ levat ora bigæ,
Dic sub Aurora positis Sabæis,
Dic sub occasu positis Iberis,
Quique ferventem patiuntur axem,
Quique sub plaustro patiuntur Ursæ;
Dic ad æternos properare manes
Herculem, & regnum Canis inquieti,
Unde non umquam remeavit ullus.

1 *Approbando me filium magis Jove dignum, quam quos Juno peperit.* 2 *Geminata.* 3 *Luna.*

Sume, quos nubes radios sequantur.
Pallidus mœstas speculare terras,
Et caput turpes nebulæ pererrent.
Quando, pro Titan, ubi, quove, summe,
Herculem in terris alium sequeris?
Quas manus, orbis miser, invocabis,
Si qua sub terra numerosa pestis
Spargit intentam rabiem draconis?
Arcadum si quis, populi vetusti,
Fecerit silvas aper inquietas?
Thraciæ si quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices nivosæ
Sparget humano stabulum cruore?
Quis dabit pacem populo timenti,
Si quid irati superi per urbes
Jusserint nasci? jacet omnibus par,
Quem parem tellus genuit Tonanti.
Planctus immensas resonet per urbes,
Et comas nullo cohibente nodo,
Fœmina exertos feriat lacertos?
Solaque obductis foribus Deorum,
Templa securæ pareant novercæ.
Vadis ad Lethen Stygiumque littus,
Unde te nullæ referent carinæ.
Vadis ad manes miserandus, unde
Morte devicta tuleras triumphum.
Umbra nudatis venies lacertis,
Languido vultu, trepidoque collo:
Teque non 1 solum feret illa puppis.
Non tamen viles eris inter umbras:
Æacumque inter, geminosque 2 Cretas,
Fata discernes. fieri tyranni
Parcite, ô dites, inhibete dextras.
Laudis est, purum tenuisse ferrum
Dumque regnabas, minimum cruentis
In tuas urbes licuisse fatis.
Sed locum virtus habet inter astra,
Sedis Arctoæ spatium tenebis?
An gravis Titan ubi promit æstus?
An sub Occasu tepido nitebis,
Unde commisso resonare ponto
Audies Calpen? loca quæ sereni

1 *Utolim, cum pondere tuo cymbam pene demersisti.* 2 *Rhadamanthum & Minoem.*

Depri-

Deprimes cœli? quis erit recepti
Tutus Alcidæ locus inter astra?
Horrido tantum procul à Leone
Det pater sedes, calidoque Cancro;
Ne tuo vultu tremefacta leges
Astra conturbent, trepidetque Titan.
Vere dum flores venient tepenti,
Et comam sylvis hiemes recident,
Vel comam sylvis revocabit æstas;
Pomaque autumno fugiente cedent,
Nulla te terris rapiet vetustas.
Tu comes Phœbo, comes ibis astris.
Ante nascetur seges in profundo,
Vel fretum dulci resonabit unda.
Ante descendet glacialis Ursæ
Sidus, & ponto vetito fruetur.
Quam tuas laudes populi quiescant,
Te, pater rerum, miseri precamur,
Nulla nascatur fera, nulla pestis.
Non duces sævos miseranda tellus
Habeat: nec ulla dominetur aula
Qui putet solum decus esse regni,
Semper impensum tenuisse ferrum.
Si quid in terris iterum timetur,
Vindicem terræ petimus relictæ.
Heu quid hoc? mundus sonat; ecce mœret.
Mœret Alcidæ pater. an Deorum
Clamor, an vox est timidæ novercæ?
Hercule an viso fugit astra Juno?
Lassus an pondus titubavit Atlas?
An magis diri tremuere manes
Herculem? & vilum canis inferorum
Fugit abruptis trepidus catenis?
Fallimur: læto venit ecce vultu
Quem tulit Pæas, humerisque tela
Gestat, & notas populis pharetras,
Herculis hæres.

ACTUS QUINTUS.

NUTRIX, PHILOCTETES.

EFfare casus, juvenis, Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. Quo nemo vitam. NUT. Lætus adeone ultimos
Invasit ignes? PH. esse jam flammas nihil

Oſtendit ille, qui ſub occaſu Hercules
Virtute vinci indomita docuit omnia.
NUT. Inter vapores quis fuit forti locus?
PH. Quod unum in orbe venerat nondum malum,
Et flamma victa eſt: hæc quoque acceſſit feris.
Inter labo es ignis Herculeos abiit.
NUT. Ediſſere agedum. flamma quo victa eſt modo?
PH. Ut omnis OEten mœſta corripuit manus,
Hinc fagus umbras perdit, & toto jacet
Succiſa trunco: flexit hinc pinum ferox
Aſtris minantem, & nube de media vocat;
Ruſtura cautes movit, & ſylvam trahit
Secum minorem. Chaonis quondam loquax
Stat vaſta late quercus. & Phœbum vetat,
Ultraque totos porrigit ramos nemus.
Gemit illa multo vulnere impreſſo minax,
Frangitque cuneos, reſilit excuſſus chalybs.
Vulnuſque ferrum patitur & truncum fugit.
Commota tandem eſt; tunc cadens lenta mora.
Duxit ruinam. protinus radios locus
Admiſit omnes; ſedibus pulſæ ſuis
Volucres pererrant nemore ſucciſo domus,
Quæruntque laſſis garrulæ pinnis nemus.
Jamque omnis arbor ſonuit, & ſacræ quoque
Senſere quercus horridam ferro manum,
Nullique priſcum profuit ligno nemus.
Aggeritur omnis ſylva, & alternæ trabes
In aſtra tollunt Herculi auguſtum rogum.
Rapit alta flammas pinus, & robur tenax,
Et brevior ilex. ſylva contexit pyram
Populea, ſylva frondis Herculeæ nemus.
At ille, ut ingens nemore ſub Naſamonio
Æger recl'ini pectore admugit leo,
Fertur. quis illum credat ad flammas rapi?
Vultus petentis aſtra, non ignes, erant.
Ut preſſit OEten, ac ſuis oculis rogum
Luſtravit, omnes fregit impoſitus trabes,
Arcumque poſcit. Accipe hæc, inquit, ſate
Pæante, dona; munus Alcidæ cape.
Has Hydra ſenſit, his jacent Stymphalides,
Et quid quid aliud eminus vici malum.
Victure felix: has enim numquam irritas
Mittes in hoſtes: ſive de media voles
Auferre volucres nube; deſcendent aves.

Et certa prædam tela de cœlo ferent.
Nec fallet umquam dextram hic arcus tuam:
Librare telum didicit, & certam dare
Fugam sagittis. ipsa non fallunt iter
Emissa nervo tela. tu tantum, precor,
Accommoda ignes, & facem extremam mihi.
Hic 1 nodus, inquit, nulla quem capiet manus,
Mecum per ignem flagret: hoc telum Herculem
Tantum sequetur hoc quoque acciperes, ait,
Si ferre posses. adjuvet domini rogum.
Tum rigida secum 2 spolia Nemeæi mali
Arsura poscit 3 latuit in spolio rogus.
Ingemuit omnis turba; nec lachrymas dolor
Cuiquam remisit: mater in luctum furens
Diduxit avidum pectus, atque utero tenus
Exerta, vastos ubera in planctus ferit:
Superosque & ipsum vocibus pulsans Jovem,
Implevit omnem voce fœminea locum.
Deforme letum mater Herculeum facis,
Compesce lachrymas, inquit: introrsus dolor
Fœmineus abeat. Juno cur lætum diem
Te flente ducat? pellicis gaudet suæ
Spectare lachrymas. contine infirmum jecur,
Mater: nefas est ubera atque uterum tibi
Laniare, qui me genuit. & dirum fremens
Qualis per urbes duxit Argolicas canem,
Cum Victor Erebi Dite contempto rediit
Tremente fato; talis incubuit rogo.
Quis sic triumphans lætus in curru stetit
Victor: quis illo gentibus vultu dedit
Leges tyrannus? quanta pax obitus tulit?
Hæsere lachrymæ; cecidit expulsus dolor
Nobis quoque ipsis. nemo morituro ingemit.
Jam flere pudor est: ipsa, quam sexus jubet
Mœrere, siccis hæsit Alcmene genis;
Stetitque nato pene jam similis parens.
NUT. Nullasne in astra misit ad superos preces
Arsurus? aut in vota respexit Jovem?
PH. Jacuit sui securus, & cœlum intuens,
Quæsivit oculis arce an ex aliqua pater
Despiceret illum, tum manus tendens ait:
Quacumque parte prospicis natum, pater,
Ite est pater, quem nocte commissa dies

1 *Clava.* 2 *Leonis pellem.* 3 *Pellis rogum summum texit.*

Quæsivit unus. si meas laudes canit
Utrumque Phœbi littus, & Scythiæ genus,
Et omnis ardens ora quam torret dies:
Si pace tellus plena, si nullæ gemunt
Urbes, nec aras impius quisquam inquinat,
Si scelera desunt, spiritum admitti hunc precor
In astra. nec me mortis infernæ locus,
Nec mœsta nigri regna conterrent Jovis:
Sed ire ad illos umbra quos vici Deos,
Pater, erubesco. nube discussa diem
Pande, ut Deorum vultus ardentem Herculem
Spectet: licet tu sidera & mundum neges,
Ultrò pater cogêre. si voces dolor
Abstulerit ullas; pande tum Stygios lacus,
Et redde fatis. approba gnatum prius.
Ut dignus astris videar, hic faciet dies.
Leve est quod actum est. Herculem genitor prius
1 Invenit an damnavit? hoc postquam addidit;
Noverca cernat, quo feram flammas modo;
Flammas popposcit. hoc age Alcidæ 2 comes;
Non segnis, inquit, corripe OEtæam facem.
Quid dextera tremuit? num manus pavida impium
Scelus refugit redde jam pharetras mihi,
Ignave, iners, inermis. en nostros manus
Quæ tendat arcus. qui sedet pallor genis?
Animo faces invade, quo Alciden vides
Vultu jacere: respice arsurum miser.
Rogat ecce jam me genitor, & pandit polos.
Venio, pater. vultusque non idem fuit.
Tremente pinum dexterâ ardentem impuli.
Refugit ignis, & reluctantur faces,
Et membra vitant: sed recedentem Hercules
Insequitur ignem. Caucasum, aut Pindum, aut Athon
Ardere credas, nullus erumpit sonus:
Tantum ingemiscit ignis ad durum jecur.
Typhon in illo positus immanis rogo
Gemuisset ipse, quique convulsam solo
Imposuit humeris Ossan Enceladus ferox.
At ille medias inter exsurgens faces
Semiustus ac laniatus, intrepidus, rubens;
Nunc, ô parens Herculea, sic stare ad rogum,
Te mater, inquit, sic decet fieri Herculem.
Inter vapores positus, & flammæ minas,

1 *Immortalitate donavit.* 2 *Philoctetes.*

Immotus, inconcussus, in neutrum latus
Correpta flectens membra, adhortatur, monet,
Gerit aliquid ardens: omnibus fortem addidit
Animum ministris. 1 urere ardentem putes.
Stupet omne vulgus, vix habens flammæ fidem.
Tam placida frons est, tanta majestas viro:
Nec properat uri. cumque jam forti datum
Leto satis pensavit, igniferas trabes
Hinc inde traxit, nimia quas flamma occupat,
Totasque in ignem vertit, & qua plurimus
Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
Nunc ora flammis implet. ast illi graves
Luxere barbæ: cumque jam vultum minax
Appeteret ignis, lamberent flammæ caput,
Non pressit oculos. Sed quid hoc? mœstam intuor
Sinu gerentem reliquias magni Herculis,
Crinemque jactans squallidum Alcmene gemit.

ALCMENA, PHILOCTETES.

TImete superi fata, tam parvus cinis
Herculeus est; huc ille decrevit gigas.
O Quanta Titan in nihil moles abit!
Anilis, heu me, cepit Alciden sinus.
Hic tumulus illi est. ecce vix totam Hercules
Complevit urnam quam leve est pondus mihi,
Cui totus æther pondus incubuit leve!
Ad Tartara olim regnaque, ô gnate, ultima
Rediturus ibas: quando ab inferna Styge,
Remeabis iterum? non uti spolium trahas,
Rursumque Theseus debeat lucem tibi:
Sed quando solus? ignis impositus tuas
Compescit umbras, teque Tartareus canis
Inhibere poterit? quando Tænareas fores
Pulsabis? ah quas mater ad fauces agar?
Qua mors aditur? vadis ad Manes iter
Habiturus unum, quid diem questu tero?
Quid misera duras vita? quid lucem hanc tenes?
Quem parere rursus Herculem possem Jovi?
Quis me parentem gnatus Alcmenam suam
Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis
2 Thebane conjux: Tartari intrasti loca
Florente gnato; teque venientem inferi

1 *Illum credares in ignem agere.* 2 *Amphitryo.*

Timuere forsan, quod pater tantum Herculis
Vel falsus aderas. quas petam terras anus,
Invisa sævis regibus? si quis tamen
Rex est relictus sævus, hei miseræ mihi:
Quicumque cæsos ingemunt gnati patres,
A me petent supplicia, me cuncti obruent:
Si quis minor Buliris, aut si quis minor
Antæus urbes perfidæ terret plagæ,
Ego præda ducar: si quis Isinarios greges
Thracis cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri, forsitan pœnas petet
Irata Juno. totus i uretur dolor.
Secura victo tandem ab Alcide vacat.
Pellex supersum, supplicia de qua exigat.
Ne parere possem, fecit hic gnatus mihi
Uterum timendum. quæ petam Alcmene loca?
Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga
Defendet? aut quas mater in latebras agar?
Ubique certe nota. si patriam petam,
Laresque miseros; Argos Eurystheus tenet.
Orbata Thebas, regnum & Ismenum petam.
Thala nosque nostros, in quibus quondam Jovem
Dilecta vidi? prô nimis felix, nimis,
Si fulminantem & 2 ipsa sensissem Jovem:
Utinam meis viscerибus Alcides foret
Exectus infans! nunc datum est miseræ, datum,
Videre gnatum laude certantem Jovi:
Et hoc daretur scire: quod fatum mihi
Eripere posset? quis memor vivet tui
O gnate populus? omne jam ingratum est genus.
Petam Cleonas? Arcadum an populos petam?
Meritisque terram nobilem quæram tuis?
Heic dira serpens cecidit; heic ales fera;
Heic rex cruentus; heic tua fractus manu,
Qui te sepulto possidet cœlum, leo.
Si grata terra est, populus Alcmenam tuam
Defendat omnis. Thracias gentes petam,
Hebrique populos? hæc quoque est meritis tuis.
Defensa tellus. stabula cum regno jacent.
Heic pax cruento rege prostrato data est.
Ubi enim negata est? quod tibi infelix anus
Quæram sepulchrum? de tuis totus rogis
Contendat orbis, reliquias magni Herculis

1 *In me effundetur.* 2 *Ut olim Semele.*

Quis populus, aut quæ templa, quæ gentes colent?
Quis jam petet, quis poscet Alcmenes onus?
Quæ tibi sepulchra, gnate; quis tumulus sat est?
Hic totus orbis, fama erit tumulus tibi
Quid anime trepidas? Herculis cineres tene.
Complectere ossa; reliquiæ auxilium dabunt.
Erunt satis præsidia. terrebunt tuæ
Reges vel umbræ. PH. Debitos gnato quidem
Compesce fletus mater Alcidæ inclyti.
Non est gemendus, nec gravi urgendus nece,
Virtute quisquis abstulit fatis iter.
Æterna virtus Herculem fleri vetat.
Fortes vetat mœrere, degeneres jubet.
AL. Sedabo questus? vindicem amisi parens
Terræ atque pelagi, quaque purpureus dies
1 Utrumque clara spectat Oceanum rota.
Quot misera in uno condidi gnatos parens?
Regno carebam, regna sed poteram dare.
Una inter omnes, terra quas matres gerit,
Votis peperci: nil ego à superis petii
Incolume nato. quid dare Herculeus mihi
Non poterat ardor? quis Deus quidquam mihi
Negare poterat? vota in hac fuerant manu:
Quidquid negaret Jupiter, daret Hercules.
Quid tale genitrix ulla mortalis tulit?
Deflevit aliqua 2 mater, & toto stetit
Succisa fœtu, bisque septenos greges
Deplanxit una; gregibus æquari meus
Quot ille poterat? matribus miseris adhuc
Exemplar ingens deerat: Alcmene dabit.
Cessate matres, pertinax si quas dolor
Adhuc jubet lugere, quas luctus gravis
Insaxa vertit; cedite his cunctæ malis.
Agedum, senile pectus, ô miseræ manus
Pulsate, & una funeri tanto sat est
Grandæva anus defecta, quod totus brevi
Jam quæret orbis? expedi in planctus tamen
Defessa quamquam brachia, invidiam ut Deis
Lugendo facias. advoca in planctum genus.

A L C M E N A.

FLete Alcmenen, magnique Jovis
Plangite gnatum, cui concepto

1 *Indicum & Gaditanum*, i. e. *Orientem & Occidentem.*
2 *Niobe.*

Lux una periit, nocteſque duas
Contulit Eos: ipſa quiddam
Plus luce perit. totæ pariter
Plangite gentes. quarum ſævos
Ille tyrannos juſſit Stygias
Penetrare domos, populiſque madens
Ponere ferrum. fletum meritis
Reddite tantis. totus, totus
Perſonet orbis. fleat Alciden
Cærula Crete; magno tellus
Clara Tonante: centum populi
Brachia pulſent. nunc Curetes,
Nunc Corybantes arma Idæa
Quaſſate manu: armis illum
Lugere decet. nunc nunc funus
Plangite verum. jacet Alcides
Non minor ipſo, Creta, Tonante:
Flete Herculeos, Arcades, obitus,
Nondum Phœbo naſcente genus.
Juga Parthenii Nemeæque ſonent,
Feriantque graves Mænala planctus.
Poſcite magno Alciden gemitu:
Stratus veſtris ſetiger oris,
Aleſque ſequi juſſa ſagittas,
Totum pinnis velata diem.
Flete Argolici, flete Cleonæ,
Hic terrentem mœnia quondam
Veſtra leonem fregit noſtri
Dextera nati, date Sithoniæ
Verbera matres, geliduſque ſonet
Planctibus Hebrus. flete Alciden,
Quod non ſtabulis 1 naſcitur infans,
Nec veſtra greges viſcera carpunt.
Fleat Antæo libera tellus,
Et rapto fero plaga Geryone.
Mecum miſeræ plangite gentes.
Audiat ictus 2 utraque Tethys.
Vos quoque mundi turba 3 citati,
Flete Herculeos numina caſus.
Veſtrum Alcides cervice meus
Mundum, ſuperi, cœlumque tulit:
Cum ſtelliger vector Olympi,

1 *Non fias pabulum Diomedis equis.* 2 *Oriens & occidens.*
3 *Cœli circumrotati.*

Pondere

Pondere liber ſpiravit Atlas.
Ubi nunc veſtræ Juppiter arces?
Ubi promiſſi regia mundi?
Nempe Alcides mortalis obit,
Nempe ſepultus, quoties telis
Facibuſque tuis ille pepercit?
Quotiès ignis ſpargendus erat?
In me ſaltem jaculare facem,
Semeleamque puta.
Jamne Elyſias, ô gnate, domos,
Jam littus habes, ad quod populos
Natura vocat? an poſt raptum
Styx atra canem præcluſit iter;
Teque in primo limine Ditis
Fata morantur? quis nunc umbras
Gnate, tumultus, maneſque tenet?
Fugit abducta navita cymba,
Et Centauris Theſſala motis
Ferit attonitos ungula manes?
Angueſque ſuos Hydra ſub undis
Territa merſit? teque labores
O gnate, timent?
Fallor, fallor, veſana parens;
Nec te Manes umbræque timent,
Non Argolico rapta leoni
Fulva pellis contecta juba
Lævos operit dura lacertos,
Vallantque teri tempora dentes.
Donum pharetræ ceſſere tuæ.
Telaque mittet jam dextra minor.
Vadis inermis, gnate, per umbras,
Ad quas ſemper manſurus eris.

HERCULES, ALCMENA.

QUid me tenentem regna ſiderei poli,
Cœloque tandem redditum, planctu jubes
Sentire fatum? parce; nam virtus mihi
In aſtra, & ipſos fecit ad ſuperos iter.
AL. Unde ſonus trepidas aures ferit?
Unde meas inhibet lachrymas fragor?
Agnoſco, agnoſco, victum eſt chaos,
A Styge, gnate, redis iterum mihi:
Fractaque non ſemel eſt mors horrida.
Viciſti rurſus noctis loca,

Puppis & infernæ vada triſtia.
Pervius eſt Acheron jam languidus,
Et remeare licet ſoli tibi.
Nec te fata tenent poſt funera.
An tibi præcluſit Pluton iter.
Et pavidus regni metuit ſibi?
Certe ego te vidi flagrantibus
Impoſitum ſylvis, cum pluribus
In cœlum furerent flammæ minis.
Arſiſti certe; verum ultima
Non tenuere tuas umbras loca.
Quid timuere tui manes precor?
Umbra quoque eſt Diti nimis horrida?
HE. Non me rigentis ſtagna Cocyti tenent.
Non puppis umbras furva tranſvexit meas:
Jam parce mater queſtibus manes ſemel
Umbraſque vidi: quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis injectus tulit.
Paterna cœlo pars data eſt; flammis tua.
Proinde planctus pone, quos gnato paret
Genitrix inerti. luctus in turpes eat.
Virtus in aſtra tendit. in mortem timor.
Præſens ab aſtris mater Alcides cano;
Pœnas cruentus jam tibi Euryſtheus dabit.
Curru ſuperbum vecta tranſcendes caput.
Me jam decet ſubire cœleſtem plagam,
Inferna vinco rurſus Alcides loca.
AL. Mane parumper. ceſſit; ex oculis abiit;
In aſtra fertur fallor, an vultus putat
Vidiſſe gnatum? miſera mens incredula eſt.
Es numen, & te mundus æternus tenet.
Credo triumphas. regna Thebarum petam.
Novumque templis additum numen canam.

CHORUS.

NUmquam Stygias fertur ad umbras
Inclyta virtus. vivite fortes;
Nec Lethæos ſæva per amnes
Vos fata trahent: ſed cum ſummas
Exiget horas conſumpta dies,
Iter ad ſuperos gloria pandet.
Sed tu domitor magne ferarum,
Orbiſque ſimul pacator ades.
Nunc quoque noſtras reſpice terras,

Et si qua novo bellua vultu
Quatiet populos terrore gravi,
Tu fulminibus frange trisulcis.
Fortius ipso genitore tuo
Fulmina mittes.

L. ANNÆI SENECÆ OCTAVIA.

PERSONÆ.

OCTAVIA.
NUTRIX OCTAVIÆ.
CHORUS Romanorum.
SENECA.
PRÆFECTUS.
POPPEA.
NUTRIX POPPEÆ.
AGRIPPINA.
NERO.
NUNCIUS

ACTUS PRIMUS.

OCTAVIA.

JAm vaga cœlo sidera fulgens,
Aurora fugat: surgit Titan
Radiante coma, mundoque diem
Reddit clarum.
Eja age, tantis onerata malis
Repete assuetos jam tibi questus,
Atque æquoreas vince Alcyonas;
Vince & 1 volucres Pandionias:
Gravior namque his fortuna tua est.
Semper 2 genitrix deflenda mihi
Prima meorum causa malorum,
Tristes questus
Natæ exaudi. si quis remanet
Sensus in umbris. utinam antè manu
Grandæva sua mea rupisset
Stamina Clotho; tua quam mœrens
Vulnera vidi,
Oraque fœdo sparsa cruore!
O lux semper funesta mihi!

1 *Luciniam & hirundinem Pandionis filii.* 2 *Messalina.*

Tempore ab illo lux est tenebris
Invisa magis.
Tulimus sævæ jussa 1 novercæ,
Hostilem animum, vultusque truces.
Illa, illa meis tristis Erinnys
Thalamis Stygios prætulit ignes:
2 Teque extinxit, miserande pater,
Modo cui totus paruit orbis
Ultra Oceanum; cuique Britanni
Terga dedere,
Ducibus nostris ante ignoti,
Jurisque sui.
Conjugis (heu me) pater insidiis
Oppresse jaces; servitque domus
Cum prole tua capta 3 tyranno!

NUTRIX OCTAVIÆ.

Fulgore primo captus, & facili bono
Fallacis aulæ, quisquis attonitus stupet,
Subito latentis ecce Fortunæ impetu
Modo præpotentem cernat everſam domum,
Stirpemque Claudii, cujus imperio fuit
Subjectus orbis; paruit liber diu
Oceanus, & recipit invitus rates.
En qui Britannis primus imposuit jugum,
Ignota tantis classibus texit freta.
Interque gentes barbaras tutus fuit.
Et sæva maria; conjugis scelere occidit,
Mox illa gnati. cujus extinctus jacet
4 Frater venenis: mœret infelix soror,
Eademque conjux. nec graves luctus valet
Ira coacta tegere. crudelis viri
Secreta refugit semper, atque odio pari
Ardens mariti, mutua flagrat face.
Animum dolentis nostra solatur fides,
Pietasque frustra. mutat immitis dolor
Consilia nostra. nec regi mentis potest
Generosus ardor, sed malis vires capit.
Heu quam nefandum prospicit noster timor
Scelus, quod utinam numen avertat Deum.

OCTAVIA, NUTRIX.

O Mea nullis æquanda malis
Fortuna! licet repetam luctus

1 *Agrippina.* 2 *Claudium.* 3 *Neronι.* 4 *Britannicus.*

Electra

Electra tuos: tibi mœrenti
Cæsum licuit flere 1 parentem;
Scelus ulcisci vindice 2 fratre,
Tua quem pietas 3 hosti rapuit,
Texitque fides: me crudeli
Sorte parentes raptos prohibet
Lugere timor, fratrisque necem
Deflere vetat, in quo fuerat
Spes una mihi,
Totque malorum breve solamen.
Nunc in luctus servata meos.
Magni resto nominis umbra.
NUT. Vox en nostras perculit aures
Tristis alumnæ.
Cessas thalamis inferre gradus
Tarda senectus? OC. Excipe nostras
Lacrymas, nutrix, testis nostri
Fida doloris. NUT. Quis te tantis
Solvet curis, miseranda, dies?
OC. Qui me Stygias mittet ad umbras.
NUT. Omnia, (quæso) sint itta procul,
OC. Non vota meos tua nunc casus,
Sed fata regunt. NUT. Dabit afflictæ
Meliora Deus tempora mitis:
Tu modo blando vince obsequio
Placata virum. OC. Vincam sævos
Ante leones, tigresque truces,
Fera quam sævi corda tyranni.
Odit genitos sanguine claro,
Spernit superos hominesque simul,
Nec fortunam capit ipse suam,
Quam dedit illi per 4 scelus ingens
Infanda parens licet ingratum
Diræ pudeat munere matris,
Hoc imperium cepisse; licet
Tantum munus morte rependat:
Feret hunc 5 titulum post fata tamen
Fœmina longo semper in ævo.
NUT. Animi retine verba furentis.
Temere emissam comprime vocem.
OC. Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant,
Nisi morte tristi, nostra finiri mala

1 *Agamemnonem.* 2 *Oreste.* 3 *Clytemnestræ & Ægistho.*
4 *Cædem Claudii & Britannici.* 5 *Dati sc. filio imperii.*

Genitrice cæsa, per scelus rapto patre.
Orbata fratre, miseriis, luctu obruta,
Mœrore pressa, conjugi invisa, ac meæ
Subjecta 1 famulæ, luce non grata fruor;
Trepidante semper corde, non mortis metu,
Sed sceleris 2 absit crimen à fatis meis:
Mori juvabit, pœna nam gravior nece est
Videre tumidos & truces miseræ mihi
Vultus tyranni, jungere atque hosti oscula,
Timere nutus; cujus obsequium meus
Haud ferre posset, fata post fratris, dolor,
Scelere interempti; cujus imperium tenet
Et morte gaudet auctor infandæ necis.
Quam sæpe tristis umbra germani meis
Offertur oculis, membra cum solvit quies,
Et fessa fletu lumina oppressit sopor!
Modo facibus atris armat infirmas manus,
Oculosque, & ora fratris infestus petit:
Modo trepidus idem refugit in Thalamos meos.
Persequitur hostis, atque inhærenti mihi,
Violentus ensem per latus nostrum rapit,
Tunc tremor & ingens excutit somnos pavor,
Renovatque luctus & metus miseræ mihi.
Adice his superbam pellicem, nostræ domus
Spoliis nitentem; cujus in munus suam
3 Stygiæ parentem natus imposuit rati;
Quam dira post naufragia superato mari
Ferro interemit, sævior pelagi fretis.
Quæ spes salutis post nefas tantum mihi?
Inimica, victrix, imminet thalamis meis;
Odioque nostri flagrat, & pretium stupri
Justæ maritum conjugis captat caput.
Emergere undis, & fer auxilium tuæ
Gnatæ invocanti, genitor; aut Stygios sinus
Tellure rupta pande, quo preceps ferar.
NUT. Frustra parentis invocas manes tui,
Miseranda; frustra. nulla cui prolis suæ
Manet inter umbras cura: qui 4 gnato suo
Præferre potuit sanguine alieno 5 fatum,
6 Genitamque fratris conjugem captus sibi
Toris nefandis flebili junxit face.

1 *Poppeæ.* 2 *Morti meæ non prætexatur.* 3 *Cujus partibus luxatis naufragio periret. Sueton. l.* 5. 4 *Britannico.* 5 *Neronem.* 6 *Agrippinam Germanici fil. Sueton. l.* 5.

Hinc

Hinc orta series facinorum, cædes, doli,
Regni cupido, sanguinis diri sitis:
Mactata 1 soceri concidit thalamis 2 gener,
Victima, tuis ne fieret hymenæis potens.
Pro facinus ingens! 3 fœminæ est munus datus
Sillanus, & cruore fœdavit suo
Patrios penates; 4 criminis ficti reus.
Intravit 5 hostis (hei mihi) captam domum
Dolis novercæ, principis factus gener.
Idemque gnatus, juvenis infandi ingenii
Capaxque scelerum, dira cui genitrix facem
Accendit, & te junxit invitam metu.
Tantoque victrix facta successu ferox,
Ausa imminere est orbis imperio sacri.
Quis tot referre facinorum formas potest,
Et spes nefandas fœminæ, & blandos dolos
Regnum petentis per gradum scelerum omnium?
Tunc sancta Pietas extulit trepidos gradus,
Vacuamque Erinnys sæva funesto pede
Intravit aulam; polluit Stygia face
Sacros penates, jura Naturæ furens
Fasque omne rupit; miscuit conjux viro
Venena sæva. cecidit atque eadem sui
Mox scelere gnati. tu quoque extinctus jaces
Deflende nobis semper, infelix puer,
Modo sidus orbis, columen Augustæ domus
Britannice, (heu me) nunc levis tantum cinis,
Et tristis umbra; sæva cui lachrymas dedit
Etiam noverca. cum rogis artus tuos
Dedit cremandos, membraque & vultus Deo
Similes volanti flamma fervens abstulit.
OC. Extinguat & me, ne manu nostra cadat.
NUT. Natura vires non dedit tantas tibi
OC. Dolor, ira, mœror, miseriæ, luctus dabunt.
NUT. Vince obsequendo potius immitem virum.
OC. Ut fratrem ademptum scelere restituat mihi?
NUT. Incolumis ut sis ipsa, labentem ut domum
Genitoris olim sobole restituas tua.
OC. Exspectat aliam principis 6 sobolem domus:
Me dira miseri fata germani trahunt.
NUT. Confirmet animum civium tantus favor.
OC. Solatur iste nostra, non relevat, mala.

1 *Claudii.* 2 *Sillanus. Suet. l.* 5. 3 *Agrippinæ.* 4 *Incestus a Vitellio.* 5 *Nero.* 6 *A poppea natam.*

NUT. Vis magna popu'i eſt. OC. Principis major tamen.
NUT. Reſpicit ipſe conjugem. OC. Pellex vetat.
NUT. Inviſa cunctis nempe. OC. Sed cara eſt viro.
NUT. Nondum uxor eſt. OC. Jam fiet, & genitrix ſimul.
NUT. Juvenilis ardor impetu primo furit;
Langueſcit idem facile, nec durat diu
In Venere turpi, ceu levis flammæ vapos.
Amor perennis conjugis caſtæ manet.
Violare prima quæ toros auſa eſt tuos,
Animumque domini famula poſſedit diu,
Jam metuet eadem, nempe prælatam ſibi,
Subjecta & humilis: atque monumenta exſtruit,
Quibus timorem foſſa teſtatur ſuum.
Et hanc levis fallaxque deſtituet deus
Volucer Cupido. ſit licet forma eminens,
Opibus ſuperba; gaudium capiet breve.
Paſſa eſt ſimiles ipſa dolores
Regina deum, cum ſe formas
Vertit in omnes dominus cœli,
Divumque pater:
Et modo pennas ſumpſit oloris?
Modo Sidonii cornua tauri;
Aureus idem
Fluxit in imbri. fulgent cœlo
1 Sidera Ledæ: patrio reſidet
Bacchus Olympo. Deus Alcides
Poſſidet Heben, nec Junonis
Jam timet iras; cujus gener eſt,
Qui fuit hoſtis. vicit ſapiens
Tamen obſequium conjugis altæ,
Preſſuſque dolor. ſola Tonantem
Tenet æthereo ſecura toro
Maxima Juno; nec mortali
Captus formâ deſerit altam
Jupiter aulam. tu quoque terris
Altera Juno, ſoror Auguſti,
Conjuxque, graves vince dolores.
OC. Jungentur ante ſæva ſideribus freta;
Et ignis undæ, Tartaro triſti polus,
Lux alma tenebris, roſcidæ nocti dies:
Quam cum ſceleſti conjugis mente impia
Mens noſtra; ſemper fratris extincti memor.

1 *Caſtor & Pollux.*

Utinam

Utinam nefandi principis dirum caput
Obruere flammis Cœlitum rector paret,
Qui sæpe terras fulmine infesto quatit,
Menteſque noſtras ignibus terret ſacris,
Noviſque monſtris! vidimus cœlo jubar
Ardens, cometam pandere infeſtam facem,
Qua plauſtra tardus noctis æterna vice
Regit Bootes, frigido Arctoo rigens.
En ipſe diro ſpiritu ſævi ducis
Polluitur æther, gentibus clades novas
Minantur aſtra, quas regit 1 dux impius.
Non tam ferum Typhona neglecto Jove
Irata tellus edidit quondam parens.
Hic gravior illo peſtis. hic hoſtis deum
Hominumque, templis expulit ſuperos ſuis:
Civeſque patria; ſpiritum fratri abſtulit;
Hauſit cruorem matris; & lucem videt,
Fruiturque vita, noxiam atque animam trahit?
Prô, ſumme genitor, tela cur fruſtra jacis
Invicta toties temere regali manu?
In tam nocentem dextra cur ceſſat tua?
Utinam ſuorum facinorum pœnas luat
Nero ipſe Divo Domitio genitus patre,
Orbis tyrannus, quem premit turpi jugo;
Morumque vitiis nomen Auguſtum inquinat.
NUT. Indignus ille (fateor) eſt thalamis tuis:
Sed cede fatis atque fortunæ tuæ:
Alumna, quæſo; neve violenti move
Iram mariti. forſitan vindex deus
Exſiſtet aliquis; lætus & veniet dies.
OC. Gravi deorum noſtra jampridem domus
Urgetur ira: prima quam prèſſit Venus,
2 Furore miſeræ diræ genetricis meæ:
Quæ 3 nupta demens 4 nupſit inceſta face,
Oblita noſtri conjugis, legum immemor;
Illo ſaluta crine ſuccincta anguibus,
Ultrix Erinnys venit ad Stygios toros,
Raptaſque thalamis ſanguine extinxit faces:
Incendit ira Principis pectus truci
Cædem in nefandam. cecidit infelix parens
(Heu) noſtra ferro, meque perpetuo obruit
Extincta luctu: conjugem traxit ſuum,
Natumque ad umbras, prodidit lapſam domum.

1 *Nero.* 2 *Libidine.* 3 *Ut Claudio.* 4 *Ut C. Silio.*

NUT. Renovare luctus parce cum fletu pios,
Manes parentis neve solicita tuæ,
Graves furoris quæ sui pœnas dedit.

CHORUS.

Quæ fama modo venit ad aures,
Utinam falso credita, perdat
Frustra toties jactata fidem?
Nec nova nostri conjux thalamos
Principis intret, teneatque suos
Nupta penates Claudia proles:
Edat partu pignora pacis,
Qua tranquillus gaudeat orbis,
Servetque decus Roma æternum.
Fratris thalamos sortita tenet
Maxima Juno, soror Augusti
Sociata toris, cur â patria
Pellitur aula? sancta quid illi
Prodest pietas; Divusque pater?
(Quid virginitas, castusque pudor?)
Nos quoque nostri sumus immemores.
Post fatâ 1 ducis, cujus prodimus
Stirpem sævo suadente metu.
Vera priorem virtus quondam
Romana fuit, verumque genus
Martis in illis sanguisque viris.
Illi reges hac expulerant
Urbe superbos; ultique tuos
Sunt bene manes, 2 virgo, dextra
Cæsâ parentis, ne servitium
Paterere grave, aut improba ferret
Præmia victrix dira libido.
Te quoque 3 bellum triste secutum est:
Mactata tua miseranda manu
Nata Lucretii; stuprum sævi
Passa tyranni, dedit infandi
4 Sceleris pœnas cum Tarquinio
Tullia conjux? quæ per cæsi
Membra parentis sævos egit
Impia currus, laceroque seni
Violenta rogos nata negavit.

1 *Claudii.* 2 *Virginia a patre Virginio cæsa ne ab Appio Claudio Xuiro vitiaretur.* 3 *Porsina qui Tarquinium reducere conatus est.* 4 *Cæso Servio Tullio.*

Hoc

Hoc quoque noſtra videre nefas
Secula; magnum cum Tyrrhenum
Rate ferali Princeps captam
Fraude parentem miſit in æquor,
Properant placidos linquere portus
Juſſi nautæ;
Reſonant remis pulſata freta;
Fertur in altum provecta ratis.
Quæ reſoluto robore labens
Preſſa dehiſcit, ſorbetque mare.
Tollitur ingens
Clamor ad aſtra cum fœmineo
Miſtus planctu. mors ante oculos
Dira vagatur. quærit leti
Sibi quiſque fugam:
Alii laceræ puppis tabulis
Hærent nudi, fluctuſque ſecant:
Repetunt alii litora nantes:
Multos mergunt fata profundo:
Scindit veſtes Auguſta ſuas,
Laceratque comas, rigat & mœſtis
Fletibus ora.
Poſtquam ſpes eſt nulla ſalutis.
Ardens ira, jam victa malis;
Hæc, exclamat, mihi pro tanto
Munere reddis præmia, gnate?
Hac ſum fateor, digna carina,
Quæ te genui, quæ tibi lucem
Atque imperium nomenque dedi
Cæſaris amens exere vultus
Acheronte tuos, pœniſque meis
Paſcere conjux: ego cauſa tuæ,
Miſerande. necis, gnatoque tuo
Funeris auctor.
En, ut merui, ferar ad manes
Inhumata tuos.
Obruta ſævis æquoris undis.
Feriunt fluctus ora loquentis.
Ruit in pelagus rurſumque ſalo
Preſſa reſurgit. pellit palmis
Cogente metu fata, & cedit
Feſſa labori, manſit tacitis
In pectoribus ſpreta triſti
Jam morte fides, multi dominæ

Ferre auxilium pelago fractis
Viribus audent. brachia quamvis
Lenta trahentem, voce hortantur,
Manibusque levant. quid tibi sævi
Fugisse maris profuit undas?
Ferro es gnati moritura tui:
Cujus facinus vix posteritas,
Tarde semper credula, credet.
Furit, ereptam pelagoque dolet
Vivere matrem
Impius ingens geminatque nefas.
Ruit in miseræ fata parentis,
Patiturque moram sceleris nullam.
Missus peragit jussa satelles;
Reserat dominæ pectora ferro:
Cædis moriens illa ministrum.
Rogat infelix, utero dirum
Condat ut ensem.
Hic est, hic est fodiendus, ait,
Ferro, monstrum qui tale tulit.
Post hanc vocem cum supremo
Missam gemitu
Animam tandem per fera tristem
Vulnera reddit.

ACTUS SECUNDUS,
SENECA.

QUid me potens Fortuna, fallaci mihi
Blandita vultu, sorte contentum mea
Alte extulisti, gravius ut ruerem edita
Receptus arce, totque prospicerem metus?
Melius latebam procul ab invidiæ malis
Remotus inter [1] Corsici rupes maris:
Ubi liber animus, & sui juris, mihi
Semper vacabat, studia recolenti mea.
O quam juvabat (quo nihil majus parens
Natura genuit operis immensi artifex)
Cœlum intueri, solis & currus sacros;
Mundique motus, Solis alternas [2] vices,
Orbemque Phœbes, astra quem cingunt vaga,
Lateque fulgens ætheris magni decus
Qui si senescit, tantus in cæcum chaos
Casurus iterum, nunc adest mundo dies

1 *Ubi Claudii jussu exulabat.* 2 *Ortus & occasus.*

Supremus

Supremus ille, qui premat genus impium
Cœli ruina; rursus ut stirpem novam
Generet, renascens melior; ut quondam tulit
Juvenis tenente regna Saturno poli.
Tunc illa virgo, numinis magni dea,
Justitia, cœlo missa cum sancta Fide,
Terras regebat mitis. humanum genus
Non bella norat; non tubæ fremitus truces;
Non arma gentes cingere assuerant suas
Muris nec urbes pervium cunctis iter.
Communis usus omnium rerum fuit.
Et ipsa tellus læta fecundos sinus,
Pandebat ultro, tam piis felix parens,
Et tuta alumnis. alia sed soboles minus
Conspecta mitis. tertium solers genus
Novas ad artes exstitit; sanctum tamen.
Mox inquietum, quod sequi cursu feras
Auderet acres; fluctibus tectos graves
Extrahere pisces rete; vel calamo levi
Decipere volucres; premere subjectos jugo
Tauros feroces, vulnere immunem prius
Sulcare terram. læsa quæ fruges suas
Interius alte condidit sacro sinu.
Sed in parentis viscera intravit suæ
Deterior ætas; eruit ferrum grave,
Aurumque; sævas mox & armavit manus;
Partita fines regna constituit. novas
Exstruxit urbes; tecta defendit suis
Aliena telis, aut petiit prædæ imminens.
Neglecta terras fugit, & mores feros,
Hominum cruenta cæde pollutas manus,
Astræa virgo, siderum magnum decus.
Cupido belli crevit, atque auri fames.
Totum per orbem maximum exortum est malum,
Luxuria, pestis blanda; cui vires dedit
Roburque longum tempus. atque error gravis,
Collecta vitia per tot ætates diu
In nos redundant, seculo premimur gravi,
Quo scelera regnant. sævit impietas furens;
Turpi libido Venere dominatur potens.
Luxuria victrix orbis immensas opes
Jampridem avaris manibus, ut perdat, rapit.
Sed ecce gressu fertur attonito Nero:
Trucique vultu. quid ferat, mente horreo.

NERO,

PErage imperata: mitte, qui Plauti mihi,
Sullæque cæsi referat abscissum caput.
PR. Jussa haud morabor, castra confestim petam.
SE. Nihil in propinquos temere constitui decet.
NE. Justo esse facile est, cui vacat pectus metu.
SE. Magnum timoris remedium clementia est.
NE. Extinguere hostem, maxima est virtus ducis,
SE, Servare cives major est patriæ patri.
NE. Præcipere mitem convenit pueris senem.
SE. Regenda magis est fervida adolescentia.
NE. Ætate in hac satis esse consilii reor.
SE. Ut facta superi comprobent semper tua.
NE. Stulte verebor, ipse cum faciam, 1 deos.
SE. Hoc plus verere, quod licet tantum tibi.
NE. Fortuna nostra cuncta permittit mihi.
SE. Crede obsequenti parcius: levis est dea.
NE. Inertis est, nescire quid liceat sibi.
SE. Id facere laus est, quod decet, non quod licet.
NE. Calcat 2 jacentem vulgus. SE. Invisum opprimet.
NE. Ferrum tuetur principem. SE. Melius fides.
NE. Decet timeri Cæsarem. SE. At plus diligi.
NE. Metuant necesse est. SE. quidquid exprimitur, grave est.
NE. Statuam ipse. SE. Quæ consensus efficiat rata.
NE. Despectus ensis faciet. SE. Hoc absit nefas.
NE. An patiar ultra, sanguinem nostrum peti
Invictus, & contemptus ut subito opprimar?
Exilia non fregere summotos procul
Plautum atque Sullam; pertinax quorum furor
Armat ministros sceleris in cædem meam.
Absentium cum maneat etiam ingens favor
In urbe nostra, qui fovet spes exulum;
Tollantur hostes ense suspecti mihi.
Invisa conjux pereat, & carum sibi
Fratrem sequatur. quidquid excelsum est, cadat.
SE. Pulchrum eminere est inter illustres viros;
Consulere patriæ; parcere afflictis, fera
Cæde abstinere; tempus atque iræ dare;
Orbi quietem; sæculo pacem suo.
Hæc summa virtus: petitur hac cœlum via.
Sic ille patriæ primus Augustus parens
Complexus astra est, colitur & templis Deus.
Illum tamen Fortuna jactavit diu

1 *Ut nuper Claudium.* 2 i. e. *Mitem.*

Terra

Terra marique per graves belli vices,
Hoſtes 1 parentis donec oppreſſit ſui.
Tibi numen incruenta ſummittit ſuum;
Et dedit habenas imperii facili manu,
Nutuque, terras, maria, ſubjecit tuo.
Invidia triſtis victa conſenſu pio
Ceſſit. ſenatus equitis accenſus favor
Plebiſque, votis atque judicium patrum eſt.
Tu pacis auctor, generis humani arbiter
Electus orbem, tu ſacra ſpecie regis
Patriæ parens: quod nomen, ut ſerves, petit,
Suoſque cives Roma commendat tibi.
NE. Munus Deorum eſt. ipſa quod ſervit mihi
Roma, & ſenatus; quodque ab invitis preces.
Humileſque voces exprimit noſtri metus.
Servare cives principi & patriæ graves
Claro tumentes genere, quæ dementia eſt,
Cum liceat una voce ſuſpectos ſibi
Mori jubere? Brutus in cædem 2 ducis,
A quo ſalutem tulerat, armavit manus.
Invictus acie. gentium domitor, Jovi
Æquatus alios ſæpe per honorum gradus,
Cæſar nefando civium ſcelere occidit,
Quantum cruoris Roma tunc vidit ſui,
Lacerata toties! ille, qui meruit pia
Virtute cœlum Divus Auguſtus, viros
Quot interemit nobiles, juvenes, ſenes,
Sparſos per orbem, cum ſuos mortis metu
Fugerent penates, & trium ferrum 2 ducum
Tabula notante deditos triſti neci?
Expoſita roſtris capita 3 cæſorum patres
Videre mœſti: flere nec licuit ſuos,
Non gemere. dira tabe polluto foro,
Stillante ſanie per putres vultus gravi.
Nec finis heic cruoris aut cædis ſtetit.
Pavere volucres & feras lævas diu
Triſtes 4 Philippi. hauſit & 5 Siculum mare
Claſſes, viroſque ſæpe cedentes, ſuis
Concuſſus orbis viribus. Magnis ducum
6 Superatus acie puppibus Nilum petit

1 *Julii Cæſaris.* 2 *Lepidi, Antonii & Octavii III. virorum.* 3 *Ut Ciceronis. L. Paulli, &c.* 4 *Ibi Caſsius & Brutus ab Octavio & Antonio victi.* 5 *Hic pugnatum eſt cum Sexto Pompeio.* 6 *M. Antonius vel Pompeius.*

Fugæ paratis, ipse periturus brevi.
Hausit cruorem 1 incesta Romani ducis
Ægyptus 2 iterum, nunc leves umbras tegit.
Illic sepultum est impiè gestum diu
Civile bellum. condidit tandem suos
Jam sessus enses victor, hebetatôs feris
Vulneribus, & continuit imperium metu,
Armis, fideque militis tutus fuit.
Pietate gnati factus eximia Deus
Post fata consecratus, & templis datus.
Nos quoque manebunt astra, si sævo prior
Ense occuparo quidquid infestum est mihi,
Dignaque nostram sobole fundaro domum.
SE. Implebit aulam stirpe cœlesti tuam
Generata Divo, Claudiæ gentis decus,
Sortita fratris more Junonis, toros.
NE. Incesta 3 genitrix detrahit generi fidem,
Animusque nunquam conjugis junctus mihi.
SE. Teneris in annis haud satis clara est fides,
Pudore victus cum tegit flammas amor.
NE. Hoc equidem & ipse credidi frustra diu,
Manifesta quamvis pectore insociabili
Vultuque signa proderent odium mei.
Tandem quod ardens statuit ulcisci dolor:
Dignamque thalamis conjugem inveni meis
Genere atque forma, victa cui cedat Venus,
Jovisque conjux, ut ferox armis Dea.
SE. Probitas, fidesque conjugis, mores, pudor,
Placeant marito, sola perpetuo manent
Subjecta nulli, mentis atque animi bona:
Florem decoris singuli carpunt dies.
NE. Omnes in unam contulit laudes Deus;
Talemque nasci fata voluerunt mihi.
SE. Recedat à te, temere ne credas, amor.
NE. Quem submovere fulminis dominus nequit,
Cœli tyrannum, sæva qui penetrat freta,
Ditisque regna, detrahit superos polo.
SE. Volucrem esse amorem fingit, immitem Deum
Mortalis error, armat & telis manus,
Arcusque sacros miscuit sæva face;
Genitumque credit Venere, Vulcano satum.

1 *Quia Cleopatra nupsit Ptolomeo fratri.* 2 *Nunc Antonii uti olim Pompei M.* 3 *Messalinæ stupra suspectum mihi reddunt Octaviæ patrem.*

Vis magna mentis, blandus atque animi calor,
Amor est; juventa gignitur; luxu, otio
Nutritur, inter læta fortunæ bona.
Quem si fovere atque alere desistas, cadit,
Brevique vires perdit extinctus suas.
NE. Hanc esse vitæ maximam caussam reor,
Per quam voluptas oritur: interitu caret,
Cum procreetur semper humanum genus
Amore grato. qui truces mulcet feras.
Hic mihi jugales præferat tedas Deus,
Lugeque nostris igne Poppeam toris.
SE. Vix sustinere posset hos thalamos dolor
Videre populi: sancta nec pietas sinat!
NE. Prohibebor unus facere, quod cunctis licet?
SE. Majora populus semper à summo exigit.
NE. Libet experiri, viribus fractus meis
An cedat animis temere conceptus favor.
SE. Obsequere potius civibus placidis tuis.
NE. Male imperatur cum regit vulgus Duces.
SE. Nihil impetrare cum valet. juste dolet.
NE. Exprimere jus est, ferre quod nequeunt preces.
SE. Negare durum est. Ne. Principem cogi nefas.
SE. Remittat ipse. NE. Fama sed victum feret.
SE. Levis atque vana. NE. Si licet, multos notat.
SE. Excelsa metuit. NE. Non minus carpit tamen.
SE. Facile opprimetur: merita te 1 Divi patris,
Ætasque frangat conjugis, probitas, pudor.
NE. Desiste tandem jam gravis nimium mihi,
Instare. liceat facere quod Seneca improbat,
Et ipse populi vota jampridem moror,
Cum portet utero pignus, & partem mei.
Quin destinamus proximam thalamis diem?

ACTUS TERTIUS.

AGRIPPINA.

TEllure rupta Tartaro gressum extuli,
Stygiam cruenta præferent dextra facem
Thalamis scelestis: nubat his flammis meo
Poppea gnato juncta, quas vindex manus,
Dolorque matris vertet ad tristes rogos.
Manet inter umbras impiæ cædis mihi
Semper memoria, manibus nostris gravis
Adhuc inultis. reddita & meritis meis
Funesta merces puppis & precium imperii

1 *Claudii qui te adoptabat.*

Nox illa. qua naufragia deflevi mea,
Comitum necem, natique crudelis nefas
Deflere votum fuerat: haud tempus datum est
Lachrymis, sed ingens scelere geminavit nefas.
Perempta ferro, fœda vulneribus sacros
Intra penates spiritum effudi gravem
Erepta pelago, sanguine extinxi meo
Nec odia gnati, sævit in nomen ferus
Matris tyrannus, obrui meritum cupit:
Simulacra, titulos destruit. mortis metu.
Totum per orbem, quem dedit pœnam in meam,
Puero regendum noster infelix amor.
Extinctus umbras agitat infestus meas
Flammisque vultus noxios conjux petit
Instat, minatur, imputat fatum mihi
Tumulum 1 gnati; poscit 2 auctorem necis.
Jam, parce, dabitur tempus haud longum peto,
Ultrix Erinnys impio dignum parat
Lethum tyranne; verbera, & turpem fugam,
Pœnasque queis & Tantali vincat sitim,
Dirum laborem Sisyphi, Tityi alitem,
Ixioniſque membra rapientem rotam.
Licet extruat marmoribus, atque auro tegat.
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Servent cohortes, mittat immensas opes
Exhaustus orbis. supplices dextram petant
Parthi cruentam, regna, divitias, ferant:
Veniet dies tempusque, quo reddat suis
Animum nocentem sceleribus, jugulum hostibus,
Desertus, & destructus, & cunctis egens.
Heu quo labor, quo vota ceciderunt mea!
Quo te furor provexit attonitum tuus,
Et fata gnate: cedat ut tantis malis
Genetricis ira, quæ tuo scelere occidit!
Utinam antequam te parvulum in lucem dedi
Aluique, sævæ nostra laceraſſent feræ
Viscera! sine ullo scelere, sine sensu innocens
Meus occidisses: junctus atque hærens mihi,
Semper quietam cerneres sedem Inferum,
Proavos, patremque, nominis magni viros.
Quos nunc pudor, luctusque perpetuus manet,
Exite nefande meque, quæ talem tuli.
3 Quid tegere cesso Tartaro vultus meos,

1 *Britannici.* 2 *Neronem.* 3 *Britannici.*

Noverca,

Noverca, 1 conjux, 2 mater infelix meis?

OCTAVIA, CHORUS.

PArcite lacrymis urbis festo
Lætoque die: ne tantus amor,
Nostrique favor, principis acres
Suscitet iras, vobisque ego sim,
Caussa malorum. non hoc primum
Pectora vulnus mea lenserunt:
Graviora tuli. dabit hic nostris
Finem curis vel morte dies.
Non ego sævi cernere cogar
Conjugis ora, non invisos
Intrare mihi thalamos famulæ.
Soror Augusti, non uxor, ero.
Absint tantum tristes pœnæ,
Lethique metus 3 socerum diri
Miseranda viri potes hæc demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Servata diu, victima tandem
Funesta cades. sed quid patrios,
Sæpe penates respicis udis
Consusa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam. CH. En illuxit
Suspecta diu fama toties
Jactata dies. cessit thalamis
Claudia diri pulsa Neronis.
Quos jam victrix Poppea tenet,
Cessat pietas dum nostra, gravi
Compressa metu, segnisque dolor.
Ubi Romani vis est populi?
Fregit claros quæ sæpe duces;
Dedit invictæ leges patriæ;
Fasces dignis civibus olim;
Jussit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit; captos reges
Carcere clusit? gravis en oculis
Undique nostris jam Poppeæ
Fulget imago juncta Neroni:
Affigat humo violenta manus
Similes nimium vultus dominæ:
Ipsamque toris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis

1 *Claudii*, 2 *Neronis*, 3 *Claudii*, & *Appii Silani qui a Nerone cæsi.*

Teliſque feri principis aulam,

ACTUS QUARTUS.

NUTRIX, POPPEA.

QUo trepida greſſum conjugis thalamis tui
Effers alumna: quodve ſecretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
Certe petitus precibus & votis dies
Noſtris refulſit: Cæſari juncta es tuo
Tæda jugali. quem tuus cepit decor,
Et i culpa Senecæ; tradidit vinctum tibi
Genitrix amoris maximum numen Venus.
O qualis, altos quanta preſſiſti toros
Reſidens in aula! vidit attonitus tuam
Formam Senatus. thura cum ſuperis dares,
Sacraſque grato ſpargeres aras mero,
Velata ſummum flammeo tenui caput.
Et ipſe lateri junctus atque hærens tuo
Sublimis inter civium læta omina
Inceſſit, habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps ſuperbo, talis emerſam freto
Spumante Peleus conjugem accepit Thetin.
Quorum toros celebraſſe cœleſtes ferunt,
Pelagique numen omne conſenſu pari.
Quæ ſubita vultus cauſa mutavit tuos?
Quid pallor iſte, quid ferant lachrymæ, doce.
POP. Confuſa triſti proximæ noctis metu
Viſuque, nutrix, mente turbata feror,
Defecta ſenſu. læta nam poſtquam dies
Sideribus atris ceſſit, & nocti polus,
Inter Neronis juncta complexus mei
Somno reſolvor: nec diu placida frui
Quiete licuit. viſa thalamos meos
Celebrare turba eſt mœſta; reſolutis comis
Matres Latinæ flebiles planctus dabant;
Inter tubarum ſæpe terribilem ſonum
Sparſam cruore conjugis genitrix mei
Vultu minaci læva quatiebat facem:
Quam dum ſequor coacta præſenti metu,
Diducta tu ſtô patuit ingenti mihi
Tellus hiatu: lata quo præceps, toros
Cerno jugales pariter & miror meos,
In quei reſedi feſſa. venientem intuor
Comitante turba 2 conjugem quondam meum,

1 *Diſſuadendo enim Neronem magis impulit.* 2 *Criſpinum Equi-*

Gnatumque ; properat petere complexus meos
Crispinus, intermissa libare oscula ;
Irrumpit intra tecta cum trepidus mea,
Ensemque jugulo condidit sævum Nero.
Tandem quietem magnus excussit timor :
Quatit ora & artus horridus nostros tremor,
Pulsatque pectus : continet vocem timor,
Quam nunc fides pietasque produxit tua.
Heu quid minantur Inferum manes mihi,
Aut quem cruorem conjugis vidi mei ?
NUT. Quæcumque mentis agitat infestus vigor,
Ea per quietem sacer & arcanus refert
Veloxque sensus, conjugem, thalamos, rogos,
Vidisse te miraris, amplexu novi
Hærens mariti ? sed movent læto die
Pulsata palmis pectora, & fusæ comæ.
Octaviæ dissidia planxerunt sacros
Intra penates fratris, & patrium larem.
Fax illa, quam secuta es Augustæ manu
Prælata : claram nomen invidia tibi
Partum ominatur. Inferum sedes, toros
Stabiles futuros spondet æternæ domus.
Jugulo quod ensem condidit princeps tuus ;
Bella haud movebit, pace sed ferrum teget.
Recollige animum, recipe lœtitiam, precor :
Timore pulso redde te thalamis tuis.
POP. Delubra & aras petere constitui sacras,
Cæsis litare victimis numen deum,
Ut expientur noctis & somni minæ,
Terrorque in hostes redeat attonitus meos.
Et vota pro me suscipe, & precibus piis
Superos adora, manet ut præsens metus.

CHORUS.

SI vera loquax fama tonantis
Furta & gratos narrat amores,
Quem modo Ledæ pressisse sinum
Tectum plumis pinnisque ferunt :
Modo per fluctus raptam Europen
Taurum tergo portasse trucem,
Quæ regit & nunc deseret astra,
Petet amplexus Poppea tuos :
Quos & Ledæ præferre potest :
Et tibi quondam, cui miranti
Fulvo Danae fluxit in auro.

Formam Sparte jactet [1] alumnæ
Licet; & Phrygius præmia pastor?
Vincet vultus hæc Tyndaridos,
Qui moverunt horrida bella,
Phrygiæque solo regna dedere.
Sed quis gressu ruit attonito?
Aut quid pectore portat anhelo?

NVNCIVS, CHORVS.

Quicunque tectis miles exsultat ducis,
Defendat aulam, cui furor populi imminet.
Trepidi cohortes ecce præfecti trahunt
Præsidia ad urbis; victa nec cedit metu
Concepta rabies temere; sed vires capit.
CHO. Quis iste mentes agitat attonitus furor?
NUN. Octaviæ furore perculsa agmina,
Et efferata per nefas ingens ruunt.
CHO. Quid ausa facere, quove consilio, doce.
NUN. Reddere penates Claudiæ Divi parant,
Torosque fratris, debitam partem imperii.
CHO. Quos jam tenet Poppea concordi fide?
NUN. Hic urit animos pertinax nimium furor,
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcunque claro marmore effigies stetit;
Aut ære fulgens, ora Poppeæ gerens
Afflicta vulgi manibus, & sævo jacet
Eversa ferro; membra per partes trahunt
Diducta laqueis; obruunt turpi diu
Calcata cœno. verba conveniunt feris
Immista factis, quæ timor recipit meus.
Sepire flammis principis sedem parant,
Populi nisi iræ conjugem reddat novam,
Reddat penates Claudiæ victus suos.
Ut noscat ipse civium motus, mea
Voce haud morabor jussa præfecti exsequi.
CHO. Quid fera frustra bella movetis?
Invicta gerit tela Cupido.
Flammis vestros obruet ignes:
Queis extinxit fulmina sæpe,
Captumque Jovem cœlo traxit.
Læsi tristes dabitis pœnas
Sanguine vestro, non est patiens
Fervidus iræ facilisque regi.
Ille ferocem jussit Achillem

[1] *Helenæ.*

Pulsare lyram: fregit Danaos;
Fregit Atridem; regna evertit
Priami, claras diruit urbes,
Et nunc animus quid ferat horret
Vis immitis violenta Dei.

ACTUS QUINTUS.

NERO, PRÆFECTUS.

OLenta nimium militis nostri manus,
Et ira patiens post nefas tantum mea;
Quod non cruor civilis accensas faces
Extinguit in nos; cæde nec populi madet
Funerea Roma, quæ viros tales tulit!
Admissa sed jam morte puniri parum est,
Graviora meruit impium plebis scelus,
Et illa cui me civium subjicit furor,
Suspecta conjux & soror semper mihi,
Tandem dolori spiritum reddat meo,
Iramque nostram sanguine extinguat suo.
Mox tecta flammis concidant urbis meis:
Ignes, ruinæ, noxium populum premant,
Turpisque egestas, sæva cum luctu fames,
Exultat ingens seculi nostri bonis
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
Sed inquieta rapitur: hinc audacia.
Hinc temeritate fertur in præceps sua.
Malis domanda est, & gravi semper jugo
Premenda, ne quid simile tentare audeat,
Contraque sanctos conjugis vultus meæ
Attollere oculos, fracta per pœnas metu
Parere discet principis nutu sui.
Sed adesse cerno, rara quem pietas virum
Fidesque castris nota præposuit meis.
PR. Populi furorem cæde paucorum, diu
Qui restiterunt temere, compressum affero.
NE. Et hoc sat est? sic miles audisti ducem?
Compescis? hæc vindicta debetur mihi?
PR. Cecidere motus impii ferro duces.
NE. Quid? illa turba petere quæ flammis meos
Ausa est penates, Principi legem dare,
Abstrahere nostris conjugem caram toris,
Violare quantum licuit incesta manu
Et voce dira, debita pœna vacat?
PR. Pœnam dolor constituet in cives tuos?

NE. Constituet, ætas nulla quam famæ eximat.
PR. Quam temperet non ira, non noster timor?
NE. Iram expiabit prima quæ meruit meam.
PR. Quam poscat ede, nostra ne parcat manus.
NE. Cædem sororis poscit, & dirum caput.
PR. Horrore victum trepidus adstrinxit rigor.
NE. Parere dubitas? PR. Cur meam damnas fidem,
NE. Quod parcis hosti. PR. Fœmina hoc nomen capit?
NE. Si scelera cepit. PR. Estne qui sontem arguat?
NE. Populi furor. PR. Quis regere dementes valet?
NE. Qui concitare potuit. PR. Haud quemquam reor.
NE. Mulier, dedit natura cui pronum malo
Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis;
Sed vim negavit, ut ne inexpugnabilis
Esset, sed ægras frangeret vires timor,
Vel pœna; quæ tam sera damnatam premit,
Diu nocentem. tolle consilium, ac preces;
Et imperata perage: devictam rate
Procul in remotum litus interimi jube,
Tandem ut recidat pectoris nostri tumor.

OCTAVIA CHORUS.

O Funestus multis populi
Diruspue favor! qui cum flatu
Vela secundo ratis implevit,
Vixitque procul; languidus idem
Deserit alto lævoque mari.
Flevit Gracchos miseranda 1 parens,
Perdidit ingens quos plebis amor.
Nimiusque favor, genere illustres,
Pietate, fide, lingua claros,
Pectore fortes, legibus acres.
Te quoque 2 Livi simile letho
Fortuna dedit; quem neque fasces.
Texere sui, nec tecta domus.
Plura referre prohibet præsens
Exempla dolor modo cui patriam
Reddere cives aulam, & fratris
Voluere toros; nunc ad pœnam
Lethumque trahi, flentem, miseram
Cernere possunt. Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas sæpe procellæ
Aut evertit fortuna domos.

1 *Cornelia.* 2 *Liv. Drusus Tribun. pl.*

OC. Quo

OC. Quo me trahitis? quodve tyrannus
Aut exilium regina jubet:
Si mihi vitam fracta remittit
Tot jam nostris evicta malis;
Si cæde mea cumulare parat
Luctus nostros; invidet etiam
Cur in patria mihi sæva mori?
Sed jam spes est. nulla salutis,
Fratris cerno miserando ratem.
Hæc est, cujus vecta carina
Quondam genitrix, nunc & thalamis
Expulsa soror miseranda vehar:
Nullum pietas nunc numen habet,
Nec sunt superi: regnat mundo
Tristis Erinnys.
Quis mea digne deflere potest
Mala? quæ lachrymis nostris quæstus
Reddet Aëdon? cujus pinnas
Utinam miseræ mihi fata darent:
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucri procul, & cœtus
Hominum tristes, cædemque feram.
Sola in vacuo nemore, & tenui
Ramo pendens, querulo possem
Gutture mœstum fundere murmur.
CH. Regitur fatis mortale genus.
Nec sibi quidquam spondere potest
Firmum & stabile per quæ casus
Volvit varios semper nobis
Metuenda dies animum firment
Exempla tuum jam multa, domus
Quæ vestra tulit. quid sævior est
Fortuna tibi? tu mihi primum
Tot natorum memoranda parens,
Nata Agrippæ, nurus Augusti,
Cæsaris uxor, cujus nomen
Clarum toto fulsit in orbe;
Utero toties enixa gravi
Pignora pacis; mox exilium,
Verbera sævas passa catenas,
Funera, luctus; tandem lethum
Cruciata diu felix thalamis
Livia Drusi, natisque ferum

1 *Quam Nero fr. meus Agrippinæ paraverat.*

Ruit in facinus; pœnamque suam
1 Julia matris fata secuta est:
Post longa tamen tempora ferro
Cæsa est, quamvis crimine nullo,
Quid non potuit quondam genitrix
Tua, quæ rexit principis aulam,
Cara marito, partuque potens?
Eadem 2 famulo subjecta suo,
Cecidit diri militis ense.
Quid cui licuit regnum in cœlum
Sperare, parens tanta Neronis?
Non funesta violata manu
Remigis ante, mox & ferro
Lacerata diu sævi jacuit
Victima nati?
OC. Me quoque tristes mittet ad umbras
Ferus, & manes ecce tyrannus.
Quid jam frustra miseranda moror?
Rapite ad lethum, quêis jus in nos
Fortuna dedit, testor superos.
Quid agis demens? parce precari,
Queis invisa es, numina divûm.
Tartara testor, Eribique deas
Scelerum ultrices, & te genitor
Dignum tali morte, & pœna:
Non invisa est mors ista mihi.
Armate ratem, date vela fretis,
Ventisque petat puppis rector
Tandem Phariæ litora terræ.
CHO. Leves auræ, Zephyrique leves,
Tectam quondam nube ætherea
Qui vexistis raptam sævæ
Virginis aris Iphigeniam;
Hanc quoque tristi procul à pœna
Portate, precor, templa ad Triviæ:
Urbe est nostra mitior 3 Aulis,
Et Maurorum barbara tellus.
Hospitis illic cæde litatur
Numen superûm, civis gaudet
Roma cruore.

1 *A Claudio in exilium missa.* 2 *C. Silio cui postea nupsit.*
3 *Ubi Iphigenia mactata erat.*

FINIS.